SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich**

1. Poziom/y studiów: **pierwszego i drugiego stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne i niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek: **zootechnika i rybactwo**

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Efekty uczenia się – studia I stopnia, stacjonarne i niestacjonarne

z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2115 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4.

Kierunkowe efekty uczenia się	
Symbol efektu kierunkowego	Kierunkowe efekty uczenia się odniesione do poszczególnych kategorii i zakresów
Wiedza – absolwent ZNA i ROZUMIE	
K_W01	informacje z zakresu nauk biologicznych niezbędne dla zrozumienia zjawisk i procesów, składających się na funkcjonowanie przyrody ożywionej na różnych poziomach jej złożoności
K_W02	rolę pierwiastków, związków organicznych, nieorganicznych oraz biocząstek w organizmie zwierząt
K_W03	strukturę i zasady funkcjonowania organizmów zwierzęcych na poziomie komórek, tkanek, pojedynczych organizmów i populacji
K_W04	konieczność wykorzystania narzędzi informatycznych oraz parametrów statystycznych, służących do opisu zjawisk i procesów zachodzących w środowisku
K_W05	sposoby zarządzania populacjami zwierząt z zastosowaniem odpowiednich metod hodowli
K_W06	organizację systemów ekologicznych i rolę zwierząt w ekosystemach
K_W07	cechy morfologii, metody chowu i zachowania, charakteryzujące poszczególne gatunki i rasy zwierząt towarzyszących, amatorskich i dzikich
K_W08	cele i metody prowadzenia hodowli i ochrony zwierząt dzikich w ogrodach zoologicznych, parkach krajobrazowych, w warunkach fermowych, laboratoriach oraz innych placówkach
K_W09	zasady i techniki żywienia zwierząt, metody produkcji oraz oceny wartości pokarmowej i odżywczej pasz i karm
K_W10	zasady higieny i profilaktyki weterynaryjnej, warunkujące dobrostan zwierząt
K_W11	stan i zagrożenia dotyczące bioróżnorodności zwierząt
K_W12	cele prowadzenia ochrony i restytucji gatunku/populacji
K_W13	podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną niezbędną do organizowania indywidualnej przedsiębiorczości w zakresie hodowli zwierząt
K_W14	podstawową wiedzę z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
Umiejętności – absolwent POTRAFI	
K_U01	dokonywać pomiarów i wyznaczać wartości oraz oceniać wiarygodność podstawowych wielkości statystycznych, chemicznych, biochemicznych i fizjologicznych posługując się podstawowymi technikami laboratoryjnymi i stosując podstawowe metody matematyczne i statystyczne

K_U02	oceniać wskaźniki ekologiczne populacji zwierząt oraz zależności między strukturą a funkcją na poziomie komórek, tkanek, pojedynczych organizmów i populacji
K_U03	określić zapotrzebowanie zwierząt na składniki pokarmowe oraz dobrać odpowiednie pasze/ karmy i dodatki paszowe dla zbilansowania ich wymagań pokarmowych
K_U04	zaplanować bazę pokarmową dla zwierząt dzikich w warunkach hodowli zamkniętej
K_U05	identyfikować zagrożenia powodowane przez różne czynniki w środowisku bytowania zwierząt
K_U06	wykonywać proste zadania projektowe dotyczące utrzymania zwierząt
K_U07	oceniać stan i zagrożenia bioróżnorodności zwierząt oraz umie prowadzić działania w celu ich ochrony i restytucji
K_U08	stosować odpowiednie metody chowu i hodowli oraz zarządzać populacją zwierząt
K_U09	oceniać status zwierząt w otaczającym je środowisku oraz określać ich przydatność do użytkowania
K_U10	oceniać środowisko życia zwierząt oraz wielkość populacji i ogólny stan zdrowotny
K_U11	interpretować zachowania zwierząt oraz oceniać parametry ich dobrostanu
K_U12	bilansować receptury dawek pokarmowych oraz gotowych karm dla zwierząt towarzyszących, amatorskich i dzikich z uwzględnieniem odpowiednich procesów obróbki surowców i karm
K_U13	opracowywać metody socjalizacji i podstawowego szkolenia oraz analizować problemy behawioralne wybranych zwierząt
K_U14	projektować różne typy akwariów, dobrać obsadę do zbiorników oraz wykonywać zabiegi pielęgnacyjne w akwariach
K_U15	posługiwać się narzędziami informatycznymi wykorzystywanymi w ocenie środowiska i hodowli zwierząt i w komunikacji interpersonalnej
K_U16	korzystać z literatury branżowej w języku polskim oraz języku obcym zgodnie z wymogami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U17	przygotować opracowania/prelekcje w języku polskim i wybranym języku obcym, dotyczące studiowanego kierunku na podstawie udokumentowanego źródła z wykorzystaniem technik komputerowych oraz poszanowaniem zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
K_U18	wykonywać samodzielnie lub w zespole pod kierunkiem opiekuna proste zadania badawcze i projektowe, dotyczące hodowli i ochrony zwierząt
K_U19	samodzielnie planować i realizować własny rozwój zawodowy
Kompetencje – absolwent JEST GOTÓW DO	
K_K01	współpracy ze związkami hodowców zwierząt oraz ekspertami z zakresu ochrony i hodowli zwierząt
K_K02	prezentowania aktywnej postawy w zakresie samokształcenia, upowszechniania posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz wdrażania ich do praktyki
K_K03	kreatywnego działania w pracy zespołowej, przyjmując w niej różne role
K_K04	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy

K_K05	wzięcia odpowiedzialności za powierzone mienie i podejmowane decyzje zawodowe
K_K06	przestrzegania zasad etyki zawodowej
K_K07	podejmowania odpowiedzialności za dobrostan zwierząt oraz kształtowanie i stan środowiska naturalnego

Efekty uczenia się – studia II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne
z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4.

Kierunkowe efekty uczenia się	
Symbol efektu kierunkowego	Kierunkowe efekty uczenia się odniesione do poszczególnych kategorii i zakresów
Wiedza – absolwent ZNA i ROZUMIE	
K_W01	zasady i metody prowadzenia pracy badawczej
K_W02	w pogłębionym stopniu metody analityczne i statystyczne wykorzystywane w doświadczalnictwie
K_W03	zaawansowane metody i techniki z zakresu przygotowywania i uszlachetniania pasz/karm dla zwierząt oraz nowe trendy z zakresu żywienia zwierząt
K_W04	zagadnienia na temat zasad dokonywania obserwacji zwierząt, pomiarów i oceny ich statusu w środowisku, a także monitoringu populacji zwierząt
K_W05	zaawansowane metody, techniki i technologie stosowane w hodowli i ochronie zwierząt, pozwalające wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka
K_W06	w zaawansowanym stopniu interakcję pomiędzy środowiskiem a zwierzętami wolnożyjącymi i towarzyszącymi człowiekowi
K_W07	rolę i znaczenie środowiska dla utrzymania i rozwoju różnorodności biologicznej
K_W08	zasady przygotowywania i pisania prac naukowych oraz metody zdobywania najnowszych informacji naukowych z wykorzystaniem zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
K_W09	wybrane zagadnienia prawne, ekonomiczne i społeczne, niezbędne w podejmowaniu i rozwoju działalności gospodarczej oraz innych form indywidualnej przedsiębiorczości w zakresie hodowli i ochrony zwierząt towarzyszących i dzikich
Umiejętności – absolwent POTRAFI	
K_U01	umiejętnie wyszukiwać informacje, pochodzące z różnych źródeł oraz analizować i przetwarzać je z wykorzystaniem odpowiednich technik informatycznych
K_U02	przygotować autorską propozycję rozwiązania problemu i wykonania zadania z zakresu dotyczącego zwierząt dzikich i towarzyszących
K_U03	wnikliwie ocenić produkcję i jakość produktów żywnościowych i pasz w aspekcie zdrowia zwierząt i ludzi oraz stanu środowiska naturalnego
K_U04	dobierać narzędzia, techniki i technologie w celu doskonalenia ochrony fauny a równocześnie wykorzystać cechy i zdolności zwierząt do poprawy jakości życia człowieka
K_U05	formułować hipotezy, planować i realizować typowe zadania badawcze dotyczące różnych gatunków zwierząt
K_U06	skutecznie komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, brać udział i prowadzić debatę na temat zagadnień zawodowych, posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U07	wykonywać samodzielnie lub w zespole zadania oraz kierować pracą zespołu

K_U08	samodzielnie planować i realizować własny rozwój zawodowy oraz ukierunkowywać innych w tym zakresie
Kompetencje – absolwent JEST GOTÓW DO	
K_K01	uznawania znaczenia wiedzy w życiu zawodowym, jej krytycznej analizy oraz poszukiwania i nawiązywania współpracy z ekspertami z zakresu hodowli i ochrony zwierząt dzikich i towarzyszących człowiekowi
K_K02	podjęcia działań w celu zachowania dobrostanu zwierząt, wymogów produkcji pasz oraz ochrony środowiska
K_K03	działania w sposób przedsiębiorczy i prawidłowego określenia priorytetów w realizacji zadań na rzecz środowiska społecznego
K_K04	doskonalenia w zakresie wykonywanej pracy i przestrzegania zasad etyki zawodowej

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Justyna Więcek	Prof. dr hab./profesor/Dziekan Wydział
Jan Slósarz	Dr/adiunkt dydaktyczny/Prodziekan Wydziału
Marcin Gołębiewski	Dr hab./profesor/Dyrektor Instytutu Nauk o Zwierzętach
Kamila Puppel	Dr hab./profesor/Koordynator dziekana ds. jakości kształcenia
Joanna Gruszczyńska	Dr hab./profesor/Koordynator dziekana ds. studentów niepełnosprawnych
Maciej Kamaszewski	Dr hab./profesor/Członek senackiej komisji ds. współpracy międzynarodowej
Julia Riedel	Dr/adiunkt dydaktyczny/Koordynator dziekana ds. praktyk
Agnieszka Boruta	Dr/adiunkt dydaktyczny/Opiekun 2 roku kierunku HiOZTiD, studia stacjonarne
Alicja Willmann	Studentka kierunku HiOZTiD

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów _____ 2

Prezentacja uczelni _____ 11

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim _____ 13

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się ___ 13

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się_____ 30

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie_____ 46

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry _____ 55

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie _____ 60

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:_____ 69

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku_____ 70

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku_____ 74

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia _____ 81

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach _____ 94

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów_____ 97

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów _____ 104

Część III. Załączniki _____ 105

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów _____ 105

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających _____ 123

Prezentacja uczelni

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (SGGW) jest nowoczesnym uniwersytetem przyrodniczym będąc jednocześnie najstarszą wyższą uczelnią rolniczą w Polsce i czwartą, która powstała w Europie. Kultywuje tradycje założonego ponad 200 lat temu Instytutu Agronomicznego w Marymoncie, który był pierwszym na ziemiach polskich ośrodkiem kształcenia specjalistów z zakresu rolnictwa. Po kolejnych zmianach w 1919 r. Uczelnia uzyskała status uczelni państwowej i nazwę - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego.
SGGW przeszła wiele przemian i reorganizacji zarówno strukturalnych, jak i lokalowych. Obecnie większość budynków dydaktycznych, administracyjnych, domy akademickie, stołówki, Hotel SGGW, Biblioteka Główna, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz nowoczesne obiekty sportowe mieszczą się w Kampusie Ursynowskim o łącznej powierzchni ok. 70 ha. W roku akad. 2020/2021 w SGGW na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych kształciło się ok. 16 tys. studentów. W roku akad. 2020/2021 przyjęto na pierwszy rok studiów (stacjonarnych/niestacjonarnych, pierwszego/drugiego stopnia) 5 936 osób (4466/1470, 5060/876). Od 1 października 2021 r. w SGGW funkcjonuje 14 Wydziałów, kształcących studentów na 40 kierunkach studiów oraz 16 Instytutów. Zgodnie z zapisami Statutu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, który został przyjęty przez Senat SGGW Uchwałą nr 84-2018/2019 z dnia 27 maja 2019 r. **(zał. I.a., I.b.)**, Instytut stanowi główny typ jednostki organizacyjnej SGGW o charakterze naukowo-badawczym, odpowiadającej za prowadzenie badań naukowych w danej dyscyplinie naukowej oraz wspierającej działalność dydaktyczną. Natomiast rolą Wydziałów jest prowadzenie kształcenia na kierunkach studiów, studiach podyplomowych i innych formach nauczania. Pracownicy zatrudnieni są w Instytutach a zadania dydaktyczne realizują na zlecenie poszczególnych Wydziałów.
Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie został powołany przez Ministra Szkolnictwa Wyższego jako Wydział Zootechniczny w dniu 1 września 1951 r. (Dz.U. Nr 61/1951 poz. 418). Wydział powstał z katedr, które w okresie międzywojennym funkcjonowały na Wydziale Rolnym i reprezentowały dziedziny wiedzy związane z produkcją zwierzęcą.
Powołanie Wydziału Zootechnicznego wpisywało się w ogólnopolski trend powoływania wydziałów, które mogłyby zapewnić dopływ fachowców, zajmujących się hodowlą i chowem zwierząt. Potrzebne były wyspecjalizowane kadry zootechniczne do pracy w Państwowych Gospodarstwach Rolnych. W latach 90. XX wieku zmiany w modelu krajowego rolnictwa wymusiły również zmiany w kształceniu. W związku z likwidacją Państwowych Gospodarstw Rolnych zmniejszyło się zapotrzebowanie na zootechników. Jednocześnie dynamicznie wzrastało znaczenie zwierząt towarzyszących człowiekowi, utrzymywanych w celach rekreacyjnych i hobbystycznych. Kształcenie na Wydziale musiało przystosować się do zmieniających się potrzeb gospodarki, przy jednoczesnym szerszym uwzględnieniu w ofercie edukacyjnej wiedzy w zakresie biologii środowiska, ekonomii i marketingu oraz hodowli małych zwierząt. Wyrazem dostosowania się Wydziału do powyższych przemian były m.in. zmiana nazwy Wydziału Zootechnicznego na Wydział Nauk o Zwierzętach (od 1.01.2000 r.), zmiany programu kształcenia, wprowadzanie nowych specjalności: w roku akademickim 1995/1996 – Hodowla małych zwierząt użytkowych i amatorskich, w 1997 – Alternatywna produkcja zwierzęca, w roku akad. 2002/2003 – Hodowla koni. Nowa nazwa Wydziału miała podkreślać szersze, biologiczne tło kształcenia i to nie tylko w zakresie hodowli i użytkowania zwierząt gospodarskich, ale także zwierząt towarzyszących człowiekowi, hodowanych w celach rekreacyjnych i hobbystycznych. Pod koniec lat 90. hodowla małych zwierząt użytkowych i amatorskich była jedną z czterech specjalności na kierunku Zootechnika a od 2012 roku jest to wyodrębniony kierunek studiów (hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich), który od samego początku cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem wśród kandydatów na studia. Postęp biotechnologiczny w hodowli zwierząt skłonił nas również do uruchomienia w 2013 roku trzeciego kierunku studiów: bioinżynierii zwierząt.

Wydział kształci studentów na trzech kierunkach: zootechnika (studia stacjonarne, niestacjonarne, I i II stopnia, od roku akad. 1951/1952), hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) (studia stacjonarne, niestacjonarne, I stopnia od roku akad. 2012/2013 i II stopnia stopnia od roku akad. 2015/2016,), bioinżynieria zwierząt (studia stacjonarne, studia I stopnia od roku akad. 2013/2014 i II stopnia od roku akad. 2016/2017). Według stanu na dzień 31.10.2021 r. na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych kształciło się 910 studentów, w tym na kierunku HiOZTiD 361. Do 31.10.2021 na kierunku HiOZTiD tytuł inżyniera uzyskało 314 osób natomiast tytuł zawodowy magistra uzyskało 127 osób.

W ciągu 70 lat funkcjonowania Wydziału dokonano wielu reorganizacji jednostek, co wiązało się z bieżącymi potrzebami badawczymi i dydaktycznymi. Od 1 października 2019 r. w wyniku zmian organizacyjnych w SGGW, z Wydziału Nauk o Zwierzętach powstała jednostka dydaktyczna - Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt (WHBiOZ) oraz jednostka naukowa - Instytut Nauk o Zwierzętach (INZ). Siedziba Wydziału i Instytutu mieści się w budynku im. prof. Franciszka Staffa przy ul. Ciszewskiego 8. W obrębie INZ funkcjonują trzy Katedry: Hodowli Zwierząt, Genetyki i Ochrony Zwierząt, Biologii Środowiska Zwierząt oraz Samodzielny Zakład Ichtiologii i Biotechnologii w Akwakulturze, Samodzielna Pracownia Pszczelnictwa oraz Samodzielna Pracownia Żywienia Zwierząt. W ramach jednostek Instytutu Nauk o Zwierzętach realizowane są badania o szerokim zakresie tematycznym związane z dyscypliną zootechnika i rybactwo, do której w 100% przypisany jest kierunek HiOZTiD. Przeważająca część kadry dydaktycznej prowadzącej proces dydaktyczny na kierunku HiOZTiD zatrudniona jest w INZ.

Potencjał badawczo-dydaktyczny INZ stanowi 70 nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach (dane na 31.10.2021 r.): profesora - 7, profesora Uczelni - 16, adiunkta z habilitacją - 16, adiunkta dydaktycznego - 5, adiunkta - 21, asystenta z doktoratem – 3, asystenta – 11 oraz 31 doktorantów (studia doktoranckie – 15, szkoła doktorska SGGW – 16). W INZ zatrudnionych jest także 20 pracowników inżynieryjno-technicznych oraz administracyjnych. Rada Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo (do 30.09.2019 r. Wydział) ma pełne prawa akademickie do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Do dnia 1 października 2019 r. na wniosek Rady Wydziału tytuł profesora uzyskały 24 osoby. Rada Wydziału nadała 141 stopni doktora habilitowanego i 499 stopni doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki. Od dnia 1 października 2019 r. Rada Dyscypliny nadała 5 stopni doktora habilitowanego i 8 stopni doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Zgodnie ze Strategią Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie przyjętą przez Senat w dniu 29 listopada 2010 r., uaktualnioną w roku 2017 i 2021 **(zał. 1.1.)** misją SGGW jest służenie rozwojowi intelektualnemu, społecznemu i gospodarczemu polskiego społeczeństwa oraz społeczności międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego. Celem SGGW jest prowadzenie na najwyższym poziomie badań naukowych i kształcenia oraz działalności wdrożeniowej, przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju i minimalizowania negatywnych skutków przyszłych zdarzeń, w tym zmian klimatycznych. Podstawą tożsamości i sukcesów SGGW są wartości takie jak: profesjonalizm, dbałość o jakość, pracowitość oraz innowacyjność.
Jednym z pięciu celów strategicznych Uczelni jest wysoka jakość kształcenia. SGGW będzie zmierzała do realizacji celu poprzez:

- transfer wiedzy uzyskanej w wyniku badań naukowych do nauczania,
- poszukiwanie nowych i umacnianie dotychczasowych obszarów kształcenia dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej SGGW na coraz bardziej wymagającym rynku edukacyjnym, w tym kształcenia osób dorosłych.

Działaniom na rzecz jakości kształcenia towarzyszy rozwój zaplecza dydaktycznego – rozwój bazy dydaktycznej w postaci budynków, infrastruktury i nowoczesnej aparatury, a także wyposażenia sal wykładowych i dostępu do aktualnej myśli naukowej. W strategię Uczelni wpisuje się także nasycenie zajęć elementami nauczania praktycznego, a także rozwój zaplecza dydaktycznego umożliwiającego nowoczesne kształcenie z wykorzystaniem technik komputerowych i telekomunikacyjnych. Ważne jest podnoszenie jakości kadr i rozwój badań naukowych, co w dzisiejszej edukacji na poziomie wyższym jest nierozerwalnie związane z kształceniem zorientowanym na potrzeby interesariuszy zewnętrznych i wspieraniem rozwoju polskiej gospodarki.

Strategia Wydziału (przyjęta przez Radę Wydziału w dniu 17 września 2013 r., uaktualniona w roku 2019 i 2021, **zał. 1.2**.) opiera się również na aktywności zorientowanej w dwóch zasadniczych kierunkach: kształceniu studentów i badaniach naukowych co wiąże się z rozwojem kadr naukowych. Ideą kształcenia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) jest dostęp do aktualnej myśli naukowej, dostosowanie programu studiów do potrzeb współczesnej gospodarki oraz wysoka jakość kształcenia, podlegająca ciągłemu monitoringowi i doskonaleniu.
Misją Wydziału jest służenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa oraz społeczności międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego.
Podstawowym celem kształcenia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich jest zapewnienie dostępu do aktualnej myśli naukowej, a równocześnie dostosowanie programu studiów do potrzeb współczesnej gospodarki. Proces dydaktyczny na kierunku HiOZTiD prowadzony jest przez nauczycieli akademickich zaangażowanych w pracę naukową i odbywa się z zachowaniem najwyższych standardów.
Koncepcja kształcenia na kierunku HiOZTiD i zawarte w niej cele wpisują się bezpośrednio w strategię Uczelni i prowadzoną przez SGGW politykę jakości kształcenia **(zał. 1.3.)**, która wskazuje na ciągłe doskonalenie jakości kształcenia w oparciu o potrzeby rynku pracy i oczekiwania interesariuszy, w ścisłym związku z prowadzonymi badaniami naukowymi.
Koncepcja i cele kształcenia oraz kierunkowe (i/lub przedmiotowe) efekty uczenia się na studiach I i II stopnia na kierunku HiOZTiD są efektem: szerokiej dyskusji z nauczycielami akademickimi, studentami, doktorantami i absolwentami Wydziału oraz osobami z otoczenia gospodarczego (w tym praktykodawcami) przy uwzględnieniu wzorców krajowych i międzynarodowych.

Koncepcja kształcenia na studiach I stopnia nie zakłada podziału studentów na specjalizacje, ale zakłada budowę stabilnej podstawy w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, związanej z dyscypliną zootechnika i rybactwo niezbędnej do podjęcia pracy zawodowej na stanowiskach inżynierskich, stanowiącej przygotowanie do prowadzenia badań naukowych lub do kontynuowania edukacji na studiach II stopnia. Od kandydatów na kierunek HiOZTiD oczekuje się otwartości na zdobywanie wiedzy oraz podstawowej wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych. Odzwierciedleniem tego są przyjęte przedmioty kwalifikacyjne (biologia/chemia/matematyka). Założone efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz odpowiadają poziomowi 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji. Studia I stopnia na kierunku HiOZTiD kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera.
Celem kształcenia na studiach I stopnia jest ukształtowanie specjalisty, przygotowującego się do prowadzenia podstawowych badań z zakresu hodowli i utrzymania zwierząt towarzyszących, amatorskich oraz ochrony wybranych gatunków zwierząt dzikich. Studenci zapoznawani są z podstawami statystyki, metabolomiki, anatomii i fizjologii zwierząt i na tej bazie zdobywają gruntowną wiedzę z zakresu genetyki i zarządzania populacjami zwierząt, żywienia i chowu zwierząt towarzyszących oraz różnymi formami ochrony zwierząt dzikich. Poprzez realizację przedmiotów związanych z chowem i utrzymaniem zwierząt, studenci rozumieją znaczenie chowu i hodowli zwierząt towarzyszących i amatorskich w życiu człowieka, a w szczególności znaczenie relacji człowiek - zwierzę. Przyjęty program studiów gwarantuje wykształcenie odpowiedzialności za dobrostan zwierząt i stan środowiska naturalnego. Realizując przedmioty np.: zoologia, genetyka, zarządzanie populacjami, żywienie zwierząt i zgłębiając szczegółowe zagadnienia dotyczące zwierząt towarzyszących i dzikich oraz ochrony środowiska przyrodniczego, studenci zdobywają wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne w przyszłej pracy zawodowej.

Koncepcja kształcenia na studiach II stopnia kierunku HiOZTiD zakłada podział studentów na dwie ścieżki. Studenci, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi, już od pierwszego semestru studiów mają możliwość rozwijania własnej ścieżki edukacyjnej. Wyboru jednej z dwóch ścieżek naukowych: hodowla zwierząt towarzyszących (T) lub ochrona zwierząt dzikich (D) dokonują na etapie rekrutacji. Celem kształcenia na studiach II stopnia jest przygotowanie studentów do udziału w realizacji prac badawczych z zakresu hodowli i ochrony zwierząt, jak również korzystania z zasobów światowego dorobku naukowego. Od kandydatów na studia II stopnia oczekuje się ukończenia studiów inżynierskich I stopnia w dyscyplinie zootechnika i rybactwo lub innych (jeśli różnice programowe wymagające uzupełnienia nie przekraczają 30 punktów ECTS).
Studia magisterskie wyposażają studentów w zaawansowaną wiedzę dotyczącą m.in. metod analitycznych i statystycznych wykorzystywanych w doświadczalnictwie hodowlanym, metod, technik i technologii stosowanych w hodowli i ochronie zwierząt, pozwalających wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka. Znajomość zasad dokonywania obserwacji w populacji zarówno wśród zwierząt dzikich jak i towarzyszących pozwala absolwentowi na prowadzenie wielopłaszczyznowego monitoringu, a na jego podstawie, na podejmowanie decyzji o hodowli lub ochronie gatunku. Studenci potrafią pracować w zespołach na różnych stanowiskach oraz prowadzić badania naukowe. Założone efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz odpowiadają poziomowi 7. Polskiej Ramy Kwalifikacji. Studia II stopnia na kierunku HiOZTiD kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra.

Program studiów stacjonarnych I stopnia podzielony jest na 7 semestrów a przypisana im liczba punktów ECTS wynosi 210, po 30 ECTS w semestrze. Studia niestacjonarne trwają 8 semestrów, a przypisana im liczba punktów ECTS to 210. W trakcie prowadzonych zajęć stosowane są różnorodne formy nauczania, w sposób tradycyjny (w siedzibie Uczelni) i on-line: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, projektowe i terenowe oraz praktyki zawodowe. Plan studiów, obejmujący przedmioty podstawowe, humanistyczno-społeczne i kierunkowe pozwala na zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej.

Wiedza teoretyczna uzupełniana jest umiejętnościami, zdobywanymi zarówno w ramach przedmiotów kierunkowych, jak i praktyk zawodowych. Praktyki realizowane są na studiach stacjonarnych na I i IV roku (łącznie 15 ECTS) oraz na IV roku (7 ECTS) na studiach niestacjonarnych. Studenci, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi, mają możliwość wyboru miejsc praktyk, zajęć z języka obcego, przedmiotów fakultatywnych, jak również tematu pracy inżynierskiej. Zajęciom do wyboru przyporządkowano 65 ECTS, co stanowi 31% ogólnej liczby ECTS, określonej w programie studiów. Efekty uczenia się dla kierunku studiów realizowane są w ramach programu obowiązkowego, a zajęcia fakultatywne rozszerzają poszczególne efekty. Oferta przedmiotów fakultatywnych jest corocznie uaktualniana.
W toku studiów studenci poznają oprócz specjalistycznego słownictwa z zakresu hodowli i ochrony zwierząt w języku polskim również specjalistyczne słownictwo w języku angielskim, co umożliwia im korzystanie z zasobów światowej literatury. Doskonalenie umiejętności językowych poprzez realizację zajęć z języka obcego w semestrze drugim i trzecim, uzupełniają zajęcia oferowane w semestrze szóstym i siódmym. Język angielski kierunkowy jest nowym elementem w programach studiów opracowanych dla studentów podejmujących studia od roku akademickiego 2019/2020. Wprowadzono ten element na wniosek studentów, którzy brali udział w opracowaniu nowych programów (literatura naukowa jest w języku angielskim), wypowiedzi studentów w anonimowych ankietach oraz osób z otoczenia gospodarczego, które zgłaszały problem widoczny u absolwentów, aplikujących do pracy.
Od trzeciego semestru studiów studenci mają możliwość uczestnictwa w programach wymiany międzynarodowej, realizując część studiów w uczelniach partnerskich. Studia za granicą dają studentom możliwość zapoznania się m.in. z metodami ochrony zwierząt dzikich wolnożyjących, które nie występują w naszym kraju oraz metodologią prowadzenia prac badawczych przez zespoły międzynarodowe.
Absolwenci studiów I stopnia kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich przygotowani są do podjęcia studiów II stopnia i studiów podyplomowych oraz potrafią samodzielnie lub przy udziale ekspertów rozwiązywać proste problemy badawcze. Poza obszarami badawczo-rozwojowymi znajdują zatrudnienie przede wszystkim w instytucjach i organizacjach działających w sferze ochrony środowiska, w firmach usługowych i wytwarzających środki produkcji, ogrodach zoologicznych oraz schroniskach dla zwierząt. Ponadto są przygotowani do prowadzenia własnej działalności jako hodowcy zwierząt towarzyszących i amatorskich, a także usług związanych z pielęgnacją i szkoleniem zwierząt.

Studia II stopnia, niezależnie od formy, trwają 3 semestry, a przypisana im liczba punktów ECTS to 90, po 30 ECTS w semestrze. Zajęciom do wyboru przyporządkowano 50 ECTS, co stanowi 56% ogólnej liczby ECTS określonej w programie studiów.
Od drugiego semestru studiów studenci mają możliwość uczestnictwa w programach wymiany międzynarodowej, realizując część studiów w uczelniach partnerskich. Studia w uczelniach zagranicznych dają studentom możliwość dołączenia do międzynarodowych zespołów badawczych oraz zapoznania się m.in. z nowoczesnymi programami hodowli zwierząt towarzyszących i ochrony zwierząt dzikich. Umiejętności językowe studenci doskonalą w ramach zajęć z języka obcego, realizowanych w semestrze drugim i trzecim.
Absolwenci studiów II stopnia kierunku HiOZTiD przygotowani są do podjęcia nauki w szkole doktorskiej oraz potrafią formułować hipotezy, planować i realizować typowe zadania z zakresu hodowli i ochrony zwierząt. Poza obszarami badawczo-rozwojowymi przygotowani są do prowadzenia hodowli zwierząt towarzyszących oraz ochrony zwierząt dzikich z wykorzystaniem nowoczesnych metod i najnowszych osiągnięć nauk rolniczych.

Wydział Nauk o Zwierzętach posiadał uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika. Obecnie uprawnienia te posiada Rada Dyscypliny – zootechnika i rybactwo. W kompleksowej ocenie jakości działalności naukowej lub

badawczo-rozwojowej jednostek naukowych za lata 2013-2016, Wydziałowi przyznano kategorię B w dyscyplinie zootechnika w latach 2017-2020. W ocenie jednostek Wydział był bardzo blisko kategorii A, a składane odwołanie, niestety nie zostało rozpatrzone pozytywnie. Wysoka pozycja naukowa w ocenie parametrycznej była możliwa dzięki aktywności pracowników Jednostki w zdobywaniu projektów naukowo-badawczych zarówno ze środków krajowych, jak i zagranicznych, oraz publikowaniu wyników prac w wysokiej klasy specjalistycznych czasopismach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. W ciągu ostatnich sześciu lat nastąpił wzrost aktywności publikacyjnej pracowników Wydziału/Instytutu. Liczba publikacji, które ukazały się w czasopismach indeksowanych w Journal Citation Reports wzrosła z 41 (w 2015 r.) do 97 (w 2020 r.), przy zwiększeniu punktów za publikacje z IF z 1115 do 8140. Publikacje za rok 2020 były punktowane na innym poziomie niż w roku 2015, przy czym ze względu na zmiany struktury uczelni liczba nauczycieli zmniejszyła się o 10 osób, które przeszły do Instytutu Biologii. W okresie 2015-2020, całkowita liczba punktów za publikacje naukowe zwiększyła się z 1831 do 8510. Zwiększeniu uległa również liczba punktów przypadająca na 1 pracownika prowadzącego działalność badawczą w danym roku z 22,57 do 143,75, jednocześnie nastąpił wzrost liczby publikacji z IF przypadających na 1 pracownika z 0,51 do 1,64. Pracownicy od 2015 roku do 31.10.2021 uzyskali 27 patentów, dwa wzory użytkowe oraz 8 wdrożeń oraz dokonali kolejnych 27 zgłoszeń patentowych.
W okresie 2015-2020 zwiększyła się liczba samodzielnych pracowników naukowych, szczególnie w grupie doktorów habilitowanych. W roku 2015 było 11 profesorów tytularnych oraz 18 doktorów habilitowanych, w roku 2021 (stan na 31.10.) liczba profesorów z powodu przechodzenia na emeryturę oraz zmian organizacyjnych wynosi 7, a 32 osoby mają stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie zootechnika/zootechnika i rybactwo. W w/w okresie 3 osoby otrzymały tytuł profesora nauk rolniczych.
Kierunki studiów oferowane przez Wydział mają ścisły związek z zakresem prac badawczych prowadzonych w INZ. Bierze się tu pod uwagę zarówno zakres obszarowy badań, jak i aktualność stawianych celów naukowych. Prace badawcze prowadzone przez pracowników realizujących zajęcia dydaktyczne są prowadzone m.in. w ramach grantów uczelnianych i zewnętrznych. Prace dyplomowe realizowane przez studentów wpisują się w kierunki badawcze INZ. W realizacji prac badawczych często biorą udział studenci przygotowujący prace inżynierskie, magisterskie, doktorskie oraz w ramach kół naukowych. Najwartościowsze wyniki badań uzyskane przez studentów w ramach realizacji w/w prac były wykorzystywane również w opracowaniu artykułów i komunikatów naukowych **(zał. 1.4.).**

Związek kształcenia z prowadzoną w Instytucie Nauk o Zwierzętach działalnością naukową

Działalność naukowo-badawcza Wydziału/Instytutu pozostaje w ścisłym związku z przyjętą misją i obszarami kształcenia oraz dyscypliną naukową, do której przyporządkowano kierunek HiOZTiD. Wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje się w procesie kształcenia. Aktywność naukowa pracowników INZ jest szeroka i zróżnicowana. Projekty naukowe realizowane na Wydziale/Instytucie przyczyniają się do rozwoju kadry dydaktycznej, służą działaniom podejmowanym w celu podniesienia jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, w tym na kierunku HiOZTiD. Stanowią jednocześnie naturalną bazę działalności badawczej studentów, realizacji ich prac dyplomowych i źródło nowej wiedzy systematycznie implementowanej do programów studiów (szerzej omówiono w kryterium 4).

Wśród głównych kierunków badawczych realizowanych w ostatnich latach w Instytucie Nauk o Zwierzętach można wyróżnić (szczegóły w **zał. 1.5.)**:

1. Ocena zagrożeń oraz efektywności gospodarowania populacją żubra w Polsce

→ W ramach tego kierunku badawczego w latach 2017-2021 powstało: 10 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 56,492** i **MNiSW: 1785 pkt**. oraz 2 rozdziały w monografiach.

2. Wpływ regulacji prawnych, w tym dotyczących dostępu do zasobów genetycznych i dzielenia się korzyściami z ich wykorzystania, na sektor hodowli i produkcji zwierząt
   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 6 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 6,691** i **MNiSW: 190 pkt.** oraz wdrożenia na poziomie międzynarodowym, poprzez udział w przygotowaniu wytycznych przyjętych przez FAO i ERFP.
3. Poprawa kontroli rozprzestrzeniania się gatunków obcych poprzez rozpoznanie dróg ich wprowadzania do środowiska przyrodniczego i rozprzestrzeniania w tym środowisku, a także opracowanie metod zwalczania wybranych gatunków inwazyjnych wraz z prowadzeniem działań pilotażowych i edukacją społeczną.
   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 5 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation* Reports o łącznej punktacji **IF: 8,135** i **MNiSW: 540 pkt**. oraz **1 praca inżynierska, 1 praca magisterska**, a także realizowana jest **1 praca doktorska**.
4. Diagnostyka molekularna chorób genetycznych zwierząt towarzyszących i dzikich
   a. Identyfikacja mutacji genu ABCB1 u kota domowego rasy kot brytyjski krótkowłosy
   b. Ciężki złożony niedobór odporności sprzężony z chromosomem X u psa domowego (Canis lupus familiaris)
   c. Identyfikacja mutacji genu Hcrtr2
   d. Identyfikacja mutacji genu CLPTM1 warunkującego rozszczep podniebienia u psa domowego (Canis lupus familiaris)
   e. Mutacja C295G genu T-box u wybranych ras psa domowego (Canis lupus familiaris)
   f. Mielopatia zwyrodnieniowa u psa domowego

   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało 5 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 7,048** i **MNiSW: 475 pkt.** oraz opublikowano **sekwencję** *Canis lupus familiaris* cleft lip and palate transmembrane protein 1 (Clptm1) mRNA, complete cds. GenBank: sequence MN812980.1**.**
5. Analiza zmienności genetycznej wybranych gatunków zwierząt gospodarskich, dzikich i towarzyszących
   a. Molekularna identyfikacja płci u wybranych gatunków ptaków
   b. Molekularna identyfikacja płci u gołębi
   c. Molekularna identyfikacja płci u przepiórki japońskiej
   d. Analiza zmienności sekwencji regionu d-loop u psów rasy wilczur Saarlossa
   e. Analiza poziomu heterozygotyczności w rasie polski spaniel myśliwski
   f. Polimorfizm wybranych regionów Ovar-MHC a stan zdrowotny gruczołu mlekowego owiec

   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstały 4 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 7,239** i **MNiSW: 360 pkt.**
6. Kompleksowy monitoring populacji zwierząt
   a. Monitoring populacji niedźwiedzia brunatnego (Ursus arctos).
   b. Monitoring populacji wilka (Canis lupus)
   c. Inwentaryzacja przyrodnicza wybranych gatunków teriofauny Wigierskiego Parku Narodowego
   d. Monitoring fauny Lasu Bemowskiego

→ W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstała 1 praca opublikowana w czasopiśmie naukowym znajdującym się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 3,15** i **MNiSW: 35 pkt., 8 publikacji** z poza listy MNiSW oraz **20 doniesień konferencyjnych.**

7. Ocena efektów selekcji kierunkowej w populacji doświadczalnej przepiórki japońskiej
   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 3 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* i 6 doniesień konferencyjnych o łącznej punktacji **IF: 3,831** i **MNiSW: 155 pkt**.
8. Zwierzęta doświadczalne i laboratoryjne - wybrane aspekty hodowli
   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 6 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 8,773** i **MNiSW: 295 pkt.**, **1 patent**.
9. Nieinwazyjne techniki obrazowania w badaniach na zwierzętach
   → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 2 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 4,215** i **MNiSW: 210 pkt**.
10. Wytworzenie i rejestracja dwóch linii syntetycznych WROBER i Owca Roztoczańska, przydatnych do asezonalnej produkcji jagniąt rzeźnych na gruntach kompleksu żytnio-ziemniaczanego.
11. Ochrona zasobów genetycznych *Apis mellifera mellifera*
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstały: 4 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports o łącznej punktacji **IF: 3,164** i **MNiSW: 150 pkt.**
12. Naturalne i sztuczne unasienianie matek pszczelich
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstały: 3 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports o łącznej punktacji **IF: 6,989** i **MNiSW: 145 pkt**.
13. Charakterystyka i czynniki wpływające na przebieg hibernacji nietoperzy w warunkach klimatycznych Polski
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 5 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki o łącznym **IF: 6,138** i punktacji **MEiN: 400 pkt.** i jedna z poza listy (**5 pkt.**)
14. Nicienie entomopatogeniczne - hodowla i wykorzystanie w biologicznym zwalczaniu owadów szkodliwych w uprawach leśnych, polowych i szklarniowych
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 5 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki o łącznym **IF: 10,279** i punktacji **MNiSW: 285 pkt.**
15. Ocena zawartości wybranych biopierwiastków w tkankach zwierząt
    → W ramach tego kierunku badań w latach 2018-2021 powstały: 4 prace opublikowane w czasopismach naukowych oraz dwa rozdziały w monografiach znajdujących się na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki o łącznym **IF: 2,472** i punktacji **MNiSW: 180 pkt.**
16. Badania dotyczące drapieżnych pijawek (*Hirudinida*) i ich krewniaków (*Branchiobdellida*, *Acanthobdellida)* oraz raka luizjańskiego (*Procambarus clarkii*) gatunku inwazyjnego w Polsce
    → W ramach tego kierunku badań w latach 2018-2021 powstało: 5 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki o łącznym **IF: 2,912** i punktacji MNiSW**: 240 pkt.** oraz 22 pkt. za publikacje bez IF.
17. Ocena populacji pszczół w wybranych miejscach gniazdowania
    → W ramach tego kierunku badań w latach 2020-2021 powstały: 2 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki o łącznym **IF: 1,673** i punktacji MNiSW: **140 pkt**.
18. Występowanie pasożytów wewnętrznych u zwierząt wolno żyjących

→ W ramach tego kierunku badań w latach 2019-2021 powstała: 1 praca opublikowana w czasopiśmie naukowym znajdującym się na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki o łącznym **IF: 1,693** i punktacji MNiSW**: 100 pkt.**

19. Molekularne mechanizmy różnicowania płci u jesiotrów ze szczególnym uwzględnieniem czynników prowadzących do zaburzenia rozwoju gonad u tych ryb
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2016-2021 powstały: 3 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 7,972** i **MNiSW: 310 pkt**.
20. Wykorzystanie nowatorskich technik analitycznych do oceny jakości karm dla zwierząt towarzyszących
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2016-2021 powstała: 1 praca opublikowana w czasopiśmie naukowym znajdującym się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 1,216** i **MNiSW: 70 pkt**.
21. Wpływ α-ketoglutaranu (AKG) na stan zdrowia i zachowanie starzejących się myszy (kontynuacja badań)
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2016-2021 powstała: 1 praca **MNiSW: 7 pkt**.
22. Opracowanie modułu „rurowego" do żywienia gryzoni paszą sypką o dowolnej granulacji
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2016-2021 powstał **1 patent**.
23. Optymalizacja metod konserwacji – kiszenia, suszenia, pod kątem zapewniania wysokiej jakości i wartości odżywczej pasz
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2016-2021 powstała: 1 praca opublikowana w czasopiśmie naukowym znajdującym się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 2,130** i **MNiSW: 100 pkt**.
24. Analiza występowania pasożytniczych infekcji jelit u zwierząt towarzyszących
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstały: 3 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 0,843** i **MNiSW: 60 pkt.**
25. Poprawa dobrostanu krów mlecznych poprzez wykorzystanie wybranych biomarkerów oraz AgNPs i CuNPs w prewencji i leczeniu schorzeń o podłożu metabolicznym i zapalnym
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstało: 6 prac opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 14,089** i **MNiSW: 620 pkt.**, **1 praca doktorska**, **1 zgłoszenie patentowe, 3 patent**y oraz **2 wdrożenia**.
26. Wpływ czynników genetycznych i środowiskowych na strukturę, skład białkowy i wytrzymałość błony witelinowej żółtka jaja
    → W ramach tego kierunku badawczego w latach 2018-2021 powstały: 2 prace opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* o łącznej punktacji **IF: 6,774** i **MNiSW: 240 pkt**.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD biorą udział w realizacji projektów badawczych i wdrożeniowych finansowanych z krajowych i zagranicznych programów badawczych m.in.: ze środków: NCN, NCBiR, MNiSW, Komisji Europejskiej, krajowych i regionalnych programów operacyjnych oraz wielu innych instytucji publicznych. Wyniki prowadzonych badań naukowych oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze są wykorzystywane do rozwoju programu studiów i w procesie jego realizacji. W trakcie realizacji jest 25 projektów finansowanych z różnych źródeł **(zał. 1.6.).** Wśród istotnych projektów badawczych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym można wskazać:

- Innovative Management of Genetic Resources - IMAGE
- Kompleksowa ochrona żubra w Polsce

- BOVINE – Innovative Beef Network in Europe
- Ocena wpływu pestycydów na płazy i gady (PERIAMAR)
- Wpływ fitoestrogenów na molekularne mechanizmy procesów rozwoju i różnicowania gonad u jesiotrów
- The development of European bison metapopulation in Northe-Eastern Poland

Działalności badawczej prowadzonej w INZ towarzyszy wysoka aktywność w obszarze transferu wiedzy do praktyki. Nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD koncentrują swoją aktywność na wypracowywaniu efektów praktycznych badań naukowych i prac rozwojowych, wdrażaniu wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz aplikacji produktów będących wynikami badań naukowych lub prac rozwojowych. Wymierne efekty działalności naukowej w tym zakresie (patenty i wdrożenia) przedstawiono w **załączniku 1.7.**
O procesie podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli akademickich świadczy liczba uzyskanych tytułów profesora oraz stopni doktora i doktora habilitowanego. W latach 2016–2021 trzy osoby otrzymały tytuł profesora oraz 6 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 7 stopień doktora. Nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD za działalność naukową i dydaktyczną otrzymali w latach 2016-2021 łącznie 94 nagrody (**zał. 4.8.,** kryterium 4.). Pracownicy otrzymali również 14 stypendiów i wyróżnień, z czego jedno to stypendia MEiN przyznawane młodym wybitnym naukowcom, prowadzącym wysokiej jakości badania i cieszącym się imponującym dorobkiem naukowym w skali międzynarodowej **(zał. 1.8.).** Ponadto 22 osoby otrzymały od Prezydenta RP Medale za długoletnią służbę: złoty – 7, srebrny – 5; brązowy – 10. Również 5 pracowników otrzymało Medal Komisji Edukacji Narodowej za wybitną działalność dydaktyczną.
Charakterystyczną cechą badań prowadzonych przez pracowników uczących na kierunku HiOZTiD jest ich umiędzynarodowienie. Instytut współpracuje z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Formy współpracy z tymi jednostkami są różnorodne. Jednym z przykładów badań realizowanych w kooperacji międzynarodowej są m.in., badania we współpracy z Iowa State University w dziedzinie genomiki drobiu oraz projekty: BOVINE – Innovative Beef Network in Europe i Innovative Management of Genetic Resources - IMAGE w ramach programu HORYZONT 2020 oraz Ocena wpływu pestycydów na płazy i gady (PERIAMAR) **(zał. 1.9.).** Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD biorą udział w wymianie międzynarodowej poprzez udział w stażach zagranicznych, wizytach dydaktycznych (m.in. w Czechach, Danii, Rumunii, Szwecji i USA), sympozjach naukowych, konferencjach, projektach międzynarodowych (m.in. realizując wspólnie z partnerami zagranicznymi projekty badawcze, publikując artykuły w językach obcych, itp.) czy organizację wydarzeń o randze międzynarodowej. Aktywność ta wpływa na rozwój koncepcji kształcenia, formułowanie efektów uczenia się i zmianę sposobów realizacji procesu dydaktycznego. Do najważniejszych działań podjętych w tym zakresie należą:
- współpraca przy rozwoju dydaktyki z zagranicznymi naukowcami odbywającymi wizyty studyjne w jednostce,
- wymiana wiedzy i doświadczeń w zakresie nowoczesnych metod kształcenia poprzez członkostwo kadry w międzynarodowych i krajowych towarzystwach naukowych **(zał. 1.10.),**
- prowadzona wymiana akademicka w ramach programu Erasmus^{+} z uczelniami krajów UE oraz z krajów partnerskich,
- staże pracowników w uczelniach partnerskich.

Informacje na temat współpracy międzynarodowej szerzej omówiono w kryterium 7.

Uczelnia jest miejscem tworzenia i rozpowszechniania wiedzy, kreowania nowych umiejętności, formowania właściwych cech osobowych otwartego na wiedzę człowieka, świadomego możliwości wiążących się ze współczesną hodowlą zwierząt, lecz także potencjalnych zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego, które mogą być efektem nieodpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Opieka naukowa nad studentami opiera się przede wszystkim na wykorzystaniu szerokiej wiedzy i kompetencji pracowników Instytutu, którzy służą studentom pomocą przy rozwiązywaniu problemów naukowych, związanych z bieżącym studiowaniem, czy też realizacją prac dyplomowych na obu stopniach studiów. Przy realizacji prac dyplomowych studenci uzyskują wsparcie ze strony swoich opiekunów, a także nauczycieli prowadzących seminaria dyplomowe. Efektem wspólnie prowadzonej działalności badawczej jest współautorstwo studentów w licznych publikacjach naukowych czy też w materiałach konferencyjnych **(zał. 1.4., i 1.11.1-3. oraz 1.11.8.).**

Zajęcia dydaktyczne, prowadzone dla studentów kierunku HiOZTiD, odbywają się w salach poszczególnych jednostek SGGW i obiektach utrzymujących zwierzęta. Wykorzystywane są zarówno sale wykładowe nieposiadające żadnego wyposażenia specjalistycznego poza aparaturą multimedialną, jak również laboratoria komputerowe, z zainstalowanym podstawowym i specjalistycznym oprogramowaniem wykorzystywanym na zajęciach. Zajęcia laboratoryjne odbywają się w laboratoriach wyposażonych w specjalistyczną aparaturę analityczną znajdującą się w pracowniach laboratoryjnych Instytutu. Baza dydaktyczna została omówiona szerzej w kryterium 5.

Działalność naukowa pracowników Instytutu pozwala na doskonalenie programu kształcenia realizowanego na kierunku HiOZTiD. Na podstawie własnych doświadczeń oraz wiedzy zdobytej w czasie konferencji i szkoleń pracownicy modyfikują treści programowe przekazywane studentom na zajęciach z poszczególnych przedmiotów.

Dobrym wskaźnikiem zaangażowania studentów Wydziału i możliwości realizowania przez nich pomysłów odbiegających od tradycyjnego procesu dydaktycznego jest ich aktywność naukowa w ramach kół naukowych. Koła tworzą osoby, które są zainteresowane poszerzeniem wiedzy zdobywanej na studiach. Działalność kół zależy od pomysłowości, inwencji i zaangażowania członków. Działalność kół naukowych dostosowana jest również do potrzeb osób niepełnosprawnych, w sposób zapewniający tym osobom pełne korzystanie z zasobów kół.

Na Wydziale działa 7 kół naukowych, różniących się zakresem zainteresowań naukowych:

1. **Koło Naukowe Zoologów: sekcja – zoologiczna, kynologiczna, żubrowa, zoopsychologiczna, pszczelarska** (88 członków)
2. Koło Naukowe Hodowców Zwierząt Gospodarskich: sekcja – bydła, drobiarska, koni, małych przeżuwaczy, trzody chlewnej (22 członków)
3. **Koło Naukowe Zwierząt Doświadczalnych i Laboratoryjnych** (15 członków)
4. **Koło Naukowe Żywienia Zwierząt** (5 członków)
5. **Międzywydziałowe Koło Naukowe Aves** (7 członków)
6. Międzywydziałowe Koło Naukowe Nanobiotechnologii (27 członków)
7. **Koło Naukowe Atlas** (20 członków)

We wszystkich kołach działają studenci kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich. Największy ich udział jest w kole nr 1, 3, 4, 5, 7.

Studenci należący do kół naukowych prowadzą badania naukowe, biorą udział w licznych konferencjach, prowadza pokazy w terenie oraz opiekują się wieloma gatunkami zwierząt terrarystycznych i akwarystycznych na terenie SGGW. Zdobytą wiedzą chętnie dzielą się na targach, piknikach oraz spotkaniach w szkołach i przedszkolach, zarażając młodszych i starszych pasją do odkrywania tajemnic przyrody.

Członkowie kół często aplikują na studia doktoranckie i kontynuują rozwój naukowy. Studenci zrzeszeni w kołach naukowych chętnie prezentują swoje badania i dyskutują z innymi studentami na konferencjach naukowych, sami także organizują takie spotkania/prelekcje. Studenci angażują się w działalność kół naukowych, regularnie biorą udział w seminariach i konferencjach naukowych również zagranicznych, gdzie konfrontują swoje poglądy z przemyśleniami innych uczestników. Koła naukowe są wspierane materialnie oraz niematerialnie przez SGGW, co motywuje studentów do dalszych kreatywnych działań oraz uczenia się.

Tylko w latach 2018-2021 w dorobku kół naukowych jest 186 prac badawczych **(zał. 1.11.1.).** Członkowie kół brali czynny udział w ważnych wydarzeniach naukowych – 20 konferencjach zagranicznych **(zał. 1.11.2.),** 48 konferencjach krajowych **(zał. 1.11.3.)** jak również 130 warsztatach/szkoleniach/prelekcjach **(zał. 1.11.4.)**. Sami również organizowali liczne (77) konferencje i prelekcje **(zał. 1.11.5.)**. Wyjechali na 18 obozów naukowych **(zał. 1.11.6.)** gdzie pogłębiali wiedzę w terenie wymieniając doświadczenia związane pracą w zespołach badawczych w różnych Instytucjach. W ramach działalności naukowej prezentowanej na licznych konferencjach zdobyli 47 nagród oraz wyróżnień **(1.9.7.)**. Opublikowali 24 prace naukowe **(zał. 1.11.8.)** oraz popularno-naukowe. Prowadzili liczne (42) zajęcia dla przedszkolaków/uczniów ale również i seniorów o tematyce związanej z działalnością swojego koła **(zał. 1.11.9. i zał. 1.11.10.)**. Udzielili 3 wywiadów m.in. w Radiu Kampus oraz współtworzyli jeden z odcinków programu przyrodniczego. Nie bez znaczenia pozostaje również działalność społeczna (20 pozycji) **(zał. 1.11.10)**; studenci chętnie angażują się w prace społeczne na zasadzie wolontariatu oraz zbiórek tematycznych. Studenci zaangażowani w pracę kół naukowych aktywnie uczestniczą w projektach realizowanych przez pracowników prowadzących zajęcia na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.11.11. i zał. 1.11.12.).** W ramach swojej działalności koła współpracują z licznymi (23) instytucjami oraz organizacjami zewnętrznymi **(zał. 1.11.13.**).
Nieodłączną częścią działalności nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku HiOZTiD jest również edukacja dzieci/młodzieży/dorosłych, dlatego w ramach kooperacji ze szkołami średnimi pracownicy organizują m.in. zajęcia warsztatowe dla uczniów w laboratoriach (np. Samodzielnego Zakładu Ichtiologii i Biotechnologii Akwakultury, Laboratorium Genetyki Molekularnej Katedry Genetyki i Ochrony Zwierząt, Laboratorium Oceny Jakości Mleka i Mięsa Katedry Hodowli Zwierząt,) oraz wydarzenia popularyzujące naukę takie jak: „Uniwersytet Dzieci", „Otwarte laboratoria" w ramach projektu koordynowanego przez Biuro Promocji SGGW, Dni SGGW, Festiwal Nauki, Piknik Naukowy Centrum Nauki Kopernik i Polskiego Radia. W przygotowanie i obsługę tych wydarzeń zaangażowani są studenci kół naukowych funkcjonujących na Wydziale. W organizację Dni SGGW włączają się również zaprzyjaźnione z Wydziałem firmy: Rettenmaier Polska Sp. z o.o., Bellako Sp. z o.o., DSM Products Sp. z o.o., Jotafan, Cobb Germany, Spanvall, Naturae, Stowarzyszenie Zwierzęta Ludziom, Stowarzyszenie Pomocy Królikom, Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza OSP Kęty, Zakład Kynologii Policyjnej w Sułkowicach, Ogniwo Konne Sekcji Konnej Przewodników Psów Służbowych Wydziału Wywiadowczo-Patrolowego Komendy Stołecznej Policji.

Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, rynku pracy oraz rola interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Uczelnia jest miejscem tworzenia i rozpowszechniania wiedzy, kreowania nowych umiejętności, formowania właściwych cech osobowych otwartego na wiedzę człowieka, świadomego możliwości wiążących się ze współczesną hodowlą zwierząt, lecz także potencjalnych zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego, które mogą być efektem nieodpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej.
Jednym z podstawowych celów strategicznych polskiego szkolnictwa wyższego w warunkach gospodarki wolnorynkowej pozostaje ,,Otwartość" wpisująca niejako działalność naukowo-badawczą jak również proces kształcenia w schemat „nauka-przedsiebiorczości". W trakcie prac nad koncepcją i programem studiów kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich dokonano przeglądu opracowanych w świecie programów kształcenia na kierunkach o zbliżonej tematyce. Przegląd doświadczeń zagranicznych uczelni pozwolił na zbudowanie ogólnej koncepcji kształcenia. Punktem odniesienia były elementy opisów kształcenia między innymi: MSc Animal Sciences – Wageningen University, Management of Fish and Wildlife Population – Swedish University of Agricultural Sciences oraz program kursu "Conservation Breeding Centers for Wildlife Sustainability Graduate and Professional Course" organizowany przez Conservation Breeding Centers for Wildlife

Sustainability, Smithsonian-Mason School of Conservation, Front Royal, VA, USA, który zawiera treści dotyczące genetyki dzikich populacji, sposobów ochrony i zarządzania, treści związane ze zdrowiem i behawiorem dzikich zwierząt. Opinię pisemną na temat kierunku HiOZTiD wyrazili między innymi przedstawiciele przedsiębiorstw i instytucji **(zał. 1.12.1.** i **1.12.2.).**

Korzystano również z informacji od studentów wyjeżdżających na inne Uczelnie w ramach programów Wymiany Międzynarodowej (Erasmus). Ważnym źródłem inspiracji były też kontakty pracowników Wydziału z przedstawicielami innych Uczelni – wspólne projekty edukacyjne, wyjazdy studyjne, seminaria.

Podczas pracy nad kierunkiem hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich uwzględniono opinie interesariuszy w kategoriach:

- prowadzenia działań strategicznych związanych z powołaniem kierunku,
- zarządzania działaniami związanymi z potencjalną realizacją studiów.

Realizacja działań strategicznych zmierzających do przygotowania projektu i wdrożenia nowego kierunku przebiegała w oparciu o zróżnicowane formy aktywności, prowadzono je w możliwie szerokim kontekście zamierzeń dydaktycznych z uwzględnieniem różnych wizji efektów kształcenia. Formy współdziałania z interesariuszami dobierano z uwzględnieniem optymalizacji wiarygodności uzyskanych opinii, poszanowania czasu pracy interesariuszy i uwzględnienia kreatywności interesariuszy. Opinie interesariuszy uwzględniano na każdym etapie przygotowywania projektu nowego kierunku. Opinie te przyczyniły się do powstania idei powołania nowego kierunku, profilu absolwenta, zakresu merytorycznego kierunku, formalnej konstrukcji przedsięwzięcia, przygotowywania dokumentów powołania kierunku i innych aktywności zmierzających do powołania kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich.

Stosowano następujące formy współdziałania:

- Badania ankietowe (anonimowe) studentów,
- Zogniskowane wywiady grupowe ze studentami, nauczycielami akademickimi i przyszłymi pracodawcami absolwentów,
- Spotkania nauczycieli akademickich i pracowników Uczelni.

W SGGW działa Biuro Karier, które oferuje staże, praktyki i oferty pracy studentom i absolwentom, prowadząc stałą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Biuro organizuje spotkania z pracodawcami w formie targów pracy oraz prezentacji firm połączonych z rekrutacją. Dla zainteresowanych prowadzi warsztaty i szkolenia rozwijające umiejętności przydatne w konkurowaniu na współczesnym rynku pracy, oferuje konsultacje w zakresie przygotowania dokumentów aplikacyjnych, przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych itp. Ponadto Biuro prowadzi monitoring losów zawodowych absolwentów (MLZA), gromadzi informacje dotyczące ich kariery zawodowej i analizuje wyniki ankiet kierowanych do absolwentów. Prowadzone są trzy anonimowe ankiety: badanie satysfakcji studenta I roku (ankieta dotyczy studentów I stopnia oraz studiów jednolitych magisterskich), Ankieta losów absolwentów po upływie 3-5 lat po ukończeniu studiów oraz badanie satysfakcji absolwenta zaraz po obronie pracy dyplomowej. Na podstawie zebranych danych pierwotnych z kwestionariuszy ankiety (w oparciu o narzędzia jakości kształcenia Uczelni), prowadzona jest analiza statystyczna, a jej wnioski przekazywane są Władzom Wydziału i omawiane podczas Rad Programowych **(zał. 1.13.).** Kierunek HiOZTiD jest młodym kierunkiem więc liczba absolwentów jest jeszcze niewielka. Mimo małej liczby ankiet spójną uwagą zarówno absolwentów kierunku jak i pracodawców jest słabe przygotowanie studentów w zakresie posługiwania się językiem obcym. Badania ankietowe mają charakter anonimowy, co wpływa na podniesienie wiarygodności zebranych danych. Pozwala to na ocenę kariery zawodowej absolwentów oraz powiązania toku studiów z praktyką gospodarczą. Ponadto Koordynator ds. jakości kształcenia wraz z Koordynatorem ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów dokonują okresowej oceny ofert pracy z biura karier przekazywanych studentom.

Współpraca Wydziału i Instytutu z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest bardzo aktywna i różnorodna, opiera się na systematycznych, wieloletnich i często bezpośrednich (także nieformalnych) relacjach nauczycieli akademickich z interesariuszami zewnętrznymi. Od roku 2013 w Wydziałowej Komisji ds. dydaktyki oraz w zespołach ds. weryfikacji efektów kształcenia a obecnie od roku 2019 w Radzie Programowej zasiadają przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Na posiedzeniach Rady Programowej ustala się sekwencję przedmiotów, wymiar godzin przedmiotu, wymiar ECTS, treści programowe uwzględniające potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, formy zajęć i metody weryfikacji efektów oraz wymiar i sposób odbywania praktyk zawodowych na studiach I stopnia. Wszyscy członkowie Rady, w tym interesariusz zewnętrzny, mają prawo głosu we wszystkich sprawach dotyczących doskonalenia koncepcji kształcenia i programów studiów **(zał. 1.14., 1.14.1.).**
Współpraca WHBiOZ z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, obejmuje: udział przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów uczenia się i ich weryfikacji, proces dydaktyczny, organizację staży i praktyk zawodowych, współpracę w realizacji prac badawczo-rozwojowych, w tym prac dyplomowych oraz popularyzację nauki.
W procesie opracowywania koncepcji kształcenia na kierunku HiOZTiD uwzględniono sugestie interesariuszy zewnętrznych, przekazywane podczas rozmów prowadzonych na spotkaniach roboczych i okolicznościowych **(zał. 1.15.)**. Po sugestiach pracodawców wprowadzono język angielski kierunkowy na studiach I stopnia (2 ECTS).
Mocną stroną współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest udział przedsiębiorców w tworzeniu i kształtowaniu oferty edukacyjnej, oddziaływanie na program i treści przedstawiane w ramach realizacji poszczególnych przedmiotów, a także wspólna realizacja prac dyplomowych.
W przypadku prowadzenia zajęć dydaktycznych i wspólnych badań we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie gospodarcze sposób prowadzenia i organizację tych zajęć określa porozumienie lub pisemna umowa zawarta pomiędzy Uczelnią a danym podmiotem. Dotychczas podpisano ponad 90 porozumień o współpracy **(zał. 1.16.).**
Wydział od lat gości na zajęciach dla studentów przedstawicieli wielu firm z otoczenia gospodarczego **(zał. 1.17.).** Prowadząc zajęcia ze studentami z takich przedmiotów jak: chów i hodowla zwierząt ex situ, trendy w hodowli zwierząt, organizacja hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich, zachowanie i szkolenie psów, chów zwierząt w ogrodach zoologicznych, interesariusze zewnętrzni bezpośrednio uczestniczą w kształtowaniu i realizacji oferty edukacyjnej. Udział przedstawicieli różnych instytutów jest szansą do zapoznania studentów z profilem jednostki i zakresem prowadzonych badań, przez co studenci bardziej świadomie kształtują swoją ścieżkę edukacyjną poprzez wybór miejsca praktyki zawodowej.
W procesie doskonalenia jakości kształcenia bardzo istotne są zajęcia terenowe z udziałem studentów poza i w obiektach SGGW **(zał. 1.18.),** które dają możliwość praktycznej weryfikacji informacji zdobytych podczas zajęć teoretycznych oraz sprzyjają bezpośrednim kontaktom z pracodawcami.
Praktykodawcy **(zał. 1.19.)** stanowią ważny element łączący środowisko pracodawców ze studentami. Odgrywają oni przede wszystkim rolę w procesie weryfikacji efektów uczenia się. Oceniają umiejętności i zaangażowanie studentów oraz przydatność ich umiejętności w pracach ze zwierzętami. Ocena ta przedstawiana jest w zaświadczeniach z praktyk **(zał. 1.20.)**.
Podczas prac nad doskonaleniem programu studiów uwzględniane są również uwagi koordynatorów, zawarte w formularzach weryfikacji efektów kształcenia (WEK) **(zał. 1.21.).**
Dobrą praktyką stosowaną na Wydziale jest przedstawianie studentom do zaopiniowania programów studiów **(zał. 1.22.).** Koncepcja i cele kształcenia na kierunku HiOZTiD są efektem pracy Rady Programowej. W skład Rady wchodzą nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku, przedstawiciele samorządu studenckiego oraz przedstawiciele otoczenia gospodarczego. W procesie doskonalenia programów studiów uwzględniane są zarówno wnioski studentów **(zał. 1.23.),** wyniki analizy ankiet studenckich **(zał. 1.24.)**, studentów wyższych roczników **(zał. 1.25.)** oraz absolwentów **(zał. 1.26.).**
Istotnym elementem uwzględnianym w doskonaleniu programów studiów są rekomendacje/zalecenia PKA **(zał. 1.27.)** (w tym również i na pokrewnych kierunkach (kierunek HiOZTiD jest wizytowany po raz pierwszy od uruchomienia ale w 2020 roku oceniany był kierunek zootechnika).

W doskonaleniu programów studiów biorą również udział nasi przyszli studenci. Oprócz mniej sformalizowanych spotkań podczas wydarzeń takich jak: Dni SGGW, Festiwal Nauki czy Uniwersytet Dzieci na Wydziale zostały podpisane porozumienia ze szkołami średnimi o współpracy dydaktycznej i wzajemnej promocji (m.in. XXI Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja w Warszawie, Zespół Szkół nr 39 im. prof. Edmunda Jankowskiego w Warszawie). Założeniem porozumienia jest uczestnictwo uczniów w zajęciach dydaktycznych i warsztatach prowadzonych przez pracowników Wydziału oraz możliwość wizytowania zwierzętarni SGGW. Głównym celem tego przedsięwzięcia jest szerzenie wśród młodzieży wiedzy na temat zwierząt, ich dobrostanu i produkcji, możliwości laboratoryjnych Instytutu a także oferty dydaktycznej Wydziału. Ponadto systematyczny kontakt z młodzieżą szkolną dostarcza wiedzy na temat oczekiwań kandydatów dotyczących przyszłego studiowania, co jest pomocne w doskonaleniu oferty dydaktycznej oraz uczy skutecznego komunikowania się z młodym pokoleniem. Bardzo chętnie spotkania w szkołach i przedszkolach organizują studenci działający w kołach naukowych **(zał. 1.11.9.).**

Sylwetka absolwenta i przewidywane miejsca zatrudnienia absolwentów

Absolwent studiów I stopnia kierunku HiOZTiD uzyskuje tytuł zawodowy inżyniera. Absolwent ma ogólną wiedzę z zakresu nauk podstawowych (m.in. zoologii, chemii, statystyki matematycznej, anatomii, embriologii, genetyki i fizjologii zwierząt) niezbędną dla zrozumienia zjawisk i procesów, składających się na funkcjonowanie przyrody ożywionej na różnych poziomach jej złożoności oraz zrozumienia struktury i zasad funkcjonowania organizmów zwierzęcych i roślinnych na poziomie komórek, tkanek, pojedynczych organizmów i populacji. Wiedza i umiejętności z zakresu nauk podstawowych stanowią bazę do kształcenia kierunkowego.
Absolwent posiada wiedzę i umiejętności z zakresu żywienia, chowu, hodowli i utrzymania zwierząt, profilaktyki pozwalające na dokonywanie pomiarów, wyznaczanie wartości, ocenę wiarygodności podstawowych wielkości statystycznych, chemicznych, biochemicznych i fizjologicznych z wykorzystaniem podstawowych technik laboratoryjnych i metod matematycznych i statystycznych.
Absolwent zostaje wyposażony w wiedzę i umiejętności praktyczne z zakresu pielęgnacji zwierząt, oceny bioróżnorodności, zarządzania populacjami i opracowywania programów ochrony zwierząt.
Potrafi identyfikować problemy dotyczące hodowli i ochrony zwierząt towarzyszących i dzikich oraz sprawnie je rozwiązywać z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności uzyskanych podczas studiów.
Posiada podstawową znajomość właściwych norm prawnych polskich i UE w zakresie regulacji praw zwierząt i postępowania ze zwierzętami. Potrafi współpracować ze specjalistami z zakresu nauk podstawowych, inżynieryjno-technicznych, biologicznych i rolniczo-weterynaryjnych oraz specjalistami z zakresu zagadnień ekonomiczno-humanistycznych w celu poszukiwania i wdrażania właściwych rozwiązań. Absolwent jest przygotowany do pracy w zespole i umie organizować jego pracę. Absolwent potrafi samodzielnie kierować swoją ścieżką kariery oraz jest przygotowany do podjęcia studiów na kolejnych etapach kształcenia (studia II stopni w krajowych i zagranicznych placówkach naukowych i naukowo-dydaktycznych). Absolwent zna język angielski na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

Absolwent studiów II stopnia uzyskuje tytuł zawodowy magistra. Absolwent studiów II stopnia kierunku HiOZTiD zna zasady i metody prowadzenia pracy badawczej i doświadczeń eksperymentalnych oraz zasady przygotowania i pisania prac naukowych. Absolwent ma pogłębioną wiedzę w zakresie: zaawansowanych metod przygotowywania i uszlachetniania pasz/karm dla zwierząt, nowych trendów dotyczących żywienia zwierząt z poszanowaniem środowiska przyrodniczego i z zachowaniem różnorodności biologicznej. Absolwent potrafi wyszukiwać informacje, pochodzące z różnych źródeł oraz analizować i przetwarzać je z wykorzystaniem odpowiednich technik informatycznych w celu wyboru optymalnej metody chowu, hodowli, programu ochrony zwierząt dopasowanej do stanu i potencjału środowiska przyrodniczego oraz zmieniających się warunków zewnętrznych, pamiętając o realizacji zadań na rzecz środowiska społecznego. Ma

poszerzoną wiedzę w zakresie wybranych zagadnień prawnych, ekonomicznych i społecznych, niezbędnych w podejmowaniu i rozwoju działalności gospodarczej oraz innych form indywidualnej przedsiębiorczości w zakresie produkcji zwierzęcej. Absolwent ma świadomość znaczenia wiedzy w życiu zawodowym, jej krytycznej analizy oraz poszukiwania i nawiązywania współpracy z ekspertami z zakresu produkcji zwierzęcej oraz działania w sposób przedsiębiorczy, prawidłowo określając priorytety w realizacji zadań na rzecz środowiska społecznego. Potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz językiem specjalistycznym z zakresu hodowli i ochrony zwierząt. Ma kwalifikacje niezbędne do podjęcia nauki w szkole doktorskiej.

Główne kierunki działalności zawodowej absolwentów obejmują instytucje i organizacje działające w sferze ochrony środowiska (ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zwierząt) szczebla centralnego, regionalnego i samorządowego, w firmach usługowych i wytwarzających środki produkcji (np. pasze, dodatki paszowe, itp.), związkach hodowców, ogrodach zoologicznych, schroniskach dla zwierząt, placówkach naukowo-badawczych, oświacie rolniczej, służbach mundurowych, redakcjach czasopism przyrodniczych, radia i telewizji.
Na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochronie Zwierząt dydaktyka bezpośrednio łączy się z pracą naukową. Dobry naukowiec powinien zarażać swoją pasją i rozwijać zdolności oraz zainteresowania poznawcze studentów. Rola świadomego uniwersyteckiego dydaktyka to pokazanie studentom, że studiowanie to odkrywanie nowych rzeczy, a ćwiczenia i wykłady to formy przekazu, w ramach których powinni szukać odpowiedzi na zagadnienia z dziedziny swoich zainteresowań. Studenci kierunku HiOZTiD to młodzi ludzi ciekawi świata, a efekty wspólnej pracy naukowej widoczne są w formie prac inżynierskich i magisterskich, a także publikacji w czasopismach z listy JC R. Sukcesy naukowe studentów potwierdzają, że podjęta koncepcja kształcenia jest odpowiednia.

Koncepcja kształcenia i programy studiów I i II stopnia na kierunku HiOZTiD

Programy studiów I i II stopnia uaktualnione zostały zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. Poz. 1668), Ustawą Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669), Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861) oraz Uchwałą Senatu SGGW Nr 76 - 2020/2021 z dnia 22 lutego 2021 r. **(zał. 1.28.).** W programach studiów obowiązujących od roku akad. 2019/2020 zapewniono spójność programu kształcenia z Polską Ramą Kwalifikacji poprzez wprowadzenie efektów uczenia zamiast efektów kształcenia. Zgodnie z koncepcją kształcenia na kierunku HiOZTiD studia I i II stopnia to studia o profilu ogólnoakademickim. Programy studiów obowiązujące od roku akademickiego 2021/2022 dla poszczególnych poziomów studiów dla kierunku HiOZTiD zostały wprowadzone uchwałą Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie nr 130 - 2020/2021 z dnia 28 czerwca 2021 r. **(zał. 1.29.).**
Studenci kierunku HiOZTiD I i II stopnia studia w roku akademickim 2021/2022 studiują według:
studia I stopnia stacjonarne i niestacjonarne:
sem. 1 – efektów uczenia się zatwierdzonych Uchwałą Senatu SGGW nr 130 2020/21 z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia programów studiów na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.30.1. i zał. 1.30.2.)**,
sem. 3 – efektów uczenia się zatwierdzonych Uchwałą Senatu SGGW nr 178 2019/20 z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie ustalenia programów studiów na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.31.1. i zał. 1.31.2.)**,
sem. 5 - efektów uczenia się zatwierdzonych Uchwałą Senatu SGGW nr 127 2018/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia programów studiów na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.32.1. i zał. 1.32.2.)**,
sem. 7 - efektów kształcenia się zatwierdzonych Uchwałą Senatu SGGW nr 38 2011/12 z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia efektów kształcenia na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.33.)**,
Studia niestacjonarne II stopnia:
sem. 1 - efektów uczenia się zatwierdzonych Uchwałą Senatu SGGW nr 130 2020/21 z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia programów studiów na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.34.)**,

Studia stacjonarne II stopnia:
sem. 2 - efektów uczenia się zatwierdzonych Uchwałą Senatu SGGW nr 127 2018/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia programów studiów na kierunku HiOZTiD **(zał. 1.35.)**.

W dniu 11 marca 2020 r. Rektor SGGW w Warszawie wydał Zarządzenie nr 18 (https://www.sggw.pl/komunikaty-sars-cov-2), w którym odwołał wszystkie formy zajęć dla studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, z wyłączeniem zajęć prowadzonych zdalnie. W zarządzeniu tym w §2 pkt. 2 Rektor zobowiązał kierowników jednostek, aby ogłosili listę wykładów i zajęć, które będą prowadzone w wersji on-line bądź w innej formie elektronicznej. W marcu 2020 roku Uczelnia dysponowała platformą Moodle: https://e.sggw.pl (administrowaną przez Wydział Zastosowań Informatyki i Matematyki/Instytut Informatyki Technicznej), która jest jednocześnie narzędziem do uwierzytelniania wykorzystywanym przez system Big Blue Button, pozwalającym na prowadzenie telekonferencji, udostępnianie ekranu i okien aplikacji w trybie interaktywnym. Na stronie internetowej SGGW można się było zapoznać krok po kroku, co zrobić aby rozpocząć kurs w Moodle (założyć i potwierdzić konto https://e.sggw.pl/login/signup.php?; zalogować się i złożyć wniosek https://e.sggw.pl/course/request.php; dokumentacja dla nauczycieli https://docs.moodle.org/en/Teacher_quick_guide; demo systemu BigBlueButton: https://demo.bigbluebutton.org/gl wraz z instrukcją jego używania Viewer Overview i Moderator/Presenter Overview).
W maju 2020 roku w ramach projektu POWER uruchomiono w SGGW scentralizowaną usługę Microsoft Teams dla pracowników i studentów. Ponadto Zespół SGGW TV wspomagał proces kształcenia poprzez nagrywanie wykładów i zamieszczanie ich na platformie Youtube.
W roku 2020 odbyło się wiele szkoleń z zakresu korzystania z narzędzi do kształcenia zdalnego – MS Teams. W szkoleniach tych uczestniczyli również nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD.

W związku z ogłoszonym Rozporządzeniem MNiSW z dnia 23.03.2020 r. oraz zmieniającą się sytuacją epidemiczną, ukazującymi się kolejnymi rozporządzeniami, rekomendacjami oraz ogłoszeniami MNiSW i GIS, Rektor SGGW ogłaszał adekwatne akty wewnętrzne https://www.sggw.pl/komunikaty-sars-cov-2. W oparciu o w/w akty Władze Wydziału opracowały plan zajęć dla semestru letniego w roku akad. 2019/2020 uwzględniający kształcenie w systemie hybrydowym oraz ograniczenia zawarte w dokumencie Głównego Inspektora Sanitarnego pt. *„Środowiskowe wytyczne w związku z częściowym przywracaniem działalności uczelni”*. W roku akad. 2019/2020 oraz 2020/2021 zrealizowano wszystkie zakładane efekty przedmiotowe. W roku akad. 2021/2022 zajęcia prowadzone są w systemie hybrydowym. Zdalnie studenci zrealizowali szkolenie BHP i szkolenie biblioteczne. Na studiach niestacjonarnych zajęcia przypadające w piątek (najczęściej są to wykłady) prowadzone są on-line. Ponadto platforma MS Teams wykorzystywana jest na studiach stacjonarnych w zajęciach realizowanych przez profesorów wizytujących (studia I stopnia - sem. 7 i studia II stopnia - sem. 2) oraz w przypadku konieczności zastosowania kwarantanny lub izolacji nauczycieli akademickich lub studentów. Wykorzystywane metody i techniki kształcenia na odległość umożliwiają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się.

Cel i umiejscowienie kierunku w obszarach kształcenia

Na kierunku HiOZTiD wszystkie zaplanowane treści programowe mają swoje odzwierciedlenie w efektach uczenia, a wszystkie zdefiniowane efekty znalazły odzwierciedlenie w treściach programowych.

- Każdemu przedmiotowi przypisane są efekty uczenia się **(zał. 1.36.).**
- Zaplanowane narzędzia dydaktyczne są odpowiednie dla osiągnięcia założonych efektów uczenia, liczba przydzielonych punktów ECTS odpowiada nakładowi pracy studenta (1 ECTS = 25-30 h) oraz nakład pracy studentów jest adekwatny do osiąganych efektów kształcenia.

- Mechanizmy oceny kształtują i wspomagają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Koordynatorzy przedmiotów wskazani w sylabusie przeprowadzają po każdym semestrze w systemie eHMS weryfikację efektów przedmiotowych (WEK).
- Każdy student wraz z rozpoczęciem zajęć dydaktycznych ma pełną świadomość tego, jakich efektów prowadzący od niego oczekuje oraz jak są przez nauczyciela akademickiego zdefiniowane poszczególne poziomy osiągnięcia tych efektów.

Na studiach I stopnia sformułowano 14 efektów w zakresie wiedzy, 19 w zakresie umiejętności, 7 w zakresie kompetencji społecznych, na studiach II stopnia sformułowano 9 efektów w zakresie wiedzy, 8 w zakresie umiejętności, 4 w zakresie kompetencji społecznych, które wzajemnie uzupełniają się i generują wartość dodaną, poszerzając kompetencje zawodowe oraz budują świadomość konieczności samodoskonalenia się studentów.

Do kluczowych efektów uczenia się na studiach I stopnia w zakresie wiedzy należą:

Student zna i rozumie: informacje z zakresu nauk biologicznych niezbędne dla zrozumienia zjawisk i procesów, składających się na funkcjonowanie przyrody ożywionej na różnych poziomach jej złożoności; strukturę i zasady funkcjonowania organizmów zwierzęcych i roślinnych na poziomie komórek, tkanek, pojedynczych organizmów i populacji; sposoby zarządzania populacjami zwierząt z zastosowaniem odpowiednich metod hodowli; cele i metody prowadzenia hodowli i ochrony zwierząt dzikich w ogrodach zoologicznych, parkach krajobrazowych, w warunkach fermowych, laboratoriach oraz innych placówkach; zasady i techniki żywienia zwierząt, metody produkcji oraz oceny wartości pokarmowej i odżywczej pasz i karm; cele prowadzenia ochrony i restytucji gatunku/populacji; zagadnienia ekonomiczne, prawne i społeczne niezbędne do organizowania indywidualnej przedsiębiorczości w zakresie hodowli zwierząt.

Do kluczowych efektów uczenia się na studiach I stopnia w zakresie umiejętności należą:

Student potrafi: dokonywać pomiarów i wyznaczać wartości oraz oceniać wiarygodność podstawowych wielkości statystycznych, chemicznych, biochemicznych i fizjologicznych posługując się podstawowymi technikami laboratoryjnymi i stosując podstawowe metody matematyczne i statystyczne; oceniać wskaźniki ekologiczne populacji zwierząt oraz zależności między strukturą a funkcją na poziomie komórek, tkanek, pojedynczych organizmów i populacji; określić zapotrzebowanie zwierząt na składniki pokarmowe oraz dobrać odpowiednie pasze/ karmy i dodatki paszowe dla zbilansowania ich wymagań pokarmowych; identyfikować zagrożenia powodowane przez różne czynniki w środowisku bytowania zwierząt; oceniać stan i zagrożenia bioróżnorodności zwierząt oraz umie prowadzić działania w celu ich ochrony i restytucji; stosować odpowiednie metody chowu i hodowli oraz zarządzać populacją zwierząt; oceniać środowisko życia zwierząt oraz wielkość populacji i ogólny stan zdrowotny; interpretować zachowania zwierząt oraz oceniać parametry ich dobrostanu; bilansować receptury dawek pokarmowych oraz gotowych karm dla zwierząt towarzyszących, amatorskich i dzikich z uwzględnieniem odpowiednich procesów obróbki surowców i karm; opracowywać metody socjalizacji i podstawowego szkolenia oraz analizować problemy behawioralne wybranych zwierząt; przygotować opracowania/prelekcje w języku polskim i wybranym języku obcym, dotyczące studiowanego kierunku na podstawie udokumentowanego źródła z wykorzystaniem technik komputerowych oraz poszanowaniem zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.

Do kluczowych efektów uczenia się na studiach II stopnia w zakresie wiedzy należą:

Student zna i rozumie: zasady i metody prowadzenia pracy badawczej; zaawansowane metody i techniki z zakresu przygotowywania i uszlachetniania pasz/karm dla zwierząt oraz nowe trendy z zakresu żywienia zwierząt; zagadnienia na temat zasad dokonywania obserwacji zwierząt, pomiarów i oceny ich statusu w środowisku, a także monitoringu populacji zwierząt; zaawansowane metody, techniki i technologie stosowane w hodowli i ochronie zwierząt, pozwalające wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka; w zaawansowanym stopniu interakcję pomiędzy środowiskiem a zwierzętami wolnożyjącymi i towarzyszącymi człowiekowi; zasady

przygotowywania i pisania prac naukowych oraz metody zdobywania najnowszych informacji naukowych z wykorzystaniem zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego;
Do kluczowych efektów uczenia się na studiach II stopnia w zakresie umiejętności należą:
Student potrafi: przygotować autorską propozycję rozwiązania problemu i wykonania zadania z zakresu dotyczącego zwierząt dzikich i towarzyszących; wnikliwie ocenić produkcję i jakość produktów żywnościowych i pasz w aspekcie zdrowia zwierząt i ludzi oraz stanu środowiska naturalnego; dobierać narzędzia, techniki i technologie w celu doskonalenia ochrony fauny a równocześnie wykorzystać cechy i zdolności zwierząt do poprawy jakości życia człowieka; formułować hipotezy, planować i realizować typowe zadania badawcze dotyczące różnych gatunków zwierząt; skutecznie komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, brać udział i prowadzić debatę na temat zagadnień zawodowych, posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Kluczowe efekty uczenia są spójne z koncepcją kształcenia na kierunku HiOZTiD oraz wpisują się bezpośrednio w prowadzoną przez SGGW politykę jakości kształcenia, która wskazuje na ciągłe doskonalenie jakości kształcenia w oparciu o potrzeby rynku pracy i oczekiwania interesariuszy, w ścisłym związku z prowadzonymi badaniami naukowymi. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności są zbieżne z sylwetką absolwenta oraz zgodne z oczekiwaniami rynku pracy. Ogólnoakademicki profil studiów gwarantuje osiągnięcie efektów uczenia się umożliwiających kontynuację nauki w szkole doktorskiej. Efekty uczenia dla kierunku HiOZTiD odnoszą się w całości do dyscypliny zootechnika. Efekty kształcenia są spójne z efektami kształcenia zdefiniowanymi w ramach KRK dla obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunek został przyporządkowany (sem. 7 w roku akad. 2021/2022). Efekty uczenia się uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK (I stopień) oraz 7 PRK (II stopień) typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 i odnoszą się w całości do dyscypliny zootechnika i rybactwo.
Kształcenie na studiach pierwszego stopnia na kierunku HiOZTiD obejmuje również kształtowanie i rozwijanie kompetencji społecznych studentów, m.in. współpracy ze związkami hodowców zwierząt oraz ekspertami z zakresu ochrony i hodowli zwierząt; prezentowania aktywnej postawy w zakresie samokształcenia, upowszechniania posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz wdrażania ich do praktyki; podejmowania odpowiedzialności za dobrostan zwierząt oraz kształtowanie i stan środowiska naturalnego.
Ukończenie studiów pierwszego stopnia łączy się z uzyskaniem tytułu inżyniera, dlatego wśród zakładanych efektów uczenia się duże znaczenie mają te z zakresu podstawowej wiedzy oraz umiejętności inżynierskich, bezpośrednio związane z rozwiązywaniem zadań inżynierskich. Zakładane kierunkowe efekty uczenia się mają dać absolwentowi wiedzę i umiejętności umożliwiające podjęcie pracy zawodowej i przygotować go do rozwiązywania różnorodnych problemów z zakresu szeroko rozumianej produkcji zwierzęcej, a także do prowadzenia własnych prac rozwojowych i poszukiwania innowacyjnych rozwiązań.
Wśród najistotniejszych przewidywanych efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia, prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, należy wymienić przede wszystkim te, które odnoszą się do umiejętności. Dzięki ich osiągnięciu, absolwent potrafi:

- dokonywać pomiarów i wyznaczać wartości oraz oceniać wiarygodność podstawowych wielkości statystycznych, chemicznych, biochemicznych i fizjologicznych posługując się podstawowymi technikami laboratoryjnymi i stosując podstawowe metody matematyczne i statystyczne (K_U01),
- określić zapotrzebowanie zwierząt na składniki pokarmowe oraz dobrać odpowiednie pasze/ karmy i dodatki paszowe dla zbilansowania ich wymagań pokarmowych (K_U03),

- zaplanować bazę pokarmową dla zwierząt dzikich w warunkach hodowli zamkniętej (K_U04),
- identyfikować zagrożenia powodowane przez różne czynniki w środowisku bytowania zwierząt (K_U05),
- wykonywać proste zadania projektowe dotyczące utrzymania zwierząt (K_U06),
- stosować odpowiednie metody chowu i hodowli oraz zarządzać populacją zwierząt (K_U08),
- bilansować receptury dawek pokarmowych oraz gotowych karm dla zwierząt towarzyszących, amatorskich i dzikich z uwzględnieniem odpowiednich procesów obróbki surowców i karm (K_U12),
- projektować różne typy akwariów, dobrać obsadę do zbiorników oraz wykonywać zabiegi pielęgnacyjne w akwariach (K_U14).

Do uzyskania kompetencji inżynierskich w sposób bezpośredni prowadzą również następujące efekty uczenia się: K_U02, K_U07, K_13, K_U15.

Edukacja przyszłego inżyniera to proces złożony, nie można zatem pomijać efektów uczenia się dotyczących wiedzy i kompetencji społecznych. Za najistotniejsze spośród nich – z punktu widzenia kompetencji inżynierskich – należy uznać (by skrócić to opracowanie, pomijamy rozwinięcie kodów; pełna lista efektów wraz z kodami otwiera niniejszy raport): K_W01, K_W04, K_W08, K_W09, K_K02, K_K04.

Należy podkreślić, że znaczna część efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich jest osiągana podczas zajęć o charakterze laboratoryjnym bądź projektowym. Zazwyczaj określony efekt uczenia się osiągany jest w ramach kilku przedmiotów. Spełnienie kierunkowego efektu uczenia się uzyskuje się poprzez spełnienie wielu (bardziej szczegółowych) przedmiotowych efektów uczenia się. Przykładowo efekt uczenia się K_U10 (studia I stopnia) jest realizowany poprzez efekty szczegółowe w następujących przedmiotach: Dobrostan zwierząt, Podstawy ekologii, Zasady postępowania ze zwierzętami doświadczalnymi, Ochrona owadów błonkoskrzydłych, Higiena utrzymania zwierząt amatorskich i dzikich w niewoli, Akwarystyka, Chów i hodowla zwierząt ex situ, Ptaki ozdobne-hodowla i utrzymanie.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Dobór kluczowych treści kształcenia

Kształcenie na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) obejmuje interdyscyplinarny program studiów integrujący wiedzę, umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne. Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią Uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie, do której kierunek HiOZTiD jest przyporządkowany. Uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Program studiów jest zgodny z wymogami Polskiej Ramy Kwalifikacji, a forma i treść zajęć dostosowane są do realizacji przypisanych im efektów uczenia się.

Studia I i II stopnia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich prowadzone są w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Programy studiów zostały opracowane zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi, według zasad określonych przez Senat SGGW:

- Uchwała nr 4 - 2011/2012 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów **(zał. 2.1.).**
- Uchwała nr 34 - 2014/2015 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich **(zał. 2.2.).**

- Uchwała nr 28 – 2016/2017 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich **(zał. 2.3.).**
- Uchwała nr 67 – 2018/2019 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie wytycznych dla tworzenia i zmian programów studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich rozpoczynających się od roku akad. 2019/2020 **(zał. 2.4.).**
- Uchwała nr 76 - 2020/2021 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 22 lutego 2021 roku: w sprawie wytycznych dla tworzenia i zmian programów studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022 **(zał. 2.5.).**

Efekty kształcenia dla programów kształcenia, które rozpoczęły się przed rokiem akad. 2019/2020 zostały zatwierdzone przez Senat SGGW (studia I stopnia Uchwałą nr 38 z dnia 25 czerwca 2012 r., **(zał. 2.6.1-2.)**. Programy studiów prowadzone od roku akad. 2019/2020 zostały zatwierdzone przez Senat SGGW (Uchwała nr 127-2018/2019 dnia 24 czerwca 2019 r.) **(zał. 2.7.1-5.),** program studiów dla studiów I stopnia – studia stacjonarne i niestacjonarne, obowiązujący od roku akad. 2020/2021 Uchwałą nr 178 z dnia 13 lipca 2020 r. **(zał. 2.8.1-3.).** Programy studiów prowadzone od roku akad. 2021/2022 zostały zatwierdzone przez Senat SGGW Uchwałą nr 130-2020/2021 dnia 28 czerwca 2021 r.) **(zał. 2.9.1-5.).**

Program studiów oparty jest o moduły tematyczne, które realizowane są w jasno określonej kolejności w harmonogramie studiów. Programy studiów obejmują m.in. efekty uczenia się, plan studiów oraz matrycę dla poszczególnych form i stopni **(zał. 2.9.2-5.).** Spójność zakładanych efektów uczenia się i treści kształcenia znajduje odzwierciedlenie w sylabusach przedmiotów, które zawierają informacje m.in. o stosowanych metodach kształcenia, formie zajęć i liczbie godzin przypisanych poszczególnym przedmiotom **(zał. 1.36.,** kryterium 1**)**. Kluczowe treści kształcenia realizowane na studiach I stopnia i II stopnia na kierunku HiOZTiD uwzględniają aktualny stan wiedzy w zakresie dyscypliny zootechnika i rybactwo. Dobór treści kształcenia na kierunku HiOZTiD jest konsekwencją założonej sylwetki absolwenta. Program studiów skonstruowano w taki sposób, aby poszczególne efekty uczenia się były osiągane w ramach kilku przedmiotów przy zastosowaniu różnorodnych form kształcenia (wykłady, laboratoria, projekty, praca własna).

Na studiach I stopnia treści kształcenia obejmują wiedzę i umiejętności, w zakresie prowadzenia podstawowych badań z zakresu hodowli i utrzymania zwierząt towarzyszących, amatorskich oraz ochrony wybranych gatunków zwierząt dzikich. Studenci zapoznawani są z podstawami statystyki, metabolomiki, anatomii i fizjologii zwierząt i na tej bazie zdobywają gruntowną wiedzę z zakresu genetyki i zarządzania populacjami zwierząt, żywienia i chowu zwierząt towarzyszących oraz różnymi formami ochrony zwierząt dzikich. Poprzez realizację przedmiotów związanych z chowem i utrzymaniem zwierząt, studenci rozumieją znaczenie chowu i hodowli zwierząt towarzyszących i amatorskich w życiu człowieka, a w szczególności znaczenie relacji człowiek - zwierzę. Przyjęty program studiów gwarantuje wykształcenie odpowiedzialności za dobrostan zwierząt i stan środowiska naturalnego. Realizując przedmioty np.: zoologia, genetyka, zarządzanie populacjami, żywienie zwierząt, zgłębiając szczegółowe zagadnienia dotyczące zwierząt towarzyszących i dzikich oraz ochrony środowiska przyrodniczego, studenci zdobywają wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne w przyszłej pracy zawodowej. Zajęcia prowadzone są przez specjalistów – pracowników Uczelni, z udziałem ekspertów z innych instytucji naukowych oraz osób z otoczenia gospodarczego.

Treści kształcenia realizowane w ramach modułów związanych z badaniami naukowymi, głównie w trakcie seminariów dyplomowych ale również w przedmiotach: statystyka opisowa i matematyczna, umożliwiają studentom przygotowanie do prowadzenia badań. Treści kształcenia różnych przedmiotów przenikają się i uzupełniają uzyskując efekt synergii, pozwalający na przedstawienie danych zagadnień w szerokim kontekście. Takim przykładem na studiach I stopnia mogą być treści z zakresu przedmiotów: podstawy produkcji roślinnej, żywienie zwierząt roślinożernych oraz produkcja

pasz przemysłowych, które są powiązane m.in. z efektami: K_*W*09; K_U03, K_U04, K_U12, oraz przedmioty: genetyka zwierząt, zarządzanie populacjami zwierząt, chów i hodowla zwierząt łownych, organizacja hodowli otwartej i zamkniętej, restytucja i czynna ochrona zwierząt i chów i hodowla zwierząt ex situ, które są powiązane z efektami K_W11, K_U07, K_U08.
W programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia znajdują się zajęcia z języka obcego, realizowane w przypadku studiów stacjonarnych przez 2 semestry po 60 godzin kontaktowych (∑ 120), w przypadku studiów niestacjonarnych przez 3 semestry po 24 godziny kontaktowe (∑ 72), co odpowiada 7 punktom ECTS. Zajęcia językowe kończą się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Studenci mogą wybrać jeden z 5 języków oferowanych przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych SGGW (angielski, niemiecki, francuski, rosyjski, hiszpański). Ponadto studenci mogą rozwijać swoje kompetencje językowe podczas realizacji zajęć z języka angielskiego kierunkowego w wymiarze 30 godz. na studiach stacjonarnych i 16 godzin na studiach niestacjonarnych (2 ECTS).
Istotną rolę pełnią też treści kształcenia związane z uzyskiwaniem kompetencji inżynierskich. Na studiach pierwszego stopnia dobór treści programowych oferowanych w ramach poszczególnych przedmiotów jest tak skonstruowany by studenci mieli możliwość osiągnięcia newralgicznych efektów uczenia się w zakresie kompetencji inżynierskich poprzez uzyskanie efektów: K_W01, K_W04, K_W05, K_W07, K_W08, K_W09, K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U07, K_U08, K_U12, K_U13, K_U14, K_U15.
Treści kształcenia realizowane na studiach II stopnia na kierunku HiOZTiD obejmują pogłębioną wiedzę i umiejętności, w zakresie m.in. metod analitycznych i statystycznych wykorzystywanych w doświadczalnictwie hodowlanym, metod, technik i technologii stosowanych w hodowli i ochronie zwierząt, pozwalających wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka. Znajomość zasad dokonywania obserwacji w populacji zarówno wśród zwierząt dzikich jak i towarzyszących pozwala absolwentowi na prowadzenie wielopłaszczyznowego monitoringu, a na jego podstawie, na podejmowanie decyzji o hodowli lub ochronie gatunku. Treści kształcenia realizowane w ramach modułów związanych z badaniami naukowymi, głównie w trakcie seminariów dyplomowych, doświadczalnictwa i metodologii pracy badawczej, umożliwiają włączanie studentów w realizację badań naukowych. Program studiów gwarantuje wykształcenie wśród studiujących potrzeby doskonalenia w zakresie wykonywanej pracy i przestrzegania zasad etyki zawodowej. Treści kształcenia różnych przedmiotów wzajemnie uzupełniają się i pozwalają na przedstawienie informacji w szerokim kontekście. Przykładem mogą być treści z zakresu przedmiotów: doświadczalnictwo, monitoring populacji zwierząt, diagnostyka genetyczna, diagnostyka biochemiczna, gatunki inwazyjne i konfliktowe, siedliskoznawstwo, GIS, ocena zagrożeń w ochronie gatunków, terapie behawioralne zwierząt, trendy w hodowli zwierząt, wsparcie z udziałem zwierząt, które są powiązane z efektami: K_W04, K_W05, K_U04.
W programach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia znajdują się zajęcia z języka obcego, realizowane w przypadku studiów stacjonarnych przez 2 semestry po 30 godzin kontaktowych, w przypadku studiów niestacjonarnych przez 2 semestry po 16 godzin kontaktowych, co odpowiada 4 punktom ECTS. Ogólnym celem jest kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych studentów, pozwalających im na rozumienie, tłumaczenie i posługiwanie się słownictwem specjalistycznym z zakresu hodowli i ochrony zwierząt na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. W zakresie kształcenia językowego na poziomie B2+ określono przedmiotowe efekty uczenia się, które są powiązane z efektami kierunkowymi w zakresie umiejętności, m.in.: student potrafi skutecznie komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, brać udział i prowadzić debatę na temat zagadnień zawodowych, posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (2020/2021 – K_U06). Na studiach II stopnia studentom oferowane są przedmioty w języku angielskim, w ramach których studenci zapoznają się i doskonalą umiejętności językowe z naciskiem na specjalistyczne słownictwo z zakresu studiowanego kierunku. Studenci z puli 4 przedmiotów wybierają min. dwa (katalog otwarty): Active nature protection part 1, Active nature protection part 2, Histology of vertebrate feeds, Feeding and

genetically modified organisms. Zajęcia z języka obcego prowadzą pracownicy, którzy legitymują się certyfikatem językowym, odbyli staż zagraniczny lub posługują się językiem angielskim w stopniu zaawansowanym umożliwiającym sprawne oraz profesjonalne prowadzenie zajęć. Prowadzący zajęcia stosują szereg metod oraz technik mających na celu aktywizowanie studentów oraz prezentację materiału w interaktywnej i skupiającej uwagę formie. Podczas prowadzonych zajęć prowadzący odwołują się do modalności wzrokowej oraz słuchowej, co jest gwarancją trwałego i szybkiego utrwalenia przerabianego materiału. Materiały wykorzystywane podczas zajęć to: nagrania, filmy, glosariusze, prezentacje multimedialne oraz praca z publikacjami naukowymi. Zajęcia te pozwalają studentom na zapoznawanie się i doskonalenie umiejętności językowych z naciskiem na specjalistyczne słownictwo z zakresu hodowli i ochrony zwierząt towarzyszących i dzikich. Zajęciom tym przypisano odpowiednie kierunkowe efekty uczenia się zarówno z zakresu wiedzy i umiejętności jak i kompetencji społecznych. Treści kształcenia poszczególnych przedmiotów powiązane są z działalnością naukową osób prowadzących zajęcia i formułowane przez koordynatorów przedmiotów z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy w dyscyplinie zootechnika i rybactwo oraz analizowane przez Radę Programową.
Przyporządkowanie kierunkowych efektów uczenia się do poszczególnych zajęć dydaktycznych zawarto w opracowanych dla studiów I i II stopnia matrycach, które wskazują, że studia umożliwiają realizację wszystkich założonych efektów uczenia się **(zał. 2.9.2-5.)**.
Treści kształcenia zawarte w przedmiotach kierunkowych, a także w przedmiotach podstawowych są zgodne z profilem badań naukowych prowadzonych przez pracowników INZ. W przypadku zagadnień, w zakresie których nie prowadzi się badań w macierzystym Instytucie – np. anatomii, podstaw mikrobiologii, metabolomiki zwierząt, nauk społecznych lub ekonomicznych itp., zajęcia prowadzone są przez pracowników innych Instytutów, specjalizujących się w tych zagadnieniach. Przy obsadzie zajęć, władze Wydziału i Instytutu uwzględniają zgodność tematyki przedmiotu z obszarem badawczym reprezentowanym przez prowadzącego. Dzięki temu wiedza, umiejętności i doświadczenie nauczyciela zdobyte w ramach działalności naukowej mogą być wykorzystane podczas kształcenia, dając gwarancję, że treści kształcenia będą aktualne oraz na odpowiednio wysokim poziomie merytorycznym.
Za dobre praktyki w zakresie jakości kształcenia na kierunku Hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) w analizowanym obszarze można uznać:

- efekt synergii treści kształcenia różnych przedmiotów,
- włączanie studentów, w ramach realizacji prac dyplomowych, w prace badawcze prowadzone w powiązaniu z otoczeniem gospodarczym (szczegóły w kryterium 6),
- uczestnictwo studentów w prowadzonej przez jednostki działalności naukowej, czego wynikiem są publikacje z ich udziałem oraz liczne prezentacje na krajowych i międzynarodowych zjazdach naukowych **(zał. 1.4.,** kryterium 1**)**

Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających

Zajęcia przewidziane w programach studiów wymagają bezpośredniego kontaktu studenta z nauczycielem akademickim, a w czasie pandemii realizowane są również w trybie on-line. Stosowane metody kształcenia są zorientowane na studenta i motywują go do aktywnego udziału w procesie nauczania – uczenia się oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Zgodnie z Regulaminem Studiów **(zał. 2.10.)** formami zajęć dydaktycznych w SGGW są: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia projektowe, ćwiczenia terenowe, praktyki zawodowe oraz zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Nauczyciele wybierają metody dydaktyczne dostosowane do formy zajęć, treści i efektów uczenia się. Fundamenty, czyli przekaz podstawowych informacji opiera się na formie wykładów z prezentacją multimedialną i dyskusją. Wykorzystywane są krótkie sprawdziany, weryfikujące zrozumienie wiedzy i aktywujące studentów. Metodologia– czyli praktyczny aspekt treści programowych wykorzystuje eksperyment (planowanie, wykonywanie i ocenę uzyskanych wyników) jako podstawową metodę dydaktyczną, przygotowanie

pracy pisemnej; przygotowanie i wygłoszenie prezentacji, dyskusję, oraz tutoring. Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. W wielu przedmiotach sposobem weryfikacji uczenia są prezentacje przygotowane przez studentów (indywidualnie lub zespołowo). Taka forma metod kształcenia skłania studentów do aktywnego udziału w procesie nauki, a praca zespołowa do kreatywnego działania w grupie. Przygotowując prezentację student musi korzystać z literatury tematu, doskonali umiejętność posługiwania się różnymi technikami komputerowymi, posługuje się językiem specjalistycznym (w tym obcym) oraz uczy się wystąpień ustnych. Na wykładach, oprócz wykładu z prezentacją multimedialną wykorzystywane są: wykład problemowy i wykład konwersatoryjny. Na seminarium dyplomowym wykorzystywana jest metoda prezentacji i metoda projektowa. Nauczyciele stosują także inne metody dydaktyczne m.in. pracę w grupie. Oprócz ćwiczeń laboratoryjnych opartych o wykonywanie doświadczeń, studenci w ramach przygotowania pracy dyplomowej mogą prowadzić badania naukowe. Wykorzystywane są tutaj metody oparte na tutoringu naukowym: planowaniu i wykonywaniu doświadczeń, przygotowaniu pracy pisemnej – opracowanie i analiza wyników, dyskusji wyników w oparciu o literaturę naukową. Wykłady prowadzą nauczyciele akademiccy z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, a także stopniem doktora pozytywnie zaopiniowani i upoważnieni przez Radę Wydziału (od 1.10.2019 Radę Programową). Inne niż wykłady formy zajęć prowadzone są przez wszystkich nauczycieli akademickich. Podczas zajęć w specjalistycznych laboratoriach (wyposażonych w nowoczesną aparaturę badawczą), studenci, po przeszkoleniu BHP, samodzielnie wykonują eksperymenty, pomiary i badania, co daje im możliwość zapoznania się z nowoczesnymi technikami badawczymi wykorzystywanymi w badaniach naukowych. Ważnym elementem kształcenia są zajęcia projektowe, w trakcie których studenci stawiani są przed koniecznością rozwiązywania konkretnych problemów związanych z hodowlą i ochroną zwierząt. Wybór formy zajęć podporządkowany jest głównemu celowi, jakim jest realizacja treści programowych. Zajęcia seminaryjne pozwalają studentowi na indywidualną (choć pod nadzorem opiekuna naukowego) pracę ukierunkowaną na rozwiązanie problemu z zakresu teorii lub praktyki oraz przygotowanie do pracy badawczej lub nabycie kompetencji badawczych.

Podstawą prowadzenia działalności badawczej w każdej dyscyplinie naukowej jest gruntowna wiedza podstawowa, którą studenci kierunku HiOZTiD nabywają realizując moduły podstawowe: chemia, anatomia, embriologia i histologia, genetyka, metabolomika zwierząt, fizjologia, statystyka opisowa i podstawy mikrobiologii. Są one realizowane z wykorzystaniem klasycznych metod nauczania (wykład, ćwiczenia: laboratoryjne, audytoryjne, komputerowe). Aktualnie w coraz większym stopniu wykorzystywane są metody bazujące na technikach symulacji komputerowych czego przykładem są następujące moduły:

- Fizjologia zwierząt - PhysioEx 9.0.
- Pokarmy przemysłowe dla zwierząt towarzyszących i dzikich - WinPasze, Winmix.
- Żywienie i baza pokarmowa - WinPasze; INRAtion 3.x.
- Zarządzanie populacjami – ENDOG.
- Podstawy GIS – QuantumGIS.
- Diagnostyka genetyczna - MUSCLE, WebCutter2.0, NebCutterv.2.0, BioEdit v.7.0, Primer 3 v. 0.4.0.
- Monitoring populacji zwierząt - Cervus 3.0, Structure v.2.3.4, Acces Microsoft Office.
- Analiza instrumentalna - WinISI Milko-Scan FT 120, Oprogramowanie ChemStation HPLC Agilent 1100, Oprogramowanie ChemStation GC Agilent 7890.
- Doświadczalnictwo - PS IMAGO PRO.
- Prace dyplomowe – PS IMAGO PRO, STATGRAPHIC.

Kształcenie w zakresie przedmiotów podstawowych, prowadzone przede wszystkim ugruntowanymi w tradycji akademickiej metodami wykładów i ćwiczeń, umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w zakresie niezbędnej wiedzy, a także powiązanych z nimi efektów uczenia się w

postaci umiejętności wykorzystania nabytej wiedzy. Na studiach I stopnia jako przykładowe efekty uczenia się, wymagane również dla nabycia kompetencji potrzebnych do prowadzenia prac naukowych, w zakresie wiedzy podstawowej należy wymienić: K_W01, K_W02, K_W03, K_W05, a w zakresie powiązanych z nią umiejętności K_U01, K_U02, K_U03. Na studiach II stopnia należy wskazać efekty: K_W01, K_W02 oraz K_U01, K_U03.
Kompetencje charakterystyczne dla wiedzy z zakresu hodowli, ochrony zwierząt towarzyszących i dzikich są zdobywane w ramach modułów kierunkowych, które w planie studiów posiadają status K. Ćwiczenia terenowe i praktyki dają możliwość samodzielnej obserwacji lub wykonania zadań praktycznych dzięki czemu studenci nabywają umiejętności obsługi urządzeń i narzędzi stosowanych w technologiach szeroko rozumianej hodowli i ochrony zwierząt. Bardzo istotną częścią kształcenia, w szczególności w zakresie kompetencji inżynierskich, są prace projektowe i dyplomowe o tematyce sprofilowanej stosownie do kierunku.
Kompetencje w zakresie umiejętności, niezbędne do prowadzenia współczesnych badań naukowych, uzyskiwane są także w ramach modułów ukierunkowanych na zastosowanie metod statystycznych w ramach przedmiotu statystyka opisowa i matematyczna, seminaria dyplomowe na I stopniu czy też doświadczalnictwo, metodologia pracy dyplomowej, seminaria dyplomowe na II stopniu studiów. Z omawianym obszarem kształcenia powiązane są następujące efekty uczenia się: I stopień - K_W01, K_W04, K_U01, K_U14, K_U15 oraz II stopień – K_W01, K_W02, K_U01, K_U04, K_K01.
Nabywane w trakcie studiów umiejętności, szczególnie w zakresie przeprowadzania doświadczeń, opracowywania wyników pozwalają studentom już na etapie realizacji indywidualnych modułów projektowych (prace projektowe, prace dyplomowe inżynierskie i magisterskie, działalność kół naukowych) włączać się w realizację badań naukowych prowadzonych w INZ. O zaangażowaniu studentów w badania naukowe świadczą publikacje naukowe, w których są oni współautorami **(zał. 1.4.,** kryterium 1).

Wszystkie wykorzystywane w procesie kształcenia metody, ale przede wszystkim praca grupowa w laboratoriach, zespołowe tworzenie projektów, a także zaangażowanie w działalność kół naukowych pomagają w osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych. Ważną rolę w nabywaniu kompetencji społecznych w zakresie samokształcenia pełnią zadania domowe oraz prace przejściowe i dyplomowe, wymagające od studentów dużej samodzielności (I stopień: K_K02, K_K06, II stopień: K_K01). Ponadto studenci wykorzystują edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, programy do prezentacji danych i bazy danych podczas przygotowywania różnego rodzaju sprawozdań, raportów i prezentacji na większości przedmiotów, w tym seminariach dyplomowych.

Obowiązkowa na studiach stacjonarnych I stopnia nauka języków obcych prowadzona jest przez lektorów ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (SPNJO) metodami typowymi dla kształcenia w tym zakresie. Zajęcia umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Umiejętność posługiwania się językiem obcym pozwala studentom korzystać ze światowych baz bibliotecznych w trakcie przygotowywania prac dyplomowych lub referatów. Kształcenie w zakresie języka obcego specjalistycznego rozpoczyna się już na studiach I stopnia i jest kontynuowane na studiach II stopnia. Zajęcia prowadzone są przez wykładowców Instytutu Nauk o Zwierzętach oraz Instytutu Biologii oraz wykładowców z zagranicy, którzy przyjeżdżają w ramach programów „visiting profesor". Studenci kierunku HiOZTiD mogą realizować część swoich studiów za granicą na uczelniach partnerskich, z którymi SGGW zawarła umowę dwustronną (m.in. uniwersytety w Czechach, Danii, Estonii, Rumunii, Hiszpanii, Bułgarii) (szerzej opisano w kryterium 7). Również praktyka zawodowa może być realizowana zagranicą. Wyjazd w ramach mobilności ERASMUS+ oraz MostAR traktowany jest jako indywidualne osiągnięcie studenta, potwierdzone wpisem do suplementu dyplomu. W celu pełnej przejrzystości programów studiów, ułatwienia wymiany studenckiej oraz uznawania okresu studiów za granicą, Wydział stosuje system transferu i akumulacji punktów (ECTS). Przyjęte w SGGW dokumenty (Learning Agrement, Karta porównania przedmiotów realizowanych w ramach wymiany z przedmiotami zgodnymi z planem studiów w SGGW, Karta uzgodnień, Transcript of Records)

umożliwiają weryfikację zaplanowanego przez studenta programu studiów za granicą na etapie przygotowywania dokumentów wymaganych w ramach wymiany, a po powrocie zaliczenie części studiów odbytych za granicą.
Do semestru letniego 2019/2020 Wydział nie prowadził (na żadnym z kierunków) studiów wg formuły on line. Zarówno na szczeblu Uczelni, jak i na Wydziale podejmowane są różnorodne działania mające na celu umożliwienie studentom stałego kontaktu z prowadzącymi zajęcia oraz z materiałami dydaktycznymi, także w czasie kształcenia poza bezpośrednim kontaktem z nauczycielem akademickim (praca poza Uczelnią), m.in. jest to dostęp do:

- zasobów Biblioteki Głównej, a także światowych baz bibliotecznych zawierających m.in. podręczniki akademickie i czasopisma naukowe,
- wybranych materiałów dydaktycznych w eHMS lub stronach internetowych jednostek,
- wybranych pakietów IT (AutoCad, STATISTICA, SPSS oraz Microsoft),
- wirtualnego dziekanatu (system eHMS) (m.in. wybór przedmiotów fakultatywnych, rejestracja na zajęcia z języka obcego i wychowania fizycznego, pobierania materiałów do zajęć, wgląd do kart zaliczeniowych itp.),
- strony internetowej Wydziału, na której zamieszczane są m.in. sylabusy przedmiotów (http://animal.sggw.pl/category/studenci/sylabusy/)

oraz konsultacje prowadzone w formie e-konsultacji (e-mail, Skype, Microsoft Teams).
Za dobre praktyki w zakresie jakości kształcenia na kierunku HiOZTiD w analizowanym obszarze można uznać: stworzenie warunków sprzyjających umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia. Bardzo ważnym przejawem dostosowania procesu kształcenia do realizacji indywidualnych i grupowych potrzeb studentów, wspierającym rozwój ich zainteresowań jest możliwość uczestnictwa w jednosemestralnych lub rocznych studiach wymiennych w ramach programu mobilności ERASMUS+, jak również odbycie części swoich studiów w innej uczelni w kraju, w szczególności na podstawie porozumień lub programów, których Wydział lub SGGW jest uczestnikiem (np. MostAR).

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Zasady organizacji zdalnego procesu kształcenia na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt opracowano na podstawie przepisów zewnętrznych m.in. MEiN, GIS i uregulowań wewnętrznych SGGW (zarządzeń i komunikatów Rektora SGGW), a także informacji przekazywanych studentom i pracownikom przez Dziekana Wydziału oraz wyników ankiet. W procesie kształcenia na kierunku HiOZTiD stosowane są dostępne metody kształcenia zdalnego, w tym technologie informatyczne pozwalające na prowadzenie pracy zdalnej. Powszechną praktyką stosowaną przez studentów jest wykorzystywanie adresów e-mail lub platformy Ms Teams, jako narzędzi do konsultacji oraz przekazywania cząstkowych prac wykonach w ramach pracy własnej.
Po 11 marca 2020 roku zajęcia były prowadzone zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 18 z dnia 11 marca 2020. W zarządzeniu tym w §2 pkt. 2 Rektor zobowiązał kierowników jednostek, aby ogłosili listę wykładów i zajęć, które będą prowadzone w wersji on-line bądź w innej formie elektronicznej. Kształcenie zdalne podlegało ciągłemu monitoringowi ze strony Władz Wydziału. Dziekan i Prodziekan zbierali od prowadzących informacje (drogą mailową), dotyczące stopnia zaawansowania i formy realizacji przedmiotów oraz koniecznej do realizacji w siedzibie uczelni liczby godzin kontaktowych. Kontakt z członkami Samorządu Studenckiego był poprzez telefon lub mail, a od maja 2020 roku również przez MS Teams. Informacyjne spotkanie Dziekana i Prodziekana ze starostami, wicestarostami i członkami samorządu odbyło się w dniu 25 maja 2020 r. o godz. 19 (MS Teams). Na spotkaniu omawiano bieżące sprawy kształcenia, organizację zaliczeń, sesji, egzaminów dyplomowych, pobytu w akademiku. W czerwcu 2020 roku w czasie zagrożenia epidemiologicznego odbyły się dwa zdalne posiedzenia Rady Programowej z udziałem studentów i przedstawiciela otoczenia społeczno-gospodarczego. Na posiedzeniach RP na pisemne wnioski koordynatorów przedmiotów zatwierdzono zmiany w sylabusach dotyczące weryfikacji efektów uczenia się. Uaktualnione sylabusy zamieszczono

na stronie Wydziału, o czym poinformowano studentów poprzez wydziałowy Facebook. Koordynatorzy poszczególnych przedmiotów określili minimalną liczbę godzin zajęć, które muszą się odbyć w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym oraz umożliwiających zdobycie i weryfikację wszystkich zakładanych praktycznych efektów uczenia się dla danego przedmiotu. Opracowany plan uwzględniał maksymalną dopuszczalną liczbę miejsc w salach dydaktycznych, które pozwoliły na prowadzenie zajęć w reżimie sanitarnym. Zajęcia niewymagające bezpośredniego kontaktu z prowadzącym (wykłady, teoretyczne wprowadzenia do ćwiczeń) prowadzono/prowadzi się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Przyjęta hybrydowa organizacja studiów pozwoliła na spełnienie reguł i wymagań zapisanych w obowiązujących standardach kształcenia. W pełni zrealizowano zakładane treści kształcenia, zweryfikowano wszystkie, w tym praktyczne, zakładane przedmiotowe efekty uczenia się, a tym samym szczegółowe efekty uczenia się zawarte w obowiązujących programach. Konstruując plany zajęć w systemie hybrydowym starano się maksymalnie zachować odpowiednie higieniczne warunki uczenia. Ewentualne wątpliwości w tym zakresie konsultowano z kierownikiem NZOZ SGGW. W czasie zawieszenia zajęć w siedzibie Uczelni (wynikających z rozporządzenia nr 18 Rektora SGGW w Warszawie) dziekanat funkcjonował codziennie, obsługując studentów drogą elektroniczną. W koniecznych, uzasadnionych przypadkach, z zachowaniem reżimu sanitarnego, studenci byli umawiani na określony termin wizyty w dziekanacie. Dziekan i Prodziekan również poprzez MS Teams pełnili dyżury w dziekanacie. W celu ułatwienia studentom korzystania z zasobów bibliotecznych on-line, Biblioteka Główna na swojej stronie internetowej w dziale „Informacje bieżące" zamieściła instrukcje do m.in. samodzielnej aktywacji konta bibliotecznego, wyszukiwania literatury do pracy dyplomowej, dostępu z domu do baz danych i książek elektronicznych.

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

Regulamin Studiów w SGGW uwzględnia różne możliwości dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Przede wszystkim przewiduje indywidualną organizację studiów. Regulamin dopuszcza trzy rodzaje realizacji takiego trybu studiów, tj. indywidualny programu studiów (IPS), indywidualny plan zajęć (IPZ) oraz spersonalizowany plan studiów (SPS) **(zał. 2.10. §12-14)**. W Regulaminie opisane są procedury organizacji IPS, IPZ oraz SPS. Możliwość realizacji IPS dotyczy szczególnie uzdolnionych studentów, wyróżniających się wynikami w nauce, dla których studiowanie według IPS pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego stanowi szansę pogłębienia zainteresowań naukowych oraz ich kompetencji. Indywidualny plan zajęć (IPZ) odbywa się pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego i dotyczy studentów z niepełnosprawnością, studentek w ciąży, studentów będących rodzicami. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Prodziekan może podjąć decyzję o realizacji IPZ również przez innych studentów (np. zaangażowanych w działalność społeczną na rzecz Wydziału lub społeczności akademickiej, zaangażowanych w prace kół naukowych, wykazujących wybitne osiągnięcia sportowe, artystyczne). Forma realizacji tego rodzaju indywidualnej organizacji studiów jest ustalana przez Prodziekana i może polegać na zmniejszeniu liczby godzin zajęć umożliwiających studentowi realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do jego indywidualnych potrzeb, w tym wynikających z rodzaju niepełnosprawności. Tryb IPZ studiów nie może wydłużać okresu realizacji studiów ani wiązać się z uzyskaniem mniejszej liczby ECTS.
Program studiów według spersonalizowanego planu studiów (SPS) realizują studenci przyjęci na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się. Realizacja tego rodzaju indywidualnej organizacji studiów odbywa się pod opieką opiekuna naukowego wyznaczonego przez Prodziekana. Opiekun naukowy studenta ustala szczegółowy tygodniowy plan zajęć w poszczególnych semestrach, z uwzględnieniem odpowiednich grup i godzin zajęć, umożliwiający realizację SPS. Zasady i tryb potwierdzania efektów uczenia się określone zostały w Uchwale nr 146 – 2018/2019 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 24 czerwca 2019 r. **(zał. 2.11.).** Zgodnie z Regulaminem Studiów w SGGW w

uzasadnionych przypadkach, wynikających z niepełnosprawności, choroby potwierdzonej zwolnieniem lekarskim wydanym przez lekarza lub innych nieprzewidzianych zdarzeń losowych, potwierdzonych wiarygodnymi, urzędowymi dokumentami dopuszczalny limit nieobecności na zajęciach może być zwiększony z 20% do 30% za zgodą Prodziekana, pod warunkiem uzgodnienia sposobu i terminu wyrównania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach z prowadzącym zajęcia.
Kolejnym sposobem umożliwiania studentom realizacji indywidualnych potrzeb i ścieżek kształcenia jest przyjęcie na studia w drodze przeniesienia do lub z innej uczelni, w tym także zagranicznej oraz możliwość zmiany kierunku lub formy studiów w SGGW. Szczegółowe regulacje określono w § 21 i § 22 Regulaminu Studiów w SGGW **(zał. 2.10.).**
Innym przejawem dostosowania procesu kształcenia do możliwości rozwijania wiedzy i umiejętności związanych z kierunkiem studiów jest wsparcie (umożliwienie wyjazdów) studentów w uczestnictwie w międzynarodowych szkołach letnich i zimowych organizowanych przez uniwersytety zrzeszone w ramach Euroleague (University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, BOKU, University of Hohenheim, University of Copenhagen, Faculty of Science, Swedish University of Agricultural Sciences, Wageningen University and Research Centre, Czech University of Life Sciences Pragu oraz SGGW w Warszawie) (szczegóły w kryterium 7).

Budynek Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt dostosowany jest do potrzeb osób z dysfunkcją narządów ruchu (podjazdy, miejsca parkingowe, toalety, windy, drzwi automatyczne z napędem mechanicznym). W domach studenckich część pokoi uwzględnia potrzeby osób z dysfunkcją narządów ruchu, w tym osób poruszających się na wózkach. Przygotowane są oznakowane miejsca postojowe dla samochodów, z których korzystają osoby niepełnosprawne. Budynek Biblioteki Głównej SGGW zapewnia dostęp do czytelni studentom z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto Biblioteka Główna dysponuje specjalistycznym stanowiskiem komputerowym dedykowanym osobom niedowidzącym i słabo-widzącym oraz powiększalnikiem stacjonarnym i przenośnymi lampami powiększającymi. Wszystkie obiekty kompleksu sportowego SGGW są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Wydział zrealizował wniosek na zakup sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie na uczelni osobom niedowidzącym (nowe komputery z oprogramowaniem specjalnym – rehabilitacyjnym pakietem głosów) (fundusz PFRON).
Studium Wychowania Fizycznego SGGW organizuje grupowe zajęcia rehabilitacyjne dla studentów niepełnosprawnych. Odbywają się one zarówno w salach sportowych jak i na basenie, zgodnie z grafikiem zamieszczonym na stronie Studium: www.swfs.sggw.edu.pl/. Mogą w nich uczestniczyć studenci po przedłożeniu zaświadczenia lekarskiego określającego rodzaj niepełnosprawności i zalecenia/przeciwwskazania medyczne związane z jej rodzajem. Niepełnosprawnym studentom SGGW dedykowana jest strona internetowa www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/studenci-niepelnosprawni/, gdzie zamieszczane są informacje dotyczące form wsparcia, z których mogą skorzystać. Student z niepełnosprawnością może w miejsce zajęć z wychowania fizycznego uczestniczyć w zajęciach w grupach dostosowanych do rodzaju jego niepełnosprawności, w prowadzonych grupach rehabilitacji lub grupach studentów z niepełnosprawnością.
Osoby niepełnosprawne korzystające z pływalni i poruszające się na wózkach mają możliwość skorzystania z wózka basenowego, do którego przesiadają się w przygotowanym do tego celu miejscu. Na pływalni istnieje również możliwość skorzystania z windy. Ponadto dla osób niepełnosprawnych chcących korzystać z obiektów sportowych SGGW poza godzinami zajęć dydaktycznych przygotowane są karty abonamentowe w obniżonych cenach. Aby w coraz większym stopniu wspierać studentów z różnymi niepełnosprawnościami Samorząd Studencki WHBiOZ powołał Zespół ds. wsparcia w sytuacjach trudnych, którego liderem jest studentka kierunku bioinżynieria zwierząt. W skład zespołu wchodzą studenci i koordynator Dziekana ds. Studentów Niepełnosprawnych. Zadaniem zespołu jest wsparcie studentów z różnymi aspektami funkcjonowania na Uczelni. Zespół podjął również działania aby przygotować jedno pomieszczenie jako pokój wyciszeń. Dziekan Wydziału zgodził się takie

pomieszczenie udostępnić, a Dyrektor Instytutu zgodził się wyposażyć go w meble, które spełnią oczekiwania takich osób (kolor, tekstura). Głównym celem tego pomysłu jest umożliwienie studentom mającym problemy z koncentracją na zajęciach, wynikające głównie z przyczyn zdrowotnych, aby mogli spędzić nieco czasu w izolacji.
Ważnym obszarem działań Uczelni jest również zwiększanie wiedzy i świadomości na temat niepełnosprawności wśród pracowników administracyjnych i dydaktycznych Instytutu poprzez szkolenia i udostępnianie materiałów z zakresu potrzeb studentów z różnymi niepełnosprawnościami. W ostatnim roku przeprowadzono kilka szkoleń i warsztatów dla pracowników **(zał. 2.12.).**
Sposobem na dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów jest także oferta przedmiotów fakultatywnych. Studenci kierunku HiOZTiD mają możliwość pogłębiania swoich zainteresowań i umiejętności realizując przedmioty do wyboru proponowane przez pracowników Instytutu Nauk o Zwierzętach oraz pracowników innych Instytutów SGGW. Aktualna lista takich przedmiotów, na kierunku HiOZTiD obejmuje 23 fakultety na studiach I stopnia oraz 9 na studiach II stopnia, w tym 4 w języku angielskim **(zał. 2.9.2-5.).** Wyboru przedmiotów fakultatywnych studenci dokonują w semestrze poprzedzającym rok akademicki, w którym będą one realizowane. Katalog przedmiotów fakultatywnych jest katalogiem otwartym. Oferta jest co roku uaktualniana.

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów przejawia się ponadto możliwością prezentacji własnych zainteresowań naukowych i ich pogłębiania przy wsparciu opiekunów naukowych. Tematy prac dyplomowych są proponowane przez pracowników SGGW, a także istnieje możliwość realizacji własnego tematu pracy dyplomowej, zgodnego z kierunkiem kształcenia **(zał. 2.13.)**. Studenci realizują również prace dyplomowe, jako część badań aktualnie prowadzonych przez pracowników Uczelni (granty, badania dla firm). Wszystkie tematy podlegają zatwierdzeniu przez Prodziekana, który ocenia ich zgodność z kierunkiem kształcenia i wymogami dla prac dyplomowych, opracowanymi na Uczelni i Wydziale. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów przejawia się pogłębianiem indywidualnych zainteresowań i kompetencji związanych z programem studiów w czasie realizacji praktyk w ośrodkach krajowych i zagranicznych a także w ramach prac kół naukowych.

Studenci II stopnia, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi, już od pierwszego semestru studiów mają możliwość rozwijania własnej ścieżki edukacyjnej. Wyboru jednej z dwóch ścieżek edukacyjnych: hodowla zwierząt towarzyszących (T) lub ochrona zwierząt dzikich (D) dokonują na etapie rekrutacji.

Harmonogram realizacji programu studiów

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich studia I oraz II stopnia o profilu ogólnoakademickim prowadzone są w trybie stacjonarnym. Studia stacjonarne (S) I stopnia trwają 7 semestrów (210 ECTS). Studia II stopnia trwają 3 semestry (90 ECTS). Ogólne zasady organizacji toku studiów są określone w Regulaminie Studiów w SGGW **(zał. 2.10.),** natomiast szczegóły odnośnie organizacji roku akad. 2021/2022 zawarte są w Zarządzeniu Rektora w sprawie organizacji roku akademickiego wraz z załącznikami **(zał. 2.14. i zał. 2.14.1.).**
Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku (w piątki często realizowane są zajęcia terenowe), natomiast na studiach niestacjonarnych I stopnia od piątku do niedzieli, na studiach II stopnia w soboty i niedziele. Zajęcia prowadzone są m.in. w siedzibie Uczelni, w budynkach zlokalizowanych w Warszawie na nowym i starym kampusie SGGW, co znacznie ułatwia studentom korzystanie z laboratoriów komputerowych, nowocześnie wyposażonych sal wykładowych, biblioteki;

stanowi to również istotne ułatwienie w kontaktach z pracownikami katedr odpowiedzialnymi za realizację procesu nauczania. Część zajęć w obecnym roku akad. (przede wszystkim wykłady) prowadzona jest on-line.
Wymagana liczba punktów ECTS niezbędna do ukończenia studiów I stopnia wynosi 210, a studiów II stopnia - 90. Zajęcia są zaplanowane równomiernie w semestrach. Na studiach stacjonarnych I stopnia i II stopnia (niezależnie od ich formy) w każdym semestrze student uzyskuje 30 punktów ECTS. Studia niestacjonarne I stopnia trwają jeden semestr dłużej niż studia stacjonarne więc punkty ECTS rozłożone są nierównomiernie w semestrach: więcej w sem. 7 gdy realizowane są praktyki zawodowe oraz w sem. 8 gdy realizowana jest praca dyplomowa.

Studia I stopnia: ogólna liczba godzin dydaktycznych kontaktowych określona w programie studiów na studiach stacjonarnych wynosi 2673 (w tym 1153 godziny wykładów), a na niestacjonarnych 1622 (w tym 698 godzin wykładów). Studia stacjonarne trwają 7 semestrów, studia niestacjonarne - 8 semestrów. Wiedza teoretyczna uzupełniana jest umiejętnościami, zdobywanymi zarówno w ramach przedmiotów kierunkowych, jak i praktyk zawodowych. Praktyki realizowane są na I i IV roku (łącznie 15 ECTS) na studia stacjonarnych, natomiast na studiach niestacjonarnych praktyki realizowane są na IV roku (7 ECTS). Przedmioty prowadzone w formie wykładów, ćwiczeń audytoryjnych i laboratoryjnych (także komputerowych), wymagają kontaktu z prowadzącym w trakcie zajęć, ale również nakładu pracy własnej studentów (studia literaturowe, przygotowanie do zaliczeń i egzaminów itp.). Poza godzinami ćwiczeń i wykładów studenci mogą korzystać z konsultacji pracowników prowadzących zajęcia. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela student uzyskuje odpowiednio 114 (54%) i 67,4 punktów ECTS (32%). Za zajęcia powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi student uzyskuje 137 ECTS (65%) na studiach stacjonarnych i 142 ECTS (67%) na studiach niestacjonarnych. Zajęciom z zakresu nauk społecznych i humanistycznych przypisano 9 punktów ECTS i na studiach stacjonarnych 11 punktów ECTS na studiach niestacjonarnych, zajęciom z języka obcego, niezależnie od formy studiów, przyporządkowano 9 punktów ECTS.
W planie studiów I stopnia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich są wyodrębnione przedmioty podstawowe i kierunkowe jak również seminaria dyplomowe, lektoraty języków obcych, wychowanie fizyczne (studia stacjonarne) oraz praktyka zawodowa. Przedmioty z grupy przedmiotów podstawowych, takich jak: chemia, statystyka opisowa i matematyczna, podstawy ekologii, zoologia kręgowców i bezkręgowców, anatomia zwierząt, embriologia i histologia, genetyka zwierząt, podstawy mikrobiologii, metabolomika zwierząt, fizjologia zwierząt realizowane są przez trzy pierwsze semestry. Przedmioty kierunkowe są sukcesywnie wprowadzane od semestru pierwszego. Grupa treści kierunkowych, związanych z zakresem studiowanego kierunku, obejmuje przedmioty w zakresie: zarządzania populacjami, organizacji hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich, żywienia zwierząt drapieżnych, roślinożernych i wszystkożernych, hodowlę, chów i utrzymanie głównych gatunków zwierząt towarzyszących (psy, koty, ptaki ozdobne, płazy, gady, konie), ochronę i hodowlę zwierząt dzikich, oraz praktykę zawodową i przedmioty do wyboru.
Program studiów umożliwia studentom wybór przedmiotów, w wymiarze 65 punktów ECTS (31% wszystkich punktów ECTS). Jako przedmioty do wyboru na studia stacjonarnych i niestacjonarnych zaliczane są odpowiednio: przedmioty fakultatywne (28 punkty ECTS i 36 punkty ECTS), język obcy (7 punktów ECTS), praktyka (15 punktów ECTS i 7 punktów ECTS) i praca dyplomowa (15 punktów ECTS). Studenci wybierają przedmioty w semestrach od 2 do 7 (8 studia niestacjonarne). Większość przedmiotów realizowana jest w układzie wykłady i ćwiczenia. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów przedstawiono w sylabusach **(zał. 1.36.,** kryterium 1**).**
Na studiach stacjonarnych w semestrze 6 i 7, a na studiach niestacjonarnych w semestrze 7 i 8 oprócz przedmiotów kierunkowych i fakultatywnych student realizuje pracę inżynierską. Aby umożliwić studentom studiów stacjonarnych kontynuację nauki na studiach stacjonarnych II stopnia semestr 7 trwa 10 tygodni.

Plany studiów obowiązujące na studiach niestacjonarnych są zgodne z planami na studiach stacjonarnych (poza zajęciami z wychowania fizycznego).
Studia II stopnia: ogólna liczba godzin dydaktycznych kontaktowych określona w programie studiów na studiach stacjonarnych wynosi 949 godzin (w tym 494 godzin wykładów), a na niestacjonarnych 508 (w tym 272 godzin wykładów). Studia niezależnie od formy trwają 3 semestry. Program studiów przewiduje uzyskanie 90 punktów ECTS. Studenci, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi, już od pierwszego semestru studiów mają możliwość rozwijania własnej ścieżki edukacyjnej. Wyboru jednej z dwóch ścieżek: hodowla zwierząt towarzyszących (T) lub ochrona zwierząt dzikich (D) dokonują na etapie rekrutacji. Zajęciom do wyboru przyporządkowano 50 ECTS, co stanowi 56% ogólnej liczby ECTS określonej w programie studiów.
Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia student uzyskuje odpowiednio 46,7 (51,9%) i 22,8 punkty ECTS (25,3%) za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela. Za zajęcia powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi student uzyskuje 68 punktów ECTS (75%). Zajęciom z zakresu nauk społecznych i humanistycznych przypisano 6 punktów ECTS, a zajęciom z języka obcego 4 punkty ECTS.
Plan studiów obejmuje przedmioty podstawowe, kierunkowe i fakultatywne, zajęcia związane z realizacją pracy magisterskiej (seminarium magisterskie, metodologia pracy badawczej). Studia II stopnia wyposażają studentów w zaawansowaną wiedzę dotyczącą m.in. metod analitycznych i statystycznych wykorzystywanych w doświadczalnictwie hodowlanym, metod, technik i technologii stosowanych w hodowli i ochronie zwierząt, pozwalających wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka. Znajomość zasad dokonywania obserwacji w populacji zarówno wśród zwierząt dzikich jak i towarzyszących pozwala absolwentowi na prowadzenie wielopłaszczyznowego monitoringu, a na jego podstawie, na podejmowanie decyzji o hodowli lub ochronie gatunku.
Studenci kierunku HiOZTiD przygotowują się do prowadzenia (studia I stopnia) oraz uczestniczą w badaniach naukowych (studia II stopnia) w ramach seminarium dyplomowego, przygotowywania pracy dyplomowej oraz laboratoriów przedmiotowych, jak również poprzez aktywną działalność w kołach naukowych. Również w treści niektórych wykładów oraz podczas zajęć projektowych omawiane są zagadnienia dotyczące metodyki badań naukowych. Większość pomiarów w trakcie zajęć laboratoryjnych studenci wykonują samodzielnie lub w niewielkich grupach. Kompetencje językowe studenci doskonalą zarówno na studiach I jak i II stopnia.
Plany zajęć podawane są do wiadomości studentów najpóźniej 7 dni przed pierwszymi zajęciami, w celu umożliwienia zapisów na zajęcia ogólnouczelniane: języki obce i WF. Plany znajdują się na stronie internetowej Wydziału (http://animal.sggw.pl/category/studenci/plany-zajec/).

Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć

Od roku akad. 2019/2020 liczebność grup studenckich określa Zarządzenie nr 49 z dnia 1 października 2019 r. **(zał. 2.15.1-3.).**
Dobór form kształcenia jest ściśle skorelowany z charakterem zajęć i zakładanymi celami uczenia się. Zajęcia dydaktyczne odbywają się w formie wykładów dla całego roku studentów oraz w formie ćwiczeń (w tym ćwiczeń laboratoryjnych, projektowych) w grupach 14-16 (lub 17-20) osobowych, co umożliwia aktywizację studentów w procesie kształcenia.
W realizacji zajęć audytoryjnych, takich jak wykład lub ćwiczenia stosuje się metody werbalne lub poglądowe. W ramach ćwiczeń laboratoryjnych, projektowych i seminaryjnych stosuje się metody praktyczne, problemowe i badawcze, pozwalające na rozwijanie efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Metody te kształtują szereg umiejętności praktycznych, np. przeprowadzania eksperymentów, wykonywania pomiarów, interpretacji uzyskanych wyników oraz wyciągania wniosków. Kształtowane są także kompetencje społeczne, m.in.

w zakresie pracy w zespole. Istotnym elementem nauczania na kierunku HiOZTiD jest położenie nacisku na umiejętności praktyczne uzyskiwane przez studenta. Znaczna część zajęć ma charakter zajęć praktycznych, odbywających się w warunkach właściwych dla zakresu merytorycznego działalności zawodowej inżyniera, umożliwiając badania eksperymentalne, analityczne i diagnostyczne. Taka forma zajęć kształtuje kompetencje inżynierskie oraz kompetencje badawcze. Metody dydaktyczne stosowane przez nauczycieli na tego typu zajęciach są dostosowywane do zainteresowań i potrzeb studentów. Wszystkie ćwiczenia laboratoryjne realizowane są w grupach o małej liczebności (14-16 osób), co przyczynia się do lepszego osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się oraz sprzyja zapewnieniu studentom bezpieczeństwa podczas realizacji zajęć. Proporcja liczby godzin zajęć w formie wykładów do zajęć w formie ćwiczeń wynosi odpowiednio: 1:1,44 (stacjonarne I stopnia), 1:1,32 (niestacjonarne I stopnia), 1:0,92 (stacjonarne II stopnia) oraz 1:0,86 (niestacjonarne II stopnia). Nauczyciele akademiccy są dostępni dla studentów w wyznaczonych godzinach konsultacji. Na prośbę zainteresowanych studentów nauczyciele umawiają się z nimi na dodatkowe spotkania (bezpośrednie lub kontakt on-line) poza godzinami konsultacji.

Program i organizacja praktyk

Regulacje dotyczące realizacji praktyk na kierunku HiOZTiD zawarte są w regulaminie studiów § 9 pkt. 1-5 **(zał. 2.10.),** natomiast szczegółowe zasady, sposób i tryb realizacji modułów związanych z odbyciem praktyk zawodowych określa regulamin praktyk pozytywnie zaopiniowany przez Radę Programową WHBiOZ **(zał. 2.16.).** Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych. Wydział tworzy możliwości realizacji praktyk zawodowych za granicą studentom wszystkich poziomów studiów. Każdorazowo ramowy program praktyk jest konsultowany z praktykodawcą, który może wnieść swoje uwagi i sugestie zmian. W takiej sytuacji koordynator Dziekana ds. praktyk studenckich przygotowuje indywidualny, szczegółowy program praktyk u danego praktykodawcy dla danego studenta. Obowiązkowe praktyki mają przypisane efekty uczenia się, które studenci mają zrealizować podczas praktyk. Zaliczenie praktyki, zgodnej z efektami uczenia się i programem studiów, jest obowiązkowe dla wszystkich studentów I stopnia kierunku HiOZTiD i stanowi warunek konieczny do ukończenia studiów.

Praktyki zawodowe mają na celu:
- wykorzystanie i pogłębienie wiedzy ze studiów w praktyce,
- poznanie zasad funkcjonowania instytucji, w której realizowana jest praktyka,
- zdobycie doświadczenia w samodzielnym i zespołowym wykonywaniu obowiązków zawodowych,
- zdobycie praktycznych doświadczeń zawodowych.

Zgodnie z programem studiów na kierunku HiOZTiD studia stacjonarne, każdy student zobowiązany jest do odbycia praktyki zawodowej w dwóch terminach:
a) praktyka I - 150 godzin (6 ECTS) – termin realizacji do końca 2. semestru (zmiana ze względu na czas zagrożenia epidemicznego: termin realizacji do końca 4. semestru), (**zał. 1.36.,** kryterium 1**).**
b) praktyka II - 225 godzin (9 ECTS) – termin realizacji do końca 7. semestru. (**zał. 1.36.,** kryterium 1**).**

W przypadku studiów niestacjonarnych, każdy student zobowiązany jest do odbycia praktyki zawodowej w terminie do końca 7. semestru w wymiarze - 175 godzin (7 ECTS) (**zał. 1.36.,** kryterium 1**).**

Ponadto obowiązkiem każdego studenta studiów stacjonarnych jest odbycie praktyki, zgodnie z kierunkiem studiów, w obiektach SGGW, w wymiarze nie mniejszym niż 2 ECTS. Studenci odbywają

praktykę zgodnie z planem studiów, najczęściej w czasie przerwy wakacyjnej, po zakończeniu sesji podstawowej, po 2, 4 i 6 semestrze studiów I stopnia. Studenci mogą odbywać praktykę w trakcie roku akademickiego, w określone dni tygodnia, gromadząc odpowiednią liczbę godzin, jednak praktyka ta nie może kolidować z zajęciami dydaktycznymi wynikającymi z przebiegu studiów. Czas trwania praktyki w jednym miejscu powinien zapewnić uzyskanie minimum 2 ECTS (zapis zawieszono ze względu na czas zagrożenia epidemiologicznego).
W semestrze letnim w roku akad. 2019/2020 w czasie zagrożenia epidemiologicznego odbyły się dwa zdalne posiedzenia Rady Programowej z udziałem studentów i przedstawiciela otoczenia społeczno-gospodarczego (4.06.2020 r. oraz 26.06.2020 r.) na których zatwierdzono zmiany w regulaminie praktyk, realizowanych w roku akad. 2019/2020, a dotyczyły one zniesienia obowiązku realizacji praktyki w obiektach SGGW, zniesienia obowiązku realizacji praktyki w minimalnym wymiarze 2 ECTS w jednym miejscu, dopuszczenie alternatywnego sposobu realizacji praktyk (np. projekt) w przypadku niezrealizowania praktyki przez studenta z sem. 6 **(zał. 2.17.).**
Praktyki zawodowe odbywają się w oparciu o porozumienie pomiędzy Wydziałem a praktykodawcą (wzór znajduje się w regulaminie praktyk, **zał. 2.16.1.**).. Wydział w obszarze praktyk studenckich ma podpisanych szereg umów i porozumień, między innymi z firmami: Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie, Miejski Ogród Zoologiczny w Płocku, Zakład Kynologii Policyjnej w Sułkowicach, Polska Unia Felinologiczna, Białowieski Park Narodowy, Bieszczadzki Park Narodowy, Lasy Miejskie Warszawa, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Poddębice, Park Etnograficzny w Olsztynku, Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego, Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Warszawie, Komitet Główny Straży dla Zwierząt, Stowarzyszenie Zwierzęta Ludziom (W-wa), Stacja Badawcza Instytutu Parazytologii PAN w Kosewie Górnym; Stacja Badawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie; Zwierzętarnia Wydziału Biologii UW, Instytut Parazytologii PAN (W-wa), Majątek Rutka – gospodarstwo agroturystyczne; Hodowla „Catulus", Hodowla nowofundlandów „Norkros", Hodowla dogów niemieckich „Jag-Sza"; Stadnina Koni Janów Podlaski, stajnia wyścigowa „Traf"; Stowarzyszenie Jeździeckie "Szarża", Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku".
Dzięki temu, że studenci samodzielnie wybierają miejsce odbywania praktyki i dopełniają wszystkich formalności związanych z jej realizacją, uczą się analizy rynku pracy a także realizują swoje zawodowe zainteresowania. Plan praktyki zawodowej musi być zaakceptowany przez Koordynatora ds. praktyk do dnia 30 kwietnia w roku realizacji praktyki.
Studenci kierunku HiOZTiD najczęściej decydują samodzielnie o miejscu swoich praktyk. Jako przykładowe miejsca odbywania praktyk w ostatnich okresie można wymienić: jednostki zajmujące się szeroko pojętą ochroną zwierząt i opieką nad zwierzętami bezdomnymi (Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Warszawie, w Radomiu, w Celestynowie, Przytulisko w Jadowie, Fundacja Viva, Fundacja Kotomysz, Fundacja Tymmmczasy, Fundacja Ostoja dla Zwierząt, Azyl pod Psim Aniołem, Fundacja Akcja Bałtycka, Straż dla Zwierząt, Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt – Lasy Miejskie Warszawa), ogrody zoologiczne (w Warszawie, Płocku, Wrocławiu), Parki Narodowe (Białowieski PN, Biebrzański PN, Kampinoski PN, Roztoczański PN), stadniny, stajnie i ośrodki jeździeckie (Stadnina Nowe Jankowice, Stadnina KM Konik Polny, Filmowa Stajnia Treningowa, Stajnia Wyścigowa Traf, Stajnia Iskierka, Stajnia Wilga, Klub Jeździecki Chrobry, Klub Jeździecki Viritim, Szkoła Jeździecka Horyzont), Hodowle psów (Norkros, Z padoku FCI, Grey Vanilia), kotów (KaJaNor), świnek morskich (Dior Caviary) i alpak (Puszysta Farma) oraz lecznice weterynaryjne.
Ze względu na utrudnienia z realizacją praktyk wynikające z obostrzeń dotyczących pandemii Covid 19, w roku 2020 termin realizacji I praktyki (I rok studiów) został przedłużony do końca 4 semestru. Części studentów (24 osoby: 21 ze studiów stacjonarnych i 3 z niestacjonarnych) udało się jednak zrealizować I praktykę już w roku 2020. Wybierali najczęściej ogrody zoologiczne (16 praktykantów) oraz lecznice weterynaryjne (4). Największym zainteresowaniem w roku akad. 2019/2020 wśród studentów IV roku studiów stacjonarnych cieszyły się ogrody zoologiczne (21 praktykantów), hodowle psów i kotów oraz ośrodki szkolenia zwierząt (9), jednostki zajmujące się opieką nad zwierzętami (12) oraz lecznice weterynaryjne (5). Na studiach niestacjonarnych studenci jako miejsce praktyk wybierali najczęściej

hodowle psów i kawii domowych oraz ośrodki szkolenia zwierząt (16 praktykantów) oraz lecznice weterynaryjne (5).
Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk zawodowych jest w kompetencjach Koordynatora ds. Praktyk. Koordynator organizuje spotkania ze studentami, na których szczegółowo omawiane są zasady odbywania praktyk oraz rekomenduje gospodarstwa, przedsiębiorstwa rolne i jednostki z otoczenia rolnictwa, które gwarantują osiągnięcie efektów uczenia się.
Praktyki swoim zakresem wpisują się w program studiów lub są jego rozszerzeniem. Po zrealizowaniu praktyk student jest zobowiązany do złożenia sprawozdania z zakresu wykonanych prac. Praktykodawca przyjmujący studenta na praktykę wystawia praktykantowi zaświadczenie o odbyciu praktyk, będące podstawą uzyskania zaliczenia.
Podczas praktyki zawodowej I student:

- wykonuje proste zadania z zakresu szeroko rozumianej hodowli zwierząt,
- wykonuje proste zadania z zakresu szeroko rozumianej ochrony zwierząt dziko żyjących,
- wykazuje wrażliwość na potrzeby zwierząt oraz ich dobrostan,
- współpracuje z zespołem oraz przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- pogłębia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie:
    - stosowania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej,
    - obcowania i prawidłowego postępowania ze zwierzętami,
    - wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych i profilaktycznych,
    - przygotowania i podawania pokarmu,
    - wykonywania prac porządkowych związanych z czyszczeniem pomieszczeń przeznaczonych dla zwierząt,
    - ochrony zwierząt dziko żyjących.

Podczas praktyki zawodowej II student:

- interpretuje podejmowane działania oraz aktywnie uczestniczy w czynnościach związanych z hodowlą zwierząt domowych,
- interpretuje podejmowane działania oraz aktywnie uczestniczy w czynnościach związanych z ochroną zwierząt dziko żyjących,
- interpretuje podejmowane działania oraz aktywnie uczestniczy w czynnościach związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami domowymi,
- wykazuje wrażliwość na potrzeby zwierząt oraz ich dobrostan,
- współpracuje z zespołem oraz przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Pogłębia swoją wiedzę i umiejętności w zakresie:
    - sporządzania dokumentacji rejestracyjnej i hodowlanej,
    - wykonywania zabiegów profilaktycznych oraz oceny stanu zdrowia,
    - bilansowania dawek pokarmowych dla danego gatunku zwierząt,
    - profilaktyki i pielęgnacji zwierząt,
    - planowania, organizacji oraz monitorowania przebiegu rozrodu,
    - oceny behawioru i dobrostanu zwierząt
    - działań podejmowanych w celu ochrony zwierząt dziko żyjących i bezdomnych zwierząt domowych.

Koordynator ds. praktyk upoważniony jest do dokonywania zaliczenia na oceny uogólnione tj.: zaliczono (Z), na podstawie rozmowy i prawidłowo przygotowanego sprawozdania z praktyk i zaświadczenia o odbyciu praktyki zawodowej. W przypadku niezłożenia wymaganych dokumentów w określonych terminach student nie otrzymuje zaliczenia z praktyki zawodowej.
Studenci danego rocznika, na początku semestru 2 (studia stacjonarne i niestacjonarne) i 6 (studia stacjonarne) mają zorganizowane spotkanie z koordynatorem ds. praktyk na kierunku HiOZTiD. Podczas spotkania informowani są o terminach wymaganej realizacji praktyki I i II, przypisanych punktach ECTS, oraz liczbie godzin przypisanych do każdej z praktyk. Ponadto informowani są o obligatoryjnej praktyce w obiektach SGGW. Kolejnym elementem poruszanym podczas spotkania jest

wybór miejsca praktyk, który może być dokonany na dwa sposoby tj. wybór miejsca praktyki z prezentowanych ofert podanych na stronie Wydziału lub może to być własna propozycja miejsca praktyki. W zależności od ścieżki wyboru miejsca praktyki studenci informowani są jakie dokumenty muszą przygotować.
W przypadku wyboru miejsca praktyk z listy zamieszonej na stronie Wydziału lub praktyki w obiektach SGGW, student kontaktuje się z praktykodawcą, ustala termin, przedstawia informacje koordynatorowi, który wystawia stosowne skierowanie.
Natomiast gdy student wybiera ścieżkę własnej propozycji praktyk kolejność składania dokumentów jest następująca; Podanie - załącznik 2 – musi być zaakceptowane przez Koordynatora, umowa w dwóch egzemplarzach podpisana przez organizatora praktyki i Dziekana Wydziału.
Podczas spotkania studenci są zapoznawani z dokumentami, które muszą złożyć aby uzyskać zaliczanie z praktyk. Ponadto studenci mają możliwość indywidualnych konsultacji z Koordynatorem podczas cotygodniowego dyżuru lub poprzez aplikację MS Teams.
Nadzór nad praktyką pod względem formalnym pełni Koordynator ds. praktyk, natomiast nadzór merytoryczny nad realizacją praktyki pełni Opiekun Praktykanta ze strony jednostki, w której student odbywa praktykę. Opiekun praktykanta wyznaczany jest przez Dyrektora/Prezesa jednostki i najczęściej jest to osoba z kompetencjami kierowniczymi. Opiekun praktykanta poza zapoznaniem studenta/praktykanta z organizacją jednostki, przepisami BHP oraz procedurami, zleca zadania do wykonania, rozlicza je oraz wypełnia i podpisuje zaświadczenie o odbytej praktyce i ocenia praktykanta.
Sprawozdanie z organizacji praktyk przedstawiane jest corocznie członkom Rady Programowej, w tym studentom. Koordynator ds. praktyk lub Prodziekan m.in. przedstawia informacje dotyczące specyfiki wybieranych miejsc praktyk poza SGGW **(zał. 2.18.1-3.).** Zwracana jest szczególna uwaga na informacje zawarte w ankietach, a dotyczące satysfakcji z odbytych praktyk.
Istotnym dokumentem otrzymanym od studenta po zrealizowaniu praktyki zawodowej jest ankieta oceny miejsca praktyk (nie jest obowiązkowa). Ocena taka dostarcza pewnych informacji Koordynatorowi ds. praktyk o celowości dalszej współpracy lub zweryfikowania jej czy wręcz zaprzestania, jeżeli nie spełnia czy nie realizuje założeń praktyki zawodowej. Dotychczas niemal wszystkie miejsca praktyk zostały ocenione przez studentów pozytywnie **(zał. 2.19.).**
W ocenie jednostek studenci wskazywali najczęściej: że mogą uzyskać dobre lub bardzo dobre praktyczne doświadczenie zawodowe oraz, że w miejscu praktyki panowała miła i przyjazna atmosfera. Dodatkowo studenci zwracali uwagę, że zakres powierzanych im obowiązków był różnorodny, a zdobyta w toku studiów wiedza i umiejętności były przydatne do ich realizacji.
Hospitacje praktyk prowadzone są losowo (od 3 do 5 rocznie) i dotyczą przede wszystkim: opieki merytorycznej nad praktykantem oraz opinii organizatora/opiekuna praktyki o praktykancie **(zał. 2.20.)**. W sprawach wymagających szybkiej reakcji, praktykowany jest kontakt telefoniczny albo z praktykantem lub organizatorem w zależności kto zgłasza problem. Najczęściej sprawy dyskusyjne dotyczą zakresu prac, które ma wykonywać praktykant. Studenci chcieliby od początku pracować przy zwierzętach, ale w czasie praktyk muszą wykonywać pewne prace porządkowe. W takich przypadkach, wyjaśnia się studentowi, że aby mógł w przyszłości skutecznie zarządzać, musi wiedzieć np. ile czasu potrzebuje na wykonanie prostych czynności porządkowych, aby mógł je później skontrolować u pracownika. W załączeniu przykładowe karty kontroli przebiegu praktyk **(zał. 2.20.).**

Kompetencje inżynierskie w zakresie wiedzy studenci zdobywają głównie podczas wykładów. Kompetencje inżynierskie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych studenci uzyskują podczas ćwiczeń laboratoryjnych, projektowych a także podczas seminariów, praktyk zawodowych i w czasie realizacji pracy dyplomowej. Rozwijaniu kompetencji inżynierskich służą także zajęcia realizowane w formie zajęć terenowych poza i w obiektach SGGW **(zał. 2.21.).** Zajęcia terenowe odbywają się w instytucjach i organizacjach działających w sferze ochrony środowiska różnego szczebla, w firmach usługowych i wytwarzających środki produkcji (np. pasze, dodatki paszowe, itp.), związkach hodowców, ogrodach zoologicznych, schroniskach dla zwierząt, placówkach naukowo-badawczych. Miejsca w których odbywają się takie zajęcia dobierane są przez koordynatora

przedmiotu, który bierze pod uwagę możliwości organizacyjne jednostki, innowacyjność zastosowanych rozwiązań technicznych i organizacyjnych. Podczas zajęć terenowych studenci poznają jednostkę, różne rozwiązania organizacyjne w zakresie chowu, hodowli, utrzymania zwierząt, systemów żywienia i bioasekuracji a także przyjętych rozwiązań w zakresie programów ochrony zwierząt.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2

Dobrą praktyką stosowaną na Wydziale w projektowaniu i realizacji programów studiów jest:

- proponowanie tematów prac dyplomowych związanych z realizacją projektów badawczych i badawczo-rozwojowych aktualnie realizowanych przez pracowników, co sprzyja rozwojowi umiejętności pracy zespołowej, realizacji zadań pod presją czasu, poczuciu odpowiedzialności za powierzone zadania i wiary we własne kompetencje,
- kreowanie rozwoju zawodowego studenta poprzez indywidulany wybór miejsca praktyki,
- możliwość odbywania praktyki w ośrodkach zagranicznych.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) obowiązują formalnie przyjęte, spójne i przejrzyste zasady rekrutacji kandydatów, zasady uznawania efektów uczenia się jak też kwalifikacji uzyskiwanych w szkolnictwie wyższym, zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskiwanych poza systemem studiów oraz procesu dyplomowania.

Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów

Proces rekrutacji w SGGW w Warszawie prowadzony jest zgodnie z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem MNiSW w sprawie studiów (Dz. U. 2018, poz. 1861 z późn. zm.). Dostosowując się do powyższych Senat SGGW przyjmuje stosowne uchwały ogłaszane nie później niż do 30 czerwca roku kalendarzowego poprzedzającego rok akademicki, którego dotyczy rekrutacja.
Rekrutacja na studia (zarówno I, jak i II stopnia) na kierunek HiOZTiD, które rozpoczęły się w roku akademickim 2018/2019 prowadzona była zgodnie z wytycznymi określonymi w Uchwale nr 68 z dnia 29 maja 2017 r. **(zał. 3.1., 3.1.1.)**, w roku akad. 2019/2020 w Uchwale nr 25-2018/2019 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 17 grudnia 2018 r. **(zał. 3.2.)**. Rekrutacja na studia, które rozpoczęły się w roku akademickim 2020/2021 prowadzona była zgodnie z wytycznymi określonymi w Uchwale nr 116-2018/2019 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 24 czerwca 2019 r. **(zał. 3.3.),** a w roku akad. 2021/2022 na podstawie Uchwały Nr 154 - 2019/2020 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 29 czerwca 2020 r. **(zał. 3.4.).**
Organem odpowiedzialnym za proces rekrutacji jest Uczelniana Komisja Rekrutacyjna (UKR), której podlegają Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne (WKR). Obsługę administracyjną postępowania rekrutacyjnego zapewnia Biuro Spraw Studenckich, Centrum Informatyczne oraz jednostki obsługujące poszczególne kierunki studiów.
Podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia kierunku HiOZTiD o profilu ogólnoakademickim są wyniki uzyskane na egzaminie maturalnym z przedmiotów **biologia** albo **chemia** albo **matematyka (zał. 3.3.** inf. zawarte w załączniku do Uchwały).
Wyniki kandydata są przeliczane na punkty SGGW według zasad określonych w Uchwale Senatu. W przypadku studentów zagranicznych w uchwale Senatu opisano także wymagania stawiane kandydatom spoza Polski oraz wskazano zasady przeliczania ocen z egzaminów dojrzałości na punkty SGGW. Na podstawie stosownych Uchwał Senatu przewidziano zwolnienie z postępowania

kwalifikacyjnego laureatów olimpiad centralnych (Uchwała Nr 117 - 2018/2019 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie uprawnień laureatów olimpiad i konkursów w latach 2020 – 2024 **(zał. 3.5.)** oraz Uchwała Nr 153 - 2019/2020 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie uprawnień laureatów olimpiad i konkursów w latach 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025) **(zał. 3.6.)**. Zgodnie z w/w uchwałami na kierunek HiOZTiD są to laureaci olimpiad przedmiotowych stopnia centralnego, Olimpiady Wiedzy Ekologicznej i konkursu „Start po indeks".
Terminy rejestracji, terminy weryfikacji efektów uczenia się i różnic programowych, terminy składania dokumentów podane są w kalendarium rekrutacji na stronie internetowej Uczelni (https://www.sggw.edu.pl/rekrutacja/). Rekrutacja na studia prowadzona jest z wykorzystaniem internetowego Systemu Obsługi Kandydatów (SOK), w którym kandydaci dokonują rejestracji na wybrany kierunek oraz formę studiów. Podczas rekrutacji na studia I stopnia sporządzane są listy rankingowe kandydatów. Uczelniana Komisja Rekrutacyjna może w każdym etapie postępowania rekrutacyjnego ustalić minimalną liczbę punktów SGGW, która będzie uprawniała kandydata do dalszego postępowania rekrutacyjnego. Kandydat może sprawdzić w SOK minimalne progi punktowe gwarantujące przyjęcie na studia, liczbę zakwalifikowanych osób oraz liczbę wolnych miejsc. Proces rekrutacji na studia jest prowadzony przejrzyście z poszanowaniem anonimowości. Na stronie internetowej Uczelni zamieszczone są informacje dotyczące rekrutacji, w tym: link do SOK, kalendarium rekrutacji, zasady rekrutacji (https://www.sggw.edu.pl/rekrutacja/). Nowo przyjęty student, może poprzez indywidualny profil w systemie SOK otrzymać informacje dotyczące inauguracji roku akademickiego, planów zajęć, pomocy materialnej dla studentów.
Rekrutacja na studia II stopnia odbywa się na podstawie: dyplomu studiów I stopnia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich, zootechnika, dyplomu innego kierunku studiów I stopnia, dla którego efekty uczenia są zbieżne z efektami oczekiwanymi od kandydatów; jeżeli zbieżność ta jest niepełna, student zobowiązany jest do uzupełnienia braków kompetencyjnych poprzez zaliczenie przedmiotów wskazanych w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej, w wymiarze nieprzekraczającym 30 ECTS, który jest granicą dopuszczalnej rozbieżności (zał. 3.3.). Określeniem zbieżności zajmuje się WKR podczas spotkania z kandydatem na studia. W kalendarium rekrutacji wyznaczone są zawsze trzy dni na w/w spotkania. Na podstawie analizy suplementów do dyplomów, sylabusów i rozmowy podejmowana jest decyzja co do zbieżności. Kandydat wyraża pisemną zgodę na uzupełnienie przedmiotów. Na kierunek HiOZTiD corocznie zgłasza się kilka osób dla których wyznaczane są spotkania celem określenia zbieżności (m.in. po studiach I stopnia kierunku behawiorystyka zwierząt). Kandydaci na studia II stopnia spełniający w/w wymagania przyjmowani są według rankingu wynikającego ze średniej ukończenia studiów.
Kandydat na studia drugiego stopnia na kierunek HiOZTiD posiada kwalifikacje pierwszego stopnia oraz kompetencje niezbędne do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia na tym kierunku, w szczególności: − zna strukturę i zasady funkcjonowania organizmów zwierzęcych na poziomie komórek, tkanek, pojedynczych organizmów i populacji, − ma wiedzę dotyczącą prawidłowego środowiska utrzymywania zwierząt, właściwego obchodzenia się i utrzymania ich dobrostanu, − ocenia status zwierząt w otaczającym je środowisku oraz określa ich przydatność do użytkowania, − ocenia środowisko życia zwierząt oraz wielkość populacji i ogólny stan zdrowotny, − posługuje się argumentami na rzecz zrównoważonego środowiska.
Rekrutacja na kierunek HiOZTiD, tak jak na pozostałe kierunki oferowane przez SGGW, prowadzona jest przez System Obsługi Kandydatów (SOK; http://sok.sggw.edu.pl/). W systemie tym kandydaci dokonują rejestracji na wybrany kierunek oraz formę studiów.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Zgodnie z § 21 Regulaminu studiów **(zał. 2.10.)** oraz Wydziałowym Systemem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt SGGW **(zał.**

3.7.) student może być także przyjęty na studia na kierunku HiOZTiD w trybie przeniesienia z innej uczelni krajowej lub zagranicznej. Decyzję w tej sprawie podejmuje prodziekan po rozważeniu umotywowanego wniosku kandydata, opinii Dziekana Wydziału, który student chce opuścić, poświadczonej karty przebiegu studiów (lub równoważnego dokumentu). Punkty ECTS uzyskane w dotychczasowym przebiegu studiów uzyskane przez studenta mogą zostać uznane w całości w miejsce modułów w programie studiów dla kierunku, na który student się przenosi, pod warunkiem zbieżności efektów uczenia się dla programów studiów w obu uczelniach. W przypadku różnicy efektów uczenia się, możliwe jest uznanie części zrealizowanego programu studiów i wskazanie modułów koniecznych do uzupełnienia wraz z terminami ich zaliczenia (różnice programowe). W przypadkach wątpliwych, prodziekan może zasięgnąć opinii koordynatorów odpowiednich przedmiotów. W zależności od liczby stwierdzonych różnic programowych kandydat może uzyskać zgodę na kontynuację studiów od kolejnego semestru w stosunku do ostatniego zakończonego na uczelni opuszczanej lub od wcześniejszego (nie dotyczy pierwszego semestru studiów, który można rozpocząć wyłącznie w drodze rekrutacji). Warunkiem takiego przyjęcia jest zaliczenie przez studenta co najmniej jednego semestru studiów w uczelni, którą student opuszcza oraz legitymowanie się aktywnym statusem studenta w momencie podejmowania decyzji.
W przypadku przyjmowania na studia osób, które uzyskały efekty uczenia się oraz punkty ECTS z przedmiotów w ramach zakończonych studiów na innym kierunku lub innej uczelni, nie są one przenoszone na aktualnie realizowany przez studenta tok studiów. W przypadku, gdy student uzyskał już efekty, które realizowane są w ramach przedmiotu przewidzianego na aktualnie realizowanym kierunku studiów, student może zgodnie z zapisami § 26 Regulaminu studiów przystąpić do zaliczenia tego przedmiotu w terminie wcześniejszym wyznaczonym przez koordynatora modułu, również na początku semestru.
Studenci studiów I stopnia kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich zgodnie z Wydziałowym System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia **(zał. 3.7.),** mogą zmienić kierunek studiów na kierunek zootechnika tylko po pierwszym lub drugim semestrze studiów, przy braku rejestracji warunkowej.
Studenci podczas toku studiów, mogą także uczestniczyć w programach wymiany krajowej (program MOST-AR) lub zagranicznej (program Erasmus+) w ramach podpisanych przez Uczelnię umów. Wnioski studentów rozpatrywane są przez prodziekana, którego zgoda jest wymagana do realizacji części studiów w ramach programów wymiany. Rozpatrując wnioski prodziekan bierze pod uwagę zakres zajęć w ramach proponowanych przez studenta przedmiotów realizowanych na innej uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem liczby punktów ECTS, oraz efektów uczenia się. Przedmioty, których efekty uczenia się nie mogą zostać uznane, muszą zostać odrobione w terminie ustalonym przez prodziekana w ramach bezpłatnych różnic programowych. W ramach programu Erasmus+ możliwa jest także realizacja praktyk zagranicznych, obowiązkowych lub nieobowiązkowych (dodatkowych). W przypadku praktyk obowiązkowych wymagane jest spełnienie wymagań dotyczących praktyk realizowanych na ocenianym kierunku studiów.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Zasady i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów reguluje Uchwała nr 146 - 2018/2019 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 24 czerwca 2019 r. **(zał. 3.8.).** Efekty mogą być potwierdzone gdy:
1) osoba posiada kwalifikację pełną na poziomie 5 PRK albo kwalifikację nadaną w ramach zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego odpowiadającą poziomowi 5 europejskich ram kwalifikacji,
2) osoba posiada kwalifikację pełną na poziomie 6 PRK i co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów I stopnia (w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia),

3) gdy osoba ubiega się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów I stopnia, II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – posiada kwalifikację pełną na poziomie 7 PRK i co najmniej dwa lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów II stopnia albo jednolitych studiów magisterskich. Odpowiedzialność za potwierdzanie efektów uczenia się (PEU), w szczególności za jego harmonogram, spoczywa na kandydacie. Pozytywne zakończenie procesu PEU powoduje zaliczenie kandydatowi określonej liczby punktów ECTS przypisanych w programie studiów modułom/przedmiotom, dla których zakładane efekty uczenia zostały potwierdzone efektami uczenia się. Dzięki PEU student może zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS wymaganych do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej określonemu poziomowi kształcenia. Powołując się na w/w Uchwałę Dziekan powołuje koordynatora przebiegu procesu PEU spośród członków Rady Programowej. Przed 1.10.2019 r. to Rada Wydziału wyznaczała grono recenzentów ds. potwierdzania efektów uczenia się. Byli to samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni zaliczani do minimum kadrowego kierunku **(zał. 3.9.)**. Do tej pory na Wydziale nie było przypadku potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na kierunku studiów HiOZTiD określone są w Regulaminie studiów **(zał. 2.10.)** oraz w Wytycznych dotyczących przygotowywania prac dyplomowych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie **(zał. 3.10.)** i ujęte w Wydziałowym Systemie Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, pozytywnie zaopiniowanym przez Radę Programową **(zał. 3.7.)**. Zgodnie z tymi zapisami praca inżynierska i magisterska wykonywane są przez studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego. Za zgodą Rady Wydziału (do 30.09.2019 r.) a od 1.10.2019 r. Rady Programowej opiekunem pracy może być również osoba ze stopniem doktora, także spoza wspólnoty SGGW **(zał. 3.10.1., 3.10.2.)**. Do wyboru recenzentów prac dyplomowych stosowano takie same postanowienia jak w przypadku opiekunów. Na Wydziale ustalono, że w przypadku prac magisterskich jedna z osób: opiekun lub recenzent musi posiadać stopień doktora habilitowanego. Aktualnie (od 1.10.2019 r.) to Dziekan/Prodziekan przedstawia propozycje dotyczące zasad wyboru opiekunów i recenzentów a Rada Programowa je opiniuje. Praca dyplomowa może być - za zgodą Prodziekana - przygotowana w języku obcym **(zał. 3.10.3.).** Do pracy w języku obcym student załącza obszerne streszczenie w języku polskim. Proces dyplomowania na kierunku HiOZTiD obejmuje realizację przez studenta pracy dyplomowej pod kierunkiem opiekuna, ocenę pracy wystawianą przez opiekuna i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Prace potwierdzają posługiwanie się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi odnoszącymi się do efektów uczenia się określonych dla kierunku HiOZTiD, a także dla poziomu kształcenia i jego ogólnoakademickiego profilu. Zgodnie z wytycznymi, prace inżynierskie potwierdzają wykorzystywanie przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych prowadzących do rozwiązywania konkretnych zagadnień praktycznych. Prace magisterskie mają charakter badawczy, potwierdzając wiedzę i umiejętności dyplomanta kierunku o ogólnoakademickim profilu kształcenia. Realizacja zagadnień, zakresu pracy, metodyki oraz dobór tematyki badawczej zgodniej z kierunkiem studiów są weryfikowane przez opiekuna i prodziekana. Aby studenci w prawidłowy sposób przygotowali prace dyplomowe, odpowiednie dla danego stopnia studiów, mogą korzystać z konsultacji z opiekunem pracy, a także osobami prowadzącymi przedmioty związane z dyplomowaniem realizowane na kierunku HiOZTiD, odpowiednio dla poszczególnych stopni studiów. Formę kontroli właściwego prowadzenia procesu dyplomowania stanowią: ocena pracy przez opiekuna i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Prace dyplomowe na I stopniu kierunku HiOZTiD (prace inżynierskie) przygotowują studentów do prowadzenia badań naukowych, natomiast prace dyplomowe na II stopniu (magisterskie) są pracami badawczymi. Prace dyplomowe na obu stopniach studiów mogą mieć charakter nie tylko tradycyjnego opracowania, lecz także formę artykułu naukowego lub rozdziału w monografii **(zał. 3.10).** Na kierunku HiOZTiD w roku 2021 jedna studentka studiów stacjonarnych II stopnia złożyła taką pracę.

Propozycje obszarów badawczych oraz tematyka prac dyplomowych realizowanych dla studentów kierunku HiOZTiD I i II stopnia jest zamieszczona na stronie Wydziału (http://animal.sggw.pl/category/studenci/prace-dyplomowe) **(zał. 3.11.)**. Ponadto student podczas rozmowy z potencjalnym opiekunem może zaproponować temat pracy zgodny z kierunkiem studiów i jego zainteresowaniami naukowymi. Po wybraniu opiekuna i tematu pracy, student przedstawia konspekt pracy dyplomowej, który jest analizowany i akceptowany przez prodziekana. Analiza dotyczy: tematu pracy dyplomowej, jej zgodności z zakładanymi dla kierunku HiOZTiD efektami uczenia się, zakresu pracy i jej zgodności z oczekiwaniami w stosunku do pracy dyplomowej na danym stopniu studiów.
Wybór tematu pracy przez studentów kierunku HiOZTiD następuje nie później niż jeden semestr przed końcem studiów (praca dyplomowa inżynierska) lub dwa semestry przed końcem studiów (praca dyplomowa magisterska). Student zobowiązany jest złożyć pracę dyplomową do 31 stycznia – w przypadku studiów kończących się w semestrze zimowym (studia inżynierskie stacjonarne i magisterskie niestacjonarne) lub do 30 czerwca – w przypadku studiów kończących się w semestrze letnim (studia inżynierskie niestacjonarne i magisterskie stacjonarne).
Prodziekan, na podstawie umotywowanego wniosku studenta, pozytywnie zaopiniowanego przez opiekuna, może przedłużyć termin złożenia pracy dyplomowej do 6 miesięcy od powyższych terminów ustalonych w Regulaminie. Wszystkie prace dyplomowe są sprawdzane przez opiekuna w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA) zgodnie z Regulaminem antyplagiatowym wprowadzonym Zarządzeniem Nr 1 Rektora SGGW w Warszawie z dnia 7 stycznia 2019 r. **(zał. 3.12., zał. 3.12.1**., **3.12.2.)**. Pozytywny wynik weryfikacji umożliwia przyjęcie pracy przez opiekuna i złożenie jej przez studenta do dziekanatu. Warunkiem dopuszczenia do obrony pracy dyplomowej jest pozytywna ocena z pracy dyplomowej wystawiona zarówno przez opiekuna pracy, jak i jej recenzenta, a także uzyskanie zaliczeń wszystkich przedmiotów wymaganych programem studiów. Przy wystawianiu oceny pracy opiekun i recenzent biorą pod uwagę jej wartość merytoryczną i stylistyczną, a opiekun także dokonuje oceny zaangażowania studenta przy realizacji pracy dyplomowej.
Egzamin dyplomowy odbywa się w terminie nieprzekraczającym dwóch miesięcy od daty złożenia pracy dyplomowej. W uzasadnionych przypadkach i na pisemny wniosek studenta, Prodziekan może wyznaczyć termin późniejszy. Zakres egzaminu dyplomowego określa Rada Programowa **(zał. 3.13.)**. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i może być przeprowadzony w języku obcym. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez prodziekana, składającą się minimum z trzech osób. Na WHBiOZ w skład komisji wchodzą: przewodniczący (ze stopniem dr habilitowanego), opiekun/recenzent oraz członek komisji. Za zgodą Prodziekana wyrażaną na pisemny wniosek studenta lub opiekuna, egzamin dyplomowy może mieć formę egzaminu otwartego. W trakcie przeprowadzania egzaminu osoby zaproszone przez opiekuna lub studenta uczestniczą w nim wyłącznie w charakterze obserwatorów.
Wyboru recenzenta pracy dokonuje Prodziekan, kierując się zainteresowaniami naukowymi oraz doświadczeniem zawodowym pracowników. Dobrą praktyką stosowaną na Wydziale jest to, że recenzenta wyznacza się spoza tej samej jednostki Instytutu lub zespołu badawczego opiekuna. W przypadku braku możliwości uczestnictwa opiekuna lub recenzenta w egzaminie w skład komisji Prodziekan powołuje inną osobę spośród nauczycieli akademickich Instytutu Nauk o Zwierzętach, przynajmniej ze stopniem naukowym doktora. Opis przebiegu egzaminu dyplomowego jest opisany w Wydziałowej Procedurze Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia **(zał. 3.7.)**. Egzamin dyplomowy obejmuje multimedialną prezentację pracy (do 10 min.), dyskusję na temat pracy oraz odpowiedzi studenta na 3 pytania, które zapisuje się wraz z ocenami w protokole. Jedno z pytań dotyczy zagadnień poruszanych w pracy i formułowane jest przez jednego z członków komisji. Odpowiedź na to pytanie pozwala zweryfikować uzyskane podczas realizacji pracy dyplomowej kompetencje. Dwa pozostałe pytania losowane są przez studenta z puli znanych pytań. Tematycznie obejmują one treści przekazywane na przedmiotach kierunkowych (drugie pytanie) oraz na przedmiotach do wyboru (pytanie trzecie). Zaopiniowany pozytywnie przez Radę Programową zakres egzaminu dyplomowego jest umieszczony na stronie Wydziału

(http://animal.sggw.pl/category/studenci/egzaminy/). Warunkiem zdania egzaminu jest uzyskanie przez studenta ze wszystkich pytań ocen pozytywnych. Z ocen wystawionych przez komisję z pytań egzaminacyjnych oraz członków komisji wyliczane są oceny średnie z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. Końcowy wynik studiów stanowi sumę 1/2 średniej oceny z przedmiotów realizowanych podczas studiów oraz po 1/4 średnich ocen z pracy dyplomowej i odpowiedzi udzielonych podczas egzaminu. Ocena na dyplomie wystawiana jest zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie studiów w SGGW **(§36 zał. 2.10.,** kryterium 2**)**. O wyniku egzaminu dyplomowego student informowany jest bezpośrednio po jego zakończeniu przez przewodniczącego komisji w obecności jej członków. W przypadku negatywnego wyniku egzaminu dyplomowego lub nieusprawiedliwionego nieprzystąpienia do tego egzaminu w wyznaczonym terminie Prodziekan wyznacza drugi termin egzaminu dyplomowego, który traktowany jest jako ostateczny i nie może odbyć się wcześniej niż po miesiącu od daty pierwszego egzaminu i nie później niż po upływie trzech miesięcy.

Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Podstawą do monitorowania liczby kandydatów i dalszych losów nowo przyjętych studentów jest sprawozdanie przedstawiane przez przewodniczącego lub członka WKR na posiedzeniu Rady Programowej **(zał. 3.14.)**. Z corocznej analizy wyników rekrutacji wynika, że kierunek HiOZTiD cieszy się dużym zainteresowaniem wśród kandydatów. Wypełnienie limitu miejsc na studiach stacjonarnych (60) jest już w pierwszym etapie rekrutacji i tylko pojedyncze osoby rezygnują ze studiów w trakcie pierwszego semestru, co świadczy o tym, że wybór kierunku przez kandydatów jest w pełni świadomy. Na studia niestacjonarne limit przyjęć wynosi 45 osób i w roku 2020 był wypełniony w 100% natomiast w roku 2021 w 91%. Na studiach niestacjonarnych jest większy odsetek osób rezygnujących ze studiów w czasie pierwszego semestru/roku studiów. Przyczyną mogą być trudności w pogodzeniu nauki z pracą zawodową. Zauważalny jest również niewielki odsetek rezygnacji na wyższych rocznikach studiów, co świadczy o poprawnej selekcji studentów, dostrzegających związek pomiędzy osiąganymi w trakcie studiów efektami uczenia się i planami zawodowymi.
Ocena wyników nauczania dokonywana jest na podstawie analizy ankiet studentów, analizy ankiet nauczycieli akademickich m.in. z nauczania zdalnego oraz analizy formularzy weryfikacji efektów kształcenia (WEK) **(zał. 3.15. i 3.15.1.).** Z analizy ankiet studentów uzyskiwana jest wiedza pozwalająca na ocenę jakości nauczania przez poszczególnych nauczycieli oraz ogólna ocena przedmiotu. Z analizy ankiet nauczycieli akademickich w okresie trwającej pandemii wynika, iż zdecydowana większość respondentów nie miała problemów z połączeniem internetowym i dostępem do urządzeń pozwalających na prowadzenia zajęć. Zdecydowana większość respondentów wskazała, iż przygotowanie zajęć on-line i związane z tym czynności administracyjne odbywały się kosztem czasu przeznaczonego na badania naukowe. Większość respondentów oceniła: pozytywnie - swoją organizację pracy, negatywnie - komunikację ze studentami, średnio - aktywność studentów w trakcie zajęć. Respondenci ocenili przeprowadzone zaliczenia on-line pozytywnie w kontekście ich poprawności, jakkolwiek wskazali na problemy wynikające z braku kontroli nad studentem i trudności w weryfikacji czy nie korzysta on z niedozwolonych form pomocy.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się

Program kształcenia na kierunku HiOZTiD I i II stopnia oraz jego realizacja jest stale monitorowany przez weryfikację procedur takich jak: walidacja efektów uczenia, dyplomowanie, ocena ankietowa nauczycieli akademickich, zajęć i procesu studiowania oraz hospitacje zajęć. Na etapie opracowywania programu i planu studiów sporządza się również matrycę efektów uczenia się, która jest narzędziem monitorowania realizacji programu studiów. Dzięki temu można określić, które efekty uczenia się są realizowane w ramach określonych przedmiotów oraz, jakie formy zajęć i sposoby ich weryfikacji są wykorzystywane do tego celu.

Monitorowanie programu studiów od 01.10.2019 r. jest prowadzone przez Radę Programową, której przewodniczącym jest dziekan. Do zadań Rady Programowej Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt z tego zakresu należy m.in. wspieranie dziekana w procesie nadzoru nad zapewnianiem jakości kształcenia w ramach kierunków studiów przyporządkowanych dyscyplinie zootechnika i rybactwo, wyrażanie opinii w sprawach związanych z kształceniem w tej dyscyplinie, opracowywanie projektów programów i planów studiów, analiza wyników ewaluacji zajęć dydaktycznych i formułowanie rekomendacji w tym zakresie, ewaluacja i doskonalenie programów i planów studiów, w tym sylabusów oraz wykonywanie innych zadań związanych z zapewnianiem jakości kształcenia. W skład Rady Programowej oprócz Dziekana, Prodziekana oraz zastępcy Dyrektora Instytutu Nauk o Zwierzętach w roku akad. 2021/2022 wchodzi 11 nauczycieli akademickich związanych z dyscypliną zootechnika i rybactwo, jeden przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego niebędący pracownikiem SGGW, jeden nauczyciel akademicki reprezentujący inną dyscyplinę (w naszym przypadku są to nauki biologiczne) oraz 6 studentów delegowanych przez Radę Wydziałową Samorządu Studenckiego (w tym 2 kierunku HiOZTiD) (http://animal.sggw.pl/wydzial/komisje-wydzialowe/). Zgodnie ze Statutem SGGW udział studentów w Radzie Programowej powinien stanowić minimum 20% jej członków. W RP Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt przedstawiciele studentów w roku akad. 2021/2022 stanowią 27%.
Dziekan powołał również Koordynatorów: ds. Jakości Kształcenia, ds. Promocji, ds. Współpracy ze Szkołami Średnimi, ds. Studentów z Niepełnosprawnością, ds. Równego Traktowania Pracowników i Studentów, ds. Kół Naukowych, ds. Wymiany Studentów, ds. Organizacji Dni SGGW, ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów oraz trzech Koordynatorów ds. Praktyk, w tym do kierunku HiOZTiD. Taka struktura Rady Programowej zapewnia prawidłowe funkcjonowanie Wydziału, oraz umożliwia pełny przepływ informacji między wewnętrznymi i zewnętrznymi podmiotami uczestniczącymi w monitorowaniu i doskonaleniu procesu nauczania studentów.
Corocznie na Radzie Programowej (do 1.10.2019 r. na Radzie Wydziału) przedstawiane i omawiane jest monitorowanie i ocena postępów studentów. W sprawozdaniu ujęte były m.in. stan liczbowy studentów na poszczególnych kierunkach, formach, stopniach oraz semestrach. W celu poprawienia efektywności zdawalności modułów podczas studiów, studenci są zachęcani do korzystania w większym stopniu z godzin konsultacji nauczycieli akademickich **(zał. 3.16.)**. Ponadto dla nowo przyjętych kandydatów, poprzez system SOK wysyłana jest informacja o kursach wyrównawczych organizowanych na SGGW, które odbywają się corocznie we wrześniu z takich przedmiotów jak: chemia, matematyka, fizyka, biologia. SGGW Science oferuje na kanale Youtube wykłady nagrane przez tv SGGW na temat m.in. podstawy chemii **(zał. 3.17.)**. Filmy te polecane są wszystkim studentom, którzy mają słabe podstawy lub którzy chcą ugruntować swoją wiedzę. W roku akad. 2021/2022 prowadzone są w SGGW zajęcia wyrównawcze, zgodnie z zaleceniami MEiN. Według wewnętrznych dyspozycji studenci kierunku HiOZTiD mieli uczestniczyć w zajęciach z biologii i chemii **(zał. 3.18.)** ale po analizie problemów z zaliczaniem w poprzednich latach przedmiotów w semestrze 1 (chemia, statystyka opisowa) kolegium dziekańskie zdecydowało o zajęciach z chemii i matematyki.
Ponadto organizowane przez Dziekana, Prodziekana, opiekunów roczników, przedstawicieli samorządu studenckiego spotkania na początku roku akademickiego z nowoprzyjętymi studentami mają na celu stworzenie i wzmocnienie poczucia przynależności do społeczności akademickiej i pokierowania młodzieżą w pierwszym roku akademickim.

Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania)

W Regulaminie Studiów w SGGW **(zał. 2.10.,** kryterium 2**)** określono prawa i obowiązki studenta związane z zaliczeniem: egzaminów, przedmiotów, poszczególnych etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. W tym dokumencie znajdują się także zapisy określające ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułujące uprawnienia odwoławcze i określające

konsekwencje braku zaliczenia przedmiotu. Metody weryfikacji efektów uczenia się określa nauczyciel akademicki, który jest odpowiedzialny za przedmiot (koordynator przedmiotu) w dokumencie opisującym dany przedmiot (tzw. sylabusie). Wzór sylabusa obowiązujący dla studiów rozpoczętych: przed 1.10.2019 r. określa Załącznik do Uchwały nr 34-2014/2015 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 15 grudnia 2014 roku **(zał. 3.19.)**, od 1.10.2019 r. ale przed 1.10.2021 r. załącznik do Uchwały nr 67-2018/2019 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 25 marca 2019 r. **(zał. 3.20.)**, od 1.10.2021 r. jest to załącznik do Uchwały nr 76-2020/2021 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 22 lutego 2021 r. **(zał. 3.21.)**. Wybór metod weryfikacji uwzględnia specyfikę wszystkich zdefiniowanych dla przedmiotu efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nauczyciele akademiccy wybierają metody weryfikacji efektów uwzględniając warunki lokalowe, dostępną aparaturę naukową i zaplecze laboratoryjne, zasoby analityczne oraz specjalistyczne oprogramowanie. Ocena końcowa z danego przedmiotu ustalana jest na podstawie kryteriów zawartych w sylabusie przedmiotu, który określa m.in. formy weryfikacji osiąganych przez studenta efektów uczenia się założonych dla danego przedmiotu oraz ich wagi mające wpływ na ocenę końcową. Sylabusy przedmiotów realizowanych w toku studiów są dostępne dla studentów na stronie internetowej WHBiOZ. Sposób weryfikacji efektów uczenia się obejmuje nie tylko przedmioty podstawowe i kierunkowe, ale również realizację nauczania języka obcego na odpowiednim poziomie (B2 dla studiów I stopnia i B2+ dla studiów II stopnia). W przypadku prowadzenia nauczania zdalnego w całości lub częściowo, również weryfikacja efektów następuje zgodnie z zapisami znajdującymi się w sylabusie. Każdy koordynator przedmiotu, zobowiązany jest do przedstawienia na pierwszych zajęciach warunków zaliczenia i sposobów weryfikacji założonych w programie studiów efektów uczenia się osiąganych w czasie jego realizacji. Po zakończonym procesie zaliczeniowym koordynator lub osoba przez niego upoważniona wypełnia protokół zamieszczony w systemie elektronicznym e-HMS oraz generuje formularz weryfikacji efektów kształcenia (WEK). Formularz ten zawiera rozkład ocen uzyskanych przez studentów oraz kilka pytań pozwalających na określenie stopnia osiągnięcia założonych efektów uczenia się. W formularzu można zgłosić zmiany, które zamierza się wprowadzić w sylabusie przedmiotu w nowym cyklu dydaktycznym w celu udoskonalenia procesu kształcenia. Ogólne zasady wypełniania formularza WEK zostały opracowane przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych dla przedmiotów przewidzianych programem studiów w danym semestrze. W wyniku przeprowadzenia określonych w sylabusie form weryfikacji efektów uczenia się i uzyskania w trakcie trwania semestru ocen niedostatecznych studentowi przysługuje jeden termin poprawkowy. Studentowi, który nie zaliczył modułu zajęciowego w normalnym trybie, przysługuje prawo złożenia pisemnego umotywowanego wniosku do prodziekana o zaliczenie komisyjne. Zaliczenie to odbywa się przed komisją powołaną przez prodziekana, w skład której wchodzą prodziekan, dwóch nauczycieli akademickich, w tym przynajmniej jeden specjalista z zakresu wiedzy objętej zaliczeniem oraz przedstawiciel samorządu studenckiego. W zaliczeniu tym mogą brać udział w charakterze obserwatorów: osoba odpowiedzialna za przedmiot oraz osoba wskazana przez studenta. Zgodnie z Regulaminem Studiów w SGGW **(zał. 2.10.,** kryterium 2**)** na wniosek studenta z niepełnosprawnością, formy zaliczenia przedmiotu mogą zostać dostosowane do jego możliwości wynikających z niepełnosprawności. W zaliczeniach i egzaminach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób z niepełnosprawnością ruchową i osób niewidomych.

Metodami weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez studenta w procesie kształcenia na poziomie przedmiotu są prace pisemne, prace projektowe, zadania, sprawozdania, raporty, egzaminy ustne i pisemne oraz ocena aktywności na zajęciach dydaktycznych i inne określone przez koordynatora przedmiotu i zapisane w sylabusie. Metodami weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez dyplomantów są także: praca dyplomowa, karty oceny pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Umiejętności praktyczne studenci nabywają podczas zajęć laboratoryjnych, terenowych, komputerowych i projektowych, a także w czasie odbywania praktyk. Umiejętności studentów do prowadzenia badań naukowych rozwijane są w trakcie zajęć laboratoryjnych, seminariów dyplomowych oraz przygotowywania pracy dyplomowej, a dla szczególnie zainteresowanych także w

ramach działalności kół naukowych. Weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta podczas realizacji praktyk dokonuje Koordynator ds. praktyk. Weryfikacja ta dokonywana jest na podstawie: rozmowy oraz złożonej dokumentacji związanej z realizacją praktyk, w tym sprawozdania z praktyk i opinii z miejsca praktyki **(zał. 3.22.1-4.)**. Efekty w zakresie kompetencji społecznych na kierunku HiOZTiD oceniane są głównie na zajęciach praktycznych poprzez obserwację pracy studenta. Oceniane są: praca indywidualna, praca w grupie, aktywność i dyskusja na zajęciach, poszanowanie prawa autorskiego. Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich sprawdzane i oceniane są w ramach takich przedmiotów jak: chów i hodowla poszczególnych gatunków zwierząt, żywienie zwierząt, zarządzanie populacjami zwierząt, organizacja hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich i innych. Studenci w trakcie pracy własnej, indywidualnej lub zespołowej, rozwiązują zadania lub opracowują projekty związane tematycznie z zakresem wiedzy wymaganej na egzaminie inżynierskim. Ciekawym rozwiązaniem jest zaliczenie z przedmiotu Restytucja i czynna ochrona przyrody. W ramach zaliczenia przedmiotu studenci w grupach 3-5 osobowych przygotowują projekty dotacyjne typu grant, dotyczące restytucji i czynnej ochrony wybranych gatunków zwierząt. Projekty są oceniane przez komisję, w skład której wchodzi koordynator przedmiotu oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. W roku akad. 2020/2021 byli to przedstawiciele: Instytutu Rybactwa Śródlądowego (z Zakładu Rybactwa Stawowego w Żabieńcu), Biura Ochrony Środowiska m.st. Warszawy oraz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Nietoperzy.
Sposoby dokumentowania osiąganych przez studentów efektów uczenia się regulowane są Uchwałą nr 76 - 2018/2019 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 26 kwietnia 2019 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów w SGGW **(zał. 2.10., kryterium** 2) oraz Uchwałą nr 76 - 2020/2021 z dnia 22 lutego 2021 roku **(zał. 3.21.)**. Zgodnie z tymi dokumentami oraz Wydziałowym Systemem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia **(zał. 3.7.)** koordynator danego przedmiotu gromadzi i przechowuje komplet dokumentów umożliwiających potwierdzające zweryfikowanie poszczególnych efektów uczenia się. Mogą to być m.in.: sylabusy przedmiotów, listy obecności studentów na ćwiczeniach i seminariach, prace cząstkowe (kolokwia, sprawozdania, projekty, prezentacje, raporty itp.), karty egzaminacyjne i zaliczeniowe. Dodatkowo mogą to być również prace naukowe opublikowane w czasopismach, w których studenci z afiliacją Uczelni, figurują jako autorzy bądź współautorzy **(zał. 3.23.).**
Koordynator przedmiotu zobowiązany jest do wypełnienia w systemie e-HMS protokołu zaliczeniowego i formularza WEK, wydrukowania ich, podpisania i złożenia w dziekanacie. Archiwizowanie dokumentacji dotyczącej ocen końcowych z przedmiotów (protokoły z e-HMS) w wersji papierowej odbywa się w dziekanacie. System e-HMS daje studentowi możliwość bieżącej kontroli wpisów dokonywanych przez nauczycieli akademickich i zgłaszania im ewentualnych zauważonych nieścisłości pomiędzy oceną wpisaną do protokołu a oceną wcześniej podaną studentowi do wiadomości. Ponadto system ten umożliwia także wpisywanie ocen cząstkowych podczas trwania roku akademickiego oraz przekazywanie materiałów dydaktycznych dedykowanej grupie studentów. e-HMS był bardzo przydatnym narzędziem w początkowym etapie zawieszenia zajęć dydaktycznych w formie stacjonarnej wiosną 2020 roku gdy jeszcze nie było dostępu do platformy MSTeams. Nauczyciele zamieszczali w systemie materiały dydaktyczne, zwłaszcza duże pliki zawierające zdjęcia/filmy.

Dokumentowanie odbycia praktyk oraz osiągnięcie przez studenta efektów uczenia się wynikające z odbycia kształcenia praktycznego obejmuje: umowę o przeprowadzenie studenckiej praktyki zawodowej pomiędzy SGGW w Warszawie a podmiotem gospodarczym przyjmującym studenta na praktykę (może być jednorazowa lub wieloletnia), potwierdzenie odbycia praktyk, sprawozdanie z praktyk, oraz podpisaną przez opiekuna praktykanta opinię z potwierdzeniem uzyskanych efektów uczenia się.
Dokumentację procesu dyplomowania stanowią następujące dokumenty: praca dyplomowa, raport z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, karty oceny pracy wypełnione przez opiekuna i recenzenta

sporządzone na ujednoliconym formularzu. Przebieg egzaminu dyplomowego dokumentowany jest protokołem podpisywanym przez członków komisji egzaminacyjnej.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

Na kierunku HiOZTiD organizowane są też spotkania z przedstawicielami studentów 2 i 3 roku, mające na celu omówienie oferty przedmiotów fakultatywnych, jej dostosowania do potrzeb krajowego i międzynarodowego rynku pracy i weryfikację zaangażowanych nauczycieli prowadzących zajęcia oraz stosowanych metod nauczania. Wynikiem tych spotkań jest coroczna aktualizacja oferty katalogu przedmiotów do wyboru. Działanie to wpisuje się też w aktywizację studentów i angażuje ich w organizację procesu nauczania oraz daje im bezpośredni wpływ na ofertę przedmiotów fakultatywnych.

Zgodnie ze Statutem SGGW Uczelnia może monitorować kariery zawodowe swoich absolwentów w celu dostosowania programów studiów do potrzeb rynku pracy. SGGW jako jedna z pierwszych uczelni w Polsce podjęła działania mające na celu zapewnienie absolwentom pomocy w poszukiwaniu miejsca pracy. W 1997 r. powstała Sekcja Promocji Absolwentów AGROKADRA, która w następnych latach została przekształcona w Biuro Karier i Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, obecnie działające pod nazwą Biuro Karie r.
W SGGW monitorowanie losów zawodowych absolwentów odbywa się w oparciu o wyniki badań ankietowych prowadzonych przez Biuro Karie r. Zgodnie z przyjętymi procedurami ankiety wysyłane są do absolwentów studiów I i II-go stopnia, po 3 i 5-ciu latach od ukończenia studiów. Wyniki ankiet są przedstawiane na posiedzeniu Rady Programowej, przez Koordynatora ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów **(zał. 3.24.)**.
Biuro również pośredniczy w kontakcie studentów z przyszłymi pracodawcami. Na stronie internetowej biura (https://bk.sggw.edu.pl/) potencjalni pracodawcy mogą zamieszczać oferty staży/pracy skierowane do studentów/absolwentów SGGW. Biuro oferuje także pomoc w odpowiednim przygotowaniu się studentów do wejścia na rynek pracy **(zał. 3.25., 3.26.).**

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami

W roku akad. 2020/2021 i w semestrze zimowym w roku akad. 2021/2022 na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) przedmioty podstawowe i kierunkowe prowadzi/ło 82 nauczycieli akademickich zatrudnionych w 5 Instytutach SGGW: Nauk o Zwierzętach, Medycyny Weterynaryjnej, Rolnictwa, Ekonomia i Finanse oraz Biologii. W procesie dydaktycznym uczestniczy/ło również 11 doktorantów. Pracownicy i doktoranci Instytutu Nauk o Zwierzętach stanowili 76% wszystkich osób prowadzących dydaktykę na tym kierunku. Nauczyciele akademiccy INZ (65 osób łącznie z promotorami) reprezentowali dziedzinę nauki rolnicze, dyscyplinę zootechnika i rybactwo, w tym 2 osoby także dyscyplinę: nauki biologiczne. Pozostali pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD reprezentowali następujące dyscypliny: weterynaria (1 prof., 3 dr hab., 1 dr), rolnictwo i ogrodnictwo (1 dr), technologia żywności i żywienia (2 dr), ekonomia i finanse (3 dr), biologia (1 prof., 2 dr hab., 5 dr), chemia (2 dr), nauki leśne (1 dr hab.). W grupie pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunku HiOZTiD 6 posiada tytuł profesora, 23 stopień doktora habilitowanego, 45 stopień doktora lub doktora inżyniera i 8 tytuł zawodowy magistra lub magistra inżyniera **(zał. 4.1.)**.
Szczegółowe dane przedstawione w kartach pracowników **(zał. 4.2.)** potwierdzają kompetencje kadry prowadzącej kształcenie na kierunku HiOZTiD. Na uwagę zasługuje fakt, że w/w nauczyciele

akademiccy posiadają aktualny i udokumentowany dorobek w swojej dyscyplinie, co umożliwia prawidłową realizację zajęć, a liczne grono pracowników samodzielnych gwarantuje studentom nabywanie kompetencji badawczych. Nauczyciele akademiccy prowadzący poszczególne przedmioty (podstawowe, kierunkowe) posiadają kwalifikacje zgodne z dyscypliną wiodącą dla określonego przedmiotu. Zajęcia, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji inżynierskich prowadzone są przez nauczycieli z tytułem zawodowym inżyniera reprezentujących odpowiednie dla przedmiotów kwalifikacje. W gronie tych pracowników wymienić można m.in. zootechników, technologów żywności i żywienia, inżynierów rolnictwa oraz chemii. Wszyscy nauczyciele akademiccy posiadają odpowiedni dorobek naukowy, dający im podstawę do prowadzenia określonych przedmiotów. Zakres tematyczny publikacji naukowych kadry prowadzącej zajęcia na kierunku HiOZTiD, tematyka prowadzonych badań naukowych oraz ich doświadczenie zawodowe są zgodne z zagadnieniami realizowanymi podczas zajęć.

Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągania przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz inżynierskich

Zgodnie z Regulaminem Studiów w SGGW (**zał. 2.10.**, kryterium 2) wykłady prowadzą nauczyciele akademiccy z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego, a także posiadający duże doświadczenie i wiedzę pozytywnie zaopiniowani przez Radę Programową nauczyciele ze stopniem doktora. Od 1.10.2019 r. zgodnie z §61 Statutu SGGW **(zał. I.b.)** o obsadzie dydaktycznej zajęć na kierunkach studiów decyduje Dziekan. W celu ustalenia obsady dydaktycznej zajęć Dziekan ustala zapotrzebowanie i kieruje wnioski do odpowiednich dyrektorów instytutów o wskazanie proponowanej obsady. W celu ustalenia rodzaju, liczby i wymiaru zajęć dydaktycznych w danym roku akademickim oraz osób, którym będą powierzone zajęcia, na polecenie dyrektora instytutu jego zastępca właściwy do spraw kształcenia podejmuje niezbędne czynności, w tym pośredniczy w ustaleniach pomiędzy dziekanem a kierownikami katedr lub zakładów. Przy zleceniu prowadzenia zajęć uwzględnia się w szczególności realizowane prace naukowo-badawcze oraz inne zobowiązania i obciążenia naukowe lub dydaktyczne nauczycieli akademickich. Przedmioty kierunkowe prowadzone są przez nauczycieli akademickich specjalizujących się i realizujących badania naukowe w obszarze wiedzy odpowiadającej realizowanym przedmiotom. Przedmioty z zakresu dyscypliny, do której przypisywany jest kierunek HiOZTiD, realizują pracownicy INZ wskazujących dyscyplinę zootechnika i rybactwo jako wiodącą, a więc prowadzący badania i publikujący w tej dyscyplinie. W realizacji niektórych przedmiotów (np. Trendy w hodowli zwierząt) biorą udział przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, dzięki którym przekazywana studentom wiedza ma charakter bardziej praktyczny **(zał. 4.3.)**. Ustalanie obsady zajęć odbywa się z wykorzystaniem wewnątrz uczelnianego systemu Pensum, który umożliwia pracownikom SGGW wprowadzanie obciążeń dydaktycznych w ramach wszystkich kierunków studiów. Do podjęcia wiążącej decyzji odnośnie obsady zajęć dydaktycznych wykorzystuje się również wyniki z analizy anonimowej ankiety studenckiej oceny przedmiotów oraz wyniki hospitacji zajęć.

W programie studiów na kierunku HiOZTiD zastosowanie nowoczesnych metod nauczania (on-line) do semestru letniego w roku akad. 2019/2020 dotyczyło szkolenia BHP oraz szkolenia bibliotecznego. Szkolenia te opracowane zostały przez osoby kompetentne i przeszkolone z technik kształcenia na odległość, będące spoza INZ. W związku z sytuacją epidemiczną, od połowy marca 2020 r. wszystkie zajęcia były prowadzone on-line. W pierwszym etapie zawieszenia zajęć stacjonarnych studenci otrzymywali materiały dotyczące realizowanych tematów oraz zadania do samodzielnego wykonania najczęściej drogą mailową, a zajęcia i konsultacje niektórzy nauczyciele prowadzili z wykorzystaniem Skype lub Zooma. Władze Uczelni, Instytutu i Wydziału profesjonalnie podeszły do przygotowania i wsparcia nauczycieli akademickich do przygotowania ich do zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość m.in. poprzez organizowanie kursów i szkoleń (dla dużych grup pracowników) oraz wyposażenie w niezbędny sprzęt (komputery, laptopy, słuchawki, mikrofony,

kamery). Pracownicy Instytutu Nauk o Zwierzętach i innych instytutów Uczelni od maja 2020 roku oraz w roku akademickim 2020/2021 prowadzili zajęcia w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych na platformie MS Teams z pakietu Microsoft Office 365 lub na platformie e-learningowej Adobe Connect (Moodle). W celu właściwego poprowadzenia zajęć w formie zdalnej zostały dodatkowo skonfigurowane grupy ćwiczeniowe oraz wykładowe na kontach osób odpowiedzialnych za prowadzenie zajęć. Istniała także możliwość tworzenia własnych grup lub zespołów niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań przez wszystkich pracowników SGGW.

Wśród osób kształcących studentów kierunku HiOZTiD, znajdują się wybitni specjaliści z zakresu zootechniki i rybactwa, publikujący wyniki swoich badań w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym lub ogólnopolskim **(zał. 4.4.)**, realizujący projekty badawcze finansowane ze źródeł NCN, Funduszy Norweskich, NAVA oraz projekty m.in. w ramach COST oraz Horyzont 2020, a także w ramach KZL **(zał. 4.5.)**. Wymiernym dowodem aktywności naukowej pracowników INZ są również zgłoszenia patentowe, uzyskane patenty i wzory użytkowe **(zał. 4.6.)**. Wysoki poziom naukowy kadry prowadzącej zajęcia na kierunku HiOZTiD potwierdzają też wyróżnienia i stypendia za osiągniecia naukowe i dydaktyczne oraz stypendia MNiSW/MEiN przyznawane wybitnym naukowcom, którzy prowadzą wysokiej jakości badania i cieszą się imponującym dorobkiem naukowym, także o zasięgu międzynarodowym **(zał. 4.7.)**. Pracownicy z dłuższym stażem zawodowym doceniani byli również przez Prezydenta RP oraz ministrów różnych resortów. W latach 2016-2021 Prezydent RP za długoletnią służbę przyznał złoty medal 3 osobom, srebrny 4 i brązowy 8. Medal Komisji Edukacji Narodowej za wybitną działalność dydaktyczną otrzymali: prof. dr hab. Anna Rekiel (2015 r.), dr hab. Justyna Więcek (2017 r.) i dr Andrzej Życzyński (2020 r.) W 2015 r. prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka odebrała złoty krzyż zasługi, a w roku 2018 dr Bartłomiej Popczyk brązowy. „Odznakę honorową za zasługi dla SGGW" otrzymali: prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka (2016 r.), dr hab. Aurelia Radzik-Rant (2020 r.) i dr hab. Martyna Batorska (2021 r.). Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski na wniosek MRiRW otrzymała w 2016 r. dr hab. Elżbieta Martyniuk. Wybitne dokonania pracowników naukowo-dydaktycznych zostały docenione przez inne instytucje i organy nagrodami, wyróżnieniami oraz odznaczeniami. W 2017 r. prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka odebrała Nagrodę Lasów Państwowych im. Adama Loreta, a zespół prof. dr hab. Ewy Sawosz-Chwalibog otrzymał nagrodę „EUREKA!DGP – odkrywamy polskie wynalazki". Minister Środowiska w 2016 r. przyznał honorową odznakę „Za zasługi dla ochrony środowiska i gospodarki wodnej" prof. dr hab. Wandzie Olech-Piaseckiej i dr Witoldowi Strużyńskiemu, natomiast Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyznał honorową odznakę „Za zasługi dla rolnictwa": dr. Markowi Balcerakowi (2015 r.), dr hab. Monice Michalczuk (2016 r.), d r. hab. Andrzejowi Łozickiemu (2016 r.) oraz dr. hab. Marcinowi Gołębiewskiemu (2018 r.).
Wśród pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunku HiOZTiD są osoby, które wykazują się wybitnymi kompetencjami i predyspozycjami dydaktycznymi. W ich dorobku publikacyjnym znajdują się podręczniki, przewodniki i skrypty zarówno na poziomie akademickim, jak również nauczania w szkołach średnich. Pracownicy INZ do 2021 r. byli autorami lub współautorami 49 pozycji, które wspomagają studentów studiów I i II stopnia kierunku HiOZTiD w procesie dydaktycznym. Nauczyciele będący pracownikami innych Instytutów SGGW byli autorami lub współautorami 25 publikacji o charakterze naukowo-dydaktycznym **(zał. 4.8.)**. Pracownicy INZ angażują się także w różne aktywności dydaktyczne skierowane do odbiorców zewnętrznych, prowadząc wykłady i szkolenia poza Uczelnią **(zał. 4.9.)**.

O procesie podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli akademickich świadczy liczba uzyskanych stopni doktora habilitowanego. W ostatnich 6 latach 8 pracowników naukowo-dydaktycznych INZ, którzy prowadzą zajęcia lub byli promotorami/recenzentami prac dyplomowych na kierunku HiOZTiD, uzyskało stopień dr habilitowanego, a z innych Instytutów SGGW były to kolejne 3 osoby **(zał. 4.10.)**. W latach 2016-2021 nastąpił także rozwój kadry w odniesieniu do liczby uzyskanych stopni doktora: 10 z INZ i 3 z innych Instytutów SGGW. Trzy osoby (2 w 2020 r. i 1 w 2021 r.) prowadzące zajęcia na kierunku HiOZTiD, zatrudnione w Instytucie Nauk o Zwierzętach, otrzymały tytuł profesora.

Władze SGGW starają się stworzyć właściwe warunki rozwoju naukowego pracownikom, m.in. poprzez obniżenie pensum dla pracowników realizujących granty naukowe oraz system nagród za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Każdego roku liczne grono pracowników Instytutu Nauk o Zwierzętach prowadzących zajęcia na kierunku HiOZTiD otrzymuje nagrody JM Rektora SGGW za działalność naukową, dydaktyczną lub organizacyjną **(zał. 4.11.)**. W latach 2016-2021 nagrody zespołowe I, II i III stopnia za działalność naukową przyznano 94 razy, a w 2021 r. aż 14 nauczycieli akademickich INZ otrzymało takie nagrody.
W SGGW działają programy motywujące pracowników i doktorantów do pracy naukowej, realizacji staży naukowych oraz samorozwoju. Stymulującym czynnikiem do rozwoju naukowego dla młodych pracowników oraz doktorantów był system podziału dotacji w ramach wewnętrznego trybu konkursowego dla młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w SGGW. W ramach wewnętrznego trybu konkursowego realizowane były zadania badawcze wspomagające prace doktorskie lub habilitacyjne. W SGGW działa także motywacyjny system wynagrodzeń mający promować najlepszych naukowców, poprzez zwiększenie rocznych wynagrodzeń **(zał. 4.7. i 4.7.1.)** oraz system wsparcia finansowego dla naukowców i zespołów badawczych **(zał. 4.7.2.)**.
Bardzo dobrym systemem wsparcia i podnoszenia kompetencji dydaktycznych pracowników naukowo-dydaktycznych jest program Erasmus+. Pracownicy Instytutu korzystają z możliwości wyjazdów na zagraniczne uczelnie w celu wygłaszania wykładów oraz zapoznania się z systemem kształcenia **(zał. 4.12.).** Udział w wymianie międzynarodowej podnosi również kompetencje nauczycieli w zakresie komunikacji w językach obcych.

Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej

Priorytetem w SGGW jest wysoka jakość kształcenia studentów oraz dbałość o wysoki poziom prowadzonych badan naukowych, dlatego kadra prowadząca zajęcia specjalistyczne na kierunku HiOZTiD łączy działalność naukową z działalnością dydaktyczną. Pracownicy INZ są autorami/współautorami publikacji naukowych **(zał. 4.4.).** Przedstawiane w nich wyniki badań są wprowadzane do autorskich programów nauczania przedmiotów kierunkowych. Pracownicy naukowo-dydaktyczni wykazują się także innymi formami aktywności, pozwalającymi na autorozwój. Są kierownikami lub wykonawcami w projektach badawczych i wdrożeniowych. Rozwiązywanie nowych problemów badawczych w ramach tych projektów prowadzi do rozwoju nie tylko pracowników ale też studentów, którzy uczestniczą w badaniach. Wielu z nauczycieli akademickich w swoim dorobku wykazuje udział w studiach podyplomowych, kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych przez ośrodki naukowe lub podmioty związane z hodowlą i ochroną zwierząt. Tematyka realizowanych na kierunku HiOZTiD prac dyplomowych jest w ogromnym zakresie powiązana z prowadzonymi w jednostkach pracami badawczymi, często we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego. Prace dyplomowe realizowane przez studentów kierunku HiOZTiD przygotowują ich (I stopień) lub włączają (II stopień) w realizację badań naukowych. Studenci studiów II stopnia w trakcie realizacji prac magisterskich wykonują badania naukowe, których celem jest nie tylko techniczne wykonanie badań, ale także umiejętność postawienia hipotezy badawczej, prawidłowe zaplanowanie i wykonanie badań/obserwacji oraz opisanie uzyskanych wyników i wyciągnięcie na ich podstawie wniosków. Często wyniki przeprowadzonych badań są publikowane, a współautorami publikacji są studenci **(zał. 1.4**., kryterium 1). W latach 2016-2021 było 55 publikacji z listy A i B, w tym 7 z IF, 48 publikacji spoza listy ministerialnej, komunikaty konferencyjne: 33 krajowych i 25 zagranicznych oraz 13 artykułów popularno-naukowych.

Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry

Polityka kadrowa w poszczególnych jednostkach SGGW prowadzona jest zgodnie z regulacjami z zakresu szkolnictwa wyższego, Statutem SGGW, uchwałami Senatu oraz stosownymi zarządzeniami Rektora. Priorytetem tej polityki jest zatrudnianie najlepszych kandydatów, wspieranie ich rozwoju oraz stymulowanie poprzez system wsparcia, wyróżnień i nagród. Przyjęta na Uczelni polityka kadrowa w zakresie zatrudniania i awansowania pracowników jest transparentna, a ocena pracowników ma na celu poprawę jakości nauczania i prowadzenia prac badawczych. Władze Instytutu prowadzą analizę stanu kadrowego i w zależności od potrzeb oraz możliwości finansowych wnioskują do JM Rektora o zatrudnienie pracowników. Na poziomie Instytutu bardzo ważnymi czynnikami w tym zakresie są: liczba studentów (przewidywana wielkość rekrutacji) oraz wiek pracowników (prawdopodobieństwo przejścia na emeryturę). Ponadto polityka kadrowa Instytutu wynika z polityki kadrowej Uczelni – zatrudnianie tylko w wyjątkowych przypadkach osób, dla których Uczelnia nie jest podstawowym miejscem pracy, tylko w wyjątkowych przypadkach (np. kierowanie grantem) przedłużanie zatrudnienia samodzielnym pracownikom naukowym z tytułem profesora powyżej 70 roku życia, nie przedłużanie okresu zatrudnienia pracownikom dydaktycznym tj. wykładowcom lub starszym wykładowcom zatrudnionym na czas określony. Prowadzona przez Instytut polityka kadrowa ma zapewnić taki dobór pracowników naukowo-dydaktycznych i naukowych, który zagwarantuje wysoki poziom prowadzonych badań naukowych i zapewni wysoki poziom prowadzonej dydaktyki. Dlatego przy ogłaszanych konkursach mających na celu zatrudnienie nowych pracowników lub awansowanie obecnych wprowadzane są dodatkowe wymagania związane z profilem badań prowadzonych w jednostce, w której dana osoba ma być zatrudniona. Naczelną zasadą jest zatrudnianie najlepszych kandydatów, co przekłada się w późniejszym czasie na jakość badań i prac naukowych. Wszyscy proponowani JM Rektorowi kandydaci do zatrudnienia lub awansowania po zaopiniowaniu przez powołaną przez Radę Dyscypliny komisję muszą uzyskać pozytywną opinię Rady Dyscypliny.

Kompetencje dydaktyczne nauczycieli weryfikowane są za pomocą bieżącej i okresowej oceny pracowniczej oraz przez studencką ocenę zajęć. Nauczyciele akademiccy podlegają bieżącej ocenie przez bezpośrednich przełożonych oraz Wydziałowy Zespół ds. jakości kształcenia, który przeprowadza hospitacje zajęć dydaktycznych. Dobrą praktyką stosowaną na Wydziale jest to, że jednym z trzech członków sporządzających protokół z hospitacji jest student uczestniczący w ocenianych zajęciach. Studenci mają również możliwość oceny przedmiotu, w tym prowadzącego, wypełniając na koniec semestru elektroniczną, anonimową ankietę, w której oprócz odpowiedzi na zestandaryzowane pytania mogą przedstawić swój najważniejszy postulat pod adresem prowadzącego zajęcia **(zał. 4.13.)**. Inną formą oceny nauczycieli akademickich przez społeczność studencką jest przeprowadzany przez Radę Uczelnianą Samorządu Studentów SGGW plebiscyt Mistrzowie Edukacji. Celem wydarzenia jest wyłonienie i nagrodzenie wybitnych dydaktyków na każdym z wydziałów. W głosowaniu mogą wziąć udział wszyscy studenci SGGW. Zwycięstwo w tym konkursie jest traktowane przez nauczycieli akademickich jako szczególne wyróżnienie. Pracownicy Instytutu Nauk o Zwierzętach honorowani byli w tym konkursie wielokrotnie m.in.: Wydziałowy Mistrz Edukacji: dr M. Gołębiewski (2015), dr hab. J. Więcek (2016), dr M. Kamaszewski (2017 i 2018), Mistrz Oryginalności: dr hab. M. Batorska (2016), Mistrz Kół Naukowych: dr M. Gołębiewski (2016).
Dla władz Uczelni, Wydziałów, Instytutów i kierowników jednostek wyniki studenckiej oceny zajęć dydaktycznych stanowią nie tylko cenne źródło informacji na temat jakości pracy nauczycieli, lecz także ważną składową kryteriów polityki kadrowej. Wyniki ankiet stanowią integralną część oceny nauczycieli akademickich. Uwagi zawarte w ankietach dopełniają obrazu wyrażonego w punktach przyznawanych przez studentów. Wgląd do ankiet studenckich oprócz nauczyciela ma również Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia, który w razie niepokojąco niskich ocen danego przedmiotu oraz/lub nagannego zachowania nauczyciela przekazuje sprawę do wyjaśnienia Dziekanowi Wydziału i bezpośredniemu przełożonemu.

W ramach okresowej oceny kadry naukowo-dydaktycznej pracownik oceniany jest według kryteriów ujętych w Regulaminie oceny nauczyciela akademickiego w SGGW w Warszawie **(zał. 4.14., 4.14.1.,**

4.14.2. oraz 4.15.). Ankieta okresowa obejmuje działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. W zakresie działalności naukowej w ankiecie pracownik uzyskuje punkty za publikacje naukowe, monografie, popularno-naukowe, cytowania, uzyskane granty, patenty i wdrożenia, wykonane ekspertyzy, uzyskane stopnie i tytuł naukowy, promotorstwo prac doktorskich, wygłaszane referaty, wykonane recenzje, udział w komisjach habilitacyjnych oraz odbyte staże naukowe. Tak więc profil ankiety stymuluje do rozwoju naukowego pracownika, co w efekcie zwiększa kompetencje nauczyciela w zakresie realizowanych przedmiotów w procesie dydaktycznym. W ocenie działalności dydaktycznej uwzględniane są m.in. zajęcia w języku obcym, zajęcia z modułów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, promotorstwo i recenzje zakończonych prac dyplomowych, wydane publikacje dydaktyczne, uzyskane uprawnienia zawodowe, uzyskane granty dydaktyczne oraz zajęcia dydaktyczne realizowane na uczelniach zagranicznych. Punktowane są więc działania stymulujące innowacje i doskonalenie własnego warsztatu dydaktycznego. W obszarze działalności dydaktycznej brane są także pod uwagę wyniki anonimowej oceny przedmiotów dokonywane przez studentów po zakończonym cyklu dydaktycznym. Trzecia część ankiety uwzględnia działalność organizacyjną wewnątrz i poza SGGW.

Podsumowując należy stwierdzić, że Uczelnia/Instytut podejmuje systematyczne działania na rzecz prawidłowego doboru kadry naukowo-dydaktycznej oraz tworzenia warunków rozwoju i doskonalenia kompetencji pracowników. Jest to możliwe między innymi dzięki prowadzeniu kompleksowej oceny jakości kadry z uwzględnieniem osiągnięć naukowych i dydaktycznych. Istotnym instrumentem prowadzonej polityki kadrowej są wyniki bieżącej i okresowej oceny, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Stan, nowoczesność, rozmiar i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej

Realizując zapisy art. 23 ust. 3 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20.07.2018 r. (Dz. U. 2020, poz. 85 – tekst jednolity) oraz § 122 Statutu SGGW w Warszawie, Rektor wydał właściwe wewnętrzne akty prawne:

a) Zarządzenie nr 46 z 01.10.2019 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego SGGW w Warszawie oraz kolejne zmiany (zarządzenie nr 89 z 1.09.2020, zarządzenie nr 9 z 28.01.2021 r., zarządzenie nr 21 z 12.03.2021, zarządzenie nr 73 z 28.05.2021, zarządzenie nr 79 z 11.06.2021 r. **(zał. 5.1.1-5.1.6.).** Zgodnie z § 1 1., tego dokumentu, z dniem 01.10.2019 r., wprowadza się Regulamin Organizacyjny SGGW w Warszawie jako podstawowy akt normatywny określający strukturę organizacyjną Uczelni i podział zadań w ramach tej struktury, organizację oraz zasady działania administracji uczelni;
b) Zarządzenie nr 51 z 01.10.2019 r. w sprawie zakresów działania Rektora i Prorektorów **(zał. 5.2.).**

Kampus SGGW, to jeden z największych kampusów akademickich w Polsce. Na obszarze ponad 70 h powierzchni zlokalizowane są budynki dydaktyczne, w tym budynek dedykowany nauczaniu języków obcych oraz Biblioteka Główna, obiekty sportowe, domy studenckie, budynki administracyjne, lokale przeznaczone do wykorzystania przez studentów zrzeszonych w samorządach, kołach naukowych i agendach kulturalnych.
W nowej strukturze organizacyjnej SGGW Instytut Nauk o Zwierzętach (INZ) jest jednostką naukowo-badawczą SGGW prowadzącą badania naukowe w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, natomiast Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt (WHBiOZ) jest jednostką dydaktyczną, organizującą kształcenie w ramach 3 kierunków studiów, m.in. na kierunku hodowla i ochrona zwierząt

towarzyszących i dzikich (HiOZTiD). W myśl zapisów statutu, zapleczem, posiadającym kadrę oraz niezbędną infrastrukturę i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów na kierunku HiOZTiD w SGGW, jest Instytut Nauk o Zwierzętach (INZ), w skład którego wchodzą 3 katedry (Katedra Hodowli Zwierząt, Katedra Genetyki i Ochrony Zwierząt, Katedra Biologii Środowiska Zwierząt) i 2 samodzielne pracownie (Samodzielna Pracownia Żywienia Zwierząt, Samodzielna Pracownia Pszczelnictwa) oraz Samodzielny Zakład Ichtiologii i Biotechnologii w Akwakulturze. Katedry, pracownie oraz zakłady INZ dysponują wysokiej klasy nowoczesnym sprzętem naukowo-dydaktycznym oraz specjalistycznym oprogramowaniem, umożliwiającym prowadzenie zajęć na wysokim poziomie. Pozwala to na osiąganie przez studentów wymaganych efektów uczenia się.
Poza realizacją badań naukowych, prowadzonych przez pracowników INZ, infrastruktura jednostek znajduje zastosowanie w przygotowaniu studentów kierunku HiOZTiD do udziału w pracach badawczych, przygotowaniu prac dyplomowych oraz umożliwia im prowadzenie działalności naukowej pod opieką doświadczonej kadry.
WHBiOZ i INZ dysponują odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną oraz zapleczem badawczo-naukowym, które pokrywają obecne potrzeby w zakresie realizacji zajęć przewidzianych programami studiów na poszczególnych kierunkach. Główna baza dydaktyczna zlokalizowana jest w budynku im. prof. Franciszka Staffa przy ul. Ciszewskiego 8 (budynek 23). Zajęcia ujęte w planie studiów realizowane są w budynkach na terenie nowej części kampusu SGGW, zlokalizowanej pomiędzy ulicami: Nowoursynowską, Ciszewskiego i aleją Jana Rodowicza „Anody" oraz na historycznej części kampusu przy ul. Nowoursynowskiej 166 gdzie ma siedzibę i zaplecze Samodzielna Pracownia Pszczelnictwa **(zał. 5.3.)**.
W siedzibie Wydziału, w którym odbywa się większość zajęć dla studentów kierunku HiOZTiD, na poziomie 0 znajdują się dwie amfiteatralne sale wykładowe (aula I i aula II), każda mieszcząca 240 osób. Aule można połączyć rozsuwając dzielącą je ścianę. Każda z auli jest nagłośniona, wyposażona w rzutnik pisma, rzutnik multimedialny z komputerem, tablicę i ekran. Zajęcia odbywają się również w 11 salach 32-osobowych oraz 2 salach na 50 osób (poziom 0 i 1). W zależności od zaistniałej sytuacji udostępniana jest również na zajęcia dydaktyczne sala Rady Instytutu na 50 osób (poziom 1). Ponadto jednostki organizacyjne dysponują 12 salami wykładowo-seminaryjnymi (poziom -1, 0, 1) na 40 (2x), 32 (5x), 20 (2x) i 16 (3x) miejsc, wyposażonymi w tablice, sprzęt audiowizualny stacjonarny lub przenośny oraz 3 salami komputerowymi (poziom 0 i 1; łącznie 50 stanowisk: 16 (2x) i 18. Komputery znajdujące się na wyposażeniu tych sal, posiadają podstawowe oprogramowanie oraz dostęp do Internetu, umożliwiający wykorzystanie zasobów sieciowych w trakcie zajęć.
Ogromną rolę w zakresie praktycznego kształcenia na kierunku odgrywają laboratoria Instytutów. Pracownie laboratoryjne poszczególnych jednostek wyposażone są w nowoczesną aparaturę zgodną ze specyfiką aktywności naukowo-badawczej tych jednostek. Laboratoria są dobrze wyposażone w podstawowy, drobny sprzęt laboratoryjny, umożliwiający studentom indywidualne wykonywanie części praktycznej ćwiczeń zgodnie z założeniami dydaktycznymi poszczególnych zajęć. We wszystkich pracowniach są informacje o zasadach BHP (zasady obowiązujące w danym laboratorium, pierwsza pomoc), sprzęt posiada odpowiednie piktogramy, odczynniki wraz z kartami charakterystyk są zabezpieczone w zamykanych szafach (oznaczonych piktogramami), materiał biologiczny znajduje się w lodówkach lub zamrażarkach, do których nie mają dostępu studenci. Drzwi sal, w których są apteczki, oznaczone są także piktogramami. W salach do ćwiczeń laboratoryjnych są stanowiska do pracy indywidualnej i/lub grupowej, wyposażone w niezbędne pomoce dydaktyczne **(zał. 5.4.).**
Wszystkie zajęcia zorganizowane w siedzibie Uczelni w okresie po 11 marca 2020 r. były przeprowadzane z zachowaniem reżimu sanitarnego. W siedzibie Wydziału (podobnie, jak i w każdym budynku na terenie SGGW) znajdują się pojemniki z płynem dezynfekcyjnym: przy drzwiach wejściowych do budynku, dziekanatu oraz przy salach laboratoryjnych/dydaktycznych. Na drzwiach wejściowych zamieszczono informacje o nakazie dezynfekowania rąk i noszenia maseczek, zachowaniu dystansu między osobami oraz numer telefonu do przychodni NZOZ SGGW. Na blatach biurek w dziekanacie zamontowano tablice z pleksi odgradzające pracownika od obsługiwanego studenta. W

salach dydaktycznych znajdują się stojące wieszaki na ubrania wierzchnie ze względu na nieczynną w czasie pandemii ogólnodostępną szatnię.
Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt jest jednym z niewielu wydziałów w Polsce, który dysponuje dostępem m.in. do stajni, przepiórkarni, zwierząt laboratoryjnych. W zwierzętarniach odbywają się ćwiczenia ze studentami, są to również miejsca, w których na materiale zwierzęcym prowadzone są różnego rodzaju doświadczenia służące realizacji prac dyplomowych.
Na terenie kampusu SGGW znajdują się: podchowalnia ryb z zamkniętym obiegiem wody; sala akwarystyczna; dwie zwierzętarnie przeznaczone do utrzymania i hodowli wybranych grup bezkręgowców; dwie wylęgarnie i podchowalnie raków; myszarnia; przepiórkarnia; pasieczysko pasieki doświadczalnej, sokolarnia. Na Wolicy, poza kampusem, w odległości ok. 3 km od siedziby Wydziału, zlokalizowana jest stajnia z krytą ujeżdżalnią. Ponadto Instytut posiada 2 Zakłady Doświadczalne: Rolniczy Zakład Doświadczalny Wilanów-Obory (fermy: bydła mlecznego, trzody chlewnej, drobiu, królików – dojazd komunikacją miejską, 13 km od siedziby Wydziału) i Rolniczy Zakład Doświadczalny w Żelaznej (Doświadczalna Ferma Owiec i Kóz im. prof. Adama Skoczylasa – dojazd pociągiem do Skierniewic i autobusem podmiejskim lub autokarem z Warszawy, 70 km od siedziby Wydziału). Szczegółowy opis zaplecza wykorzystywanego w kształceniu praktycznym i badawczym przedstawiono w **załączniku 5.5.**
Zajęcia ćwiczeniowe odbywają się również w salach laboratoryjnych przygotowanych do prowadzenia wyspecjalizowanych zajęć i wyposażonych w stosowne urządzenia i pomoce dydaktyczne w innych budynkach SGGW:

- w salach laboratorium chemii w Katedrze Chemii Instytutu Nauk o Żywności (budynek 32),
- w sali sekcyjnej w Zakładzie Anatomii Porównawczej i Klinicznej Instytutu Medycyny Weterynaryjnej (budynek 24),
- w salach laboratorium Katedry Nanobiotechnologii Instytutu Biologii (budynek 23),
- w salach laboratorium Zakładu Patologii Zwierząt Katedry Patologii i Diagnostyki Weterynaryjnej Instytutu Medycyny Weterynaryjnej (budynek 22),
- w salach Katedry Agronomii Instytutu Rolnictwa (budynek 37).

Pracownicy Instytutu Nauk o Zwierzętach oraz nauczyciele z innych Instytutów SGGW realizujący poszczególne przedmioty na kierunku HiOZTiD są aktywni w opracowywaniu pomocy dydaktycznych w formie podręczników, skryptów, rozdziałów w podręcznikach akademickich, oraz innych materiałów dydaktycznych **(zał. 4.8.,** kryterium 4). W siedzibie Wydziału (na poziomie -2) znajduje się kiosk oferujący materiały dydaktyczne (książki, skrypty, artykuły piśmiennicze) oraz ksero. Podręczniki i skrypty są dostępne również w księgarni, mieszczącej się w budynku Biblioteki Głównej (budynek nr 48) oraz w Wydawnictwie SGGW na starym kampusie w budynku nr 2 **(zał. 5.3.)**.
Nauczanie języków obcych odbywa się w pracowniach dydaktycznych Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (ul. Ciszewskiego 10, budynek nr 28), gdzie studenci mają do dyspozycji podstawowe środki audiowizualne, bibliotekę oraz laboratorium SITA do nauczania języka metodą sugestopedii.
Wychowanie fizyczne realizowane jest przez pracowników Studium Wychowania Fizycznego i Sportu SGGW w obiektach sportowych SGGW (ul. Ciszewskiego 10), w których funkcjonuje: nowoczesny basen z częścią rekreacyjną, 3 sale sportowe, hala do tenisa ziemnego (3 korty), dwie sale do aerobiku, siłownia, sauny suche, solarium stojące.

W dniu 11 marca 2020 roku Rektor SGGW w Warszawie wydał Zarządzenie nr 18, w którym odwołał wszystkie formy zajęć dla studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, z wyłączeniem zajęć prowadzonych zdalnie. Od 11 marca zajęcia odbywały się on-line. We wszystkich jednostkach INZ wydzielono pokoje komputerowe wyposażone w sprzęt do realizacji zajęć w formie zdalnej. W czasie przerwy wakacyjnej w celu usprawnienia nauczania on-line w semestrze zimowym w roku akad. 2020/2021 Rektor zakupił dla pracowników Instytutu Nauk o Zwierzętach 8 komputerów all- in-one, a Dyrektor Instytutu Nauk o Zwierzętach: komputery przenośne (37), stacjonarne (6), tablety graficzne z piórem (3), tablet graficzny LCD (1), urządzenia wielofunkcyjne (2), rzutniki

multimedialne (3), słuchawki z mikrofonem (30), głośniki komputerowe (4), mikrofony do komputera (4), kamery internetowe (28), kamery sportowe (2), kamery mikroskopowe (1) oraz program JAWS (oprogramowanie przeznaczone dla osób z upośledzonym wzrokiem, dzięki któremu niewidomi mogą korzystać z komputera (1).
Wszystkie opisane budynki i pomieszczenia INZ, w których prowadzone są zajęcia spełniają wymogi przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, zapewniają bezpieczeństwo sanitarne oraz są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Osoby niepełnosprawne mają możliwość zarówno kształcenia, jak i prowadzenia działalności naukowej.
Integralną częścią procesu dydaktycznego jest kształcenie praktyczne w ramach zajęć realizowanych w laboratoriach czy zwierzętarniach oraz podczas obowiązkowych praktyk zawodowych. Każdorazowo ramowy program praktyk jest konsultowany z praktykodawcą, który może wnieść swoje uwagi i sugestie zmian. W takiej sytuacji Koordynator Dziekana ds. praktyk przygotowuje indywidualny, szczegółowy program praktyk u danego praktykodawcy dla danego studenta. Obowiązkowe praktyki studenckie mają przypisane efekty uczenia się, które mają zrealizować studenci podczas praktyk. W czasie zagrożenia epidemiologicznego zatwierdzono zmiany w regulaminie praktyk, w roku akad. 2019/2020 i 2020/2021: zniesienie obowiązku realizacji praktyki w obiektach SGGW, zniesienie obowiązku realizacji praktyki w minimalnym wymiarze 2 ECTS w jednym miejscu, dopuszczenie alternatywnego sposobu realizacji praktyk (np. projekt) w przypadku niezrealizowania praktyki po semestrze 6.
Za dobre praktyki w zakresie jakości kształcenia na kierunku HiOZTiD w analizowanym obszarze można uznać praktyki odbywające się w zagranicznych ośrodkach (w ramach Erasmus+). Z tej formy praktyki od roku 2015 do 2021 skorzystało 10 osób. Studenci kierunku HiOZTiD są zobligowani do zrealizowania części praktyk zawodowych tj. min. 50 godz. w obiektach SGGW pod kierunkiem pracownika Uczelni. Studenci realizują te praktyki m.in. w zwierzętarniach, stajni, pasiece czy też w laboratoriach poszczególnych jednostek Instytutu Nauk o Zwierzętach lub innych jednostek SGGW. Pozostałą cześć praktyk realizują w wybranych przez siebie jednostkach, zgodnych z kierunkiem kształcenia i zainteresowaniami. Miejsca realizacji praktyk podano w kryterium 2.

Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się oraz komunikacji naukowej

Uczelnia oferuje studentom szeroki dostęp do usług informatycznych. Na stronie internetowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w zakładce „Dla studentów" umieszczone są informacje dotyczące dostępności IT dla studentów (https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/uslugi-it/
Uczelnia umożliwia studentom dostęp do:

- Wirtualnego dziekanatu (system eHMS). Informacje o sposobie logowania się do systemu oraz jego funkcjonalnościach widoczne są pod adresem: https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/wirtualny-dziekanat/
- Elektronicznej Legitymacji Studenckiej (ELS). Możliwości, jakie daje studentowi posiadanie takiej karty zawarte są pod adresem: https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/legitymacje-studenckie-2/
- Studenci mogą korzystać również ze studenckiego konta pocztowego: https://www.sggw.edu.pl/poczta/ (które daje im m.in. możliwość bezpłatnego dostępu do sieci bezprzewodowej EDUROAM).

Uczelnia oferuje również studentom możliwość korzystania z programów potrzebnych w trakcie studiów: AutoCad, STATISTICA, SPSS oraz Microsoft https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/uslugi-it/
Uczelnia zapewnia studentom dostęp do bezprzewodowej sieci komputerowej (EDUROAM - https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/uslugi-it/

oraz Ogólnouczelnianej Sieci Komputerowej dostępnej w Domach Studenckich (https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/uslugi-it/)
W dniu 24 kwietnia 2020 r. na stronie Wydziału pod adresem http://animal.sggw.pl/category/news/ pracownik dziekanatu zamieścił post skierowany do studentów o treści: *„Prosimy o zapoznanie się z instrukcją założenia i obsługi usługi udostępnionej przez SGGW dla studentów "Microsoft Teams*". Znajduje się ona na Państwa koncie eHMS w zakładce ogłoszenia. Usługa umożliwi realizację zajęć on-line. Proszę o jak najszersze rozpowszechnienie informacji." Studenci otrzymali również film instruktażowy dotyczący pobierania, instalowania oraz poruszania się po platformie MS Teams (https://www.youtube.com/watch?v=ouMXMeHhBp0&fbclid=IwAR3xa3y-jJPQ9mJWCO4JNTn5dtJELYdOVnqBTtdl3RyNClu_klOYW2NnZ-k).
Każdy student posiada uczelniane konto pocztowe w usłudze Microsoft 365 (inaczej Office 365). Konta zakładane są automatycznie na podstawie aktywnego statusu studenta w systemie eHMS. W skład usługi Microsoft 365 wchodzi szereg aplikacji online - ich obsługa oraz komunikacja odbywa się za pośrednictwem przeglądarki internetowej praktycznie z każdego miejsca i urządzenia posiadającego dostęp do Internetu (Poczta elektroniczna wraz z Outlook; Usługa OneDrive; Aplikacje online MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Outlook); Usługa Teams; ClassNotebook; SharePoint; Sway; Forms; Delve; Stream; Planner). Usługa Teams jest szeroko wykorzystywana do prowadzenia zajęć online.

Centrum Informatyczne SGGW służy studentom pomocą w rozwiązywaniu problemów dotyczących wyżej wspomnianych usług.
SGGW posiada platformę e-learningową Adobe Connect (zainstalowaną w 2011 r.), dzięki której można prowadzić zajęcia webinarowe. Studenci korzystają z e-learningowej platformy MOODLE podczas obowiązkowych szkoleń BHP oraz szkoleń bibliotecznych (https://szkolenia.sggw.pl). Do kursów można przystąpić z użyciem komputera lub smartfona po wcześniejszym zainstalowaniu aplikacji mobilnej Moodle Mobile.
Na stronie internetowej Wydziału studenci mają dostęp do zaktualizowanych informacji dotyczących m.in.: organizacji roku akademickiego, planów zajęć, sylabusów przedmiotów, efektów uczenia, praktyk, egzaminów i prac dyplomowych oraz wzorów wniosków do pobrania.
Rozmieszczenie zasobów technologii informacyjno-komunikacyjnej umożliwia sprawne korzystanie ze źródeł dostępnych on-line wykorzystywanych w procesie kształcenia, przygotowywania prac dyplomowych, badawczych oraz przygotowania i realizacji zajęć.
Studenci kierunku HiOZTiD podczas zajęć dydaktycznych i przygotowywania prac dyplomowych korzystają ze specjalistycznego oprogramowania:

- Pokarmy przemysłowe dla zwierząt towarzyszących i dzikich - WinPasze, Winmix
- Żywienie i baza pokarmowa - WinPasze; INRAtion 3.x
- Fizjologia zwierząt - PhysioEx 9.0
- Zarządzanie populacjami - ENDOG
- Podstawy GIS - QuantumGIS
- Diagnostyka genetyczna - MUSCLE, WebCutter2.0, NebCutterv.2.0, BioEdit v.7.0, Primer 3 v. 0.4.0,
- Monitoring populacji zwierząt - Cervus 3.0, Structure v.2.3.4, Acces Microsoft Office
- Analiza instrumentalna - WinISI Milko-Scan FT 120, Oprogramowanie ChemStation HPLC Agilent 1100, Oprogramowanie ChemStation GC Agilent 7890
- Doświadczalnictwo - PS IMAGO PRO, Version 10, Observer
- Prace dyplomowe – PS IMAGO PRO, STATGRAPHIC.

W dniu 28 maja 2020 r. Centrum Informatyczne, na imienne skrzynki mailowe pracowników, przesłało informację, o uruchomieniu dla pracowników portalu informacyjnego w zakresie Ms Office365. Na portalu Ms Office365 zamieszczono informacje, materiały pomocnicze i instruktażowe, filmy ze szkoleń, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania oraz tzw. tutoriale związane z Office365 w tym z MS Teams, Pocztą oraz usługą OneDrive. Na w/w portalu ciągle zamieszczane są nowe informacje. W

semestrze letnim w roku akademickim 2019/2020 oraz zimowym w roku akad. 2020/2021 odbyło się kilka szkoleń dla pracowników z obsługi MS Teams.

Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością

W celu prawidłowej realizacji programu studiów i osiągania założonych efektów uczenia się przez niepełnosprawnych studentów (m.in. kierunku HiOZTiD) Uczelnia zadbała o szereg udogodnień w zakresie infrastruktury i wyposażenia (https://youtu.be/W89BAdzBIE4). Budynki oraz infrastruktura SGGW w większości są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do wejść budynków, w szczególności budynków dydaktycznych (w tym budynku nr 23 – siedziba Wydziału), prowadzą utwardzone dojścia i podjazdy z poręczami. Wejścia do budynków zaopatrzone są w drzwi automatyczne z napędem mechanicznym. Budynki wielopoziomowe wyposażone są w windy. W budynku znajdują się toalety przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przygotowane są również specjalnie oznakowane miejsca parkingowe, z których korzystają osoby niepełnosprawne. Na stronie http://niepelnosprawni.sggw.pl/k_pc_n.htm znajdują się oznaczenia wejść przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych w budynkach, które posiadają więcej niż jedno wejście.
Niepełnosprawni studenci wszystkich kierunków studiów na czas realizacji programu studiów mają możliwość zakwaterowania w akademikach SGGW. Na terenie kampusu znajdują się dwa domy studenckie oferujące pokoje i segmenty dla osób niepełnosprawnych z pełną infrastrukturą w tym zakresie, również dla osób z dysfunkcją narządów ruchu. W DS Adara ze względu na brak wind pokoje dla osób niepełnosprawnych zlokalizowane są na parterze budynku (do wejścia prowadzi utwardzony podjazd). Kontakt z administracją domu studenckiego nie jest utrudniony, ponieważ mieści się ona na tym samym poziomie. Drugi akademik (DS Limba), o większym metrażu segmentów, wyposażony jest w windy.
Realizując zajęcia z wychowania fizycznego niepełnosprawni studenci kierunku HiOZTiD korzystają z nowoczesnego kompleksu sportowego. Wszystkie obiekty kompleksu sportowego SGGW są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne korzystające z pływalni i poruszające się na wózkach mają możliwość skorzystania z wózka basenowego, do którego przesiadają się w przygotowanym do tego celu miejscu. Na pływalni istnieje również możliwość skorzystania z windy. Ponadto dla osób niepełnosprawnych chcących korzystać z obiektów sportowych SGGW poza godzinami zajęć dydaktycznych przygotowane są karty abonamentowe w obniżonych cenach. Studium Wychowania Fizycznego i Sportu SGGW organizuje grupowe zajęcia rehabilitacyjne dla studentów niepełnosprawnych. Odbywają się one zarówno w salach sportowych jak i na basenie. Mogą w nich uczestniczyć studenci po przedłożeniu zaświadczenia lekarskiego określającego rodzaj niepełnosprawności i zalecenia/przeciwwskazania medyczne związane z jej rodzajem.
Budynek Biblioteki Głównej SGGW zapewnia dostęp do czytelni studentom z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto Biblioteka Główna dysponuje specjalistycznym stanowiskiem komputerowym dedykowanym osobom niedowidzącym i słabowidzącym oraz powiększalnikiem stacjonarnym i przenośnymi lampami powiększającymi oraz windą. Pracownicy biblioteki służą pomocą osobom niepełnosprawnym w zakresie poruszania się po budynku oraz korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
Na Wydziale powołany został Koordynator ds. studentów niepełnosprawnych zajmujący się sprawami studentów z niepełnosprawnościami. Jego rolą jest pomoc osobom niepełnosprawnym w trakcie rekrutacji na studia, pośredniczenie w kontaktach student - pracownik dydaktyczny, administracyjny, władze uczelni, aktywizacja studentów w życiu uczelnianym i pozauczelnianym, np. zachęcanie do członkostwa w kołach naukowych, odbywania kursów, szkoleń i staży zawodowych. Na stronie http://niepelnosprawni.sggw.pl/ zamieszczane są informacje skierowane do niepełnosprawnych studentów SGGW dotyczące m.in. różnych form wsparcia im dedykowanego. Koordynator ds. studentów niepełnosprawnych stara się także o pozyskiwanie dodatkowych funduszy na sprzęt ułatwiający funkcjonowanie osób niepełnosprawnych na Wydziale. W 2020 r. Wydział za pośrednictwem Koordynatora zakupił sprzęt ułatwiający funkcjonowanie na Wydziale osobom

niedowidzącym (dwa nowe komputery z oprogramowaniem specjalnym – rehabilitacyjnym pakietem głosów). Ważnym obszarem działań Uczelni jest również zwiększanie wiedzy i świadomości na temat niepełnosprawności wśród pracowników administracyjnych i dydaktycznych Instytutu poprzez szkolenia i udostępnianie materiałów z zakresu potrzeb studentów z różnymi niepełnosprawnościami. W ostatnim roku przeprowadzono kilka szkoleń i warsztatów z tego zakresu **(zał. 2.12.,** kryterium 2).
W trakcie realizacji programu studiów na kierunku HiOZTiD duża część zajęć ma charakter ćwiczeń laboratoryjnych wykonywanych samodzielnie przez studentów (wymagana jest m.in. sprawność manualna), a w toku studiów studenci odbywają obowiązkowe praktyki przy zwierzętach. W związku z tym możliwość studiowania osób niepełnosprawnych na kierunku HiOZTiD zależy od rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Do chwili obecnej nie zgłosili się żadni kandydaci na studia z niepełnosprawnością ruchową, w stopniu uniemożliwiającym podjęcie studiów. Ponadto zgodnie z Regulaminem Studiów w SGGW w uzasadnionych przypadkach, wynikających z niepełnosprawności, choroby potwierdzonej zwolnieniem lekarskim wydanym przez lekarza lub innych nieprzewidzianych zdarzeń losowych, potwierdzonych wiarygodnymi, urzędowymi dokumentami dopuszczalny limit nieobecności na zajęciach może być zwiększony z 20% do 30% za zgodą Prodziekana, pod warunkiem uzgodnienia sposobu i terminu wyrównania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach z prowadzącym zajęcia.

Dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Obecnie katedry i pracownie dysponują wysokiej klasy nowoczesnym sprzętem naukowo-dydaktycznym oraz specjalistycznym oprogramowaniem, umożliwiającym prowadzenie zajęć na wysokim poziomie. Wiąże się to z osiągnięciem przez studentów wymaganych efektów uczenia się. Wszyscy studenci mogą korzystać ze specjalistycznej aparatury badawczej, dostępnej w poszczególnych jednostkach Instytutu. Z tego typu aparatury studenci korzystają głównie podczas realizacji badań przewidzianych w zakresie prac dyplomowych, w ramach projektów badawczych kół naukowych, czy też uczestnicząc w badaniach naukowych prowadzonych przez pracowników Instytutu. Pracownicy Instytutu są przeszkoleni w obsłudze sprzętu, a praca w laboratoriach prowadzona jest w oparciu o tzw. ”zieloną chemię”. Dąży się do ograniczenia ilości stosowanych odczynników wprowadzając nowoczesne metody badawcze. Praca w laboratoriach prowadzona jest w oparciu o GLP – czyli dobrą praktykę laboratoryjną. Studenci mogą korzystać ze specjalistycznej infrastruktury badawczej i związanego z nią oprogramowania specjalistycznego w ramach pracy własnej po uprzednim przeszkoleniu przez pracowników oraz pod ich nadzorem. Ponadto studenci na 1 roku studiów na zajęciach z ergonomii zapoznają się z podstawowymi normami organizacyjnymi i technicznymi mającymi na celu ochronę ich życia i zdrowia w okresie studiów. W pracowniach dostępne są instrukcje obsługi aparatury, aby zapewnić właściwe jej użytkowanie i stopniowe usamodzielnianie się studentów w obsłudze tych urządzeń. Urządzenia specjalistyczne są najczęściej zlokalizowane poza pracowniami, w których regularnie realizowana jest dydaktyka, tak więc dostęp do niej jest możliwy w godzinach pracy pracowników poszczególnych jednostek. W innych przypadkach aparatura dostępna jest poza godzinami realizacji zajęć dydaktycznych. Infrastrukturę naukowo-dydaktyczną poszczególnych Katedr i Samodzielnych Zakładów INZ przedstawiono w **załączniku 5.4**. Jednostki INZ stale unowocześniają wyposażenie w ramach realizowanych projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych.

System biblioteczno-informacyjny uczelni

SGGW udostępnia studentom nieograniczony dostęp do zasobów bibliotecznych znajdujących się w Bibliotece Głównej SGGW. Powierzchnia użytkowa Biblioteki Głównej SGGW wynosi 9500 m^2, co czyni ją jedną z największych bibliotek rolniczych w Polsce. Zapewniona jest całkowita zgodność

infrastruktury bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. W ramach Biblioteki funkcjonują: Wypożyczalnia Studencka, Czytelnia i Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Oddział Informacji Naukowej, Informacja Katalogowa. W budynku Biblioteki Głównej SGGW znajdują się 674 miejsca dla czytelników, 25 stanowisk komputerowych z dostępem do katalogowych baz danych, 87 z dostępem do Internetu (w czytelniach możliwy jest dostęp bezprzewodowy), stanowisko dla osób niedowidzących i słabowidzących, pętle indukcyjne ułatwiające kontakt z osobami z aparatami słuchowymi, wielofunkcyjne stanowisko z regulowaną wysokością dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. Biblioteka Główna SGGW w swoich zbiorach posiada ok. 505 000 tytułów, w tym: druki zwarte – 245 729 woluminów, czasopisma – 172 745 woluminów oraz zbiory specjalne – 107 116 jednostek. W tzw. wolnym dostępie, wydzielonych zostało kilkanaście działów ze szczególnym przeznaczeniem dla studentów kierunku bezpieczeństwo żywności, które zawierają 10 281 tytułów (37 917 woluminów). Co więcej, Biblioteka Główna SGGW prenumeruje 556 czasopism, w tym 175 pozycji zagranicznych. Wszystkie czasopisma są stale dostępne dla użytkowników. Biblioteka Główna zapewnia dostęp do 58 pełno tekstowych, abstraktowych oraz faktograficznych baz danych, zarówno znajdujących się w licencji krajowej (WBN), jak i finansowanych przez bibliotekę. Dzięki nim użytkownicy biblioteki mogą skorzystać z 50 013 tytułów czasopism, 109 972 książek (polskich i zagranicznych), jak również 142 754 innych dokumentów, takich jak raporty, dane statystyczne, analizy i normy. Dzięki narzędziu systemu bibliotecznego ALEPH (wyszukiwarka Primo), wszyscy zainteresowani mogą korzystać z dokumentów udostępnianych w formule Open Access (133 944 rekordów książek, 11 553 rekordów czasopism, 71 635 rekordów prac dyplomowych). Każdy student po zalogowaniu się do serwera uczelnianego posiada dostęp do bezpłatnych baz danych i publikacji (www.bg.sggw.edu.pl). Za pośrednictwem informatycznego systemu bibliotecznego czytelnicy mają zapewniony zdalny dostęp do zasobów elektronicznych również ze swoich komputerów osobistych. Wstęp do czytelni nie jest kontrolowany, a dostęp do najnowszych zbiorów jest wolny. Stanowisko informacji katalogowej funkcjonuje w godzinach otwarcia biblioteki (od poniedziałku do piątku w godz. 8.30 – 20.00, w soboty w godz. 9.00 – 15.00). W przeszukiwaniu baz pomagają pracownicy Informatorium (istnieje możliwość wcześniejszego umówienia się na konkretny termin).

Biblioteka umożliwia dostęp online do 123 644 tytułów czasopism i 332 724 książek. W 2020 roku w czytelni i wypożyczalni w sieci zarejestrowano łącznie 48 372 odwiedzin. Łącznie wypożyczono 71 239 woluminów a w czytelni udostępniono 24 737 woluminów.

Uczelnia corocznie rezerwuje odpowiednie środki konieczne do funkcjonowania Biblioteki. Większość zbiorów Biblioteki Głównej SGGW jest skatalogowanych i dostępnych w katalogu komputerowym.

W SGGW istnieje obowiązek przekazywania przez dziekanaty Wydziałów do Biblioteki Głównej prac doktorskich, magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Są one na bieżąco katalogowane w systemie komputerowym. Biblioteka Główna SGGW posiada własną stronę internetową (http://bg.sggw.pl/index.php/pl/), która umożliwia przeszukiwanie wszystkich zasobów biblioteki (multiwyszukiwarka) – w katalogu centralnym, w bazie zasobów cyfrowych czy w bazie publikacji pracowników. Na stronie internetowej są także dostępne najnowsze informacje z życia biblioteki (zmiany godzin otwarcia, dostęp do nowych baz itd.). Każdy student po zalogowaniu się do serwera uczelnianego posiada dostęp do bezpłatnych baz danych i publikacji (www.bg.sggw.pl): pełno tekstowa baza EBSCO, baza ScienceDirect, Infona, SpringerLink, ProQuest, Wiley Online Library, Oxford Journals, JSTOR, EMIS, Nature, Springer oraz abstraktowych baz danych: platforma Web of Science obejmuje różne bazy danych produkowane przez firmę Thomson Reuters, w tym bazy abstraktowo-bibliometryczne, tzw. Indeksy cytowań, Scopus - wielodziedzinowa baza danych, tworzona przez wydawnictwo Elsevier, Biological Abstracts, CAB Abstracts.

Studenci kierunku HiOZTiD mogą również korzystać z biblioteki prof. Witolda Pruskiego zlokalizowanej w budynku Wydziału. Jest to Gabinet Hipologiczny, którego głównym i najcenniejszym składnikiem jest dar zapisany testamentem na rzecz Uczelni przez byłego studenta, profesora i doktora Honoris Causa Uczelni, prof. dr Witolda Pruskiego. Gromadzi ona m.in. kolekcję pism o tematyce jeździecko-hodowlanej oraz archiwum naukowe, która znajduje się obecnie pod opieką Wydziału. Biblioteka liczy ok. 2 tysiące tomów i jest jedynym tego rodzaju zbiorem książek rolniczych w Polsce. Zbiory Gabinetu

Hipologicznego wykorzystywane są przez studentów, przygotowujących prace o tematyce związanej z końmi oraz personel muzeów przy okazji wystaw tematycznych. Informacje nt. zbiorów BG dla kierunku HiOZTiD przedstawiono w **zał. 5.6.**

Naukowa Sieć Informacyjna (NSI) dostarcza informacje, wzmacnia kompetencje i inspiruje kreatywność do budowy potencjału naukowego i dydaktycznego SGGW. **NSI** realizuje w szczególności zadania informacyjne, naukowe, dydaktyczne, naukometryczne i biblioteczne. Od strony formalnej **NSI** tworzą: Biblioteka Główna im. Władysława Grabskiego, Biblioteka przy Instytucie Inżynierii Lądowej i Instytucie Inżynierii Środowiska, Biblioteka przy Instytucie Medycyny Weterynaryjnej, Biblioteka przy Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka. Poza strukturą formalną **NSI,** ale stanowiąc jej immamentny element merytoryczny funkcjonuje Baza Wiedzy SGGW – portal prezentujący dorobek naukowy pracowników uczelni. Baza Wiedzy Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zawiera informacje o efektach prowadzonych w SGGW prac naukowych, badawczych i wdrożeniowych, w tym o publikacjach naukowych i dydaktycznych, rozprawach doktorskich, i ukończonych pracach dyplomowych na studiach I i II stopnia. W systemie rejestrowane są informacje o dorobku naukowym pracowników i doktorantów szkoły doktorskiej SGGW. W Repozytorium SGGW, stanowiącym ważną część systemu, są archiwizowane w wersji cyfrowej pełne teksty materiałów dokumentujących prowadzone prace, w tym: publikacje naukowe i popularnonaukowe. Dostęp do tych utworów mogą ograniczać warunki określone w umowach pomiędzy autorami i właścicielami praw majątkowych do dzieła (wydawcy, instytucje finansujące badania) lub interes uczelni związany z ochroną praw o charakterze przemysłowym. Prace związane z wdrożeniem systemu Omega PSIR, takich jak: przygotowanie podstaw prawnych wdrożenia, prowadzenie szkoleń oraz weryfikacja danych w istniejących wcześniej w SGGW bazach dorobku naukowego, prowadzi zespół pracowników z Instytutu Informatyki Technicznej we współpracy z Biurem Obsługi Nauki oraz Biblioteką Główną SGGW.

Sposoby, częstotliwość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają systematyczne przeglądy infrastruktury dydaktycznej, bibliotecznej i informatycznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, środków i pomocy dydaktycznych, zasobów bibliotecznych, informacyjnych, edukacyjnych, w których uczestniczą studenci oraz wykorzystywanie wyników przeglądów w działaniach doskonalących (przeglądy prowadzone są systematycznie). Na kierunku HiOZTiD infrastruktura naukowa, dydaktyczna i socjalna spełnia wymogi wysokiej jakości kształcenia.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach. Rosnąca liczba publikacji w wysoko notowanych czasopismach międzynarodowych z bazy JCR wpływa na koncepcję programu studiów na kierunku HiOZTiD. Między innymi dzięki temu kadra dydaktyczna systematycznie uaktualnia przedmiotowe treści kształcenia. Obsada zajęć pozostaje w kompetencji kierowników poszczególnych jednostek Instytutów, którzy kierują się przede wszystkim dorobkiem naukowym poszczególnych pracowników jednostki oraz doświadczeniem dydaktycznym.

Baza naukowa i dydaktyczna jest stale monitorowana, rozbudowywana i modernizowana. Za monitorowanie stanu bieżącego aparatury odpowiadają osoby odpowiedzialne za poszczególne aparaty i urządzenia wraz z kierownikiem jednostki Instytutu, w której znajduje się aparat. Unowocześnienie bazy naukowej i dydaktycznej na przestrzeni ostatnich lat miało miejsce przede wszystkim w ramach środków na działalność statutową, dydaktyczną oraz z pozyskanych grantów. Za stan techniczny pomieszczeń odpowiedzialny jest dział gospodarczy budynku INZ oraz Dyrektor Instytutu, kierownicy jednostek organizacyjnych oraz opiekunowie poszczególnych sal i pracowni, o ile zostali tacy powołani. Istotny wpływ na doskonalenie bazy mają kierownicy katedr, którzy zgłaszają bieżące potrzeby w tym zakresie, a są one realizowane w miarę dostępności środków finansowych. Co roku kierownicy katedr zgłaszają także wnioski remontowe i modernizacyjne w stosunku do będącej w

ich dyspozycji bazy. Zgłoszone wnioski po zweryfikowaniu przez Dyrektora przekazywane są do Kanclerza Uczelni w celu podjęcia decyzji o ich ewentualnej realizacji ze środków ogólnouczelnianych. W ostatnich latach dokonano zmian w infrastrukturze m.in. w lipcu 2020 roku oddano obiekt Pracowni Pszczelnictwa i Sekcji Sokolniczej Instytutu Nauk o Zwierzętach, z przeznaczeniem na działalność naukowo-dydaktyczną oraz magazynową, związaną z hodowlą pszczół i sokołów. W budynku, o powierzchni użytkowej 400 m^2 znajdują się:

- Pracownie (6): inseminacji i wychowu matek pszczelich, wirowania miodu, gospodarki pasiecznej, hodowli pszczół samotnic, obróbki wstępnej produktów pszczelich, przetapiania i czyszczenia ramek, renowacji uli oraz pracownia sokolnicza;
- 4 magazyny: miodu, cukru i syropu; pierzgi; ramek; uli.

Stan infrastruktury jest przedmiotem analiz i oceny w ramach działań projakościowych prowadzonych w Instytucie. Sprawność sprzętu elektronicznego oraz wyposażenia meblowego w salach dydaktycznych sprawdzana jest przez pracownika działu gospodarczego. Usterki sprzętu zgłaszane są w formie pisemnej u pracowników monitoringu (poziom -2) przez nauczycieli, studentów oraz personel sprzątający i usuwane na bieżąco przez pracowników działu technicznego. Ponadto w salach dydaktycznych znajduje się informacja, dotycząca numeru telefonu do osoby z obsługi technicznej. W razie awarii sprzętu audio prowadzący może skorzystać z sali Rady Dyscypliny oraz sprzętu (komputera i projektora), które są na wyposażeniu dziekanatu, a są wykorzystywane w czasie egzaminów dyplomowych. Wydział i Instytut posiada coroczny plan inwestycji informatycznych, dzięki któremu podnosi jakość i nowoczesność sprzętu komputerowego. Ponadto aby zapewnić bezpieczeństwo na terenie siedziby Wydziału zamontowany jest monitoring, dzięki któremu wszystkie zdarzenia zgłaszane są do straży akademickiej. W razie niebezpiecznego zdarzenia, monitoring umożliwia odtworzenie i przeanalizowanie sytuacji przez straż akademicką. We wszystkich salach dydaktycznych, laboratoriach i pokojach pracowniczych są czujniki dymu, natomiast w aulach i części laboratoriów klimatyzacja. Okresowo dokonywany jest przegląd pomieszczeń laboratoryjnych i pracowniczych przez inspektorów bhp i wyznaczonego pracownika Instytutu (społecznego inspektora bhp), sprawdzane są również dygestoria i kanały wentylacyjne przez uprawnionych pracowników firm zewnętrznych.

We wrześniu 2021 roku przeprowadzono kontrole pomieszczeń dydaktycznych pod kątem przygotowania do nowego roku akademickiego. Kontrolę przeprowadzili: dziekan wydziału, kierownik działu gospodarczego oraz pracownik Inspektoratu BHP. W czasie kontroli oceniono (pozytywnie) zgodność środków stosowanych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z wytycznymi dotyczącymi bezpieczeństwa i ochrony zdrowia osób pracujących i uczących się w czasie pandemii COVID-19.

Stan wyposażenia pracowni dydaktycznych jest na bieżąco monitorowany i uzupełniany w ramach środków własnych poszczególnych jednostek lub środków ogólnouczelnianych.

Pracownicy INZ mogą zgłaszać do Biblioteki SGGW potrzeby uzupełnienia dostępnego dla studentów piśmiennictwa z danego zakresu wiedzy. Baza dydaktyczna i naukowa jest tworzona i modernizowana z uwzględnieniem aktualnych trendów badawczych i analitycznych. Wiedza w tym zakresie jest pozyskiwana poprzez kontakty pracowników INZ z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w czasie różnych spotkań, konferencji i sympozjów.

Corocznie w grudniu dla Wydawnictwa SGGW przygotowywany jest plan propozycji wydania publikacji dydaktycznych w następnym roku.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

Kampus SGGW to jeden z najlepiej zaplanowanych i wyposażonych zespołów edukacyjnych i badawczych w kraju. Na 70 hektarach zielonego terenu znajduje się ponad 1 500 pomieszczeń dydaktycznych, 60 pracowni komputerowych, 300 sal wykładowych i ćwiczeniowych, 24 aule, nowoczesna biblioteka, kliniki, zwierzętarnia, szklarnie, hale produkcyjne, obiekty sportowe. SGGW posiada 4000 miejsc w 14 domach studenckich w Warszawie zlokalizowanych przede wszystkim na Kampusie SGGW, z których korzystają także studenci kierunku HiOZTiD. Do dyspozycji studentów są

pokoje 1-, 2- i 3-osobowe. Większość domów studenckich podzielona jest na 4-pokojowe segmenty, w każdym segmencie jest oddzielna łazienka, wc i natrysk, do większości pokoi doprowadzona jest sieć strukturalna internetowo-telefoniczna i instalacja antenowa radiowo-telewizyjna. Na każdym piętrze znajduje się pomieszczenie kuchenne do przygotowywania posiłków we własnym zakresie. Najnowszy akademik (Limba) to wyłącznie pokoje 1- i 2-osobowe, pogrupowane w 2-pokojowe segmenty, każdy z łazienką i aneksem kuchennym.
Kolejną formą pomocy socjalnej skierowaną do studentów jest Niepubliczne Przedszkole SGGW na terenie kampusu działające od 2014 roku. Przedszkole funkcjonuje przez cały rok przedszkolny, który obejmuje okres od 1 września danego roku do 31 sierpnia roku następnego, w dni robocze, tj. od poniedziałku do piątku, z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy oraz z wyjątkiem przerw ustalonych z Organem Prowadzącym. Przedszkole jest czynne 10,5 godziny dziennie, od godziny 7:30 do godziny 18:00. Przedszkole posiada własny, ogrodzony, wyposażony w atestowany sprzęt plac zabaw. Placówka zapewnia wyżywienie dostarczane przez zewnętrzną firmę cateringową.
W każdym z budynków, w których odbywają się wykłady oraz ćwiczenia, poza Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz Obiektami Sportowymi SGGW, funkcjonują bufety, w których studenci mogą zjeść ciepły posiłek, odpocząć. W każdym z budynków znajdują się liczne automaty z przekąskami oraz zimnymi i ciepłymi napojami. Na terenie kampusu SGGW znajdują się poza bufetami, dwie stołówki: jedna w Domu Studenckim „Dendryt" (ul. Nowoursynowska 161d), druga w D.S. „Limba" (ul. Nowoursynowska 161l).
W obrębie kampusu SGGW znajdują się również punkty ksero, sklepy wielobranżowe oraz klubokawiarnia.
Ponadto na kampusie SGGW do dyspozycji studentów znajduje się Apteka pod Limbą oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SGGW (ul. Nowoursynowska 161), oferujący poradnie podstawowej opieki zdrowotnej, punkt pobrań, poradnię diagnostyki obrazowej, usługi medycyny pracy oraz lekarzy specjalistów (okulista, otolaryngolog, ginekolog, pielęgniarka środowiskowa, psycholog, neurolog, kardiolog, reumatolog, endokrynolog). Ponadto w Katedrze Pedagogiki Wydziału Socjologii i Pedagogiki SGGW oferowana jest bezpłatna indywidualna pomoc psychologiczna. Studenci mogą też korzystać ze wskazanych placówek instytucjonalnych, w których pomocy specjalistycznej udzielają profesjonaliści https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/pomoc-psychologiczna/.
Członkowie Rady Wydziałowej Samorządu Studentów oraz Koła Naukowego Zoologów mają do dyspozycji w budynku 23 dwa pomieszczenia, a na Kampusie SGGW przy Domu Studenckim Feniks zlokalizowany jest budynek - Centrum Samorządowca SGGW, gdzie członkowie kół naukowych i samorządu mogą organizować różne spotkania i szkolenia. Ponadto na Uczelni funkcjonuje Akademickie Radio Kampus, SGGW TV oraz Biuro Prasowe.
Instytut udostępnia również studentom pomieszczenia na spotkania okolicznościowe m.in. przedświąteczne.
Studenci kierunku HiOZTiD mogą liczyć również na wsparcie finansowe ze strony Uczelni w ramach Funduszu Stypendialnego.
Wszystkie informacje odnośnie Stypendiów z Funduszu Świadczeń znajdują się na stronie https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/stypendia/.
Natomiast regulamin ich przyznawania znajduję się w Zarządzeniu nr 111 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 13 października 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu świadczeń dla studentów i doktorantów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Wydział dostrzega potrzebę integrowania różnych podmiotów wokół zagadnień związanych z doskonaleniem jakości kształcenia. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi kierunku hodowli i ochrony zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) odgrywa ważną rolę w procesie formułowania programów studiów. Wśród interesariuszy biorących udział w procesie podnoszenia jakości kształcenia można wyodrębnić dwie grupy: 1. potencjalni pracodawcy, 2. kandydaci na studia oraz absolwenci.
Współpraca WHBiOZ z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, obejmuje: udział przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów uczenia się i ich weryfikacji, proces dydaktyczny, organizację staży i praktyk zawodowych, współpracę w realizacji prac badawczo-rozwojowych, w tym prac dyplomowych oraz popularyzację nauki.
W procesie opracowywania koncepcji kształcenia na kierunku HiOZTiD uwzględniono sugestie interesariuszy zewnętrznych, przekazywane podczas rozmów prowadzonych na spotkaniach roboczych i okolicznościowych **(zał. 6.1.)**. Po sugestiach osób z otoczenia społeczno-gospodarczego przy korekcie programów studiów sformułowano na I stopniu efekty: K_U17 student potrafi samodzielnie planować i realizować własny rozwój zawodowy, K_K03 student gotów jest do kreatywnego działania w pracy zespołowej, przyjmując w niej różne role oraz K_K04 student gotów jest do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy; na studia II stopnia: K_U08 student potrafi samodzielnie planować i realizować własny rozwój zawodowy oraz ukierunkowywać innych w tym zakresie, K_K04 student jest gotów do doskonalenia w zakresie wykonywanej pracy i przestrzegania zasad etyki zawodowej. W wyniku korekty programów wprowadzono na studiach I język angielski kierunkowy (2 ECTS).

Niezależnie od struktury organizacyjnej SGGW zawsze ocena realizacji oraz zmiany w programach studiów były i są opracowywane przy udziale osób z otoczenia społeczno-gospodarczego. Przed 1.10.2019 r. osoby te brały udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Dydaktyki oraz Zespołach ds. oceny programów kształcenia, od 1.10.2019 r. osoby z otoczenia społeczno-gospodarczego włączone są w strukturę podmiotu opiniodawczo-doradczego tj. Radę Programową **(zał. 6.2.** i **6.2.1.)**. Na posiedzeniach Rady Programowej ustala się sekwencję przedmiotów, wymiar godzin przedmiotu, wymiar ECTS, treści programowe uwzględniające potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, formy zajęć i metody weryfikacji efektów oraz wymiar i sposób odbywania praktyk zawodowych na studiach I stopnia. Wszyscy członkowie Rady, w tym interesariusz zewnętrzny, mają prawo głosu we wszystkich sprawach dotyczących doskonalenia koncepcji kształcenia i programów studiów.
W latach 2012-2019 na Wydziale Nauk o Zwierzętach powołany był pełnomocnik dziekana ds. współpracy z gospodarką natomiast od 1 października 2019 roku na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt Dziekan powołał zespół ds. praktyk i współpracy z gospodarką. Do zadań zespołu należy: utrzymywanie kontaktów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, włączanie ich w realizację kształcenia, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia, podejmowanie wspólnych inicjatyw w zakresie kształcenia, organizowanie spotkań władz Wydziału z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Raz w roku w/w pełnomocnik przedstawia sprawozdanie z działalności na posiedzeniu Rady Programowej **(zał. 6.3.)**.
Głównymi narzędziami służącym osiąganiu tych celów jest integracja środowiska naukowo-badawczego i dydaktycznego wydziału z gospodarką oraz administracją rządową i lokalną, jak również identyfikacja potrzeb otoczenia w zakresie wiedzy i transfer wiedzy do praktyki gospodarczej. Służą temu rozliczne działania zmierzające do budowania sieci kontaktów między Jednostką a podmiotami zewnętrznymi. I tak, na przykład w maju 2019 odbyła się w SGGW konferencja pt. „Nauka dla Gospodarki – Inkubator Innowacyjności SGGW", której celem było zaprezentowanie oferty wdrożeniowej Uczelni potencjalnym odbiorcom, czyli przedstawicielom przedsiębiorstw, funduszy *venture capital* oraz innych instytucji zainteresowanych finansowaniem zadań wdrożeniowych.
Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym każdorazowo opiera się na umowie, w której określany jest zakres współpracy i m.in. ustalenia w zakresie ochrony własności intelektualnej oraz komercjalizacji powstałych w wyniku współpracy badań lub rozwiązań. Do dnia 1 grudnia 2021 roku Instytut Nauk o Zwierzętach (a poprzednio Wydział Nauk o Zwierzętach) podpisał łącznie porozumienia

z ponad 90 podmiotami gospodarczymi i jednostkami naukowymi **(zał. 1.16.,** kryterium 1). Są to firmy o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim lub międzynarodowym, a wśród nich m.in. ogrody zoologiczne, parki narodowe, związki hodowców oraz stowarzyszenia i fundacje na rzecz zwierząt.
Wydział od lat gości na zajęciach dla studentów przedstawicieli wielu firm z otoczenia gospodarczego **(zał. 6.4.).** Prowadząc zajęcia ze studentami interesariusze zewnętrzni bezpośrednio uczestniczą w kształtowaniu i realizacji oferty edukacyjnej. Udział przedstawicieli różnych instytutów jest szansą do zapoznania studentów z profilem jednostki, przez co studenci świadomie kształtują swoją ścieżkę edukacyjną poprzez wybór miejsca praktyki.
Praktykodawcy **(zał. 1.19.,** kryterium 1) stanowią ważny element łączący środowisko pracodawców ze studentami. Odgrywają oni przede wszystkim rolę w procesie weryfikacji efektów uczenia się. Oceniają umiejętności i zaangażowanie studentów oraz przydatność ich umiejętności w pracach ze zwierzętami. Ocena ta przedstawiana jest w zaświadczeniach z praktyk **(zał. 6.5.).**
W procesie doskonalenia jakości kształcenia bardzo istotne są zajęcia terenowe i wizyty studyjne studentów u interesariuszy zewnętrznych **(zał. 6.6.),** które dają możliwość praktycznej weryfikacji informacji zdobytych podczas zajęć teoretycznych oraz sprzyjają bezpośrednim kontaktom z pracodawcami.
Krajowe i międzynarodowe ośrodki naukowe zainteresowane są również pracami naukowo-badawczymi i badawczo-rozwojowymi prowadzonymi przez nauczycieli akademickich INZ. Pracownicy prowadzący zajęcia dla studentów kierunku HiOZTiD dzięki współpracy z podmiotami gospodarczymi realizują badania naukowe w ramach projektów badawczych, bonów i prac zleconych a efektem takiej współpracy są wspólne publikacje naukowe, komunikaty konferencyjne i patenty **(zał. 6.7.).** Wiedza zdobywana w procesie przygotowywania i prowadzenia badań o charakterze aplikacyjnym dla podmiotów z zewnątrz pozwala na doskonalenie oferty dydaktycznej. Studenci kierunku HiOZTiD mają możliwość realizacji prac dyplomowych we współpracy ośrodkami terenowymi **(zał. 6.8.).**
Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przejawia się również w organizowaniu przedsięwzięć, mających na celu wyróżnienie najlepszych studentów. Dzięki temu studenci są motywowani do osiągania lepszych wyników w nauce i w działalności naukowej. Są to m.in. konkursy na najlepszą pracę magisterską (Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Polski Oddział World Poultry Science Associate WPSA) oraz organizowanie konferencji dla młodych naukowców (np. Sympozjum Naukowe „Nauki o zwierzętach w praktyce hodowlanej i badaniach biomedycznych", Warszawskie Dni Akwarystyki). Aktywny udział (wystąpienie, poster) a także wyróżnienie czy nagroda przekłada się na punkty do stypendium rektora.
Otwarta postawa nauczycieli akademickich INZ sprzyja nawiązywaniu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Współpraca z niektórymi jednostkami jest długoletnia i systematyczna a jej początki sięgają lat wcześniejszych niż uruchomiono w SGGW kierunek HiOZTiD (od lat 90. XX wieku na kierunku zootechnika jedną ze specjalności była hodowla zwierząt towarzyszących i amatorskich).
Oprócz spotkań i wideokonferencji poświęconych merytorycznym tematom na uwagę zasługują także wykłady i szkolenia prowadzone przez naszych pracowników w ramach pikników naukowych i seminariów **(zał. 4.9.,** kryterium 4). Innym przejawem współpracy z otoczeniem społecznym jest udział studentów w posiedzeniach towarzystw naukowych. Studenci zapraszani są na cykliczne Warsztaty Zootechniczne organizowane corocznie na Wydziale przez Koło Warszawskie PTZ, spotkania referatowo-dyskusyjne organizowane przez w/w Koło oraz Polskie Towarzystwo Genetyczne – Oddział Warszawski oraz konferencję „Świat szponiastych łowców" organizowaną przez Koło Naukowe „Aves". W czasie warsztatów i seminariów studenci mogą poznać prelegentów spoza SGGW i ich tematy badawcze **(zał. 6.9.).**
Współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest aktywna i różnorodna, opiera się na systematycznych, wieloletnich i często bezpośrednich (także nieformalnych) relacjach nauczycieli akademickich z interesariuszami zewnętrznymi. Przedstawiciele pracodawców oraz praktykodawców biorą udział w Dniach SGGW, inauguracjach roku akademickiego oraz spotkaniach przedświątecznych, co daje możliwość bezpośrednich kontaktów i rozmów. Przy okazji tych spotkań prowadzone są

również dyskusje dotyczące programów studiów oraz sylwetki absolwenta. Uwagi i sugestie pracodawców są uwzględniane podczas korekty programów.

W doskonaleniu programów studiów biorą również udział nasi przyszli studenci. Oprócz mniej sformalizowanych spotkań podczas wydarzeń takich jak: Dni SGGW, Festiwal Nauki czy Uniwersytet Dzieci Wydział podpisał porozumienia ze szkołami średnimi o współpracy dydaktycznej i wzajemnej promocji (m.in. XXI Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja w Warszawie, Zespół Szkół nr 39 im. prof. Edmunda Jankowskiego w Warszawie). Założeniem porozumienia jest uczestnictwo uczniów w zajęciach dydaktycznych i warsztatach prowadzonych przez pracowników Wydziału oraz możliwość wizytowania zwierzętarni SGGW. Głównym celem tego przedsięwzięcia jest szerzenie wśród młodzieży wiedzy na temat zwierząt, ich dobrostanu i produkcji, możliwości laboratoryjnych Instytutu a także oferty dydaktycznej Wydziału. Ponadto systematyczny kontakt z młodzieżą szkolną dostarcza wiedzy na temat oczekiwań kandydatów dotyczących przyszłego studiowania, co jest pomocne w doskonaleniu oferty dydaktycznej oraz uczy skutecznego komunikowania się z młodym pokoleniem. Bardzo chętnie spotkania w szkołach i przedszkolach organizują studenci działający w kołach naukowych **(zał. 1.11.9.,** kryterium 1**)**.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w ocenie i kształtowaniu procesu kształcenia. Źródłem cennych uwag branych pod uwagę podczas zmian i modyfikacji programów kształcenia dla kierunku HiOZTiD są spotkania władz wydziału z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (co najmniej jeden raz w roku) i spotkania w ramach procesu dydaktycznego. Opinie pracodawców przedstawiane podczas rozmów, są także na bieżąco uwzględniane przy aktualizacji programów oraz zakresu i tematyki przedmiotów. Kontakt z interesariuszami zewnętrznymi podlega stałemu monitorowaniu ze strony zespołu ds. praktyk i współpracy z gospodarką **(zał. 6.3.)** oraz koordynatora dziekana ds. praktyk dla kierunku HiOZTiD.
Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk sprawuje Koordynator ds. praktyk, który odpowiada za sprawdzenie i ocenę przygotowanej dokumentacji przez studentów, archiwizowanie dokumentów, wyznaczanie miejsc i przeprowadzanie hospitacji praktyk. Raz w roku wydziałowy Koordynator ds. praktyk dokonuje podsumowania przebiegu praktyk na posiedzeniu Rady Programowej **(zał. 6.10.1-2.)**. Do 1.10.2019 roku sprawozdania te były przedstawiane Radzie Wydziału **(zał. 6.10.3.)**. Istotnym elementem oceny kształcenia praktycznego jest zwrócenie szczególnej uwagi na celowość dalszej współpracy z podmiotem przyjmującym studenta na praktyki. Wszystkie miejsca praktyk są oceniane przez studentów. W roku 2021 na podstawie ankiet studenckich oraz rozmów koordynatora ze studentami dziekan i koordynator ds. praktyk podjęli decyzję o usunięciu jednego miejsca praktyk z listy potencjalnych miejsc praktyk. Niskie studenckie oceny miejsc praktyk zdarzają się jednak bardzo rzadko. W ocenie jednostek przyjmujących, studenci wskazywali najczęściej fakt, że mogą uzyskać dobre lub bardzo dobre praktyczne doświadczenie zawodowe, tym samym sami studenci kreują przykładową bazę potencjalnych miejsc odbywania praktyk dla kolejnych roczników studentów. Koordynator przeprowadza losowe kontrole w wybranych placówkach podczas których weryfikuje zarówno warunki odbywania praktyk, realną możliwość realizacji zakładanych efektów uczenia się zapisanych w sylabusach przedmiotów oraz przestrzeganie zasad BHP. Kontrola polega na wizytacji miejsca praktyk lub przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej z kierownikiem jednostki, w której student odbywa praktykę. W związku ze stanem pandemii kontrolowane było również przestrzeganie reżimu sanitarnego w trosce o bezpieczeństwo odbywających praktyki studentów.

Poza działaniami wydziałowymi w celu doskonalenia jakości kształcenia, w SGGW, prowadzone są badania ankietowe dotyczące badania losów zawodowych absolwentów SGGW w Warszawie. Celem badania jest pozyskanie informacji na temat losów zawodowych absolwentów oraz pozyskanie opinii

na temat wykorzystania i przydatności zdobytej wiedzy, uzyskanych umiejętności i kompetencji w karierze zawodowej absolwenta, jak również pozyskanie informacji na temat kompetencji, które z perspektywy i doświadczenia zawodowego absolwentów, powinny być rozwijane podczas studiów. Informacje te mogą i powinny być wykorzystywane podczas wprowadzania zmian i modyfikacji w programach studiów. Piersi studenci kierunku HiOZTiD ukończyli studia inżynierskie w roku 2016, a studia magisterskie w roku 2018 dlatego też grupa absolwentów jest małoliczna. Mimo małej liczby ankiet spójną uwagą zarówno absolwentów kierunku jak i pracodawców jest słabe przygotowanie studentów w zakresie posługiwania się językiem obcym **(zał. 6.11.)**. Dlatego też w programach studiów od roku akad. 2019/2020 na I stopniu wprowadzono język angielski kierunkowy.

W roku akademickim 2017/2018 na Uczelni przeprowadzono analizę ryzyka związanego z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia. Jednym z obszarów analizy i zarządzania ryzykiem była współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Na podstawie tego badania opracowano raport, w którym władze Uczelni zidentyfikowały jako istotne ryzyko związane z trudnościami w zaangażowaniu interesariuszy zewnętrznych w zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia. Efektem przeprowadzonych badań było określenie dobrych praktyk realizowanych i możliwych do wdrożenia w SGGW w zakresie współpracy z sektorem przedsiębiorstw oraz administracją rządową i samorządową **(zał. 6.12.).**

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i aspekty programów studiów, które służą umiędzynarodowieniu

Jednym z elementów rozwoju Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt oraz Instytutu Nauk o Zwierzętach (do 1.10.2019 roku Wydziału Nauk o Zwierzętach) jest umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego oraz realizowanych przez pracowników badań naukowych. Koncepcja kształcenia na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt zakłada przygotowanie absolwentów do potrzeb współczesnego rynku pracy funkcjonującego w środowisku międzynarodowym. Absolwentom niezbędna jest zatem umiejętność działania w społeczeństwie wielokulturowym, związana przede wszystkim ze znajomością języków obcych, w tym na poziomie specjalistycznym. Rozwój i doskonalenie takich umiejętności wspierane jest procesem umiędzynarodowienia kształcenia, który na Wydziale realizowany jest, oprócz obowiązkowej nauki języka obcego na studiach I i II stopnia, także poprzez:

- naukę języka angielskiego w zakresie słownictwa specjalistycznego,
- uczestnictwo kadry dydaktyczno-naukowej w wyjazdach zagranicznych, również w celach dydaktycznych,
- udział studentów i doktorantów w konferencjach międzynarodowych,
- wymianę kadry dydaktyczno-naukowej między uczelnianymi jednostkami badawczymi,
- wymianę studencką w ramach programu Erasmus, Ceepus i innych (w tym udział w praktykach międzynarodowych),
- zwiększenie wymiaru godzin przedmiotów w językach obcych (I stopień studia stacjonarne ze 120 do 150),
- wymagania cytowania literatury obcojęzycznej w pracach dyplomowych,
- udział studentów w seminariach z osobami uczestniczącymi w projektach międzynarodowych.

Umiędzynarodowienie kształcenia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) przejawia się włączeniem studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej w międzynarodową wymianę akademicką w ramach dostępnych programów stypendialnych i szkoleniowych. Takie podejście umożliwia przepływ najnowszej wiedzy, zdobywanie doświadczeń, wspierając tym samym doskonalenie badań naukowych oraz podnosząc poziom merytoryczny oferty dydaktycznej. W proces kształcenia studentów na Wydziale włączani są profesorowie wizytujący w ramach pobytów krótko- i

długoterminowych. Instytut stara się prowadzić innowacyjne badania naukowe, a Wydział aktualizować treści kształcenia, wspierając proces umiędzynarodowienia realizacją pobytów badawczych naukowców z zagranicy. Podczas realizacji projektów naukowych w Instytucie studenci kierunku HiOZTiD włączani są w prace badawcze, czego dowodem są publikacje naukowe w czasopismach o zasięgu międzynarodowym (**zał. 1.4.**, kryterium 1, **zał. 8.10.**, kryterium 8). Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Nauk o Zwierzętach (INZ) podnosi swoje kwalifikacje uczestnicząc w różnych formach wymiany i współpracy międzynarodowej. Aktywność międzynarodowa pracowników INZ przyczynia się do promocji Wydziału i Instytutu poza granicami kraju, co zwiększa zainteresowanie przyjazdem na Wydział studentów, doktorantów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zagranicy w ramach programów wspierających mobilność międzynarodową. Ponadto takie działania jak organizowanie międzynarodowych konferencji naukowych z zapewnieniem studentom wolnego wstępu czy wsparcie działalności kół naukowych w organizowaniu i/lub udziale w międzynarodowych konferencjach, a także udział studentów w seminariach prowadzonych przez osoby realizujące projekty międzynarodowe pozwala na internacjonalizację procesu dydaktycznego. Szczególnie w pracach grupy Animal Science w ramach EUROLIG ELLS studenci i pracownicy INZ aktywnie uczestniczą we wspólnych programach badawczych i dydaktycznych.
Cennym przygotowaniem do efektywnego wejścia na rynek pracy jest możliwość odbycia przez studentów praktyki zawodowej poza granicami kraju, w ramach programu Erasmus+.
Studenci mogą uczestniczyć w międzynarodowych szkołach letnich i zimowych organizowanych przez uniwersytety zrzeszone w ramach Euroleague of Life Sciences, której SGGW jest członkiem, a także w ramach równych aktywności w obrębie Europejskiego Programu Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych (COST). Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych w ramach wspomnianych inicjatyw może zostać wsparte finansowo przez Rektora SGGW lub w ramach funduszy pozyskiwanych przez Biuro Współpracy Międzynarodowej. Nawiązywanie współpracy międzynarodowej w procesie kształcenia daje Wydziałowi możliwość poznawania sposobów realizacji procesu dydaktycznego na kierunkach o podobnym profilu dydaktycznym i czerpania najlepszych wzorców w doskonaleniu programów i sposobu kształcenia.
W ramach inicjatyw COST możliwe jest umiędzynarodowienie inicjatyw naukowych. Współpraca naukowców w ramach wspólnych grup badawczych pozwala na wspólne aplikowanie o projekty międzynarodowe i publikowanie wyników badań. Dla studentów są szczególnie cenne takie inicjatywy, w których mogą nabyć nowych kompetencji. Dlatego organizowanie szkół letnich w ramach COST daje możliwość na zwiększenie mobilności nie tylko kadry naukowej ale również studentów kierunku HiOZTiD. Najbliższa szkoła letnia, dotycząca organizmów modelowych w badaniach, organizowana przez akcję COST ‘CA17140 Cancer nanomedicine- from the bench to the bedside’ planowana jest w trzecim kwartale 2022 roku. Inną możliwością umiędzynarodowienia aktywności studentów jest wznowienie od stycznia 2022 workshopów prowadzonych w języku angielskim przez specjalistów z kraju i zagranicy, organizowanych przez Polskie Towarzystwo „Zebrafish” na temat prowadzenia badań modelowych z wykorzystaniem danio pręgowanego i innych ryb. Warsztaty dedykowane są dla studentów i doktorantów chcących zgłębić możliwość wykorzystania alternatywnych modeli badawczych jakimi są ryby w badaniach podstawowych i biomedycznych.
Pracownicy Instytutów promują wśród studentów uczestnictwo w konferencjach naukowych, będących podsumowaniem pracy naukowej studentów. Studenci uczestniczą w inicjatywach naukowych, gdzie podczas konferencji międzynarodowych, organizowanych w kraju bądź zagranicą, wraz z pracownikami Uczelni mają szansę zaprezentować swoje osiągnięcia naukowe przed międzynarodowym gremium. Szczególnie cennym doświadczeniem jest uczestnictwo w konferencjach organizowanych w ramach sieci Euroligi (ELLS). W listopadzie 2021 roku w SGGW odbyła się konferencja ELLS pt. „Green (r)evolution: from molecules to ecosystems”, w której uczestniczyło w sposób czynny 14 studentów Wydziału, w tym 6 kierunku HiOZTiD.

Programy studiów i ich realizacja służące umiędzynarodowieniu ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

Umiędzynarodowieniu procesu kształcenia na kierunku HiOZTiD w pierwszej kolejności służy obowiązkowy kurs języków obcych ujęty w programie studiów pierwszego jak i drugiego stopnia. Na studiach pierwszego stopnia studenci realizują łącznie w dwóch semestrach 120 h zajęć z języka obcego (7 ECTS). Zajęcia te prowadzą lektorzy ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych SGGW (SPNJO). Ukończenie dwusemestralnego kursu języka obcego w SPNJO na studiach I stopnia zakłada opanowanie języka obcego na poziomie B2 oraz efektywne posługiwanie się tym językiem w zakresie czterech sprawności (słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie). Od roku akademickiego 2019/2020 do programu studiów wprowadzony został język angielski kierunkowy w wymiarze 30 h (2 ECTS) i po raz pierwszy będzie prowadzony w semestrze letnim w roku akad. 2021/2022.
Na studiach drugiego stopnia studenci pogłębiają umiejętności językowe w ramach fakultetów realizowanych w języku angielskim w wymiarze 60 h (4 ECTS). Studenci z puli przedmiotów, która jest katalogiem otwartym, wybierają minimum dwa. Przy opracowaniu programów studiów w roku 2021 w katalogu tym były cztery przedmioty z zakresu dyscypliny naukowej, do której przypisany jest kierunek HiOZTiD: Active nature protection part 1, Active nature protection part 2, Histology of vertebrate feeds, Feeding and genetically modified organisms. Zajęcia z języka obcego prowadzą pracownicy, którzy legitymują się certyfikatem językowym, odbyli staż zagraniczny lub posługują się językiem angielskim w stopniu zaawansowanym umożliwiającym sprawne oraz profesjonalne prowadzenie zajęć.
W ramach seminariów studenci uczestniczą w spotkaniach z osobami, które realizują międzynarodowe projekty badawcze. W roku 2019 studenci kierunku HiOZTiD uczestniczyli w seminarium, które prowadziła dr hab. Elżbieta Martyniuk, a dotyczyło ono „Działań i inicjatyw międzynarodowych na rzecz ochrony zasobów genetycznych zwierząt". Kolejne seminarium prowadził krajowy koordynator projektu pt. BovINE Beef Innovation Network Europe dr hab. Marcin Gołębiewski. Studenci kierunku HiOZTiD uczestniczą również w spotkaniach prowadzonych w języku angielskim z zapraszanymi naukowcami podczas zajęć i seminariów organizowanych na Wydziale **(zał. 7.1.).**
Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na Wydziale wspierane jest realizowanym w SGGW projektem POWER „Sukces z natury – kompleksowy program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie". W ramach tego programu na Wydziale są realizowane zadania: nr 23 w module 1, dotyczące zwiększenia udziału zagranicznej kadry akademickiej w procesie nauczania oraz nr 10 w module 2, dotyczące organizowania szkoleń podnoszących kompetencje studentów i studentek Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt, m.in. kompetencje językowe. W 2021 roku odbyły się dla studentów specjalistyczne szkolenia językowe, w których brali udział również studenci kierunku HiOZTiD. Jest to szczególnie cenna inicjatywa, ponieważ znajomość języka obcego na poziomie minimum B2 umożliwia odbycie części edukacji za granicą, komfortowe poruszania się w zglobalizowanym świecie oraz jest niezbędnym minimum na rynku pracy.

Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposób weryfikacji osiągania przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Kandydaci uczą się języków obcych w szkole średniej. Na studiach podejmują naukę jednego z pięciu języków proponowanych przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych SGGW (SPNJO): angielskiego, rosyjskiego, francuskiego, hiszpańskiego lub niemieckiego i zwykle jest to kontynuacja nauki języka ze szkoły średniej. Ukończenie kursu języka obcego w SPNJO na studiach I stopnia zakłada opanowanie języka obcego na poziomie B2, co weryfikowane jest podczas organizowanego 4 razy w roku egzaminu końcowego z języka. W roku akad. 2020/2021 na studiach stacjonarnych I stopnia studenci kierunku HiOZTiD uczestniczyli w zajęciach z języka angielskiego – 58 osób, języka niemiecki – 6 osób, języka rosyjskiego – 3 osoby, języka hiszpańskiego – 3 osoby. Studenci studiów niestacjonarnych wybrali w większości również zajęcia z języka angielskiego – 40 osób. Dwóch studentów uczęszczało na język niemiecki i jeden na rosyjski.

SPNJO umożliwia również studentom zaliczenie lektoratu z języka obcego na podstawie certyfikatu językowego **(zał. 7.2.).** W roku akad. 2015/2016 Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych SGGW uzyskało akredytację Londyńskiej Izby Handlowo-Przemysłowej (London Chamber of Commerce & Industry) uprawniającą do przeprowadzania międzynarodowych egzaminów LCCI IQ.
Na studia II stopnia rekrutowani są kandydaci, którzy ukończyli studia I stopnia tj. znają język obcy na poziomie B2. Na studiach magisterskich uczestnicząc w zajęciach prowadzonych w języku angielskim studenci doskonalą swoje umiejętności językowe m.ni. poprzez czytanie specjalistycznej literatury, przygotowywanie i przedstawianie prezentacji oraz uczestnictwo w dyskusji.
Weryfikacja znajomości języka obcego na Wydziale ma miejsce także w trakcie przygotowania prac dyplomowych i rozpoczyna się już na etapie pracy inżynierskiej. W pracy inżynierskiej literatura naukowa (w tym literatura obcojęzyczna) musi stanowić nie mniej niż 30% piśmiennictwa a dla pracy magisterskiej jest to 70%.

Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Studenci są zachęcani do korzystania z programów mobilności akademickiej, jako formy rozwoju indywidualnego. Studenci kierunku HiOZTiD mogą studiować w 9 krajach na 9 uczelniach **(zał. 7.3.)**, ale oferta ta stale jest rozwijana i modyfikowana, wraz z pojawiającymi się nowymi nawiązywanymi formami współpracy. W celu pełnej przejrzystości programów studiów, ułatwienia wymiany studenckiej oraz uznawania okresu studiów za granicą, Wydział stosuje system transferu i akumulacji punktów (ECTS). Przyjęte w SGGW dokumenty (Learning Agrement, Karta porównania przedmiotów realizowanych w ramach wymiany z przedmiotami zgodnymi z planem studiów w SGGW, Karta uzgodnień, Transcript of Records) umożliwiają weryfikację zaplanowanego przez studenta programu studiów za granicą na etapie przygotowywania dokumentów wymaganych w ramach wymiany, a po powrocie zaliczenie części studiów odbytych za granicą. Wymiana może trwać jeden lub dwa semestry w trakcie jednego roku akademickiego zgodnie z kalendarzem akademickim uczelni goszczącej. Wyjazdy studentów odbywają się z programu edukacyjnego Erasmus+, który na Wydziale jest wiodącym we wspieraniu umiędzynarodowienia procesu kształcenia.
Uczelnia stwarza możliwości wyjazdów zagranicznych, z których co roku korzysta kilku studentów z kierunku HiOZTiD **(zał. 7.3.)**. Celem wyjazdów dydaktycznych studentów były takie ośrodki naukowe jak: Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Szent István Egyetem (Węgry), Aarhus University (Dania), Universitat Politecnica de Valencia (Hiszpania), FESIA: El Purpan, Toulouse, France (Francja), Trakia University (Bułgaria), Universidade de Tras-os-Montes e Alto Douro (Portugalia), The University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Lasi (Rumunia), Estonian University of Life Sciences (Estonia). Studenci wyjeżdżając mogą realizować zajęcia z podstawy programowej a także praktyki zawodowe. Praktyka musi być jednak związana z kierunkiem studiów – może być realizowana jako obowiązkowa w ramach programu studiów lub nieobowiązkowa – ponadprogramowa, zaliczana do indywidualnych osiągnięć studenta wpisywanych do suplementu dyplomu. Praktyki zagraniczne do tej pory zrealizowało 10 studentów kierunku HiOZTiD (Czechy, Ogród Zoologiczny w Pradze).
Studenci mogą korzystać również z programów wymiany, takich jak: CEEPUS, Visegrad Scholarship Program (wymiana akademicka w uczelniach wyższych w Czechach, na Węgrzech i Słowacji) oraz wybranych krajach spoza UE, PAX Programme for Academic Exchange (wymiana studentów studiów I i II stopnia w ramach umowy pomiędzy SGGW w Warszawie i National Chung Hsing University w Taichung na Tajwanie na okres 1 semestru).
Należy podkreślić bardzo ważny element wsparcia umiędzynarodowienia procesu kształcenia studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w ramach projektu POWER, bezpośrednio powiązanego z programem Erasmus+. Studenci w trudnej sytuacji materialnej lub z niepełnosprawnością mogą wnioskować o stypendium POWE R. Jest ono wyższe od stypendium w programie ERASMUS+ i daje większe możliwości finansowania kosztów wyjazdu jak i pobytu za granicą.

Nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD są aktywni w zakresie dydaktycznych i naukowych wyjazdów zagranicznych. Uczestniczą w międzynarodowych programach edukacyjnych, badawczych i szkoleniowych, jak również w konferencjach zagranicznych. Wszystkie te działania przyczyniają się do zdobywania i wymiany doświadczeń, pogłębiania wiedzy, a przez to podnoszenia ich umiejętności i kompetencji. W latach 2014–2021 pracownicy odbyli, bądź w tym roku akademickim odbędą, 54 wyjazdy zagraniczne w celach naukowo-dydaktycznych **(zał. 7.4.)**. Kierunkiem tych wyjazdów były instytucje naukowe w: Czechach, Białorusi, Danii, Chorwacji, Francji, Grecji, Hiszpanii, Indiach, Indonezji, Japonii, Kazachstanie, Nowej Zelandii, Rosji, RPA, Rumunii, Serbii, Szwecji, Tajlandii, Turcji, Wielkiej Brytanii i USA.
W celu podnoszenia jakości prowadzonych badań naukowych oraz jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, nauczyciele akademiccy włączają się aktywnie w międzynarodową społeczność naukowców zajmującą się „animal science". Wśród pracowników prowadzących zajęcia ze studentami kierunku HiOZTiD są członkowie międzynarodowych towarzystw naukowych **(zał. 1.10.,** kryterium 1), paneli edytorskich czy recenzenci projektów naukowych, prac doktorskich oraz publikacji. Pracownicy uczestniczą w konferencjach organizowanych za granicą, również jako moderatorzy sekcji tematycznych.
W 2019 roku pracownicy wzięli udział łącznie w 32 konferencjach zagranicznych (m.in. w Rosji, Niemczech, Szwecji, Włoszech, Czechach, Argentynie, Ukrainie, Grecji, Białorusi, Belgii, Finlandii, Austrii, Hiszpanii, Turcji, na Malcie), prezentując wyniki prowadzonych badań w postaci referatów oraz posterów oraz uczestniczyli łącznie w 24 konferencjach, seminariach i telekonferencjach międzynarodowych organizowanych w Polsce. W 2020 roku aktywność ta drastycznie uległa zmniejszeniu w porównaniu do lat poprzednich ze względu na pandemię COVD-19. Większość inicjatyw międzynarodowych było realizowanych w trybie on-line. Bezpośrednie kontakty międzynarodowe były realizowane, na ograniczonym poziomie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa epidemiologicznego.
Od roku akademickiego 2019/2020, czyli już w okresie pandemii, 6 pracowników i doktorantów uczestniczyło w wyjazdach zagranicznych finansowanych w ramach Własnego Funduszu Stypendialnego, Erasmus i innych programów. Ponadto odbyły się wyjazdy związane z realizacją projektów naukowych (np. prof. dr hab. Wanda Olech od połowy 2019 roku uczestniczyła w 3 wyjazdach zagranicznych finansowanych z projektów, których jest kierownikiem), czy wynikające ze zobowiązań wobec instytucji międzynarodowych, jak np. FAO (dr hab. Elżbieta Martyniuk, prof. SGGW uczestniczyła stacjonarnie w 6 spotkaniach grup roboczych).
Pracownicy INZ wykazują aktywność w realizacji projektów międzynarodowych. Obecnie takie projekty realizowane są w Katedrze Genetyki i Ochrony Zwierząt (dr hab. Elżbieta Martyniuk prof. SGGW) oraz w Katedrze Hodowli Zwierząt (dr hab. Marcin Gołębiewski prof. SGGW).
W dniach 29.11-04.12.2021 r. opiekun Koła Naukowego Zoologów a jednocześnie prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD odbył 30. godzinne szkolenie dla nauczycieli akademickich na temat "ICT (information and communication technologies) - as a Tool in Student-Centered Clasroom" organizowane przez Europass - Teachers Academy w Walencji.

W SGGW działa jedna z 40 lokalnych sekcji w Polsce ogólnoeuropejskiej organizacji studenckiej Erasmus Student Network SGGW. Sekcja zrzesza wolontariuszy - studentów SGGW, którzy sprawują opiekę nad studentami zagranicznymi. Ponadto w SGGW funkcjonuje Komitet Narodowy wiodącej organizacji studenckiej IAAS-Polska - Międzynarodowa Organizacja Studentów Kierunków Rolniczych i Pokrewnych (www.iaas.sggw.pl), która skupia młodych ludzi zorientowanych na edukację w szeroko pojętym rolnictwie, m.in. w naukach zootechnicznych i biotechnologii rolniczej. Działalność w tej organizacji jest znakomitą szansą do integracji oraz wymiany poglądów ze studentami z całego świata podczas realizacji międzynarodowych projektów i wymiany studenckiej. Organizacja promuje współpracę studentów uczelni rolniczych z całego świata.

Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na kierunku

Poza wyjazdami pracowników, Wydział gościł naukowców z ośrodków zagranicznych. W latach 2014 - 2021 na Wydziale odbyły się 32 wizyty osób z zagranicy **(zał. 7.5.)**. Podczas jednorazowych wizyt wykładowcy realizowali oni od 6 do 30 godzin dydaktycznych. Wykładowcy oprócz treści związanych z tematami wykładów przedstawiali także profil kształcenia w swoich macierzystych uczelniach i kierunki badawcze. Wizyty takie dają możliwość wymiany doświadczeń i zdobycia wiedzy na temat programu studiów realizowanego przez wydziały na uczelniach partnerskich, co jest pomocne w doskonaleniu programów nauczania. Ponadto wizyty wiązały się również z nawiązaniem współpracy naukowej
W ramach projektu POWER zrealizowano również 3 wizyty profesorów z uczelni zagranicznych, którzy prowadzili lub prowadzą zajęcia w języku angielskim dla studentów kierunków prowadzonych na Wydziale, w tym kierunku HiOZTiD. W semestrze zimowym w roku akademickim 2021/2022 na kierunku zajęcia prowadzą: prof. Ercüment Aksakal z Akdeniz University (Turcja) oraz prof. Eliana Pintus z Czech University of Life Sciences Prague (Czechy). W roku akad. 2019/2020 gościliśmy na Wydziale prof. Srinivas Patnaik z Kalinga Institute of Industrial Technology (Indie). W nadchodzącym semestrze letnim w ramach projektu POWER planowane jest zaproszenie jednego profesora wizytującego.

Sposób, częstości i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia

Wydział prowadzi ciągły nadzór i monitoring umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Dokumentację w tym zakresie gromadzi Koordynator ds. Współpracy Międzynarodowej INZ, Koordynator ds. Wymiany Studentów, dziekanat, sekretariat Instytutu, Biuro Współpracy Międzynarodowej oraz Biuro Projektów Strukturalnych. Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego zakresu, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację odbywa się raz w roku. Do 2019 roku weryfikacji dokonywał Dziekan Wydziału na podstawie rocznych sprawozdań z działalności międzynarodowej - dydaktycznej i badawczej Wydziału przygotowywanych przez Koordynatorów. Takie sprawozdania były do 1.10.2019 r. przedstawiane i dyskutowane podczas obrad Rady Wydziału, a w obecnej strukturze organizacyjnej prezentowane są odpowiednio na forum Rady Programowej i Rady Dyscypliny. Sprawozdania przygotowywane są na podstawie danych z Biura Współpracy Międzynarodowej (z mijającego roku kalendarzowego) na temat mobilności naukowej i dydaktycznej pracowników i danych gromadzonych przez Koordynatora na Wydziale. Dokonuje się też okresowych przeglądów sylabusów przedmiotów prowadzonych w języku angielskim i ewentualnej ich korekty. Zajęcia z języka obcego podlegają ocenie w anonimowej ankiecie studenckiej dotyczącej jakości realizacji zajęć dydaktycznych.

Na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt powołany jest Koordynator ds. Wymiany Studentów. Rolą koordynatora jest wspieranie studentów w umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Koordynator przeprowadza rekrutację wśród studentów na studia wymienne w ramach programu Erasmus+, prowadzi nabór ciągły na wyjazdy o charakterze praktycznym (internship) oraz pomaga studentom ułożyć program studiów na uczelni partnerskiej. Koordynator organizuje spotkania ze studentami, podczas których przedstawia studentom ofertę wyjazdów zagranicznych. Koordynator pomaga w interpretowaniu informacji dotyczące naboru oraz pomaga w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych. Dokumenty udostępniane są na stronie internetowej (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego - Erasmus+ (sggw.edu.pl). Rekrutacja odbywa się spośród studentów, którzy zgłosili Koordynatorowi chęć wyjazdu na uczelnię partnerską w następnym roku akademickim. Kandydat, który nie ma potwierdzonej formalnie znajomości języka obcego na poziomie pożądanym przez uczelnię przyjmującą, ma możliwość zdania bezpłatnego egzaminu językowego, organizowanego w SGGW na potrzeby studentów wyjeżdżających.

W Instytucie Nauk o Zwierzętach powołany jest Koordynator ds. Współpracy Międzynarodowej, który pomaga pracownikom dydaktycznym, prowadzącym zajęcia, m.in. na kierunku HiOZTiD, w organizacji wyjazdów na uczelnie partnerskie w ramach programów dydaktycznych. Wymiana międzynarodowa

doktorantów i pracowników naukowo-dydaktycznych SGGW jest wspierana finansowo, oprócz programu Erasmus+, także ze środków z Własnego Funduszu Stypendialnego SGGW, programu PROM - Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, CEEPUS i innych. Koordynator organizuje również pobyty nauczycieli akademickich przyjeżdżających w ramach „Staff mobility for teaching" (aranżuje wykłady, prelekcje, seminaria, spotkania ze studentami) oraz wizyty oficjalnych delegacji zagranicznych.

W strukturze SGGW koordynacją i obsługą administracyjną mobilności studentów oraz pracowników dydaktycznych w ramach programów finansowanych przez Unię Europejską oraz innych zajmuje się Biuro Współpracy Międzynarodowej (BWM). Biuro odpowiada także za organizację zagranicznych zawodowych praktyk studenckich. Jednostka ta podlega merytorycznie Prorektorowi ds. Współpracy Międzynarodowej (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego - Erasmus+ (sggw.edu.pl).
Biuro Współpracy Międzynarodowej ubiega się m.in. o fundusze na współpracę zagraniczną w fundacjach i innych organizacjach na terenie kraju i za granicą, odpowiada także za organizowanie spotkań informacyjnych z pracownikami Uczelni i studentami. Uczelnia współpracuje łącznie z ok. 200 partnerami zagranicznymi na wszystkich kontynentach. W celu wspierania mobilności krajowej i międzynarodowej studentów organizowane są spotkania informacyjne na temat dostępnych możliwości w tym zakresie. BWM organizuje również szkolenia dla kadry akademickiej i administracyjnej w zakresie komunikacji i relacji międzykulturowych, które są finansowane w ramach projektu TIME2GETREADY – program WELCOME TO POLAND „Podniesienie potencjału organizacyjnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w zakresie obsługi studentów i kadry z zagranicy". W ramach projektu wprowadzono system anglojęzycznego oznakowania budynków i pomieszczeń, którego celem jest zwiększenie komfortu i ułatwienie aklimatyzacji nowym studentom i kadrze zagranicznej. Na uczelni prowadzi się w ramach tego projektu tłumaczenie na język angielski wewnętrznych aktów prawnych takich jak: uchwały Senatu, zarządzenia Rektora, regulaminy, umowy, formularze, itp. oraz istniejących materiałów szkoleniowych, związanych ze studiowaniem i codziennym funkcjonowaniem w środowisku Uczelni. Projekt przewiduje tłumaczenia symultaniczne podczas ważnych wydarzeń uczelnianych (Dni SGGW, Inauguracja roku akademickiego), organizację warsztatów dotyczących kształtowania postaw otwartości i tolerancji w środowisku akademickim poprzez organizację "Orientation Week" dla studentów obcokrajowców, organizację kursów nauki języka polskiego dla studentów obcokrajowców, kształtowanie postaw otwartości i tolerancji w środowisku akademickim poprzez organizację "Cultural Week", dostęp obcokrajowców do działalności kulturalnej uczelni.

Wyzwaniem, przed którym stoi Wydział, jest opracowanie programu studiów w języku angielskim. Obecnie Wydział nie posiada w ofercie kształcenia takiego programu. Krokiem zmierzającym do otwarcia studiów obcojęzycznych miało być przygotowanie szkoły letniej „Animal Conservation – from Field to Lab" dla 16 osób, planowane na 13-23 lipca 2020 roku (http://animal.sggw.pl/2020/03/05/animal-conservation-from-field-to-lab-2/?lang=en), ale odwołane ze względu na stan zagrożenia epidemicznego. Obecnie podjęte są prace zmierzające do zrealizowania szkoły letniej po zakończeniu sesji letniej w lipcu 2022 roku. Ponadto prace nad programem studiów w języku angielskim w ramach studiów II stopnia z zakresu hodowli i ochrony zwierząt są bardzo zaawansowane.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Uczelnia oferuje studentom kompleksowe, stałe wsparcie, udzielane w zależności od zgłaszanych potrzeb, które wynikają z sytuacji życiowej, realizacji programu studiów lub efektów osiąganych przez studentów. Wsparcie jest udzielane również absolwentom wchodzącym na rynek pracy. Kryteria udzielania wsparcia studentom mają charakter ogólnouczelniany, powszechny, przejrzysty i bezstronny. Podstawowym dokumentem, w którym określono rodzaje wsparcia udzielanego studentom, jest Regulamin Studiów (**zał. 2.10., kryterium 2**). Studenci kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) mogą korzystać ze wsparcia materialnego i niematerialnego. Niematerialne formy wsparcia to pomoc edukacyjna, doradcza, naukowa i psychologiczna. Materialna pomoc to różnego rodzaju stypendia i zapomogi, dofinansowania akcji organizowanych przez studentów.
Wsparcie studentów w procesie kształcenia rozpoczyna się przed rozpoczęciem roku akademickiego. Uwzględniając zróżnicowany poziom nauczania w polskich szkołach średnich, dla studentów I roku, którzy mają trudności w opanowaniu materiału dydaktycznego, proponowane są 2-tygodniowe bezpłatne kursy doszkalające z zakresu biologii i chemii pod nazwą „Wyrównaj poziom". Zapisy dla studentów pierwszego roku odbywają się w trakcie składania dokumentów na studia w SGGW. We wrześniu 2020 roku osobom, które chciały wyrównać poziom z przedmiotu m.in. chemia udostępniono na kanale YouTube SGGW Science, 65 filmów z zakresu różnych zagadnień chemicznych **(zał. 8.1.).**
Bardzo ważną formą wsparcia studentów w procesie uczenia się i kształtowania ich świadomości w tym zakresie jest obowiązkowe szkolenie studentów I roku z praw i obowiązków studenta. Szkolenie to jest organizowane przez Radę Uczelnianą Samorządu Studentów SGGW i oparte jest o przepisy obowiązujące w SGGW. Szkolenie prowadzone jest przez studentów aktywnie działających w Radzie Wydziałowej Samorządu Studentów. Aby ułatwić funkcjonowanie na uczelni nowoprzyjętym studentom Biuro Promocji SGGW opracowało StartBook (w jęz. polskim i angielskim), w którym zebrano najważniejsze informacje i adresy przydatne w codziennym życiu akademickim w SGGW **(zał. 8.2., 8.2.1., 8.2.2.)** (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego - Na skróty - Dla studenta (sggw.edu.pl).

Jedną z podstawowych form systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się jest możliwość indywidualnej organizacji studiów określona w Regulaminie Studiów w SGGW w Warszawie **(zał. 2.10.,** kryterium 2). Studenci wyróżniający się postępami w nauce mogą wnioskować o indywidualny program studiów, który odbywa się pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego. Studenci z niepełnosprawnością, studentki w ciąży oraz studenci będący rodzicami mogą wnioskować o indywidualny plan zajęć (IPZ), który również realizowany jest pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego i bezpośrednio nadzorowany przez Prodziekana. W latach 2016-2021 trzy osoby z orzeczoną niepełnosprawnością korzystały z IPZ oraz jedna studentka w ciąży i jedna matka. Studentom – rodzicom oferowana jest pomoc w zakresie opieki nad dzieckiem. Mogą oni skorzystać z usług Niepublicznego Przedszkola SGGW sprawującego opiekę nad dziećmi studentów, doktorantów i pracowników Uczelni w szerokim zakresie godzin pracy (godz. 7:30 – 18:00).

Wsparciem dla studentów w okresie pandemii były szkolenia z zakresu wykorzystania narzędzi informatycznych na zajęciach on-line. Pierwszą informację studenci otrzymali od pracownika dziekanatu w dniu 24 kwietnia 2020 r. poprzez stronę Wydziału http://animal.sggw.pl/category/news/ i wpis na Facebooku. Pracownik dziekanatu zamieścił post o treści: „Prosimy o zapoznanie się z instrukcją założenia i obsługi usługi udostępnionej przez SGGW dla studentów ”Microsoft Teams”. Znajduje się ona na Państwa koncie eHMS w zakładce ogłoszenia Usługa umożliwi realizację zajęć on-line. Proszę o jak najszersze rozpowszechnienie informacji.” Studenci otrzymali również film

instruktażowy dotyczący pobierania, instalowania oraz poruszania się po platformie MS Teams (https://www.youtube.com/watch?v=ouMXMeHhBp0&fbclid=IwAR3xa3y-jJPQ9mJWCO4JNTn5dtJELYdOVnqBTtdl3RyNClu_klOYW2NnZ-k).

Studenci kierunku HiOZTiD w procesie uczenia się mają możliwość korzystać z pomocy dydaktycznych w formie podręczników, skryptów, rozdziałów w podręcznikach akademickich przygotowanych przez nauczycieli SGGW **(zał. 4.8.,** kryterium 4). Mogą również korzystać z następujących form pomocy merytorycznej: zasoby Biblioteki SGGW – m.in. bogaty księgozbiór obejmujący dziedziny wiedzy reprezentowane przez wszystkie kierunki kształcenia, czytelnie studenckie wyposażone w terminale komputerowe, możliwość wyszukiwania i zamawiania książek i skryptów on-line (również poza kampusem SGGW), zbiory Naukowej Sieci Informacyjnej SGGW, dostęp do tematycznych baz danych związanych ze studiowaną dziedziną, pomoc pracowników biblioteki, w tym działu informacji naukowej. Studenci mogą korzystać również z zasobów bibliotecznych jednostek dydaktycznych Instytutu m.in. biblioteki hipologicznej im. prof. Witolda Pruskiego. Na stronie internetowej Biblioteki Głównej w zakładce „Co? Gdzie? Kiedy?" studenci mogą zapoznać się informacjami odnośnie zasad zapisania się do biblioteki, zasad wypożyczania książek czy też kopiowania publikacji. W zakładce „Szkolenia" znajdują się krótkie filmy instruktarzowe na których studenci mogą obejrzeć jak aktywować konto biblioteczne, jak zamówić książkę lub czasopismo czy też jak przedłużyć okres wypożyczenia książki/czasopisma (https://bg.sggw.edu.pl/szkolenia/materialy-szkoleniowe/).
Na terenie kampusu wszyscy studenci mają zapewniony dostęp do bezpłatnej wewnątrzuczelnianej sieci Wi-Fi oraz możliwość korzystania z komputerów w pracowniach komputerowych.
Podstawową formą dydaktycznego wsparcia studentów są konsultacje realizowane przez prowadzących zajęcia w ramach każdego przedmiotu. Odbywają się one w zaplanowanych godzinach w poszczególnych jednostkach organizacyjnych oraz podczas zajęć dydaktycznych (wykładów, ćwiczeń i seminariów dyplomowych). Studenci w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym zajęcia lub on-line uzyskują potrzebne informacje i wyjaśnienia. Ważną formą wsparcia dydaktycznego jest możliwość kontaktu elektronicznego z prowadzącymi zajęcia. Nauczyciele również mają możliwość informowania szerszej grupy studentów wykorzystując zespół na platformie MS Teams lub zamieszczony na stronie Wydziału mail rocznika, co usprawnia przepływ informacji pomiędzy prowadzącymi zajęcia a studentami **(zał. 8.3.)**.
Wsparcie studentów to również organizacja i przeprowadzenie dodatkowych zajęć. W maju 2021 roku koordynator przedmiotu „Diagnostyka genetyczna" (studia II stopnia) zorganizowała dla kilku osób (w tym 4 z kierunku HiOZTiD) dodatkowe zajęcia w laboratorium ponieważ studenci ze względu na pandemię nie mieli okazji pracy w laboratorium, a chcieli praktycznie wykonać kilka ćwiczeń **(zał. 8.4.).**
Wsparcie studentów w procesie uczenia się przyjmuje również takie formy jak: organizowanie wykładów i spotkań z przyrodnikami i naukowcami z ośrodków spoza SGGW. Realizacja dydaktycznego i naukowego wsparcia to także udział studentów w posiedzeniach otwartych towarzystw naukowych (m.in. Warszawskiego Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Genetycznego), bezpłatny udział w konferencjach organizowanych przez pracowników Instytutu Nauk o Zwierzętach **(zał. 8.5.),** możliwość zgłaszania prac dyplomowych na konkursy w/w towarzystw.

Studenci kierunku HiOZTiD w semestrze letnim w roku akad. 2020/2021 mieli możliwość uczestniczenia w projekcie finansowanym przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w ramach Działania 3.5 „Kompleksowe programy szkół wyższych" w Oś III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarski i rozwoju (nr projektu POW R.03.05.00 00 Z033/17, „Sukces z natury – kompleksowy program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie"). Okres realizacji projektu od 01.03.2018 do 28.02.2022. Moduł I ma na celu podniesienie i rozwój kompetencji oraz kwalifikacji kluczowych na rynku pracy. Powyższy cel realizowany był w ramach szkoleń i warsztatów obejmujących certyfikowane szkolenia językowe oraz warsztaty z zakresu kompetencji kluczowych istotnych na rynku pracy. Dla studentów kierunku HiOZTiD w roku akad.

2021/2022 planowany jest także kurs z zakresu transportu zwierząt, kończący się uzyskaniem licencji konwojenta zwierząt.
Również w roku akad. 2021/2022 studenci kierunku HiOZTiD będą uczestniczyć w zadaniu 9 w ramach Modułu II w Projekcie nr POW R.03.05.00-00-Z033/17-00 pt. „Sukces z natury – kompleksowy program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie". W zadaniu tym planowane są wizyty studyjne w Kozienickim Parku Krajobrazowym.

Wspieranie niematerialne studentów w procesie uczenia się uzupełniane jest, w miarę możliwości, różnymi mechanizmami wsparcia materialnego. Do najważniejszych należy system stypendialny, którego podstawowymi składowymi są stypendia socjalne oraz stypendia za wyniki w nauce, jak też system zapomóg losowych **(zał. 8.6.)**. Zasady i kryteria przyznawania pomocy materialnej reguluje Regulamin studiów oraz Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom SGGW **(zał. 8.7., 8.7.1.).** Akty prawne, procedury i inne niezbędne informacje dotyczące pomocy socjalnej zamieszczone są na stronie internetowej Uczelni oraz w gablotach w siedzibie Wydziału.
Wydział w miarę możliwości wspomaga osoby, które są w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. W sem. letnim w roku akad. 2019/2020 z dziekanatu został wypożyczony laptop w celu kontynuowania nauki on-line studentce studiów niestacjonarnych, której nie było stać na zakup komputera.
W semestrze letnim w roku akad. 2019/2020 nieczynne były domy studenckie ale studenci, którzy nie mieli możliwości/warunków uczestniczenia w zajęciach on-line w domu za zgodą Prorektora ds. Dydaktyki mieli możliwość powrotu do akademika. Z tej możliwości nie skorzystał żaden student kierunku HiOZTiD, ale w czasie sesji letniej w akademiku zamieszkały 4 studentki. Studenci, którzy znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji finansowej mogli wystąpić o przyznanie zapomogi. Kompetencje do rozpatrywania wniosków o zapomogi otrzymał Rektor na mocy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695). Wnioski o zapomogi z w/w powodu złożyło 4 studentów kierunku HiOZTiD.

W ramach NFZ w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej SGGW - Student Health Centre studenci SGGW mogą korzystać z bezpłatnej opieki zdrowotnej. Zarówno Wydział jak i cała Uczelnia wychodzi naprzeciw potrzebom studentów z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Strona internetowa niepełnosprawni.sggw.edu.pl wypełniona jest informacjami zarówno dla studentów jak i dla nauczycieli akademickich.
Wsparciem dla osób niedowidzących jest udział w projekcie realizowanym w SGGW przy współpracy z Polskim Związkiem Niewidomych *„Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania*". W ramach tego działania organizowane są spotkania dla osób niewidomych i z poważnymi problemami wzroku, które chciałyby mieć psa przewodnika. W czasie spotkań przekazywane są informacje dotyczące idei posiadania psa przewodnika i jego roli w życiu osoby niewidomej; możliwościach wynikających z posiadania psa przewodnika; aspektach prawnych dotyczących psa przewodnika a przede wszystkim o tym co trzeba zrobić, aby stać się posiadaczem psa przewodnika (https://www.sggw.edu.pl/pies-przewodnik/).
Szczególnie cenną informacją jest oferta pomocy psychologicznej Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej SGGW - Student Health Centre. Konsultacje psychologiczne dla studentów udzielane są bezpłatnie (https://www.sggw.edu.pl/strona-glowna/studia/informacje-praktyczne-dla-studentow/pomoc-psychologiczna/). Również wsparcie w tym zakresie oferują pracownicy Instytutu Nauk Socjologicznych i Pedagogiki.
Na Uczelni powołany jest Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, natomiast na Wydziale Koordynator ds. studentów niepełnosprawnych. W roku 2021 Koordynator dziekana ds. studentów niepełnosprawnych zorganizował szkolenie i warsztaty dla pracowników INZ dotyczące postępowania z osobami z niepełnosprawnościami. W szkoleniu brali udział nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku HiOZTiD oraz pracownicy dziekanatu. Również nauczyciele i pracownicy dziekanatu

uczestniczyli w szkoleniu „Komunikacja ze studentem przejawiającym zachowania problemowe" (on-line, 28.05.021 r. i 10.06.2021 r.). Przeszkolenie nauczycieli i pracowników administracyjnych przyczynia się do lepszego zrozumienia przez nich potrzeb studentów niepełnosprawnych i lepszej komunikacji pracownik - student. Ponadto na stronie internetowej http://niepelnosprawni.sggw.edu.pl/ nauczyciele akademiccy SGGW prowadzący zajęcia dydaktyczne ze studentami niepełnosprawnymi mogą znaleźć wskazówki przygotowane przez współpracowników Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego dotyczące prowadzenia zajęć z osobami z niepełnosprawnością mowy, słuchu, wzroku i ruchu.
Dla studentów I roku 23 października 2021 r. odbyło się szkolenie z zakresu „Zachowania trudne – jak reagować. Niepełnosprawność dotyczy lub może dotyczyć każdego z nas", które poprowadził Pełnomocnik Rektora ds. studentów z niepełnosprawnością. W szkoleniu wzięło udział 53 studentów Wydziału, w tym studenci kierunku HiOZTiD.

Wsparciem dla studentów spoza Warszawy i najbliższych okolic jest możliwość zamieszkania w jednym z 11 Domów Studenckich oraz uzyskanie dopłaty do zakwaterowania w przypadku trudnej sytuacji materialnej (ofertę DS. przedstawiono w kryterium 5). W domach studenckich część pokoi uwzględnia potrzeby osób z dysfunkcją narządów ruchu, w tym osób poruszających się na wózkach.
Wszystkie budynki na terenie kampusu SGGW, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne są przystosowane do potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu (miejsca parkingowe, podjazdy, windy, toalety).
Wydział prowadzi szeroką politykę wsparcia dla studentów niepełnosprawnych.
Zgodnie z zapisami Regulaminu Studiów, dla studentów niepełnosprawnych gwarantuje się przeprowadzenie zajęć oraz form weryfikacji efektów uczenia się dostosowanych do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności poprzez następujące działania:

- Wsparcie w realizacji IPZ;
- Prodziekan lub upoważniony przez Dziekana opiekun praktyk, może na wniosek studenta z niepełnosprawnością, ustalić inny niż przyjęty w regulaminie praktyk, sposób i tryb ich odbywania;
- Prodziekan może zwiększyć dopuszczalny limit nieobecności na zajęciach do 30%;
- W zajęciach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób niepełnosprawnych ruchowo;
- Osoby pomagające studentom z niepełnosprawnością mogą uzyskać zgodę na uczestniczenie w zajęciach. Zgody udziela właściwy Prorektor;
- Student z niepełnosprawnością, w miejsce zajęć z wychowania fizycznego, ma prawo uczestniczenia w zajęciach dostosowanych do rodzaju jego niepełnosprawności w prowadzonych grupach rehabilitacji lub grupach studentów z niepełnosprawnością;
- Student z niepełnosprawnością, za zgodą prowadzącego zajęcia, w zależności od rodzaju dysfunkcji wynikającej z niepełnosprawności, może - na użytek osobisty – wykonywać notatki w formie alternatywnej - w szczególności przez nagrywanie lub robienie zdjęć, a także korzystać z innych urządzeń lub z pomocy osób robiących notatki.

W związku z utworzeniem, na mocy art. 409 ust. 1, pkt 2 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20.07.2018 r., Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, w roku 2020 r. zakupiono dwa komputery stacjonarne wyposażone w rehabilitacyjny pakiet głosów IVONA. Pakiet jest pomocą dla osób niewidomych i niedowidzących aktywnie wykorzystujących komputer i Internet. Pakiet zawiera program Speech to Go umożliwiający odczytywanie tekstów dokumentów oraz stron internetowych co zapewnia szybki dostęp do informacji.

Krajowa i międzynarodowa mobilność studentów

Studenci kierunku HiOZTiD mogą korzystać z naukowych i dydaktycznych wyjazdów zagranicznych. Wsparciem w tym zakresie dla studentów jest Biuro Współpracy Międzynarodowej (BWM), które zajmuje się koordynacją i obsługą administracyjną mobilności studentów oraz pracowników dydaktycznych w ramach programów finansowanych przez Unię Europejską jak również organizacją zagranicznych zawodowych praktyk studenckich. Uczelnia współpracuje łącznie z ok. 200 partnerami zagranicznymi na wszystkich kontynentach. W celu wspierania mobilności krajowej i międzynarodowej studentów organizowane są spotkania informacyjne na temat dostępnych możliwości w tym zakresie. Informacje umieszczane są na stronie internetowej Uczelni i Wydziału. W tym roku akademickim spotkania te odbędą się on-line 16.12.2021 r. o godz. 12.00 i 10.01.2022 r. o godz. 17:00. Informacje o spotkaniach i link do nich przekazała mailowo przewodniczącej RSWW z prośbą o upowszechnienie wśród studentów koordynator dziekana ds. wymiany studentów. BWM organizuje również szkolenia dla kadry akademickiej i administracyjnej w zakresie komunikacji i relacji międzykulturowych, które są finansowane w ramach projektu TIME2GETREADY – program WELCOME TO POLAND „Podniesienie potencjału organizacyjnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w zakresie obsługi studentów i kadry z zagranicy". Na Wydziale powołany jest Koordynator ds. Wymiany Studentów, który pomaga studentom w wyborze Uczelni zagranicznej oraz w sprawach organizacyjnych. Na SGGW działa jedna z 40 lokalnych sekcji w Polsce ogólnoeuropejskiej organizacji studenckiej Erasmus Student Network SGGW. Sekcja zrzesza wolontariuszy - studentów SGGW, którzy sprawują opiekę nad studentami zagranicznymi. Ponadto w SGGW funkcjonuje Komitet Narodowy wiodącej organizacji studenckiej IAAS-Polska - Międzynarodowa Organizacja Studentów Kierunków Rolniczych i Pokrewnych (www.iaas.sggw.pl), skupiająca młodych ludzi zorientowanych na edukację w szeroko pojętym rolnictwie, m.in. w naukach zootechnicznych i biotechnologicznych. Działalność w tej organizacji jest znakomitą szansą do integracji oraz wymiany poglądów ze studentami z całego świata podczas realizacji międzynarodowych projektów i wymiany studenckiej. W ramach projektu POWER, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, studenci niepełnosprawni oraz znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej mogą liczyć na wsparcie finansowe związane z mobilnością zagraniczną. Uzyskują stypendium wyższe od normalnie przyznawanego w ramach programu Erasmus+. Podczas wypłacania stypendium POWER studentowi nadal przysługuje przyznane na uczelni stypendium socjalne lub dla osób niepełnosprawnych.

Innym przejawem wsparcia studentów w pogłębianiu wiedzy i umiejętności związanych z kierunkiem studiów jest możliwość uczestnictwa w międzynarodowych szkołach letnich i zimowych oraz konferencjach organizowanych przez uniwersytety zrzeszone w ramach Euroleague, której SGGW jest członkiem. Wydział uczestniczy w pracach tego stowarzyszenia w obszarze Animal Science. Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych w ramach wspomnianych szkół może zostać wsparte finansowo przez Rektora SGGW lub w ramach funduszy pozyskiwanych przez Biuro Współpracy Międzynarodowej. Studenci mogą także rozwijać swoje zainteresowania związane z tokiem studiów w ramach edukacyjnego programu regionalnego jakim jest Środkowoeuropejski Program Studiów Uniwersyteckich. Na podstawie porozumienia zawartego między SGGW w Warszawie z 8 krajowymi uczelniami partnerskimi w sprawie wymiennego kształcenia studentów uczelnia realizuje program MostAR, w ramach którego studenci kierunku HiOZTiD mogą część studiów (jeden semestr lub rok) odbyć poza uczelnią macierzystą. W SGGW znajduje się biuro tego programu. Takie studia wymienne mogą być zrealizowane w oparciu o indywidualny program studiów składający się z przedmiotów wybranych z programu studiów Uczelni partnerskiej. Student zachowuje w tym czasie stypendium naukowe i pomoc materialną przyznane na uczelni macierzystej, która dodatkowo opłaca stypendyście zakwaterowanie w domu studenckim uczelni przyjmującej w ramach wymiany. Studenci kierunku HiOZTiD nie korzystali z tej formy wsparcia, ale w roku akad. 2017/2018 przyjęliśmy na kierunek HiOZTiD dwie studentki z UTP w Bydgoszczy.

Wsparcie w zakresie prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników, jak również w uczestniczeniu w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej

Studenci mogą poszerzać wiedzę zdobywaną na studiach oraz rozwijać swoje zainteresowania w 7 działających na Wydziale kołach naukowych (szczegółowo opisano w kryterium 1) **(zał. 8.8.)**. Działalność kół naukowych dostosowana jest również do potrzeb osób niepełnosprawnych, w sposób zapewniający tym osobom pełne korzystanie z zasobów kół. Każde koło/sekcja ma opiekuna – nauczyciela akademickiego SGGW, który odpowiada za merytoryczną jakość prowadzonych badań naukowych oraz spotkań referatowo-dyskusyjnych. Członkami kół mogą być studenci Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt z każdego roku studiów oraz innych Wydziałów SGGW. Wśród członków każdego z kół są również studenci kierunku HiOZTiD. Członkowie kół często aplikują na studia doktoranckie i kontynuują rozwój naukowy (w latach 2017-2021 było to 6 osób). Studenci zrzeszeni w kołach naukowych chętnie prezentują swoje wyniki badań i dyskutują z innymi studentami na konferencjach naukowych, sami także organizują takie spotkania/prelekcje. Koła naukowe w ramach działalności organizacyjno-dydaktyczno-naukowej wspierane są materialnie oraz pozamaterialnie przez SGGW (np. dofinansowanie lub zorganizowanie wyjazdów na konferencje, udostepnienie sal na działalność kół (sale 51 i 94). System wsparcia motywuje studentów do kreatywnych działań. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie szczyci się wieloletnią tradycją organizacji Przeglądu Dorobku Kół Naukowych. W grudniu 2020 roku odbył się już XLVII Przegląd Dorobku Kół Naukowych SGGW w Warszawie. Jest to jednodniowa konferencja dająca studentom szansę zaprezentowania swych zainteresowań naukowych i osiągnięć kół na forum całej uczelni w formie referatów lub posterów. Jest to doskonała okazja, aby wymienić poglądy, podzielić się doświadczeniami z przedstawicielami innych kół, a także nawiązać współpracę. Konferencja ma charakter interdyscyplinarny i odbywa się w równoległych sesjach, grupujących referaty o zbliżonej tematyce **(zał. 1.11.,** kryterium 1**).** W tym roku przegląd odbędzie się 10 grudnia.

Innowacyjną formą wsparcia studentów wykazujących zainteresowania naukowe jest możliwość opublikowania własnego projektu. I tak: w ramach przedmiotu Monitoring populacji zwierząt (studia II stopnia) studenci przygotowują projekt monitoringu populacji wybranego gatunku zwierzęcia, dla którego jeszcze taki monitoring nie został opracowany. Każdy student, który otrzymał za projekt ocenę 5,0 lub 4,5 mógł przygotować artykuł naukowy w języku angielskim do czasopisma naukowego o zasięgu międzynarodowym Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis Agricultura, Alimentaria, Piscaria et Zootechnica. Artykuły przeszły proces wydawniczy i te, które otrzymały pozytywne recenzje będą sukcesywnie publikowane bezpłatnie w czasopiśmie naukowym. Do tej pory opublikowano 5 artykułów (zaliczenia z roku akad. 2019/2020) oraz 3 (zaliczenie w roku akad. 2020/2021). Sześć kolejnych jest w recenzji **(zał. 8.9. i 8.10.)**. Dla studentów jest to bardzo duża satysfakcja, że mogą być autorami publikacji (i to jedynymi), a dla osób, które będą aplikować do szkoły doktorskiej jest to możliwość wykazania się dorobkiem naukowym.
Wsparcie naukowe to również ogólnodostępna informacja dotycząca oferty poszczególnych pracowników w zakresie tematów prac inżynierskich i magisterskich, zamieszczana na stronie Wydziału **(zał. 8.11.)**. Dzięki temu student już na początku swojej ścieżki naukowej ma możliwość wyboru opiekuna naukowego, z którym ustala zakres pracy dyplomowej. Z tego względu, że obserwacje na zwierzętach wymagają dłuższego okresu czasu możliwość wyboru opiekuna i tematu pracy dyplomowej na rok lub dwa przed ukończeniem studiów pozwala prowadzić badania długoterminowe i przyczynia się do lepszego przyswojenia i ugruntowania przez studentów tajników pracy naukowej. Studenci kierunku HiOZTiD wspierani są w prowadzeniu działalności naukowej w zakresie indywidualnych zainteresowań badawczych poprzez możliwość zaproponowania własnego tematu pracy dyplomowej, pod warunkiem zgodności z kierunkiem kształcenia i spełnienia wymogów pracy dyplomowej. Realizacja pracy dyplomowej jest wspierana merytorycznie przez opiekuna naukowego.

Jako pracę dyplomową można uznać opublikowany artykuł naukowy, w którym student ma min. 50% udział **(zał. 8.11.1.).**
Motywacją do podejmowania przez studentów związanych z nauką o zwierzętach, ciekawych badań w ramach prac dyplomowych jest fakt, że każdy student może wziąć udział w międzynarodowej konferencji naukowej zaadresowanej do studentów dziesięciu uczelni przyrodniczych z całego świata, zgrupowanych w Euroleague. Na konferencji można przedstawić wyniki pracy naukowej w formie ustnej prezentacji lub posteru. Najlepsze prace są atrakcyjnie nagradzane. Dodatkowym bonusem jest również możliwość otrzymania punktów do stypendium naukowego. Studenci kierunku HiOZTiD chętnie biorą udział w takich konferencjach. Sukcesem są wyróżnienia studentów na konferencji w Wageningen w roku akad. 2018/2019. W tym roku konferencja organizowana była w SGGW w dniach 19-21 listopada. Z kierunku HiOZTiD aktywny udział w konferencji wzięło 6 studentów.
Wsparcie naukowe studenci uzyskują od opiekunów Kół Naukowych oraz innych nauczycieli akademickich zaangażowanych w aktywność naukową osób działających w kołach naukowych, jak i od opiekunów nadzorujących realizację prac dyplomowych. Osoby te pomagają studentom w planowaniu badań, zdobywaniu funduszy na ich realizację **(zał. 8.12.)**, merytorycznie wspierają realizację prac doświadczalnych, opracowywanie wyników i ich prezentację podczas konferencji, seminariów lub wspierają proces przygotowywania publikacji naukowych. Efektem wspólnie przeprowadzonych badań było opublikowanie 7 artykułów w czasopismach z listy A, 48 artykułów w czasopismach z listy B, 58 komunikatów konferencyjnych, w tym 25 z konferencji poza krajem **(zał. 1.4.,** kryterium 1**).**

Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji

Wsparcie dla studentów we wchodzeniu na rynek pracy stanowi funkcjonujące w SGGW od kilkunastu lat Biuro Karier, prowadzące serwis internetowy, w którym pracodawca może zamieścić ofertę pracy, stażu, praktyki czy pracy dorywczej, a student i absolwent – życiorys. Zainteresowane strony mogą łatwo wymieniać między sobą informacje. Zarejestrowani pracodawcy – wyszukiwać studentów, a studenci w prosty sposób aplikować na interesujące ich oferty. W serwisie Biura Karier codziennie dostępnych jest kilkadziesiąt aktualnych ofert (bk.sggw.edu.pl). W ostatnim okresie wśród ofert dostępnych w tym serwisie ok. 25 było skierowanych do studentów/absolwentów kierunku HiOZTiD (m.in. firmy produkujące surowce paszowe (specjalista ds. jakości), placówki badawczo-naukowe). Są to statystyki niepełne, ponieważ wiele ofert pracy nie przechodzi przez serwis internetowy ale trafia bezpośrednio do Biura Karier i jest przekazywane bezpośrednio na Wydział. Również do pracowników INZ trafia bezpośrednio wiele ofert pracy, przede wszystkim od zaprzyjaźnionych absolwentów oraz praktykodawców (ogłoszenia zamieszczane są w gablotach ogłoszeniowych, przekazywane Samorządowi Studentów lub wysyłane do absolwentów kierunku). Studenci mogą uczestniczyć w organizowanych na terenie kampusu SGGW w Warszawie corocznych Targach Pracy SGGW – Pracodawca Marzeń.
Jedną z form przybliżania studentom rynku pracy jest realizacja zajęć z przedmiotu Absolwent na rynku pracy. Studenci studiów II stopnia zapoznawani są z umiejętnym poruszaniem się na rynku pracy, oraz zarządzaniem własną karierą w sposób świadomy i odpowiedzialny.
Biuro Karier SGGW realizowało (styczeń 2018 – luty 2021) projekt „Sukces z natury – wsparcie studentek i studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie wchodzących na rynek pracy poprzez wysokiej jakości usługi Biura Karier" – (sukcesznatury.sggw.pl). Studenci kierunku HiOZTiD już w roku akademickim 2018/2019 korzystali z warsztatów w ramach tego projektu. Aby zachęcić większą liczbę osób do udziału w projekcie zorganizowano 2 marca 2020 roku spotkanie studentów z przedstawicielami BK. Na jesieni 2020 roku Biuro Karier zachęcało również studentów do kontaktu z doradcą zawodowym i udziału w szkoleniach z umiejętności miękkich i przedsiębiorczości **(zał. 8.13.)**. W roku 2021 prowadzona jest szeroka akcja informacyjna (ogłoszenia na tablicach, informacje przekazywane przez nauczycieli i samorząd studencki **(zał. 8.14.)**.
W wejściu na rynek pracy wspierani są także niepełnosprawni studenci SGGW. Na stronie internetowej http://niepelnosprawni.sggw.edu.pl/ umieszczane są dla studentów SGGW z niepełnosprawnością

informacje o bezpłatnych programach i projektach pomocnych w poszukiwaniu pracy. Przykładem jest projekt „Laboratorium zatrudnienia" realizowany przez Stowarzyszenie SPOZA, w ramach którego studentom niepełnosprawnym gwarantowana jest pomoc ekspertów-mentorów w zakresie indywidualnego wsparcia doradcy zawodowego. Innym przykładem projektu o podobnym charakterze, jak omówiony wyżej jest „Aktywny Absolwent" współfinansowany ze środków PFRON, Instytut Tyflologiczny Polskiego Związku Niewidomych. Studenci niepełnosprawni w ramach tego projektu przechodzą szkolenia i kursy zawodowe, naukę języków obcych, płatne staże zawodowe, kursy z doradztwa i coachingu. Fundacja „Praca dla Niewidomych" (FPdN) realizuje projekt pod nazwą „Warto się uczyć", polegający na przyznawaniu i wypłacaniu stypendiów dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością wzroku. Fundacja Szansa dla Niewidomych zaprasza studentów do udziału w projekcie Trampolina do Kariery, dedykowanego osobom niewidomym i słabowidzącym z terenu województwa mazowieckiego. Fundacja Szansa dla Niewidomych organizuje także bezpłatne Warsztaty Rozwoju Osobistego. Kolejnym przykładem wsparcia na rynku pracy oferowanego przez Fundację Szansa dla Niewidomych jest projekt: „Staże drogą do zatrudnienia na otwartym rynku pracy III". Na stronie SGGW dla studentów niepełnosprawnych zamieszczone zostały także informacje o projekcie Fundacji Sustinae współfinansowanym ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Od studenta do specjalisty - kompleksowy program wsparcia niepełnosprawnych studentów i absolwentów na otwartym rynku pracy", w ramach pilotażowego programu „Absolwent". Ponadto Towarzystwo Pomocy Młodzieży (TPM) poinformowało o programie terapeutycznym: „Pomoc młodym osobom z niepełnosprawnością" - kierowanym do osób w wieku 18-35 lat, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, którym problemy wynikające z niepełnosprawności utrudniają funkcjonowanie w zakresie edukacji, aktywności zawodowej, pełnienia ról życiowych, zawierania i utrzymywania relacji, uczestnictwa we wszystkich sferach życia społecznego.

Wsparcie w zakresie aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości

W rozwoju sportowym i artystycznym wspierają studentów pracownicy zaangażowani w funkcjonowanie Akademickiego Związku Sportowego SGGW oraz wielu agend kulturalnych działających w SGGW. Studenci mają bardzo bogatą ofertę aktywności sportowej, artystycznej, organizacyjnej lub w zakresie przedsiębiorczości. Do organizacji studenckich działających w SGGW należą: AZS, Ludowy Zespół Artystyczny PROMNI im. Zofii Solarzowej, Chór Akademicki, Chór Kameralny, Zespół Sygnalistów Myśliwskich AKTEON, Orkiestra Reprezentacyjna, SQER Dance, Akademicki Klub Turystyczny, Klub Żeglarski, Studencki Klub Wspinaczkowy, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości oraz Akademickie Stowarzyszenie Katolickie Soli Deo. Zespoły te odnoszą liczne sukcesy krajowe i zagraniczne oferując zainteresowanym profesjonalne możliwości rozwoju talentu artystycznego.
Od października 2021 roku ruszyła inicjatywa pod nazwą "Integracyjny sport SGGW" zainicjowana przez Studium Wychowania Fizycznego SGGW. Celem projektu jest integracja i aktywizacja sportowa wszystkich członków społeczności akademickiej SGGW w szczególności osób z niepełnosprawnościami, wspieranie ich w dążeniu do sukcesów w sporcie i nie tylko. Studium Wychowania Fizycznego SGGW organizuje także grupowe zajęcia rehabilitacyjne dla studentów z niepełnosprawnościami. Odbywają się one w salach sportowych i na basenie SGGW.

Podczas studiów studenci włączani są również w działalność społeczną. Istotnym elementem wsparcia w rozwoju aktywności organizacyjnej jest udział studentów we współorganizacji warsztatów, seminariów, konferencji, kursów, wyjazdów studyjnych itp. Wraz z pracownikami SGGW oraz doktorantami w ramach akcji Otwarte Laboratoria, studenci współorganizują zajęcia dla młodzieży ze szkół średnich. Organizują również zajęcia dla dzieci o tematyce dotyczącej zwierząt zarówno na terenie kampusu jak również na terenie szkół podstawowych **(zał. 8.15.)**. Studenci z własnej inicjatywy

inicjują akcje charytatywne a przykładem wsparcia Wydziału w tej inicjatywie jest udostępnienie pomieszczeń **(zał. 8.16.)**.
Studentom szczególnie zaangażowanym w działalność społeczną na rzecz Wydziału lub na rzecz społeczności akademickiej, uczestniczącym w pracach kół naukowych, wykazujących wybitne osiągnięcia naukowe, sportowe, artystyczne Prodziekan może ustalić indywidualny plan zajęć. W roku akad. 2018/2019 z tej formy wsparcia korzystała jedna osoba ze studiów niestacjonarnych grająca w siatkówkę.
Wsparcie studentom w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oferuje także Centrum Innowacji i Transferu Technologii SGGW (http://ciitt.sggw.pl) organizując spotkania z osobami, które dzielą się doświadczeniem w uruchamianiu własnej firmy i przedstawiają swoją drogę „od pomysłu do biznesu". Również w ramach zajęć z przedmiotu Komercjalizacja badań przekazywana jest wiedza dotycząca oceny techniki i technologii powstałej w wyniku działalności naukowej pod kątem praktycznego wykorzystania w gospodarce. Studenci zapoznawani są z metodami i zasadami obowiązującymi w procesie komercjalizacji wyników badań stosowanych.

System motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposoby wsparcia studentów wybitnych

System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz prowadzenia działalności naukowej opiera się przede wszystkich na możliwości otrzymania stypendium Rektora. Kryteriami oceny jest m.in. aktywny udział, zdobyte nagrody i wyróżnienia w naukowych konferencjach studenckich oraz w organizowanym przez SGGW Przeglądzie Dorobku Kół Naukowych. Zdobyte punkty za poszczególne aktywności członków Koła służą również do ustalenia rankingu Kół, co wpływa na wielkość dofinansowania ich działalności z puli środków rektorskich. Studenci zaangażowani w działalność kół naukowych na Wydziale biorą również udział w corocznych Konkursach Studenckich Projektów Naukowych organizowanych przez Komisję ds. Dydaktyki Rady Uczelnianej Samorządu Studentów SGGW. O stypendium Rektora mogą również ubiegać się studenci przyjęci na I roku studiów I stopnia laureaci olimpiad, medaliści w zawodach sportowych (co najmniej o tytuł Mistrza Polski), jeśli spełniają wymogi określone we wskazanych zarządzeniach Rektora SGGW. Ponadto, ważną formą motywacji do nauki jest także to, że studenci SGGW osiągający wybitne wyniki w nauce mogą wnioskować do JM Rektora o częściowe (w wysokości 50%) zwolnienie z opłat za studia w przypadku ich odbywania na zasadach odpłatności, pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w Zarządzeniu nr 69 Rektora SGGW z 2021 **(zał. 8.17. i 8.17.1.)**. Oprócz świadczeń przyznawanych w SGGW studenci mogą również ubiegać się o stypendium Ministra Edukacji i Nauki za znaczące osiągnięcia, którego szczegółowe kryteria i tryb przyznawania regulują odrębne przepisy. W tym przypadku wsparciem jest opieka naukowa nad studentem, który dołącza do zespołu badawczego i publikacyjnego oraz opinia dziekana/Rady Programowej wymagana przy składaniu wniosku. O stypendia mogą ubiegać się także cudzoziemcy studiujący w SGGW, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie świadczeń.
Zgodnie z zapisem §32. Regulaminu Studiów: 1. Studenci wyróżniający się szczególnymi osiągnięciami i posiadający dobre wyniki w nauce, postępujący zgodnie z treścią ślubowania i regulaminem, mogą otrzymać następujące wyróżnienia:

1) pisemną pochwałę od dziekana;
2) dyplom uznania od dziekana;
3) dyplom uznania od rektora.

2. Informacje o nagrodach i wyróżnieniach uzyskanych przez studenta są wpisywane do systemu informatycznego i przechowywane w teczce studenta.
Na Wydziale praktykowane jest wręczanie dyplomu uznania od dziekana studentom, którzy są współautorami prac naukowych, w czasie Wydziałowej Inauguracji roku akademickiego.
System motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej obejmuje m.in. rozpowszechnianie informacji o działalności na Wydziale Kół Naukowych podczas

spotkań ze studentami I roku (tzw. Reaktywacja SGGW i spotkania na Wydziale), konkursach związanych z prowadzeniem badań naukowych realizowanych przez studentów (np. Przegląd Dorobku Kół Naukowych SGGW, Konkurs Studenckich Projektów Naukowych RUSS SGGW, konkursach na najlepszą pracę magisterską i prezentację o charakterze naukowym).

Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Uczelnia oraz wydział wykształciły struktury i procedury zapewniające pomoc naukową, dydaktyczną i materialną, co sprzyja rozwojowi naukowemu, zawodowemu i społecznemu studentów. Informacje o dostępnej pomocy: stypendiach, trybie i zasadach przyznawania akademików, ubezpieczeniach i opiece zdrowotnej, Poradni Rozwoju Osobistego, wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami itp. są zamieszczone na stronie internetowej Uczelni w zakładce *dla studentów*.
Informacja o systemach wsparcia studentów w zakresie materialnym, działalności naukowej, praktyk studenckich, mobilności zagranicznej, aktywności sportowej, artystycznej, przedsiębiorczości, aktywizacji zawodowej, pomocy psychologicznej i innych odbywa się z wykorzystaniem internetowych kanałów komunikacyjnych oraz portali społecznościowych (zakładka dla studentów na stronie uczelni, wydziału, eHMS, Facebook), jak również poprzez umieszczanie materiałów informacyjnych i ogłoszeń w gablotach na Wydziale i przez bezpośredni kontakt z pracownikami dziekanatu, opiekunami roku, dziekanem, prodziekanem, kadrą dydaktyczną, samorządem studentów, starostami roku **(zał. 8.18.)**.
Bardzo ważną rolę w bieżącym informowaniu studentów o możliwych formach wsparcia odgrywa Samorząd Studentów, opiekunowie poszczególnych roczników oraz odpowiedni koordynator (animal.sggw.pl/wydzial/koordynatorzy-whbioz).
Kluczowe tematy dotyczące wsparcia studentów (informacje na temat konferencji, kursów i różnego typu akcji) przekazywane są studentom w ramach posiedzeń Rady Programowej za pośrednictwem ich przedstawicieli, którzy są członkami Rady **(zał. 8.19.)**.
Informacje dotyczące wyników ankiet, oceny jakości kształcenia, realizacji praktyk zawodowych oraz wyników okresowych przeglądów wydziałowego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia (WSZiDJK) omawiane są na posiedzeniach Rady Programowej przy udziale studentów **(zał. 8.9. i 8.20.)**, a prezentowane materiały z posiedzeń są dostępne dla wszystkich członków Rady. Okresowe przeglądy WSZiDJK zamieszczane są na stronie internetowej wydziału (jakość kształcenia), a główne tezy wynikające z tych przeglądów zamieszczane są w gablocie koło dziekanatu. Na posiedzeniach Rady Programowej szczegółowo omawiane były wyniki ankiet dotyczących nauki on-line (ankieta nr 1) a także powrotu studentów na zajęcia stacjonarne w maju-czerwcu 2020 r. (ankieta nr 2). Ankietę nr 2 przeprowadził Samorząd Studentów. Studenci bardzo chętnie wzięli udział w ankiecie opracowanej przez członków Samorządu. Z ankiety nr 1 wynika, że w przyszłości chcieliby aby wykłady były prowadzone w formie on-line a ćwiczenia stacjonarnie.
W pierwszym miesiącu każdego nowego roku akademickiego Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego (RUSS) organizuje duży projekt „Reaktywacja SGGW" - wydarzenie skierowane do studentów SGGW w Warszawie, głównie pierwszego roku. W wyznaczonym dniu października przedstawiciele kół naukowych, klubów studenckich, organizacji studenckich działających na poszczególnych Wydziałach, uczelnianych chórów, orkiestr, zespołów tanecznych, sekcji sportowych – prezentują działalność poszczególnych organizacji, zachęcając nowoprzyjętych studentów do przystąpienia. W ustalonych z Władzami Uczelni godzinach studenci poszczególnych kierunków są zwalniani z zajęć (w ramach tzw. godzin rektorskich), w celu umożliwienia im uczestnictwa w projekcie. Koordynator ds. praktyk spotyka się ze studentami I roku w celu przedstawienia oferty miejsc praktyk, zasad i sposobu ich realizacji oraz zaliczania.

Sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności

Wszystkie sprawy związane z tokiem studiów (m.in. powtarzanie zajęć, kwestie pomocy materialnej) oraz sprawy wywołujące zaniepokojenie studentów rozstrzyga w miarę możliwości Prodziekan. Prodziekan na dyżurze w dziekanacie przyjmuje ewentualne skargi i wnioski przekazywane w formie ustnej oraz pisemnej. Akceptowany jest również kontakt z Prodziekanem za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail podany na stronie internetowej Wydziału oraz przez platformę MS-Teams. Skargi i wnioski mogą być również zgłaszane za pośrednictwem opiekuna roku, nauczycieli akademickich lub przedstawicieli Samorządu Studenckiego. Na Wydziale często studenci ze swoimi problemami czy uwagami zgłaszają się bezpośrednio do Dziekana. W razie konieczności podejmowane są działania zgodne z procedurami opisanymi w załączniku 2 i 3 Wydziałowego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia **(zał. 8.21.)**. W przypadkach rażącego przekroczenia norm etycznych lub moralnych przez studenta zgłoszone sprawy są kierowane do powołanego przez Rektora, spośród nauczycieli akademickich Uczelni, Rzecznika Dyscyplinarnego do Spraw Studentów (**zał. I.b.**, Statut SGGW, Dział VI, Rozdział 3 - Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów §71). Rozstrzyganiem konkretnych spraw spornych zajmuje się Komisja Dyscyplinarna do Spraw Studentów oraz Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna do Spraw Studentów powoływana przez Senat. Rozstrzyganiem spraw dotyczących przewinień dyscyplinarnych nauczycieli akademickich zajmuje się, powoływana przez Senat komisja dyscyplinarna dla nauczycieli akademickich, w składzie której jest 15 osób, z czego co najmniej 3 członków to studenci wskazywani przez właściwy organ Samorządu Studenckiego.
Rozpatrywanie skarg realizowane jest zawsze z równym poszanowaniem praw strony zgłaszającej skargę i zaskarżanej. W zakresie rozpatrywania wniosków i skarg studentów pomocna jest także ankieta zajęć dydaktycznych, wypełniana anonimowo i dobrowolnie w odniesieniu do każdego prowadzącego. Ankietyzację przeprowadza się drogą elektroniczną w systemie eHMS. Jej formularz umożliwia nie tylko odpowiedź na pytania zamknięte w skali punktowej (1-5), ale także pozostawia miejsce na dodatkowy komentarz. Komentarze studentów wskazywane w ankietach mają czasem charakter skarg i wniosków, które są rozpatrywane przez władze Wydziału.
Wszyscy członkowie społeczności akademickiej, w tym studenci zobowiązani są do postępowania zgodnego z zapisami Regulaminu Studiów, Statutu SGGW oraz Kodeksu Etyki Studenta SGGW **(zał. 8.22.).** Każdy student składając ślubowanie w czasie immatrykulacji zobowiązuje się do dbania o godność studenta i dobre imię Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz przestrzegania Kodeksu Etyki Studenta SGGW oraz odnoszenia się z szacunkiem do członków społeczności akademickiej.
Istotnym aspektem uwzględniania wniosków studentów jest otwarta postawa kadry w zakresie ustalenia terminarzu sesji egzaminacyjnych czy spełniania próśb o zmianę terminów zaliczeń cząstkowych. Dobrą praktyką przyjętą przez Wydział jest konsultowanie planu zajęć, przed jego oficjalnym ogłoszeniem ze starostami poszczególnych roczników.

Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

Wszyscy studenci Wydziału, w tym kierunku HiOZTiD mają zapewnioną kompleksową i profesjonalną obsługę administracyjną ze strony osób zatrudnionych w dziekanacie. Dziekanat dostępny jest dla interesantów od poniedziałku do piątku w godzinach zarówno przed, jak i popołudniowych. Obsługą studentów kierunku HiOZTiD (łącznie 361 studentów w roku akad. 2021/2022) zajmują się 3 osoby (te same osoby obsługują również studentów pozostałych kierunków studiów na Wydziale). Jedna z osób (mgr inż.) obsługuje studentów I stopnia studiów stacjonarnych, druga (dr inż.) II stopnia studiów stacjonarnych, a trzecia (inż.) studentów studiów niestacjonarnych. Informacje dotyczące podstawowych danych osób zajmujących się obsługą studentów kierunku HiOZTiD, dni i godzin ich pracy oraz kontaktu telefonicznego i mailowego dostępne są na internetowej stronie WHBiOZ (animal.sggw.pl/wydzial/dziekanat). Do kontaktu mailowego dla studentów a także interesariuszy zewnętrznych służą służbowe adresy mailowe pracowników dziekanatu oraz adres mailowy dziekanatu (dwhbioz@sggw.edu.pl) obsługiwany przez wszystkich pracowników dziekanatu. Bieżące uwagi

dotyczące funkcjonowania dziekanatu studenci mogą przekazywać pośrednio poprzez Samorząd Studencki lub bezpośrednio, sygnalizując propozycje zmian lub ewentualne problemy, Prodziekanowi lub Dziekanowi.
Głównym narzędziem elektronicznym służącym do obsługi administracyjnej studentów jest Wirtualny Dziekanat, prowadzony w ogólnouczelnianym systemie elektronicznym eHMS. Platforma eHMS umożliwia każdemu studentowi, po zalogowaniu na swoje indywidualne konto, sprawdzenie wszelkich informacji dotyczących przebiegu jego toku dydaktycznego. W systemie zamieszczane są informacje dotyczące spraw bieżących, ogłoszenia, formularze ankiet studenckich, a przede wszystkim wyniki weryfikacji efektów uczenia się oraz dostęp do zapisów na przedmioty fakultatywne. System posiada szczególne zabezpieczenia pozwalające na przesyłanie danych wrażliwych. Pełny dostęp do systemu otrzymał wyłącznie Dziekan, dzięki któremu w szybki sposób może dokonać weryfikacji statusu studenta, a w sytuacjach tego wymagających umożliwia bezpośredni kontakt telefoniczny.
Pracownicy dziekanatu mają możliwość poszerzania swoich kompetencji poprzez uczestniczenie w licznych kursach i szkoleniach. Pracownicy dziekanatu biorą udział w corocznych szkoleniach dotyczących:

- poprawnej obsługi systemu POLON,
- obsługi stypendiów Rektora i socjalnych oraz przepisów i regulaminów z tym związanych,
- obsługi zajęć z lektoratów w systemie eHMS,
- najważniejszych zmian w systemie eHMS,
- obsługi należności płatniczych studentów w eHMS,
- usługi raportowania w systemie eHMS,
- elektronicznej obsługi e-wniosków stypendialnych,
- sprawozdawczości do GUS i POLON,
- ochrony danych osobowych,
- funkcjonowania jednolitego systemu antyplagiatowego,
- postępowania z osobami z niepełnosprawnościami.

W związku z nasileniem się problemów w zakresie komunikacji pracownik-student w roku 2021 pracownicy dziekanatu uczestniczyli w wykładach pt. „Komunikacja ze studentem przejawiającym zachowania problemowe” (on-line, w dniu 28.05. lub 10.06. 2021 r.).
Jesienią 2021 roku studenci, pod kierunkiem studenta kierunku bioinżynieria zwierząt, opracowali ankietę dotyczącą obsługi administracyjnej, która jest aktualnie udostępniona na Facebooku i na nowej stronie Wydziału. Na czas przygotowania raportu jeszcze niewielu respondentów wypełniło ankietę, ale z ankiet, które już spłynęły wynika m.in., że studenci z niecierpliwością oczekują nowej, bardziej przejrzystej strony Wydziału, która jest w przygotowaniu oraz większej liczby wzorów wniosków. W komentarzu pojawił się postulat aby dziekanat był czynny w soboty lub niedziele chociaż już kilka lat wcześniej na wniosek studentów studiów niestacjonarnych wprowadzono weekendowe dyżury na początku każdego semestru. Studenci mogą w tej ankiecie wpisywać swoje komentarze o kulturze obsługi osób pracujących w dziekanacie. Wszystkie komentarze zostaną przekazane właściwym osobom i przeanalizowane przez Dziekana. Jeśli zajdzie taka potrzeba Dziekan przeprowadzi rozmowy z pracownikami.

Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Władze Wydziału przykładają wiele uwagi do zapewnienia studentom bezpieczeństwa i komfortu podczas studiowania. W ramach programu studiów studenci odbywają obowiązkowe ogólne szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (w formie e-learningu). Również w 1 semestrze realizowany jest przedmiot Ergonomia, w ramach którego osoba prowadząca omawia zasady bezpiecznego studiowania oraz demonstruje zasady bezpiecznego obchodzenia się ze zwierzętami w czasie zajęć. Przystępując do realizacji praktyk zawodowych studenci są szkoleni przez praktykodawcę.

W przypadku rażących naruszeń przez studentów zasad BHP prowadzących do zagrożenia zdrowia lub życia, student podlega procedurze dyscyplinarnej zgodnie z zapisem w Regulaminie Studiów oraz Statutem SGGW. Instytut dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia studentom oraz pracownikom warunków bezpiecznej pracy. Pomieszczenia i sprzęty podlegają okresowym kontrolom Inspektoratu BHP oraz Sanepidu. W przypadku wskazania przez te instytucje konieczności przeprowadzenia działań naprawczych są one bezzwłocznie podejmowane.
Za fizyczne bezpieczeństwo studentów w trakcie zajęć, w sposób bezpośredni odpowiedzialni są prowadzący zajęcia. W przypadku zajęć laboratoryjnych prowadzący zobligowani są do zapoznania studentów z obowiązującymi zasadami BHP i nadzorowania ich przestrzegania. Osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo studentów, w razie wypadku mogą liczyć na wsparcie osoby z odpowiednim przeszkoleniem w zakresie udzielania pierwszej pomocy. W Instytucie Nauk o Zwierzętach taką osobą jest pracownik Katedry Genetyki i Ochrony Zwierząt, a numer kontaktowy do Niego zamieszczony jest na ściennych plakatach zawieszonych na każdym poziomie budynku m.in. przy windach. Ponadto budynek siedziby Wydziału wyposażony jest w automatyczne urządzenie do defibrylacji (AED). W siedzibie Wydziału (podobnie jak i w każdym budynku na terenie SGGW) znajdują się pojemniki z płynem dezynfekcyjnym: przy drzwiach wejściowych do budynku, dziekanatu oraz przy salach laboratoryjnych/dydaktycznych. Na drzwiach wejściowych zamieszczono informacje o nakazie dezynfekowania rąk i noszenia maseczek, zachowaniu dystansu między osobami oraz numer telefonu do przychodni NZOZ SGGW.

Wszyscy członkowie społeczności akademickiej starają się nie doprowadzać do trudnych sytuacji, w których uczestniczyć mogliby studenci i pracownicy. Studenci zobowiązani są do przekazywania informacji na temat wszelkich przejawów przemocy koordynatorowi ds. równego traktowania pracowników i studentów, opiekunowi roku, Prodziekanowi lub Dziekanowi.
Dziekan oraz Prodziekan są osobami, których obowiązkiem jest zapewnianie pomocy studentom we wszelkich sytuacjach, które w jakikolwiek sposób miałyby charakter dyskryminacyjny lub zagrażający ich bezpieczeństwu. W przypadkach zgłoszeń sygnalizujących naruszenie godności studenta przez nauczyciela akademickiego, podejmują natychmiastowe działania wyjaśniające, a w przypadkach tego wymagających, stosowana jest procedura WSZiDJK **(zał. 8.21.)**. Działania wyjaśniające i dążące do eliminacji postaw nietolerancyjnych, czy wskazujących na postępowanie niemoralne podejmowane są natychmiast po otrzymaniu sygnałów odnoszących się do stosunków między studentami. Dziekan kilkakrotnie przeprowadzał rozmowy z przedstawicielami Samorządu Studenckiego oraz indywidualne z poszczególnymi studentami.
Dziekan oraz Prodziekan pełnią swoje dyżury w dziekanacie: Prodziekan 3 razy w tygodniu, Dziekan jeden raz w tygodniu (zarówno stacjonarnie jak i on-line). Studenci są poinformowani również że w pilnych sprawach mogą kontaktować się z władzami wydziału on-line (MS Teams), a starostowie poszczególnych lat mają numer prywatny telefonu komórkowego do prodziekana lub/i dziekana.
W roku 2017 odbyło się spotkanie Prodziekanów (wówczas było dwóch prodziekanów ds. studiów: stacjonarnych i niestacjonarnych) ze studentami Wydziału mieszkającymi w DS. Dendryt. Spotkanie dotyczyło bezpiecznego przebywania na kampusie i korzystania z DS. **(zał. 8.23.).** Dziekan/Prodziekan również mailowo przypominają studentom o zmianach w regulaminach porządkowych oraz o zachowaniu bezpieczeństwa na kampusie czy w czasie imprez masowych **(zał. 8.24.)**.

Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Na Wydziale funkcjonuje Rada Wydziałowa Samorządu Studentów (RWSS) zrzeszająca studentów – przedstawicieli wszystkich 3 kierunków prowadzonych przez Wydział, w tym kierunku HiOZTiD. Samorząd deleguje członków do komisji stypendialnych, Rady Programowej (obecnie 6, w tym 2 z kierunku HiOZTiD) i zespołów roboczych. Przedstawiciele Samorządu bardzo aktywnie uczestniczą we współtworzeniu programów studiów **(zał. 8.25.)**. Swoje propozycje zmian wraz z uzasadnieniem mogą zgłaszać na spotkaniach z władzami Wydziału lub mailowo **(zał. 8.26.)**. Samorząd prowadzi Facebook,

na którym zamieszcza informacje przekazywane przez Dziekana i Prodziekana. Również jeden z pracowników dziekanatu ma możliwość publikowania informacji na Facebooku Samorządu. Samorząd komunikuje się też z władzami Wydziału poprzez adres mailowy, ale również Przewodnicząca Samorządu komunikuje się przez swój prywatny adres mailowy. Na te adresy Dziekan wysyła informacje i dokumenty do zaopiniowania **(zał. 8.27.)**. Samorząd Studentów opiniuje programy studiów **(zał. 8.28.)**. Jeśli jest taka potrzeba Dziekan i Prodziekan spotykają się z przedstawicielami Samorządu dodatkowo poza godzinami przyjęć. Od kwietnia 2020 roku są to zwykle spotkania on-line w godzinach wieczornych. Dzięki takiej formie i terminowi bierze w nich udział większość członków samorządu. Dzięki współpracy z RWSS pozyskiwane są informacje m.in. o procesie kształcenia, sposobie prowadzenia zajęć oraz zbierane są sugestie dotyczące zmian w tym procesie **(zał. 8.29.)**.
Bardzo dobre relacje władz Wydziału z RWSS sprzyjają współpracy, która dotyczy realizowania wraz z pracownikami Instytutu Nauk o Zwierzętach różnych wydarzeń m.in. Dni Otwartych SGGW, Dni SGGW, Dni Wydziału, Festiwalu Nauki, Pikniku Naukowego, Warszawskiego Salonu Maturzystów "Perspektywy" czy Wydziałowej Inauguracji Roku Akademickiego lub akcji charytatywnych.
Samorząd Studentów jest organizatorem działań mających na celu scalenie wydziałowej społeczności studenckiej takich jak: Bal Inżyniera, Bal Magistra, Otrzęsiny, Połowinki. W miarę możliwości akcje te wspierane są finansowo przez Wydział.
Przedstawiciele Samorządu uczestniczą w gremiach opiniotwórczych i decyzyjnych Wydziału na zasadach określonych przez Statut SGGW. Udział studentów w pracach zasadniczych ciał decyzyjnych kształtujących program studiów, organizację życia studenckiego i wsparcia finansowego jest przejawem dbałości władz Uczelni i Wydziału o transparentność zasad i regulacji, demokratycznej formuły organizacji funkcjonowania społeczności akademickiej. Częste rozmowy władz wydziału ze studentami z RWSS sprzyjają otwartym relacjom, budują zaufanie czego dowodem są wypowiedzi studentów na różne tematy **(zał. 8.9., 8.26., 8.30.)**. Studenci wiedzą, że zostaną wysłuchani, a władze wydziału postarają się sprawę wyjaśnić i rozwiązać.
Władze Wydziału i członkowie Samorządu są w regularnym kontakcie ze studentami w kwestii ewentualnych problemów pojawiających się w procesie kształcenia **(zał. 8.31.)**.
Działalność Samorządu jest wspierana finansowo uczelnianą dotacją. Dodatkowe dofinansowanie może być na podstawie decyzji Rektora ze środków ogólnych, Dziekana ze środków Wydziału oraz innych źródeł zewnętrznych np. od sponsorów. W roku 2020 Wydział wsparł akcję samorządu, fundując nagrody laureatom konkursu „Dlaczego wybrałem ten kierunek studiów” **(zał. 8.32.)** w postaci gadżetów wydziałowych (bluzy, plecaki, czapeczki).
Na spotkania członków Samorządu Studenckiego Wydział udostępnia pokój nr 1033 w siedzibie Wydziału.

Sposób, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia

Monitorowanie systemu wsparcia i motywowania studentów odbywa się na poziomie wydziałowym oraz ogólnouczelnianym. Realizację działań monitorują zgodnie z kompetencjami: Dziekan, Prodziekan, Władze Instytutu Nauk o Zwierzętach, opiekunowie roczników, opiekunowie Kół Naukowych, Koordynatorzy dziekana.
W sposób ciągły sprawdzany jest stan bazy socjalnej dla studentów. Corocznie dokonywana jest korekta wysokości świadczeń pomocy materialnej i uaktualniany jest regulamin przyznawania pomocy materialnej. Ponadto poszerzana jest oferta organizacji i klubów studenckich. Reaguje się też na bieżąco na potrzeby funkcjonujących w SGGW agent studenckich.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach

Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców

Informacje dla kandydatów na temat oferty dydaktycznej Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt, dostępne są zarówno w formie elektronicznej (http://www.sggw.edu.pl/wp-content/uploads/2021/11/informator_2022_2023_net.pdf/) jak i fizycznej – w formie ulotek oraz informatorów. Informator dla kandydatów na studia „SUKCES Z NATURY!!! SGGW" wydawany jest corocznie i rozdawany kandydatom podczas wydarzeń popularyzujących działalność dydaktyczną i naukową Wydziału oraz przekazywany bezpośrednio do szkół średnich. W informatorze zawarte są informacje o przedmiotach rekrutacyjnych, dostępnych formach i stopniach studiów (studia stacjonarne i niestacjonarne, pierwszego i drugiego stopnia), przewidywanych limitach przyjęć, czasie trwania studiów, oraz krótki opis kierunku wraz z informacjami dotyczącymi programu danego kierunku studiów, uzyskanym tytule zawodowym i perspektywach zawodowych po jego ukończeniu. Informacje dotyczące zasad i przebiegu procesu rekrutacji na studia w tym: systemu obsługi kandydatów (SOK), w którym aktualizowane są informacje na temat przyjęcia kandydatów na studia; kalendarium, wymaganych dokumentach, opłatach za studia (w tym opłaty rekrutacyjnej), skierowaniach na badania lekarskie, ubiegania się o pomoc materialną i zakwaterowanie w domach studenckich a także nt. rekrutacji dla cudzoziemców znajdują się na stronie Uczelni w zakładce „Dla kandydata" (https://www.sggw.edu.pl/rekrutacja/). W wymienionej zakładce znajdują się również odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania (FAQ). Informacje dotyczące kierunków studiów oraz rekrutacji przekazywane są także podczas organizowanych na Uczelni i poza nią spotkań i targów o charakterze promocyjnym takich jak Warszawski Salon Maturzystów Perspektywy, Dni Otwarte (odbywające się stacjonarnie oraz on-line w formie chatów) organizowane raz lub dwa razy w roku, Dni SGGW, Festiwal Nauki, Piknik Naukowy Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik, Dzień Otwarty Zakładu Kynologii Policyjnej w Sułkowicach oraz targi Hubertus.

W celu pozyskania potencjalnych kandydatów na studia pracownicy Instytutu i studenci Wydziału prowadzą również liczne spotkania z młodzieżą szkół średnich, gdzie przekazują informacje o ofercie dydaktycznej. Podczas Dni Otwartych SGGW organizowane jest stoisko wydziałowe, na którym członkowie kolegium dziekańskiego, pracownicy i studenci udzielają informacji potencjalnym kandydatom, ich rodzicom i nauczycielom o ofercie dydaktycznej Wydziału, możliwościach pomocy materialnej, wyjazdach, praktykach, stażach, perspektywach zawodowych dla absolwentów oraz odpowiadają na pytania. Rozdawane są wówczas broszury informacyjne, informatory oraz gadżety reklamowe. Plakat promujący kierunek hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) został opracowany przez członków Rady Wydziałowej Samorządu Studentów i doktorantkę **(zał. 9.1.)** i zaprezentowany po raz pierwszy na „Dniach Otwartych" w styczniu 2020 roku.

Na stronie internetowej Wydziału (http://animal.sggw.pl/) publikowane są aktualne plany zajęć, sylabusy przedmiotów, wewnętrzne akty prawne dotyczące jakości kształcenia, wymagania dotyczące prac dyplomowych i studenckich praktyk zawodowych, wzory wniosków studenckich i innych dokumentów, kontakty do opiekunów roku oraz regulamin studiów. Udostępniane są tam również informacje dotyczące organizacji roku akademickiego, zmian w planach i harmonogramach zajęć, terminów i godzin obsługi studentów w dziekanacie oraz dyżurach Dziekana i Prodziekana, procedur ubiegania się o pomoc materialną i zdrowotną, funkcjonowania organizacji studenckich (Samorząd Studentów, Koła Naukowe działające przy Wydziale) i kontakt do nich. Na stronie internetowej Wydziału znajduje się również odnośnik do strony Instytutu Nauk o Zwierzętach, na której są informacje dotyczące nauki, głównych tematów badawczych i projektów, w które zaangażowani są pracownicy Instytutu.

Poza wymienionymi wyżej informacjami, na stronie internetowej Wydziału znajdują się także aktualności związane z jego funkcjonowaniem, w szczególności są to informacje dotyczące konferencji, wykładów, szkoleń i kursów dla studentów i pracowników, ofert wyjazdów, obozów integracyjnych, ofert pracy i współpracy zarówno naukowej jak i z gospodarką, o charakterze krajowym i międzynarodowym; aktualizowane są na bieżąco informacje dotyczące naukowców z zagranicznych ośrodków oraz osób z otoczenia gospodarczego odwiedzających i wizytujących Wydział. Zamieszczane są także relacje wydarzeń, w których udział biorą pracownicy Instytutu i studenci Wydziału, informacje o inicjatywach podejmowanych przez organizacje studenckie, np. Samorząd Studentów i wydarzeniach

przez nie organizowanych, a także wiadomości o sukcesach kadry akademickiej (otrzymane granty, otrzymane prestiżowe stypendia).
Wszystkie informacje na stronie internetowej Wydziału są na bieżąco aktualizowane i pogrupowane we właściwych zakładkach (Wydział, Studia, Jakość kształcenia, Student, Plany zajęć, Kandydat, Kontakt, Instytut) tak, aby ułatwić ich organizację i usprawnić wyszukiwanie. Pracownik odpowiedzialny za treść merytoryczną strony jest w stałym kontakcie z władzami Wydziału, komisjami wydziałowymi i bezpośrednio ze studentami. Umożliwia to łatwy przepływ informacji i podjęcie działań doskonalących jakość dostępu do nich.
Aktualności związane z funkcjonowaniem Wydziału zamieszczane są także w wydziałowych mediach społecznościowych prowadzonych przez Samorząd Studentów (Facebook https://www.facebook.com/WHBIOZSGGW i Instagram https://www.instagram.com/whbioz_sggw/), do których link znajduje się również na stronie Wydziału. Dodatkowo w mediach społecznościowych publikowane są informacje o wydarzeniach i organizowanych z ramienia Samorządu działaniach (np. zbiórka darów na rzecz Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Celestynowie oraz uczestnictwo w akcji „Szlachetna Paczka"). Aktywnie działają też media prowadzone przez Koła Naukowe, które również wylistowane zostały w zakładce Aktywność studencka na stronie internetowej Wydziału.
Najważniejsze informacje z życia Wydziału zamieszczane są również na stronie głównej Uczelni oraz na Facebooku SGGW (administrowanych przez Biuro Promocji SGGW).
Pracownicy Dziekanatu prowadzą obsługę studentów z wykorzystaniem systemu eHMS w zakresie wszystkich etapów i aspektów studiowania, zapewniając też pomoc w bieżących sprawach związanych z tokiem studiów. Informacje w interfejsie studenckim e-HMS podzielone są na zakładki: ankiety studenckie (umożliwiające ocenę jakości kształcenia po każdym semestrze); ogłoszenia bieżące, numer konta studenta, informacje o przyznanych świadczeniach i zaległościach w płatnościach. Dodatkowo student ma możliwość wglądu w swoje dane osobowe i teleadresowe wraz ze zgodami na przetwarzanie danych osobowych oraz możliwością ich edycji. W systemie eHMS zawarte są również informacje dotyczące toku studiów - przebieg studiów wg decyzji Dziekana, karty egzaminacyjne oraz karta przebiegu studiów oraz programu studiów na dany semest r. Za pośrednictwem systemu eHMS możliwe jest również dystrybuowanie materiałów dydaktycznych oraz różnych druków i wniosków. eHMS był bardzo przydatnym narzędziem w początkowym etapie zawieszenia zajęć dydaktycznych w formie stacjonarnej wiosną 2020 roku gdy jeszcze nie było dostępu do platformy MS Teams. Nauczyciele zamieszczali w systemie materiały dydaktyczne, zwłaszcza duże pliki zawierające zdjęcia i/lub filmy.
Informacje dotyczące programu studiów, opisy realizowanych przedmiotów oraz godzin konsultacji pracowników dostępne są na tablicach informacyjnych Wydziału i jednostek Instytutów oraz są przekazywane bezpośrednio przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć (wykłady/ćwiczenia/seminaria). Szczegółowe dane dot. przedmiotu - założenia, cele, forma i opis zajęć, efekty uczenia się oraz sposoby ich weryfikacji, a także elementy mające wpływ na ocenę końcową oraz literatura podstawowa i uzupełniająca do zajęć dostępne są w sylabusie danego przedmiotu i również przedstawiane przez osobę koordynującą lub prowadzącą przedmiot podczas pierwszych zajęć.
Ważnym aspektem publicznego dostępu do informacji o Wydziale były do 1.10.2019 m.in. działania Pełnomocnika ds. jakości kształcenia, Pełnomocnika ds. praktyk studenckich, Pełnomocnika ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów, Pełnomocnika ds. współpracy międzynarodowej, Pełnomocnika ds. kontaktów ze szkołami średnimi i innych pełnomocników. W/w pełnomocnicy corocznie przekazywali Dziekanowi sprawozdanie ze swojej działalności, a Dziekan przedstawiał je na Radzie Wydziału. W razie potrzeby podejmowano działania w celu doskonalenia tej działalności. Od 1.10.2019 r. funkcje te pełnią powołani przez Dziekana Koordynatorzy, których zakres kompetencji jest zbliżony z powyższymi. W zakładce „Wydział" na stronie internetowej Wydziału udostępnione są imiona i nazwiska pracowników, którzy pełnią rolę Koordynatorów ds. konkretnych obszarów związanych z działalnością Wydziału, obsługą i wspieraniem studentów, kandydatów i absolwentów. Publiczny dostęp do informacji ułatwiony jest przez szereg wydarzeń popularyzujących naukę

i dydaktykę na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt. Zalicza się do nich organizowane przynajmniej raz w roku imprezy i spotkania, m.in. Dzień Otwarty SGGW, Dni SGGW, targi edukacyjne (Salon Maturzystów Perspektywy), Festiwal Nauki, Piknik Naukowy Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik. Podczas tych wydarzeń osoby spoza Wydziału i spoza Uczelni mają dostęp do informacji: dotyczącej oferty edukacyjnej kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (oferty ustne przekazywane przez pracowników INZ lub w formie prezentacji, informatora, broszur) oraz aktualności z życia naukowego Wydziału (podejmowanych badań, kontaktów z naukowcami z innych jednostek naukowych, kontaktów z otoczeniem gospodarczym). Mają też możliwość porozmawiania i uzyskania odpowiedzi na pytania ze strony pracownika lub studenta.

Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji

Ocena dostępu do informacji wyrażana jest w sposób bezpośredni, przekazywany przez interesariuszy osobom zaangażowanym w dane wydarzenie i notowany przez te osoby celem przekazania Dziekanowi w raportach z działalności organizacyjnej. Interesariusze mogą również wyrażać ocenę publicznego dostępu do informacji poprzez umieszczanie komentarzy pod postami udostępnianymi poprzez wydziałowe media społecznościowe, a studenci mogą wyrazić swoje zdanie za pośrednictwem anonimowych ankiet dot. m.in. oceny jakości kształcenia czy poziomu zadowolenia z obsługi w dziekanacie i przekazywać je przez system eHMS, Microsoft Forms lub w formie papierowej osobie odpowiedzialnej za przeprowadzenie ankiety. Studenci wyrażają również swoją ocenę poprzez zgłaszanie i wyróżnianie kadry dydaktycznej w konkursach typu „Mistrz dydaktyki" lub „Motywator". Kilka razy w roku organizowane są spotkania Pełnomocnika Rektora i Dziekana ds. kontaktów ze szkołami średnimi z władzami Uczelni oraz pracownikami Biura Promocji SGGW, podczas których dyskutowane są sposoby skutecznego upubliczniania oferty dydaktycznej Wydziału oraz skutecznego pozyskiwania kandydatów na studia. Podczas tych spotkań pełnomocnicy dzielą się doświadczeniem, udzielają sobie porad, wskazówek, podejmują starania w zakresie ulepszenia prowadzonej działalności promocyjnej Wydziałów. Dziekan, Prodziekan, poszczególni pełnomocnicy oraz koordynatorzy spotykają się również z przedstawicielami Samorządu Studenckiego i Kół Naukowych, studentami - członkami Rady Programowej, aby wysłuchać ich opinii na temat funkcjonowania Wydziału i sposobu upubliczniania informacji. Opinie i uwagi studentów są notowane, dyskutowane i w miarę możliwości wdrażane w życie aby systematycznie usprawniać i ulepszać sposoby upubliczniania informacji z zakresu działalności Wydziału. Jesienią 2021 roku zespół roboczy, pod kierunkiem studenta kierunku bioinżynieria zwierząt, opracował ankietę, która jest aktualnie udostępniona na Facebooku i na nowej stronie Wydziału dotyczącą kilku kwestii związanych z funkcjonowaniem Wydziału, a m.in. oceny przekazu informacji za pośrednictwem strony internetowej Wydziału. Na czas przygotowania raportu jeszcze niewielu respondentów wypełniło ankietę ale z ankiet, które już spłynęły wynika m.in., że studenci z niecierpliwością oczekują nowej, bardziej przejrzystej strony Wydziału (strona ta jest już w przygotowaniu).

Stałymi elementami polityki informacyjnej Wydziału jest przekazywanie na stronie internetowej informacji dotyczących: programu studiów, sylabusów, planu zajęć, dokumentów związanych z WSZiDJK, konferencji, działalności samorządu studenckiego, kół naukowych oraz doraźnych działań związanych z funkcjonowaniem Wydziału. Oprócz strony internetowej Wydziału podstawowymi kanałami informacyjnymi są: media społecznościowe, gabloty na korytarzach, e-maile, zespoły MS Teams, ogłoszenia papierowe, plakaty a także posiedzenia Rady Programowej.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, kompetencje i zakres odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek

Kompleksowe, formalne uregulowania dotyczące opracowania i wprowadzenia spójnego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (WSZiDJK) wprowadzono na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt we wrześniu 2013 r. na podstawie Uchwały nr 1-2013/2014 Senatu SGGW z dnia 23 września 2013 r. określającej cele i politykę jakości oraz schemat organizacji i funkcjonowania Systemu oraz Procedurę Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. W celu osiągnięcia wysokiej jakości kształcenia System zakładał: opracowanie przejrzystych warunków zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu jakości kształcenia oraz dostęp do informacji o jakości kształcenia oraz kompetencjach i umiejętnościach absolwentów. System wdrażany był na poziomie Wydziałów na wszystkich poziomach i formach studiów. WSZiDJK podlegał okresowym przeglądom (według wytycznych nie rzadziej niż raz na 2 lata), dlatego też obecnie funkcjonuje wydanie 4.0 z marca 2020 roku **(zał.3.7.** kryterium 3), zmieniające wydanie 3.0 w wyniku okresowego przeglądu dokonanego w 2019 roku przy udziale interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. WSZiDJK opiera się o cykl Deminga (P-D-C-A czyli *plan-do-check-act* czyli *zaplanuj-wykonaj-sprawdź-popraw*) i jest spójny z aktualnie obowiązującymi w SGGW uregulowaniami w zakresie jakości kształcenia zawartymi w Uchwale Senatu nr 67-2019/2020 z dnia 27 stycznia 2020 r. WSZiDJK jest dokumentem opisującym wszystkie działania na rzecz jakości kształcenia, określającym odpowiedzialność osób objętych systemem, wskazującym sposób wykorzystywania pozyskanych informacji w realizacji przypisanych zadań oraz wykorzystania tych informacji do prowadzenia racjonalnej polityki kształcenia na Wydziale. WSZiDJK umożliwia systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na wszystkich kierunkach, poziomach i formach studiów, studiach doktoranckich oraz studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale, pod kątem realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz aktualizacji programów studiów.
Celem obowiązującego Systemu jest osiągnięcie najwyższej jakości kształcenia, gwarantującej absolwentom otrzymanie rzetelnej i najnowszej wiedzy, zdobycie najwyższych umiejętności oraz kompetencji zawodowych, a także zapewniających konkurencyjność na rynku pracy przez: a) ciągłe stymulowanie doskonalenia jakości kształcenia poprzez upowszechnianie innowacyjnych metod nauczania wprowadzanych przez kadrę dydaktyczną oraz wskazywanie uchybień i wdrażanie działań naprawczych; b) monitorowanie procesu kształcenia w celu ciągłego podnoszenia jego jakości, zgodnie z misją i strategią Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego oraz Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt; c) wykorzystanie najnowszych osiągnięć naukowych w tworzeniu programów studiów; d) utrzymywanie konkurencyjności Wydziału wśród szkół wyższych w kraju i zagranicą; e) szerokie informowanie o jakości kształcenia na Wydziale.
Osobami odpowiedzialnymi za realizację Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt oraz rozwijanie kultury jakości odpowiedzialni są wszyscy członkowie społeczności Wydziału: prowadzący zajęcia oraz studenci.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich (HiOZTiD) odbywa się w oparciu o ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z dnia 30 sierpnia 2018 r. poz. 1668), Polską Ramę Kwalifikacji, a także obowiązujące w SGGW przepisy (Statut Uczelni, Regulamin Studiów, Zarządzenia Rektora). Zgodnie ze Statutem SGGW nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów w zakresie projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programów studiów sprawuje Dziekan Wydziału. Kompetencje Dziekana zdefiniowane są w Statucie SGGW (§37) oraz Regulaminie organizacyjnym SGGW **(zał. 10.1. i zał. 10.1.1.)**. Dziekan współpracuje z Prodziekanem, Radą Programową (RP), której jest przewodniczącym oraz Koordynatorami i Zespołami roboczymi (ds. Jakości Kształcenia, ds. Promocji i Współpracy ze Szkołami Średnimi, ds. Praktyk i Współpracy z Gospodarką). Dziekan zasięga opinii interesariuszy wewnętrznych (tj. kadry dydaktycznej oraz studentów) i zewnętrznych (pracodawców i absolwentów kierunku).

Na Wydziale powołano koordynatorów m.in. ds. Jakości Kształcenia, ds. Praktyk, ds. Promocji i Współpracy ze Szkołami Średnimi, ds. Studentów Niepełnosprawnych oraz opiekunów poszczególnych roczników studentów. Do obowiązków Koordynatora ds. Jakości Kształcenia należy: koordynacja, organizacja oraz działania koncepcyjne mające na celu zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia **(zał. 3.7,** str. 16, kryterium 3**),** przegląd i doskonalenie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz organizacja hospitacji zajęć dydaktycznych.
Nadzór bieżący nad realizacją programu studiów sprawuje Prodziekan w oparciu o Regulamin Studiów SGGW w Warszawie, natomiast kompetencje Prodziekana zdefiniowane zostały w Statucie SGGW. Na podstawie programu studiów Prodziekan ze wsparciem administracyjnym Dziekanatu ustala semestralny i tygodniowy układ przedmiotów, liczebność grup studenckich, przebieg sesji egzaminacyjnej oraz monitoruje za pomocą eHMS postępy studentów w nauce. Prodziekan zatwierdza tematy prac dyplomowych, opiekunów i recenzentów oraz dba o prawidłowy przebieg egzaminów dyplomowych. Do zadań Prodziekana należy wydawanie decyzji administracyjnych, postanowień i innych rozstrzygnięć określonych regulaminem studiów, w indywidualnych sprawach studentów wydziału związanych z tokiem ich studiów. Prodziekan wraz z wydziałowym Koordynatorem ds. równego traktowania pracowników i studentów dba o właściwe relacje pomiędzy studentami i nauczycielami akademickimi oparte o wzajemny szacunek oraz podejmuje się mediacji w sprawach spornych.

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Uchwała nr 28-2016/2017 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 28 listopada 2016 roku – dotyczy programów kształcenia rozpoczętych przed 1 października 2019 roku **(zał. 2.3.,** kryterium 2),
Uchwała nr 67-2018/2019 z dnia 25 marca 2019 roku – dotyczy programów, rozpoczętych w roku akad. 2019/2020 i 2020/2021 **(zał. 2.4.,** kryterium 2),
Uchwała nr 76-2020/2021 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 22 lutego 2021 r. – dotyczy programów, rozpoczętych w roku akad. 2021/2022 **(zał. 2.5.,** kryterium 2).

Zmiany programów mogą wynikać m.in. z: dostosowania programów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących **(zał. 10.2., 10.3.)**, analizy uwag koordynatorów, w tym zawartych w formularzach weryfikacji efektów kształcenia (WEK), które składają wszyscy koordynatorzy przedmiotów po zakończonym semestrze **(zał. 10.4.),** analizy ankiet studenckich **(zał. 10.5.),** opinii przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego **(zał. 10.6.),** kadry **(zał. 10.7.)**, studentów wyższych roczników **(zał. 10.8.),** absolwentów **(zał. 10.9.),** ciągłego rozwoju dyscyplin naukowych, analizy wzorców międzynarodowych oraz rekomendacji/zaleceń PKA **(zał. 10.10.)** (w tym również i na pokrewnych kierunkach (kierunek HiOZTiD jest wizytowany po raz pierwszy od uruchomienia ale w 2020 roku oceniany był kierunek zootechnika).
Opracowanie i doskonalenie programu studiów inicjuje Dziekan a opracowaniem projektu programu zajmuje się Rada Programowa pod przewodnictwem Dziekana, składająca się z Prodziekana oraz 20 członków, w tym zastępcy dyrektora Instytutu Nauk o Zwierzętach ds. kształcenia, nauczycieli akademickich reprezentujących dyscyplinę zootechnika i rybactwo, przedstawiciela otoczenia społeczno-gospodarczego, niebędącego członkiem wspólnoty uczelni, jednego nauczyciela akademickiego reprezentującego inną dyscyplinę niż zootechnika i rybactwo (w przypadku naszej Rady jest to reprezentant dyscypliny nauk biologiczne), studentów delegowanych przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt, którzy stanowią aktualnie 27% składu Rady. Do zespołu opracowującego zmiany programu mogą być również zapraszani kierownicy katedr, absolwenci kierunku dla którego zmieniany jest program (np. aktualni doktoranci), nauczyciele prowadzący zajęcia na danym kierunku. Studenci **(zał. 10.11.)** i Rada Dyscypliny opiniują wszystkie proponowane zmiany w programach studiów natomiast Senat SGGW zatwierdza program. Posiedzenia Rady Programowej do marca 2020 roku odbywały się stacjonarnie w siedzibie Wydziału, a

od wiosny 2020 roku, aby umożliwić wszystkim członkom udział w posiedzeniach, odbywają się on-line za pośrednictwem platformy MS Teams.

Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów

Okresowe przeglądy programu studiów na kierunku HiOZTiD wykonuje się po zakończeniu każdego roku akademickiego. Corocznie prowadzony jest przegląd Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, w tym kierunku HiOZTiD **(zał. 10.12.1. i 10.12.2.)**. Prowadzona jest również co roku analiza wskaźników strategii Uczelni (w tym, dotyczących kierunku HiOZTiD, takich jak: Miernik zaangażowania praktyków w prowadzenie zajęć dydaktycznych, Miernik komputeryzacji kształcenia, Miernik zmian opisów modułów kształcenia).
Weryfikacja programu studiów polega na ocenie poszczególnych przedmiotów, stosując różne kryteria. W procesie monitorowania wykorzystuje się opinie interesariuszy wewnętrznych (nauczyciele, studenci) i zewnętrznych. Po zakończeniu każdego semestru koordynatorzy przedmiotów wypełniają formularz weryfikacji efektów kształcenia (WEK) dla każdego z przedmiotów, w którym wypowiadają się czy oceny końcowe, potwierdzają uzyskanie założonych efektów uczenia się opisanych w sylabusie przedmiotu oraz oceniają, czy treści programowe, formy i metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie założonych efektów uczenia się w kolejnym cyklu, czy też może wymagają zmian (ze wskazaniem, jakiego rodzaju miałyby to być rozwiązania) **(zał. 10.4.)**.

Monitoring programu prowadzony jest także przez studentów z wykorzystaniem elektronicznej ankiety zamieszczonej w systemie e-HMS, po zakończeniu semestru, w którym realizowane są oceniane zajęcia. W ankiecie każdy student może wyrazić swoją opinię na temat sposobu realizacji zajęć z danego przedmiotu oraz na temat prowadzącego zajęcia. Formularz ankiety określony został w Uchwale nr 2-2013/2014 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. **(zał. 4.13.,** kryterium 4) aktualnie opracowywany jest nowy, mniej obszerny arkusz ankiety. Na Wydziale zespół roboczy pod przewodnictwem studenta kierunku bioinżynieria zwierząt opracował również ankietę, która będzie wykorzystana do oceny zajęć realizowanych w semestrze zimowym w roku akad. 2021/2022). Prowadzący zajęcia mogą zapoznać się z wynikami ankiet studenckich dotyczącymi przedmiotu. Ankiety są dostępne w e-hms.
Koordynator ds. Jakości Kształcenia analizuje wyniki ankiet oraz poddaje ocenie poziom satysfakcji studentów z programu studiów, warunków studiowania, wsparcia w procesie uczenia się. Z przeprowadzonej analizy sporządzany jest roczny raport, przekazywany następnie Dziekanowi Wydziału i prezentowany na posiedzeniu Rady Programowej **(zał. 10.13.1., 10.13.2., 10.13.3.).** W przypadku niskiej oceny zajęć oraz krytycznych komentarzy studentów Dziekan rozmawia z nauczycielem lub przekazuje informację do kierownika jednostki zatrudniającej nauczyciela, z prośbą o przeprowadzenie rozmowy i wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. W przypadku bardzo złych ocen i komentarzy Dziekan może zwrócić się do Koordynatora ds. jakości kształcenia z prośbą o przeprowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych, prowadzonych przez danego pracownika. Atutem ankiet jest możliwość zamieszczenia przez studenta komentarza na temat przedmiotu, sposobu prowadzenia i oceny osoby prowadzącej zajęcia. Analiza komentarzy zamieszczonych przez studentów wskazuje na ich wnikliwą ocenę procesu dydaktycznego, sposobu prowadzenia zajęć, jakości przekazywanych treści, warunków uzyskiwania zaliczenia. Ważnym wnioskiem wypływającym z analizy jest potrzeba uświadamiania studentów jak ważnym jest ich udział w tych ankietach (aktualnie wypełnia je mniej niż 50% studentów) i przekonanie do zasadności aktywnego korzystania z tego narzędzia. Należy stwierdzić, że studenci jeśli są niezadowoleni z poziomu zajęć, to nie czekają na zakończenie semestru, aby wyrazić swoją opinię ale już w trakcie semestru zgłaszają problem do Koordynatora ds. jakości kształcenia/Dziekana/Prodziekana. Studenci zdają sobie sprawę, że takie zgłoszenie szybciej rozwiąże problem i poprawi jakość kształcenia.
Bieżąca kontrola jakości kształcenia odbywa się poprzez hospitacje zajęć dydaktycznych (wg opracowanego planu i zgłoszenia studentów/nauczycieli). Z hospitacji sporządzany jest protokół.

Dobrą praktyką stosowaną na Wydziale jest to, że jednym z członków sporządzających protokół jest student uczestniczący w ocenianych zajęciach **(zał. 10.14.).** W formularz hospitacji zajęć wpisywane są uwagi studentów, dotyczące realizowanego przedmiotu a nie tylko jednej godziny przedmiotu poddanej ocenie. Po jej przeprowadzeniu osoby dokonujące hospitacji przedstawiają protokół ocenianemu nauczycielowi. Jeśli studenci mają zastrzeżenia co do jakości kształcenia, wpisane przez nich do formularza uwagi, mają natychmiastowy wpływ na poprawę jakości kształcenia.
Bieżącą kontrolą objęte są również praktyki zawodowe. Koordynator ds. Praktyk prowadzi systematyczny nadzór nad ich organizacją i przebiegiem. Organizuje on spotkania ze studentami, na których szczegółowo omawiane są zasady odbywania praktyk oraz rekomenduje miejsca, które gwarantują osiągnięcie efektów uczenia się. Koordynator ds. praktyk zawodowych dokonuje corocznego sprawozdania z przebiegu praktyk, które przedstawia na posiedzeniu Rady Programowej **(zał. 10.15.1., 10.15.2. oraz 10.13.2.)**. Przeprowadzane są losowe kontrole w wybranych placówkach, podczas których weryfikuje się zarówno warunki odbywania praktyk, realną możliwość realizacji zakładanych efektów uczenia się zapisanych w sylabusach przedmiotów oraz przestrzeganie zasad BHP **(zał. 10.16.).** W związku ze stanem pandemii kontrolowane było również przestrzeganie reżimu sanitarnego w trosce o bezpieczeństwo odbywających praktyki studentów.
W monitoringu programu studiów biorą udział także absolwenci kierunku, którzy wypełniają ankietę badania losów zawodowych absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów, jak również po 3 i po 5 latach od ukończenia studiów, co umożliwia śledzenie ścieżek kariery absolwentów (przy wykorzystaniu systemu ELA) **(zał. 10.17.)**.
Innym narzędziem wykorzystywanym podczas monitoringu programu są raporty z weryfikacji jakości prac dyplomowych **(zał. 10.18.)**, opinie studentów po odbytych praktykach **(zał. 10.19.)**, a także opinie potencjalnych pracodawców, którzy oceniają zgodność programu studiów z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego **(zał. 10.20.).**
Rezultatem prowadzonego monitoringu może być wprowadzenie nowego przedmiotu, usunięcie przedmiotu, zmiana kolejności przedmiotów pomiędzy semestrami/latami studiów, korekta opisu efektów uczenia się, korekta w siatce godzin lub zmiana punktacji ECTS danego przedmiotu. Opracowanie treści kształcenia i przedmiotowych efektów uczenia się nowych przedmiotów przeprowadza się zgodnie z potrzebami kształcenia. W tym celu przygotowuje się sylabus przedmiotu z uwzględnieniem kierunkowych efektów uczenia się. Zadanie to powierza się koordynatorom przedmiotów.

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów

Podobnie jak monitorowanie programu kształcenia, tak i ocena osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów kierunku HiOZTiD, przebiega wieloetapowo i na kilku płaszczyznach. Weryfikacja osiągania zakładanych efektów uczenia się polega na ocenie ich sekwencji i treści merytorycznych (efekty obszarowe i inżynierskie → efekty kierunkowe → przedmiotowe → treści przedmiotów). Osiągane przez studentów efekty uczenia się przypisane do poszczególnych przedmiotów są weryfikowane na bieżąco poprzez realizację różnego rodzaju prac etapowych (określa je sylabus przedmiotu **(zał. 1.36.,** kryterium 1).
Na kierunku HiOZTiD, ewaluacja osiągania przez studentów założonych w programie (sylabusach) efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności jest dokonywana systematycznie poprzez m.in. egzaminy i zaliczenia pisemne (opisowe i testowe), kolokwia, projekty, prezentacje multimedialne, czy analizę materiałów źródłowych. Ocena osiągania przez studentów kompetencji społecznych odbywa się w czasie realizacji zadań grupowych w czasie ćwiczeń audytoryjnych, laboratoryjnych i terenowych. Nauczyciele realizujący zajęcia dokonują oceny indywidualnych osiągnieć studenta w zakresie efektów uczenia się oraz osiągnieć studenta w ramach danej formy zajęć. Po zakończeniu realizacji przedmiotu koordynator dokonuje weryfikacji efektów uczenia wykorzystując w tym celu formularz zamieszczony w elektronicznym systemie e-HMS **(zał. 10.21.**). Prawidłowość systemu oceniana jest na podstawie rozkładu ocen uzyskiwanych przez studentów. Nauczyciel odpowiedzialny za przedmiot dokonuje

oceny osiągnięć studentów i po zakończeniu semestru na jej podstawie podejmuje decyzję w sprawie ewentualnego doskonalenia procesu realizacji przedmiotu.
Programy studiów są na bieżąco monitorowane przez Radę Programową, która zwraca uwagę m.in. na sekwencję przedmiotów, wymiar godzin przedmiotu, wymiar ECTS, treści programowe uwzględniające potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, formy zajęć i metody weryfikacji efektów, wymiar i sposób odbywania praktyk zawodowych na studiach I stopnia. Formą weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na zakończenie poszczególnych stopni kształcenia jest: praca dyplomowa (inżynierska/magisterska) oraz ustny egzamin dyplomowy zdawany przed trzyosobową komisją, powoływaną przez Prodziekana **(zał. 10.22.1., 10.22.2., 10.22.3.)**. Roczny raport z monitoringu weryfikacji efektów uczenia się omawiany jest na posiedzeniu Rady Programowej a wnioski z analizy formularzy WEK wykorzystywane są w pracach nad doskonaleniem programu studiów **(zał. 10.23.1., 10.23.2., 10.23.3.).**

Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

W procesie doskonalenia programu studiów pod względem doboru treści programowych, ich zgodności z efektami uczenia się, jak również aktualności i przydatności zawodowej przekazywanej wiedzy, biorą udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni.
Studenci po każdym semestrze mogą oceniać zrealizowane przedmioty w anonimowej ankiecie udostępnionej w systemie eHMS. Każdy student może wyrazić swoją opinię na temat treści przekazywanych podczas zajęć, sposobu realizacji zajęć i oceniania. Wyniki ankiety stanowią istotną przesłankę modyfikacji poszczególnych przedmiotów, a także programu studiów. Ponadto studenci mogą wyrażać swoje opinie oraz zgłaszać podparte merytorycznymi argumentami propozycje zmian w zakresie programu studiów i sposobów weryfikacji osiągania efektów uczenia się w rozmowach z Dziekanem i Prodziekanem oraz podczas posiedzeń Rady Programowej **(zał. 10.24.).**
Ważnym wewnętrznym interesariuszem wewnętrznym uczestniczącym w doskonaleniu i realizacji programu studiów są też nauczyciele akademiccy. Dbając o aktualizację treści przedmiotu, poprawę formy przekazu, samorozwój (widoczny zwłaszcza w zakresie wykorzystania technik komputerowych w nauczaniu on-line) przyczyniają się do doskonalenia jakości kształcenia. Koordynatorzy przedmiotów mają możliwość zgłaszania potrzeb zmian w treściach programowych, formach i metodach dydaktycznych oraz sposobach weryfikacji efektów uczenia się i formach ich dokumentacji **(zał. 10.4.).** Nauczyciele widząc potrzebę uzupełnienia lub poszerzenia treści wykładanych w ramach przedmiotu obowiązkowego występują z propozycją utworzenia nowych przedmiotów fakultatywnych **(zał. 10.25.).** W opracowaniu nowych przedmiotów uczestniczą też aktywnie sami studenci, na wniosek których przedmioty są przygotowywane **(zał. 10.26.).** Katalog przedmiotów fakultatywnych jest katalogiem otwartym, co powoduje, że pula przedmiotów wybieralnych jest uaktualniana i dostosowywana do potrzeb studentów **(zał. 10.27.).**
Sugestie zewnętrznych interesariuszy, w tym przedstawicieli instytucji, przyjmujących studentów na praktyki, są poddawane uważnej analizie i uwzględniane podczas projektowania i doskonalenia programu nauczania. Podczas realizacji praktyki zawodowej, efekty uczenia się uzyskane przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są bezpośrednio weryfikowane przez oczekiwania praktykodawców w danym miejscu pracy. Pisemne opinie o studentach **(zał. 10.28.),** formułowane przez praktykodawców, zestawia się z opiniami studentów. Efektem tej konfrontacji są wnioski kierowane do władz Wydziału w zakresie proponowanych zmian programowych.

Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku

Na potrzeby rozwoju kierunku HiOZTiD wykorzystywane są uwagi i wskazówki interesariuszy zewnętrznych. Wydział jako ważnego interesariusza traktuje Polską Komisję Akredytacyjną. Zalecenia

formułowane przez Zespoły oceniające wizytujące Wydział (kierunek Zootechnika 5-6 listopada 2020 r.) jak i Uczelnię (m.in. kierunek Rolnictwo styczeń 2021, Weterynaria maj 2021) są szczegółowo analizowane pod kątem doskonalenia programów studiów oraz rozwoju systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia.
Dzięki rekomendacjom sformułowanym podczas wizytacji na kierunku Zootechnika oraz innych kierunkach w SGGW, na kierunku HiOZTiD dokonano zmian polegających m.in. na:

- zmniejszeniu liczby zaliczeń w formie egzaminów, szczególnie na I roku,
- zmianie regulaminu praktyk zawodowych i korekcie sylabusów praktyk,
- wprowadzeniu oceny poziomu prac dyplomowych,
- zmianie weryfikacji efektów uczenia się w ramach przedmiotu „Zasady postępowania ze zwierzętami doświadczalnymi".

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	**Mocne strony** Liczna i wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna. Dobra infrastruktura badawcza, dydaktyczna i socjalna - budynki, biblioteki, laboratoria, zwierzętarnie, zakłady doświadczalne, akademiki. Sprawnie funkcjonujący Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz konstrukcja programów studiów umożliwiająca monitoring jakości kształcenia i stałe jej doskonalenie. Duża aktywność studentów - członków Samorządu Studenckiego i licznych kół naukowych Uaktualniany katalog przedmiotów fakultatywnych, zgodny z zainteresowaniami naukowymi i zawodowymi studentów.	**Słabe strony** Nadmierne obciążenie pracowników naukowo-dydaktycznych obowiązkami wynikającymi z rozrostu biurokracji. Mała aktywność międzynarodowa kadry naukowej oraz studentów. Brak studiów realizowanych w języku obcym. Niska aktywność w pozyskiwaniu międzynarodowych projektów badawczych i edukacyjnych. Niska komercjalizacja wyników badań naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Zbyt niskie środki finansowe na realizację zajęć terenowych i wyjazdów studentów.
Czynniki zewnętrzne	**Szanse** Otwartość na współpracę z otoczeniem gospodarczym oraz transfer wiedzy do gospodarki i komercjalizacja wyników badań naukowych. Różnorodna paleta narzędzi i technik do nauczania zdalnego oraz nabycie i ciągłe doskonalenie umiejętności ich wykorzystania przez nauczycieli akademickich. Zwiększająca się rola zwierząt towarzyszących w życiu człowieka oraz dbałości o środowisko przyrodnicze jako impuls do wzrostu zainteresowania ofertą dydaktyczną Wydziału. Wzrost zapotrzebowania na specjalistów zajmujących się ochroną *ex situ* dzikich gatunków zwierząt.	**Zagrożenia** Niski poziom przygotowania kandydatów na studia stanowiący potencjalne zagrożenie w osiągnięciu efektu realizacji założeń Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Biurokratyzacja procesu dydaktycznego w szkołach wyższych oraz nieustanne zmiany przepisów destabilizujących pracę Uczelni. Pogłębiający się niż demograficzny zmniejszający liczbę kandydatów na studia. Szybko zmieniające się uwarunkowania na rynku pracy i ryzyko niedostosowania treści programowych do potrzeb rynku. Przedłużający się stan pandemii ograniczający mobilność pracowników i studentów.

…….
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

…….
(podpis Rektora)

Warszawa, dnia 8 grudnia 2021 roku

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich[1]

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat*	Bieżący rok akademicki**	Dane sprzed 3 lat*	Bieżący rok akademicki**
I stopnia	I	64	66	41	44
	II	42	46	24	35
	III	53	42	31	19
	IV	43	34	32	25
II stopnia	I	31	29	13	21
	II	-	-	-	-
Razem:		233	217	141	144

*2018/2019 – dane na 30 listopada 2018 roku

**dane na 31 października 2021 roku

[1] Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 2. Liczba absolwentów kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2018	68	41	44	11
	2019	64	42	49	14
	2020	65	40	59	8
	2021	61	33	43	19
II stopnia	2018	33	22	15	7
	2019	40	35	12	6
	2020	33	26	-	-
	2021	29	19	-	-
Razem:		393	258	190	52

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na kierunku hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich

3a. Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	7/210
Łączna liczba godzin zajęć	2823/wykłady 1153/ ćwiczenia 1295
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	114
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	137
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	9
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	65
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	15
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	375
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. **2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.**	1./4 2./

3b. Studia niestacjonarne I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	8/210
Łączna liczba godzin zajęć	1622/wykłady 698/ćwiczenia 749
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	67,4
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	142
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	11
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	65
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	7
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	175
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./4
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

3c. Studia stacjonarne II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	3/90
Łączna liczba godzin zajęć	949/wykłady 494/ćwiczenia 544
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	46,7
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	68
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	50
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./4
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

3d. Studia niestacjonarne II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	3/90
Łączna liczba godzin zajęć	508/wykłady 272/ćwiczenia 236
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	22,8
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	68
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	52
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. **2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.**	1./4 2./

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

4a. Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Dobrostan zwierząt	Wykład	30	2
Zoologia bezkręgowców	Wykład + ćwiczenia	45	4
Zoogeografia	Wykład	30	2
Embriologia i histologia zwierząt	Wykład + ćwiczenia	45	3
Genetyka zwierząt	Wykład + ćwiczenia	60	5
Ochrona błonkoskrzydłych	Wykład + ćwiczenia	45	3
Zoologia kręgowców	Wykład + ćwiczenia	45	3
Chów i hodowla zwierząt gatunków łownych	Wykład + ćwiczenia	45	4
Gady i płazy – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	30	2
Higiena utrzymania zwierząt amatorskich i dzikich w niewoli	Wykład + ćwiczenia	45	4
Zarządzanie populacjami zwierząt	Wykład + ćwiczenia	60	5
Koń – hodowla i użytkowanie	Wykład + ćwiczenia	45	3
Ochrona ekosystemów wodnych	Wykład + ćwiczenia	45	3
Organizacja hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich	Wykład + ćwiczenia	60	5
Pies – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	45	3
Profilaktyka weterynaryjna	Wykład + ćwiczenia	45	3
Zoopsychologia	Wykład + ćwiczenia	30	2
Żywienie zwierząt drapieżnych	Wykład + ćwiczenia	60	4
Żywienie zwierząt roślinożernych i wszystkożernych	Wykład + ćwiczenia	60	4
Akwarystyka	Wykład + ćwiczenia	45	4

Chów i hodowla zwierząt ex situ	Wykład + ćwiczenia	45	3
Kot – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	45	3
Małe ssaki – chów i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	45	4
Ptaki ozdobne – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	45	4
Przedmioty do wyboru	Wykład + ćwiczenia	315	28
Hodowla i utrzymanie zwierząt w ZOO	Wykład + ćwiczenia	45	3
Restytucja i czynna ochrona zwierząt	Wykład + ćwiczenia	60	4
Seminarium inżynierskie	Ćwiczenia	35	3
Wspólna polityka rolna	Wykład + ćwiczenia	30	2
Praca inżynierska	Konsultacje + praca własna		15
Razem:		1580	137

4b. Studia niestacjonarne I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Dobrostan zwierząt	Wykład	16	2
Zoogeografia	Wykład	16	2
Embriologia i histologia zwierząt	Wykład + ćwiczenia	32	4
Genetyka zwierząt	Wykład + ćwiczenia	32	4
Zoologia kręgowców	Wykład + ćwiczenia	24	3
Zoologia bezkręgowców	Wykład + ćwiczenia	24	3
Ochrona owadów błonkoskrzydłych	Wykład + ćwiczenia	24	3
Zarządzanie populacjami zwierząt	Wykład + ćwiczenia	40	5
Akwarystyka	Wykład + ćwiczenia	24	4
Chów i hodowla zwierząt łownych	Wykład + ćwiczenia	24	4
Higiena utrzymania zwierząt amatorskich i dzikich w niewoli	Wykład + ćwiczenia	24	4
Pies – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	32	4
Zoopsychologia	Wykład	16	2
Żywienie zwierząt drapieżnych	Wykład + ćwiczenia	32	4
Żywienie zwierząt roślinożernych i wszystkożernych	Wykład + ćwiczenia	32	4
Kot – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	24	3
Koń – hodowla i użytkowanie	Wykład + ćwiczenia	24	3
Małe ssaki – chów i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	24	3
Ochrona ekosystemów wodnych	Wykład + ćwiczenia	24	3
Organizacja hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich	Wykład + ćwiczenia	32	4
Profilaktyka weterynaryjna	Wykład + ćwiczenia	24	3
Ptaki ozdobne – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	24	3
Chów i hodowla zwierząt ex situ	Wykład + ćwiczenia	24	3
Hodowla i utrzymanie zwierząt w ZOO	Wykład + ćwiczenia	24	3

Gady i płazy – hodowla i utrzymanie	Wykład + ćwiczenia	16	2
Restytucja i czynna ochrona zwierząt	Wykład + ćwiczenia	32	4
Przedmioty do wyboru	Wykład + ćwiczenia	216	36
Seminarium inżynierskie	Ćwiczenia	32	3
Wspólna polityka rolna	Wykład + ćwiczenia	24	2
Praca inżynierska	Konsultacje + praca własna		15
Razem:		904	142

4c. Studia stacjonarne II stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Analiza instrumentalna	Ćwiczenia	30	2
Bioasekuracja w hodowli zwierząt	Wykład	15	1
Diagnostyka genetyczna	Wykład + ćwiczenia	60	5
Doświadczalnictwo	Wykład + ćwiczenia	45	4
Monitoring populacji zwierząt	Wykład + ćwiczenia	60	5
Moduł 1	Wykład + ćwiczenia	120	8
Alternatywne modele biologiczne	Wykład + ćwiczenia	45	4
Komunikacja w świecie zwierząt	Wykład	30	2
Nutraceutyki i toksyny w pokarmie	Wykład	30	2
Moduł 2	Wykład + ćwiczenia	195	15
Praca magisterska	Konsultacje + praca własna		20
Razem:		630	68

4d. Studia niestacjonarne II stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Doświadczalnictwo	Wykład + ćwiczenia	24	4
Alternatywne modele biologiczne	Wykład + ćwiczenia	24	4
Komunikacja w świecie zwierząt	Wykłady	16	2
Nutraceutyki i toksyny w pokarmie	Wykład	16	2
Bioasekuracja w hodowli zwierząt	Wykład	8	1
Moduł 1	Wykład + ćwiczenia	64	9
Diagnostyka genetyczna	Wykład + ćwiczenia	32	5
Monitoring populacji zwierząt	Wykład + ćwiczenia	32	5
Moduł 2	Wykład + ćwiczenia	120	16
Praca magisterska	Konsultacje + praca własna		20
Razem:		336	68

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich

5a. Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć	Liczba punktów ECTS
Anatomia zwierząt	Wykł.+ćw.	60	5
Chemia	Wykł.+ćw.	60	5
Statystyka opisowa	Wykł.+ćw.	20	2
Embriologia i histologia zwierząt	Wykł.+ćw.	45	3
Genetyka zwierząt	Wykł.+ćw.	60	5
Metabolomika zwierząt	Wykł.+ćw.	60	5
Ochrona owadów błonkoskrzydłych	Wykł.+ćw.	45	3
Podstawy mikrobiologii	Wykł.+ćw.	30	2
Chów i hodowla zwierząt łownych	Wykł.+ćw.	45	4
Fizjologia zwierząt	Wykł.+ćw.	60	5
Gady i płazy - hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	30	2
Statystyka matematyczna	Wykł.+ćw.	30	2
Zarządzanie populacjami zwierząt	Wykł.+ćw.	60	5
Technologia informacyjna	ćw.	30	2
Koń-hodowla i użytkowanie	Wykł.+ćw.	45	3
Ochrona ekosystemów wodnych	Wykł.+ćw.	45	3
Organizacja hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich	Wykł.+ćw.	60	5
Pies-hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	45	3
Profilaktyka weterynaryjna	Wykł.+ćw.	45	3
Podstawy produkcji roślinnej	Wykł.+ćw.	45	3
Żywienie zwierząt drapieżnych	Wykł.+ćw.	60	4

Żywienie zwierząt roślinożernych i wszystkożernych	Wykł.+ćw.	60	4
Akwarystyka	Wykł.+ćw.	45	4
Chów i hodowla zwierząt ex situ	Wykł.+ćw.	45	3
Kot-hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	45	3
Małe ssaki-chów i utrzymanie	Wykł.+ćw.	45	4
Ptaki ozdobne-hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	45	4
Hodowla i utrzymanie zwierząt w ogrodach zoologicznych	Wykł.+ćw.	45	3
Restytucja i czynna ochrona zwierząt	Wykł.+ćw.	60	4
Praktyka I i II	Zajęcia praktyczne	375	15
Praca inżynierska	Konsultacje, praca własna	75	15
Razem:		1820	133

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich
5b. Studia niestacjonarne I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć	Liczba punktów ECTS
Anatomia zwierząt	Wykł.+ćw.	32	4
Statystyka opisowa	Wykł.+ćw.	16	2
Chemia	Wykł.+ćw.	37	5
Embriologia i histologia zwierząt	Wykł.+ćw.	32	4
Genetyka zwierząt	Wykł.+ćw.	32	4
Podstawy mikrobiologii	Wykł.+ćw.	32	4
Fizjologia zwierząt	Wykł.+ćw.	32	4
Metabolomika zwierząt	Wykł.+ćw.	32	4
Ochrona owadów błonkoskrzydłych	Wykł.+ćw.	24	3
Podstawy produkcji roślinnej	Wykł.+ćw.	24	3
Statystyka matematyczna	Wykł.+ćw.	24	3
Technologia informacyjna	Wykł.+ćw.	16	2
Zarządzanie populacjami zwierząt	Wykł.+ćw.	40	5
Akwarystyka	Wykł.+ćw.	24	4
Chów i hodowla zwierząt łownych	Wykł.+ćw.	24	4
Pies - hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	32	4
Żywienie zwierząt drapieżnych	Wykł.+ćw.	32	4
Żywienie zwierząt roślinożernych i wszystkożernych	Wykł.+ćw.	32	4
Koń - hodowla i użytkowanie	Wykł.+ćw.	24	3
Kot - hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	24	3
Małe ssaki - chów i utrzymanie	Wykł.+ćw.	24	3
Ochrona ekosystemów wodnych	Wykł.+ćw.	24	3

Organizacja hodowli otwartej i zamkniętej zwierząt dzikich	Wykł.+ćw.	32	4
Profilaktyka weterynaryjna	Wykł.+ćw.	24	3
Ptaki ozdobne - hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	24	3
Chów i hodowla zwierząt ex situ	Wykł.+ćw.	24	3
Gady i płazy - hodowla i utrzymanie	Wykł.+ćw.	16	2
Hodowla i utrzymanie zwierząt w zoo	Wykł.+ćw.	24	3
Restytucja i czynna ochrona zwierząt	Wykł.+ćw.	32	4
Praktyka	Zajęcia praktyczne	175	7
Praca inżynierska	Konsultacje, praca własna		15
Razem:		964	123

Tabela 6. Informacja o zajęciach prowadzonych w językach obcych

6a. Studia stacjonarne I stopnia (rok akad. 2020/2021)

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Język angielski	ćwiczenia	2	stacjonarne	angielski	23 (0)
Język hiszpański	ćwiczenia	2	stacjonarne	hiszpański	3 (0)
Język niemiecki	ćwiczenia	2	stacjonarne	niemiecki	2 (0)
Język rosyjski	ćwiczenia	2	stacjonarne	rosyjski	1 (0)
Język angielski	ćwiczenia	3	stacjonarne	angielski	35 (0)
Język niemiecki	ćwiczenia	3	stacjonarne	niemiecki	4 (0)
Język rosyjski	ćwiczenia	3	stacjonarne	rosyjski	2 (0)

6b. Studia niestacjonarne I stopnia (rok akad. 2020/2021)

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Język angielski	ćwiczenia	3	niestacjonarne	angielski	21 (0)
język niemiecki	ćwiczenia	3	niestacjonarne	niemiecki	2 (0)
Język rosyjski	ćwiczenia	3	niestacjonarne	rosyjski	1 (0)
Język angielski	ćwiczenia	4	niestacjonarne	angielski	15 (0)
język niemiecki	ćwiczenia	4	niestacjonarne	niemiecki	2 (0)
Język rosyjski	ćwiczenia	4	niestacjonarne	rosyjski	1 (0)
Język angielski	ćwiczenia	5	niestacjonarne	angielski	19 (0)

6c. Studia stacjonarne II stopnia (rok akad. 2020/2021)

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Active nature protection part 1	ćwiczenia + wykład	2	stacjonarne	angielski	30 (0)
Active nature protection part 2	ćwiczenia + wykład	3	stacjonarne	angielski	29 (0)

6a. Studia niestacjonarne II stopnia (rok akad. 2020/2021) NIE DOTYCZY

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	**Forma realizacji**	**Semestr**	**Forma studiów**	**Język wykładowy**	**Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)**

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu – **załączniki nr 2.9.2. - 2.9.5. kryterium 2**
2. Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w semestrze letnim w roku akademickim 2020/2021 oraz w semestrze zimowym 2021/2022 – **załącznik obsada zajęć dydaktycznych 2020/2021 oraz obsada zajęć dydaktycznych 2021/2022.**
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych – **załącznik harmonogram zajęć semestr zimowy 2021/2022**
4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia oraz opiekunów prac dyplomowych – **załącznik nr 4.2. kryterium 4**
5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań – **nie dotyczy**
6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów – **załącznik nr 5.4. i 5.5. kryterium 5**
7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów – **załącznik prace dyplomowe**